PA
6121
A7D5

OTTO HARRASSOWITZ
LIBRARY AGENT
: LEIPZIG :

[redacted]

KLEINE TEXTE FÜR THEOLOGISCHE UND PHILOLOGISCHE
VORLESUNGEN UND ÜBUNGEN
HERAUSGEGEBEN VON HANS LIETZMANN

69

POETARVM ROMANORVM VETERVM

RELIQVIAE

SELEGIT

ERNESTVS DIEHL

170301.
7.4.22.

BONN
A. MARCUS UND E. WEBER'S VERLAG
1911

PA
6121
A7D5

Poetarum Romanorum veterum reliquias post Aemilium Baehrens edituro nova quodammodo fundamenta iecerunt I. Vahlen, Fr. Leo, Fr. Marx, viri huius aevi in litteris Latinis ingenii subtilitate et doctrina praeclarissimi, qui recensuerunt et enarraverunt carminum vetustissimorum atque Saturniorum versuum rudera, et Ennianae poesis reliquias ac C. Lucili carminum.

Gravissima illa linguae Latinae litterarumque Romanarum monumenta emendata ut iuventuti antiquitatis studiosae in manibus essent, quaecumque integram fere sententiam exhibebant e fragmentorum congerie excerpsi atque selegi adiecta praeter lectiones varias pressa ubi opus esse videbatur interpretatione.

Neque secludendas esse censui ab hac anthologia poetarum scenicorum reliquias Thesauri linguae Latinae in usum ab Ottone Ribbeck sub auspiciis divi Francisci Buecheler ante duodecim fere hos annos tertium editas, praesertim cum et recenti Nonii Marcelli editione a Wallacio Lindsay curata et Vahleni, Leonis, Skutschii aliorum studiis scenicis metricisque non uno tantum nomine tragicorum quoque et comicorum poetarum fragmenta pleraque emendatoria hodie legantur. Contra praeter Atellanarum mimorumque auctores celeberrimos poetas liberae rei publicae labentis bonos malosque in hoc concilium evocare nolui, ne praeter modum hoc volumen accresceret.

Auctorum veterum sigilla notasque criticas Thesauri l. L. indici in universum accommodavi et editorum usui pervulgato, reliqua autem revocant ad editorum recentium nomina, e quibus notaveris Leo[1] = Der Saturnische Vers v. Fr. Leo Berlin 1905, Leo[2] = De Tragoedia Romana Observationes criticas scr. Fr. Leo Gott. 1910.

CARMINA VETVSTISSIMA

1 *a* divum empta cante! divum deo supplicate!
b quome tonas, Leucesie, prae tet tremonti
quot ibe tet e nubi deiscunt tonare
c cozeulodorieso. omnia vero adpatula coemisse. ian cusianes duonus ceruses. dunus Ianusve vet pom melios eum recum

2 Mars pater, te precor quaesoque uti sies volens propitius mihi domo familiaeque nostrae, quoius rei ergo agrum terram fundumque meum suovitaurilia circumagi iussi, uti tu morbos visos invisosque, viduertatem vastitudinemque, calamitates intemperiasque prohibessis defendas averruncesque. utique tu fruges, frumenta, vineta virgultaque grandire beneque evenire siris, pastores pecuaque salva servassis duisque bonam salutem valetudinemque mihi domo familiaeque nostrae: harumce rerum ergo, fundi terrae agrique mei lustrandi lustrique faciendi ergo, sicuti dixi, macte hisce suovitaurilibus lactentibus inmolandis esto: Mars pater, eiusdem rei ergo macte hisce suovitaurilibus lactentibus esto!

3 flamen sume samentum

4 adesto Tiberine cum tuis undis

5 religentem esse oportet, religiosus ne f⟨u⟩as

---

1 carminis Saliaris frustula maiora cf. in universum M. Schanz R. L. G. I 1[3] 19. 349 *a* Varr. ling. 7, 27 *empta: patrem* Maurenbrecher: *parentem* Baehrens '*canite*' *supplicante* cod.: em Grotefend *b* Ter. Scaur. GL VII 28 ad *pr. t. tr.* cf. Fest. 205 1 *cuine* Bern. s. X (cf. Leo[1] 40[2]) *ponas* trad. '*Luceti*' cf. Gell. 5, 12, 7 *pre tet tremonti* Fest.: *praetexere monti* Ter. Scaur. ll. 2 *quot ibet etinei de is cum tonarem* trad.: explicare conatus est Leo[1] *c* Varr. ling. 7, 26 ad singula cf. Maurenbrecher p. 331. 335. 339. 347. 349 et Varronis editores in testimoniis et adnotatione locupletissima **2** Cat. agr. 141 *(agrum lustrare sic oportet. imperat suovitaurilia circumagi . . . Ianum Iovemque vino praefamino, sic dicito)* 4 *tum orbos* trad. 8 expectaveris *duonam* **3** Fronto p. 67 N. *(Anagniae in porta cum exiimus . . . scriptum erat bifariam)* **4** Serv. Aen. 8, 72 *(sic . . . Tiberinus invocatur in precibus)* **5** Gell. 4, 9, 1 (teste Nigidio Figulo '*ex antiquo carmine*') *nefas* ll. cf. Leo[1] 39. 59 Zander Versus Italici antiqui p. 10

6 ego tui memini,
medere meis pedibus.
terra pestem teneto,
salus hic maneto
in meis pedibus
7 *a* postremus dicas, primus taceas!
b ne ningulus mederi queat
c quamvis noventium duonum negumate!
8 hiberno pulvere verno
luto grandia farra,
Camille, metes
9 novom vetus vinum bibo,
novo veteri morbo medeor
10 nec huic morbo caput crescat,
aut si crerit tabescat
11 pastores te invenerunt,
sine manibus collegerunt,
sine foco coxerunt,
sine dentibus comederunt
12 occursatrix artificum perdita spinturnix
13 *a* ⟨. . . ae⟩qui animi compotem esse,
ne quid fraudis stuprique ferocia pariat
b amicum cum vides obliscere miserias,
inimicus si es commentus, nec libens aeque

---

6 Varr. rust. 1, 2, 27 (e Sasernarum libro incantamentum *cum homini pedes dolere coepissent . . . hoc ter noviens cantare iubet, terram tangere, despuere, ieiunium cantare*) 3 s saturnii speciem prae se ferre olim cognitum est. ceterum cf. Leo[1] 62 **7** *a* Isid. orig. 6, 8, 12 *(apud Latinos Marcius vates primus praecepta composuit)* cf. Leo[1] 31. 79 Havet 399 *b* Paul. Fest. 176 ‘*n.*’ *nullus Marcius vates* *c* Fest. 165 *moventium* cod.: em Buech. ‘*negate*’ **8** Paul. Fest. 93 *(in antiquo carmine cum pater filio de agri cultura praeciperet)* Macr. sat. 5, 20, 18 Serv. auct. georg. 1, 101 cf. Leo[1] 63 **9** Varr. ling. 6, 21 *(Meditrinalibus vinum ⟨novum⟩ et vetus libari et degustari medicamenti causa. quod facere solent etiam nunc multi cum dicant)* Paul. Fest. 123, 15 1 *novum* Varr. Paul. 1 s *vetus novum, veteri novo* Paul. 2 *veteri vino* cod. Varr. cf. Leo[1] 63 **10** Marcell. med. 8, 191 *creverit* trad. cf. Leo[1] 64 **11** Marcell. med. 21, 3 (28, 16) Pelagon. p. 121, 58 cf. Leo[1] 63 s Heim Incantamenta magica 492 Zander l. c. 47 **12** Fest. 333 ‘*avis genus turpis figurae*’ **13** *a* Fest. 317 *in Appi* (scil. *Claudi*) *sententis* 1 suppl. Leo[1] (52[1]. cf. 55) *compote* Zander Marx 2 ‘*turpitudinis*’ *b* Prisc. GL II 384 1 *obliviscere* ll. 2 σεσοφισμένος cf. Leo[1] 45. 33 s adde ex auctore epistulae ad Caes. de re publ. 1, 1, 2 *verum esse, quod in carminibus Appius ait, fabrum esse suae quemque fortunae*, unde Leo[1] p. 66[2] restituit ⟨*escit*⟩ *suas quisque faber fortunas, alii alia*

14 hunc unum plurimae   consentiunt gentes
populi primarium   fuisse virum
15 fundit fugat prosternit   maximas legiones
16 duello magno dirimendo   regibus subigendis
17 *a* avaritiam omnia vitia habere putabant: sumptuosus, cupidus, elegans, vitiosus, inritus qui habebatur, is laudabatur
b vestiri in foro honeste mos erat, domi, quod satis erat. equos carius quam coquos emebant. poeticae artis honos non erat. si quis in ea re studebat, aut sese ad convivia adplicabat, 'crassator' vocabatur
c nam vita humana prope uti ferrum est. si exerceas, conteritur, si non exerceas, tamen robigo interficit. item homines exercendo videmus conteri. si nihil exerceas, inertia atque torpedo plus detrimenti facit quam exercitio
18 veteres Casmenas, cascam rem volo profari

---

19 *a* consulto producit eum   quo sit impudentior
b quem non rationis egentem   vicit Archimedes
c turdis edacibus dolos   comparas, amice
d merulae quod os vetustae   mane dulce cantat
e Isis pererrat orbem   crinibus profusis
f cum victor Lemno classem   Doricam appulisset
g magnum numerum triumphat   hostibus devictis
h summas opes qui regum   regias refregit

---

14 Cic. [1]Cat. 61 [2]fin. 1, 116 Atili Calatini censoris a. a. Chr. n. 247 ad exemplar Scipionis censoris elogii elogium 1 *hunc unum: unicum* Cic.[1]: *uno cum* Cic.[2] cf. Leo[1] 48 **15** Bass. GL VI 265 *(in Acilii Glabrionis tabula)* **16** Bass. GL VI 265, 22 cf. Liv. 40, 52, 4 (ad a. a. Chr. n. 179) e Regilli tabula triumphali cf. Leo[1] 64 **17** Gell. 11, 2 *(in libro Catonis, qui inscriptus est carmen de moribus)* *a avaritiam — vitiosus* = Non. 465 *avaritia* Gell. plerique *putant* Non. *invidus* vel *incitus* vel *inquinatus* ci vv. dd. *qui* unus (v. l.): *que* rell. ⟨*avarus*⟩ *laud.* L. Mueller: *is audiebat avarus* Baehr. *b quis: quid* vel *qui* v. l. *ludebat* Baehr. *c se* vel *in exercendo* singuli **18** Varr. ling. 7, 28 *(in carmine Priami)* '*Camenas*' cf. Leo[1] 32[1] **19** versus saturnii a grammaticis schematis inlustrandi causa ficti de his saturniis quibus addideris Naev. 46 (cf. 47) et Ter. Maur. 2497 ss cf. Leo[1] 7. 9 *a* Bass. GL VI 266 de metro Eupolideo cf. Bass. l. l. Leo[1] 10. 76 *b* Bass. GL VI 265 *c* Bass. GL VI 265 *d* Mall. Theod. GL VI 594, 6 *e* Serv. metr. GL IV 466, 7 *f* Mar. Victorin. GL VI 139, 15 *g* Ps. Cens. GL VI 615, 8 *h* Diom. GL I 512, 20 Fortun. GL VI 294, 1

L. LIVIVS ANDRONICVS

ODYSSIA

1 (1 *Baehr.*) virum mihi Camena insece versutum!
2 (2) pater noster, Saturni filie ⟨. . .⟩
3 (3) mea puera quid verbi ex tuo ore supera fugit?
4 (5) argenteo polubro aureo eclutro
5 (6) tuque mihi narrato omnia disertim!
6 (7) quae haec daps est, festus dies?
7 (8) matrem ⟨proci⟩ procitum plurimi venerunt
8 (9) in Pylum devenies aut ibi ommentans
9 (10) tumque remos iussit religare struppis
10 (11) ibidemque vir summus adprimus Patroclus
11 (12) quando dies adveniet quem profata Morta est
12 (13) atque escas habemus mentionem ⟨. . .⟩
13 (14) partim errant, nequinont Graeciam redire
14 (15) sancta puer, Saturni filia, regina
15 (16) apud nympham Atlantis filiam Calypsonem
16 (17) igitur demum Vlixi cor frixit prae pavore
17 (19) utrum genua amploctens virginem oraret
18 (20) ibi manens sedeto, donicum videbis
me carpento vehentem domum venisse
19 (21) simul ac dacrimas de ore noegeo detersit
20 (22) namque nullum peius macerat humanum
quamde mare saevom: vires quoi sunt magnae,
⟨tamen⟩ topper confringent inportunae undae

---

1 Gell. 18, 9, 5 Hom. α 1 **2** Prisc. GL II 305 cf. α 45. 85 *filie* voc. **3** Prisc. GL II 230 s Char. GL I 84 α 64 *puer* Char. *supra fugit (fuit)* Prisc. ll.: *audio* Char.: *supera fugit* Fleckeisen **4** Non. 544 α 136 s *polybro* ll.: 'χέρνιβι' '*trullo*' Non.: contra Gloss. λέβης *et glutro* ll.: ἐκλούτρῳ **5** Non. 509 α 169 *tuquae* v. l. **6** Prisc. GL II 321 α 225 **7** Paul. Fest. 225 α 245 ss suppl. Zander **8** Fest. 190 Leo[1] cf. α 284, alii β 317 *advenies* O. Müller: pro participio habent edd. *haut* interpretatur Leo[1] '*obmanens*' **9** Isid. orig. 19, 4, 9 β 422 ο 287 '*vinculis*' **10** Gell. 6, 7, 11 γ 110 *Patricoles* Bergk (cf. Leo[1] 56) **11** Gell. 3, 16, 11 γ 237 s β 99 al. **12** Prisc. GL II 198 δ 213 κ 177 υ 246 *escas* gen. cf. Leo[1] 39 **13** Fest. 162 δ 495 *nequinont* Fest.: *neque nunc* cod. **14** Prisc. GL II 232 δ 513 *filia* glossam ad *puer* adscriptam esse censet Fleckeisen cf. Leo[1] 46 **15** Prisc. GL II 210 δ 557 ε 14 ρ 143 **16** Serv. auct. Aen. 1, 92 ε 297 cf. Leo[1] 53 **17** Diom. GL I 384 ζ 142 *amploctens* Diom.: *amplectens* ll. **18** Char. GL I 197 ζ 295 s 2 *vehementem* cod. cf. Leo[1] 16. 56[2] **19** Fest. 134 ϑ 88 *lacrimas* cod.: em Mueller ad Fest. 68 '*amiculi genere praetexto purpura* vel *candido ac perlucido*' cf. Leo[1] 34 **20** Fest. 352 ϑ 138 s cf. Leo[1] 41 1 *homonem* Vrsinus 2 *saevum* cod. *viret cui* cod. 3 ⟨*et cui*⟩ Havet Zander Lindsay '*cito*' *unde* cod.

21 (23) Mercurius cumque eo filius Latonas
22 (24) nexabant multa inter se flexu nodorum dubio
23 (25) nam diva Monetas filia docuit
24 (32) quoniam audivi boantis gavisi ⟨. . .⟩
25 (26) inferus an superus tibi fert deus funera, Vlixes?
26 (27) topper facit homines ut prius fuerunt
27 (30) sic quoque fitum est
28 (4) neque tamen te oblitus sum, Laertie noster
29 (34) vestis pulla purpurea ampla ⟨. . .⟩
30 (36) cum socios nostros mandisset impius Cyclops
31 (37) inque manum suremit hastam ⟨. . .⟩
32 (38) at celer hasta volans perrumpit pectora ferro
33 (39) carnis vinumque quod libabant anclabatur
34 (40) deque manibus dextrabus
35 (18) celsosque ocris arvaque putria et mare magnum
36 (43) iam in altum expulsa lintre
37 (28) *a* topper citi ad aedis venimus Circas.
b simul duona eorum portant ad navis,
multa alia in isdem inserinuntur

SCENICA

38 (1 *Ribb. trag.*) sí malas imitábo, tum tu prétium pro noxá dabis
39 (2 ss) nam ut Pérgama
accénsa et praeda pér participes aéquiter
partíta est

---

21 Prisc. GL II 198 ϑ 323 **22** Prisc. GL II [1]469 [2]538 ϑ 378 s *nexebant* Prisc.[1] cf. Leo[1] 53[4] **23** Prisc. GL II 198 ϑ 480 *divina* v. l. *filiam* trad. cf. Leo[1] 39 **24** Prisc. GL II 482 ι 413 *boantis* Leo[1] 53[5]: *paucis* ll.: *paucum iis*, *haud paucus* edd. '*gavisus sum*' **25** Prisc. GL II 96 ϰ 64 de hexametrorum e 'Livio in Odyssea' origine cf. Leo[1] 60[4] **26** Fest. 352 ϰ 395 '*celeriter ac mature*' *homones* Mueller *utrius fuerint* cod. **27** Non. 475 ν 40 **28** Prisc. GL II 301 Leo[1] 41 contulit ξ 144 υ 205 *tamen: enim* dett. *laertiae*, *lertie* ll. **29** Non. 368 τ 225 cf. Havet 345 Leo[1] 30. 51 **30** Prisc. GL II 419 υ 19 de hoc hexametro cf. frg. 25 **31** Paul. Fest. 299 (Fest. 298) φ 433 α 99 cf. Leo[1] 47[1] '*sumpsit*' **32** Prisc. GL II 334 χ 93 *ad* v. l. *asta* v. l. de hexametro cf. frg. 25 **33** Prisc. GL II 208 ψ 304 s υ 250 cf. Leo[1] 48[1] 52 *anculabatur* alterum colon explere censent Havet Zander **34** Non. 493 ω 534 **35** Fest. 181 ε 411 contulit Scal. sed cf. Leo[1] 44[6] et Liv. Andr. trag. 32 R. **36** Prisc. GL II 151 μ 401? ε 269? cf. Leo[1] 31[7] **37** Fest. 352 *a circae* cod. hunc versum a sequentibus separandum docuerunt Havet (306 s) et Leo[1] (46[6]) *b* 1 Leo[1] cf. ξ 262 s 2 *millia* cod.: em Buech. **38** Non. [1]365. [2]473 (Achilles) *males* Non.[2] v. l. *tu* om Non.[1] ll. *dabit* Non.[1] ll. **39** Non. 512 (Aegisthus) 2 *praedam* ll.

40 (5 s) tum autém lascivum Nérei simúm pecus
ludéns ad cantum clássem lustratúr ◡ –
41 (7) iamne óculos specie laétavisti optábili?
42 (8) nemo haéc vostrorum rúminetur múlieri
43 (10 s) ◡ – in sedes cónlocat se régias:
Clyteméstra iuxtim, tértias natae óccupant
44 (12) ipsús se in terram saúcius fligít cadens
45 (13 s) quin quód parere vós maiestas méa procat,
tolerátis templo, ⟨léto⟩que hanc dedúcitis?
46 (15) mirúm videtur, quód sit factum iám diu
47 (16) – praestatur vírtuti laus, séd gelu multo ócius
vénto tabescít
48 (18) cónfluges ubí conventu cámpum totum inúmigant
49 (19) – ◡ etiam mínitas? mitte ea quaé tua sunt magis
quám mea
50 (20 ss) da mi hásce opes, quas péto, quas precor, age ópitula!
51 (23) óbsecro te, Anciale, matri né quid tuae advorsús fuas
52 (26 s) ⟨át⟩ ego puerum intérea ancillae súbdam lactantém
meae,
né fame perbítat
53 (28 s) crédito,
cum íllo † soli meá voluntate númquam limavit caput
54 (30) florem ánculabant Líberi ex carchésiis
55 (35) haut út quem Chiro in Pélio docuít ocri
56 (36) múlier, quisquis és, te volumus
57 (37) quó Castalia pér struices sáxeas lapsu áccidit
58 (38) quem ego néfrendem alui lácteam inmulgéns opem

---

40 Non.[1] 335 1 = Non.[2] 158 *autem* om. Non.[1] *nereis* vel *rei* ll. 2 *cantem classum* plerique ‘*circumit*’ ⟨*choro*⟩ ex. gr. Ribb. **41** Non.[1] 132. [2]386 ‘*effigie*’ ‘*facie*’ *laetaviri* Non.[2] boni: *laetavere* edd. **42** Non. 166 *voster* ll. ‘*in memoriam revocet*’ **43** Non. 127 **44** Non. 110 *ipse* ll. **45** Non. 23 1 ⟨*mihi*⟩ *vos m. m.* | *procat* Ribbeck ‘*poscit*’ 2 ‘*amovetis*’ suppl. Leo (ad Sen. Ag. 951. 986 s) **46** Non. 127, 16 (Aiax Mastigophorus, Αἴας Sophoclis) Αἴας 646 s ⟨*mortalibus*⟩ *mirum* tempt. Leo[2] (6) *diu* ⟨*oblitos esse*⟩ Ribb. **47** Non. 207 Αἴας 1266 1 *gelu set* trad. 2 *venio* trad.: *vento* Lindsay: *verno* Buech. **48** Non. 62 (Andromeda) *confluge*, *conflugae* v. l.: ‘*loca, in quae rivi diversi confluant*’ *conventum* ll. **49** Non. 473 (Danae) *ea: vitia* ex. gr. Buech. ‘*minaris*’ **50** Non. 475 (Equos Troianus) cf. Leo[2] 13 *precor, age* Leo[2]: *precor corrige* ll. **51** Non. 111 (Hermiona) **52** Non. 153 (Tereus) 1 *laetantem* v. l.: *lactanti*, *lactandum* coni edd. 2 ‘*pereat*’ **53** Non. 334 2 *illos* ll. *olim* v. l. *illoc olli* Ribb. *mea: ex* v. l. ‘*coniunxit*’ **54** Paul. Fest. 11 (fabula incerta) *anclabant* ll.: ‘*hauriebant*’ **55** Fest. 181 (Achilles?) ‘*monte confragoso*’ **56** Non. 197 **57** Fest. 310 ‘*exstructiones*’ **58** Paul. Fest. 163 Fest. 162 ‘*infantem*’

59 (40) puerárum manibus cónfectum pulcérrime
60 (41) quinquértiones praéco in mediúm vocat

---

61 (1 *Ribb. com.*) púlicesne an címices an pédes? respondé mihi
62 (2) córruit quasi íctus secena. — ⟨sícine?⟩ — haut multó secus
63 (4 s) áffatim
edí bibi lusi
64 (8) lepus túte es: pulpaméntum quaeris - ◡ -

CN. NAEVIVS

BELLVM POENICVM

1 (1 *Baehr.*) novem Iovis concordes filiae sorores
2 (3) postquam avem aspexit in templo Anchisa,
sacra in mensa penatium ordine ponuntur,
immolabat auream victimam pulcram
3 (4) amborum uxores
noctu Troiad exibant capitibus opertis
flentes ambae, abeuntes lacrimis cum multis
4 (5) *a* eorum sectam secuntur multi mortales
b multi alii e Troia strenui viri
c ubi foras cum auro illic exibant
5 (7) ferunt pulchras creterras, aureas lepistas
6 (10) pulchroque ex auro vestemque citrosam
7 (12) senex fretus pietati deum adlocutus,
summi deum regis fratrem Neptunum,
regnatorem marum

---

59 Prisc. GL II 231 **60** Fest. 257 (cf. Paul. Fest. 256) '*athletas*' *praeco (praevoco)* trisyllabum Buech. ⟨*pro*⟩*vocat* Ribb. **61** Fest. 210 (Gladiolus. cf. Ἐγχειρίδιον Menandri aliorum) '*pediculos*' **62** Fest. 330 (Ludius) *scena haut* cod.: em Ribb. ad Fest. 318, ubi *sacena* '*securis*' '*dolabra pontificalis*' **63** Paul. Fest. 11 (fabula incerta) **64** Vopisc. Numer. 13 cf. Ter. Eun. 426 Don. Ter. Eun. 426. 433 Sacerd. GL VI 453 *es et* v. l. **1** Bass. GL VI 266 Mar. Victorin. GL 139 (liber I) *navem* Bass. ll. *novei moves* Mar. Victorin. ll. **2** Prob. Verg. ecl. 6, 31 p. 336 1 cf. Leo[1] 57[3] *Anchises* v. l. **3** Serv. auct. Aen. 3, 10 2 *Troiade* trad. **4** Serv. auct. Aen. 2, 797 *c urbi* Baehr. *illinc* Havet fort. recte **5** Bass. et Mar. Victorin. ll. cc. (cf. frg. 1) Sacerd. GL VI 531 *pulc(h)ros* Bass. ll. *crateras* unus Plotii *pateras* Bass. ll. *aereas* Bass. ll. **6** Isid. orig. 19, 22, 20 cf. Macr. sat. 3, 19, 5 Paul. Fest. 42 Glossogr. Vatic. s. v. *citr. pulchraque* Isid. ll. *citrosamque vestem* Lindsay. sed cf. Leo[1] 55[1] Thes. III 1207, 73 ss **7** Prisc. GL II 351 s cf. Leo[1] 48[2] 1 *pietate* v. l.

8 (14) patrem suom supremum optumum appellat
9 (15) summe deum regnator, quianam genus ⟨od⟩isti?
10 (20) inerant signa expressa, quo modo Titanes
bicorpores Gigantes magnique Atlantes
Runcus atque Purpureus, filii Terras ⟨. . .⟩
11 (21) ei venit in mentem hominum fortunas
12 (22) iamque eius mentem Fortuna fecerat quietem
13 (23) silvicolae homines bellique inertes
14 (24) blande et docte percontat, Aenea quo pacto
Troiam urbem liquerit
15 (25) ⟨manu⟩sque susum ad caelum sustulit suas rex
Amulius divisque gratulabatur
16 (30) res divas edicit, praedicit castus
17 (31) prima incedit Cereris Proserpina puer
18 (32) deinde pollens sagittis inclutus arquitenens
sanctus Iove prognatus Pythius Apollo
19 (34) scopas atque verbenas sagmina sumpserunt
20 (35) Manius Valerius
consul partem exerciti in expeditionem
ducit
21 (36) conferreque aut ratem aeratam
qui per liquidum mare sudantes
eunt atque sedantes
22 (37) transit Melitam
Romanus exercitus, insulam integram urit,
populatur, vastat, rem hostium concinnat

---

8 Varr. ling. 7, 51 *suum* Varr. cod. **9** Fest. 257 '*quare*' *genus* ⟨*od*⟩*isti* Leo[1] (47[2]): *genuisti* Scal.: *me genuisti* Havet: *genus* ⟨*s*⟩*isti* Zander: *g. urs isti* Baehrens **10** Prisc. GL II [1] 198 1.2 = [2] 217 2 *athl-* plerique 3 *rhumcus*, *rumchus* v. l. *ac* Leo[1] 40 (sed cf. 51) *purpor-* vel *porpur-* ll. **11** Prisc. GL II 198 *ei* om duo *mente* plerique *furtunas* duo **12** Prisc. GL II 242 vel *fortuna: furtuna* duo **13** Macr. sat. 6, 5, 9 **14** Non. [1]335 [2]474 (liber II) 1 *aenas (en-)* Non[1] ll.: *aen̄* (interpretantes *Aeneidos*, *Ennius*) Non.[2] ll. cf. Leo[1] 34[5] 2 *liquerit* (testatur Non.) Non.[1] ll.: *reliquisset:* Non.[2] ll. cf. Leo[1] 46[2] **15** Non. 116 1 ⟨*manu*⟩*sque* Merula: *isque* ll. *res* ll.: em Steph. cf. Leo[1] 33[4] 2 *amullus gratulabatur* (formam passivam conf. Non.) *divis* ll.: em L. Mueller '*gratias agebat*' **16** Non. 197 *dinas?* Leo[1] 39[3] '*castitates*' **17** Prisc. GL II 232 *incedet* duo *ceteris* unus (R) **18** Macr. sat. 6, 5, 8 1 expectamus *dein* 2 *sanctusque Delphis pr.* ll.: em Buech. (cf. Leo[1] 35[2]) *Putius* Vahlen **19** Paul. Fest. 320 (liber III) *scapas (-os, -bos)* trad.: em Scal. *verbenas* gen. Leo cont. Liv. 1, 24, 5 vel *ac* '*herbas verbenas*' **20** Char. GL I 128 1 *M.* Char. ll. sed cf. Leo[1] 44[2] **21** Varr. ling. 7, 23 (liber IV) 1 *conferre queant* Leo[1] 2 *perit quidum* trad.: em Scal. horum versuum rhythmum anapaesticum censet cum A. Spengelio Leo, qui legit *sedentes* ⟨*satagunt*⟩ **22** Non. 90 2 *exercitus* del Vahlen. sed cf. Leo[1] 45[4] 3 '*conficit* vel *colligit*'

23 (38) sin illos deserant   fortissimos viros,
magnum stuprum populo   fieri per gentis
24 (39) seseque ei perire   mavolunt ibidem,
quam cum stupro redire   ad suos populares
25 (40) virum praetor advenit,   auspicat auspicium
prosperum
26 (41) simul atrocia proicerent   exta ministratores
27 (42) eam carnem victoribus   danunt ⟨. . .⟩
28 (43) vicissatim volvi   victoriam ⟨. . .⟩
29 (44) septimum decimum annum   ilico sedent
30 (45) censet eo venturum   obviam Poenum
31 (46) superbiter contemptim   conterit legiones
32 (47) convenit regnum simul   atque locos ut haberent
33 (48) id quoque paciscunt,   moenia sint quae Lutatium,
reconciliant captivos   plurimos ⟨. . .⟩
Sicilienses paciscit,   obsides ut reddant
34 (49) ⟨topper s⟩aevi capesset   flammam Volcani
35 (50) magnam domum decoremque   ditem vexerant
36 (51) onerariae onustae   stabant in flustris
37 (52) plerique omnes subiguntur   sub unum iudicium
38 (53) quod bruti nec satis   sardare queunt
39 (54) fames acer augescit   hostibus ⟨. . .⟩
40 (56) simul alius aliunde   rumitant inter se[[se]]
41 (57) magnae metus tumultus   pectora possidit

---

42 (60) quianam Saturnium   populum pepulisti?

---

23 Fest. 317 1 ad *viros* cf. Leo[1] 59 2 = GL V 591 '*turpitudinem*' *gentes* Gramm. **24** Fest. 317 cf. Leo[1] 38 1 *seseque i* cod. 2 *strupro* cod. **25** Non. 468 1 *verum* Iunius *adveniet* trad. **26** Non. 76, 5 *si* Leo[1] 52[6] *porricerent* Iunius *extra* ll. **27** Non. 97 **28** Non. 183 '*per vices*' **29** Non. 325 (liber VI) **30** Non. 267 **31** Non. 515, 10 s. 33 s *superviter contentim* v. l. **32** Non. 211 (liber VII) *ac* Leo: fort. *simul ac* | *locos* Leo[1] 51 versus Saturnius specie hexametri **33** Non. 474 1 *paciscunt* Non.: *paciscuntur* Non. ll. *sin* unus *Lutati* Buecheler. ceterum cf. Leo[1] 35[5] 2 ⟨*auro*⟩. ex. gr. Leo **34** Fest. 352 (sedis incertae) suppl. Havet 307 **35** Prisc. GL II 235 *magnamque (magna quae)* v. l. '*decoram*' *vexarant* plures Krehlii, de qua lectione cf. Leo[1] 60 **36** Isid. nat. 44 *honerariae honustae* ll. praeter unum '*motu maris sine tempestate fluctuantis*' **37** Don. Ter. Andr. 55 *unum* Par.: *suum* dett. **38** Paul. Fest. 323 (cf. Fest. 322) *nec satis sarrare* Varr. ling. 7, 108 (cf. Goetz-Schoell ad l.) '*intellegere*' de duobus colis cf. Leo[1] 46. 51 **39** Prisc. GL II 153. 230 **40** Paul. Fest. 271 '*rumigerantur*' *sese* trad. **41** Non. 214 *magni* ll.: em Leo[1] (36[1]) *possidet* ll. praeter unum **42** Fest. 257 (satura) '*quare*' cf. Leo[1] 47[2]. 49[1]

43 (61) cum tu arquitenes sagittis pollens dea
44 (62) atque prius pariet lucusta lucam bovem

---

45 apud emporium in campo hostium pro moene

---

46 malum dabunt Metelli Naevio poetae
47 (63) fato Metelli Romae fiunt consules

---

48 inmortales mortales si foret fas flere,
flerent divae Camenae Naevium poetam.
itaque postquam est Orchi traditus thesauro,
obliti sunt Romae loquier lingua latina

SCENICA

49 (1 *Ribb. trag.*) né mihi gerere mórem videar língua, verum língula
50 (2) omnés formidant hómines eius valéntiam
51 (3) contémplo placide fórmam et faciem vírginis
52 (4) éxcidit oríationis ómnis confidéntia
53 (5) eam núnc esse invéntam probrís compotém scis
54 (7) desúbito famam tóllunt, si quam sólam videre ín via
55 (8) quín, ut quisque est méritus, praesens prétium pro factís ferat
56 (12) suo sónitu claro fúlgorivit Iúppiter
57 (13) ◡ – ◡ – numquam hódie effugies quín mea manú moriare

---

43 Macr. sat. 6, 5, 8 *Deana* Fleckeisen: at deest verbum anapaestos esse censet ut 21 Leo[1] 61 **44** Varr. ling. 7, 39 *at quae* trad. *lucustam* trad. '*bovem*' '*elephantem*' de metro, dactylis et epitritis, non constat **45** Fest. 145 '*moene*' *singulariter dixit Ennius* (*Naevius* reposuit O. Mueller Saturnio descripto) cf. Leo[1] 36 Enn. ed. Vahlen[2] 117 **46** Caes. Bass. GL VI 266 Mar. Victorin. ibid. 139 Sacerd. 531 Fortun. 294 Ter. Maur. 2517 Ps. Ascon. in Verr. 1, 29 *dabunt malum* Ter. Maur. Fortun. Ps. Ascon. hunc quoque versum recenter fictum esse docuit Wissowa Genethliacon für Carl Robert 51 ss **47** Ps. Ascon. Verr. p. 140 ad senarium cf. Leo[1] 32 Wissowa l. c. 52 **48** Gell. 1, 24, 2 (epigramma Naevii) 3 *orcho* trad. sed cf. Leo[1] 41[4] 4 cf. Leo[1] 57[2] **49** Gell. 10, 25, 3 cf. Varr. ling. 7, 107 (Aesiona) *sine mihi* ll. '*gladiolo oblongo*' **50** Non. 186 (Danae) *hominis* ll. *volentiam* v. l. '*fortitudinem*' **51** Non. 470 *contempla* edd. **52** Non. 262 '*constantia*' **53** Non. 456, 25 *propris (-iis)* ll. Baccheos agnovit Buech.: duorum trochaicorum versuum frustula alii. cf. Leo[2] 13 **54** Non. [1]306. [2]518 '*infamiam*' *videmus* Non.[1] **55** Non. 366 '*praemium*' **56** Non. 110 **57** Macr. sat. 6, 1, 38 (Equos Troianus) *moriaris manu* Ribb. unum senarium restituendum esse ratus

58 (14) túnc ipsos adóriant, ne qui hinc Spártam referat núntium
59 (15) laétus sum laudári me abs te, páter, a laudató viro
60 (16) pásso velo vícinum Aquilone órtum fer ⟨feróciter⟩
61 (18) alté iubatos ángues in sesé gerunt
62 (21 ss) vos, quí regalis córporis custódias
agitátis, ite actútum in frondiferós locos,
ingénio arbusta ubi náta sunt, non óbsita
63 (29 s) utín venatu vítulantis éx suis
locís nos mittant poénis decoratás feris?
64 (31 s) pérgite,
thýrsigerae Bacchaé, modo
Bácchico cum scémate
65 (34) dic quó pacto eum potíti: pugnan án dolis?
66 (36) cáve sis tuam conténdas iram cóntra cum ira Líberi
67 (37 s) óderunt di hominés iniuros. — égone an ille iniúrie fácimus?
68 (41 s) nam ut lúdere laetantís inter se vídimus praeter † amnem
cretérris sumere áquam ex fonte ‿‿‿‿‿‿‿
69 (46 s) proinde húc Triante régem prognatúm patre,
Lycúrgum cette!
70 (51) mále parta male dílabuntur
71 (53) dubií faventem pér fretum introcúrrimus
72 (54) díabathra in pedíbus habebat, érat amictus épicroco
73 (58) néminem vidí, qui numero scíret quicquid scíto opust
74 (60) odí summussos: proínde aperte díce quid sit, ⟨quód⟩ times

---

58 Prisc. GL II 400 (H e c t o r p r o f i c i s c e n s) *quis* ll. **59** Cic. Tusc. 4, 67 epist. 15, 6, cf. epist. 5, 12 Sen. epist. 102, 16 scil. *Priamo* **60** Non. 370 (I p h i g e n i a) Ἰφ. ἐν T. 1487 Leo[2] 6 s 'extenso' *velo: vel hoc* trad. *Aquilone* genet. *hortum* v. l. ⟨*ferociter*⟩ Leo: *foras* trad. **61** Non. 191 (L u c u r g u s) *iugatos* ll. *inlaesae* Bothe scil. *Bacchae* **62** Non. 323 1 *regali, regari* trad. 2 *agitis* boni *frudiferos, frondifluos* all. 3 '*sua sponte*' '*natura*' *arbusto* v. l. *ubi nata: vineta* ll. *obsita* Scaliger: *obstutas* boni: *obsitu* dett. **63** Non. 14 1 *ut in* trad. '*gaudentes*' 2 *lucis* ci Mercier *puniceis* ci Buech. *decoratis, (-us)* v. l. **64** Non. 225 cf. Leo[2] 13 2 s *brechcae modo bacchico* ll. **65** Non. 481 *potitu's* vel *potiti sitis* Becker *pugna an (pugnan)* ll. **66** Non. 259 '*compares*' **67** Non. 124 *dii (idii) h. iniuriose (-ae)* ll. *iniustos* Havet **68** Non.[1] 547 cf. [2]84 2 '*situlis*' *aquam* trisyllabum? *ponte, sponte* Non. v. l.[2] **69** Non. 84 1 *proin dustriant te* ll. *Triante* Leo[2] (22): *Dryante* edd. *patrem* v. l. 2 '*dicite*' '*date*' **70** Paul. Fest. 222 Cic. Phil. 2, 66 Schol. Hor. carm. 3, 24, 61 (f a b u l a i n c e r t a) **71** Non. 205 *ferventem* Onions **72** Varr. ling. 7, 53 *pecudibus* ll. scil. *Bacchus* (in Lycurgo?) *gerebat*? **73** Fest. 170 '*nimium*' *qui quod scit id est opus* cod. 'fortasse comoediae debetur' Ribb. **74** Paul. Fest. 299 Fest. 298 '*murmuratores*'

75 (2 *Ribb. praet.*) vita ínsepulta laétus in patriám redux
76 (7 s) cedo quí vestram rem públicam tantam ámisistis tám cito? —
provéniebant orátores noveí, stulti adulescéntuli

---

77 (1 *Ribb. com.*) Acóntizomenus fábula est primé proba
78 (2 s) huius aútem gnatus dícitur geminum álterum
falso óccidisse
79 (5 ss) age, né tibi
me(d) ádvorsari dícas, hunc unúm diem
de meó(d) equos sinam ésse. — tux pax. — póstea
curréntеis ego illos véndam, nisi tu víceris
80 (9) quasi dédita opera quae égo volo ea tu nón vis, quae ego nolo éa cupis
81 (10) ego sémper pluris féci
potióremque habui líbertatem múlto quam pecúniam
82 (13) nimió (nimio) arte cólligor. cur re ínquaesita cólligor?
83 (14) secus si úmquam quicquam féci, carnificém cedo
84 (15 s) si quidem loquí vis,
non pérdocere múlta longe prómicando, orátiost
85 (17) nam in scéna vos noctúrnos coepit praémiatores tóllere
86 (18) cui cépe edundo(d) óculus alter prófluit
87 (21 ss) quis heri ápud te? — Praenestíni et Lanuini hóspites. —
suópte utrosque décuit acceptós cibo,
altrís inanem vólvulam madidám dari,
altrís nuces in próclivi profúndier

---

75 Varr. ling. 9, 78 (Clastidium praetextata) **76** Cic. Cat. 20 (Lupus) 1 *rem vestram* Ribb. 2 *provenientur* v. l. *novi et* duo ll.: *novi* rell. **77** Char. GL I 211 (Acontizomenus cf. Ἀκοντιζόμενος Dionysii, Ἀκοντιζομένη Antiphanis) *Acontizomenos* Ritschl **78** Char. GL I 199 **79** Char. GL I 239 (Agitatoria) 1 *age: atque* ci CFW Mueller 2 *me* ll. 3 *demeo sequor (equos)* trad.: *domi hos equos* Buech. *sinam ego illos esse* trad. '*edere*' interpret. Ribb. **80** Char. GL I 197 *quod ego nolo* trad. **81** Char. GL I 211 possis *semper pl. f. ego* **82** Char. GL I 208 *nimium o nimium* Ribb. **83** Char. GL I 220 '*aliter*' **84** Non. 65 (Agrypnuntes) *vis loqui* Bothe *promicanda* edd.: '*extendendo*' **85** Non. 150 *n. pr.* '*praedones*' **86** Prisc. GL II 204 (Appella) *edundo*, *edendo* ll. **87** Macr. sat. 3, 18, 6 (Ariolus cf. Ἀγύρτης Philemonis) 1 *qui* v. l. *Lanuuini* ll. 3 s *alteris* ll. 3 *bulbam* ll.: *bulbulam* i. *vulvulam* Geppert *madidatam* (servato *volvam*) Scriverius 4 *profundere* ll.

88 (26) tíbi servi multi ápud mensam astant: ílle ipse astat, quándo edit
89 (26 [1]) neque ádmodum a puerís abscessit néque admodum adulescéntulust
90 (35) ubi vídi, exanimabíliter timidus pédibus protinam mé dedi
91 (36 ss) . nólo ego
hanc ádeo efflictim amáre: diu vivát volo,
ut míhi prodesse póssit
92 (39 s) ultró meretur, quam óbrem ametur: íta dapsiliter suós amicos
alít
93 (43) ⏑ – ⏑ – ⏑ – utinam nasum ábstulisset mórdicus!
94 (45) nímis homo formídulosust
95 (46 s) st′, tace,
cave vérbum faxis!
96 (49) animaé pauxillulum ín me habet
97 (52) in álto navem iúbet ⏑ destitui ánchoris
98 (53 s) – utrum est melius: vírginemne an víduam uxorem dúcere? —
vírginem, si músta est
99 (55) edepól Cupido, cúm tam pauxillús sis, nimis multúm vales
100 (57) sáxa silvas lápides montes díssicis, dispúlveras
101 (58) atque meís bonis
ómnibus ego te hérem faciam – ⏑ – ⏑ – ⏑ –
102 (59) át enim tu nimis spísse ac tarde incédis – ⏑ – ⏑ –
103 (72 ss) quae ego ín theatro hic meís probavi plaúsibus,
ea nón audere quémquam regem rúmpere:
quantó libertatem hánc hic superat sérvitus!

---

88 Prisc. GL II 522 (C a r b o n a r i a) **89** Explan. in Don. GL IV 559 (C l a m i d a r i a i. Chlamydaria) *abscesit* et *adolescentulus est* trad. **90** Non. 376 (C o l a x cf. Κόλαξ Menandri) *timedus* boni '*pedibus longius fugi*' **91** Char. GL I 198 (C o r o l l a r i a cf. Στεφανοπώλιδες Eubuli) **92** Char. GL I 198 **93** Char. GL I 205 **94** Char. GL I 208 *formidulosus est* trad. **95** Char. GL I 240 1 *setale* trad. **96** Diom. GL I 344 (D e m e n t e s cf. Μαινόμενος Diphili) '*habitat*' **97** Non. 280 (G y m n a s t i c u s) *iubet* ⟨*is*⟩ Ribb.: *iubeat* Lindsay '*statui*' **98** Non. 136 1 ⟨*dic*⟩ *utrum* Ribb. 2 '*novella*' **99** Non. 421 *pausillus*, *pauullus* v. l. *tam p. cum sis* Havet: *cum* ⟨*tu*⟩ *tam pausillu's* Ribb. **100** Non. 95 *disicis* Ribb. '*dissolvis*' **101** Non. 486 '*heredem*' contra anapaestos agnovit Buech. **102** Non. 392 '*tarde*' *ac* Ribb.: *atque* ll. **103** Char. GL I 216 (T a r e n t i l l a cf. Ταραντῖνοι Alexidis) 3 *hanc haec*? Ribb.

104 (75 ss) quási in choro ludéns datatim dát se et communém facit.
álii adnutat, álii adnictat, álium amat, aliúm tenet.
álibi manus est óccupata, álii percellít pedem,
ánulum dat álii spectandum, á labris alium ínvocat,
cum álio cantat, át tamen alii s⟨uó⟩ dat digito líttteras

105 (81) ‿ utrubi cenáturi estis, hícine an in triclínio?

106 (83 s) ◡ ‿ ubi isti dúo adulescentés habent,
qui hic ánte parta pátria peregre pródigunt?

107 (86) sálvi et fortunáti sitis dúo duum nostrúm patres!

108 (90 s) númquam quisquam amíco amanti amíca nimis fiét fidelis,
néc nimis erit morígera, et nota quísquam erit ◡ ‿ ◡ ‿ ◡

109 (92 s) prímum ad virtutem út redeatis, ábeatis ab ignávia,
dómos patres patriam út colatis pótius quam peregrí probra

110 (94) immó quos scicidi mínus, conscindam atque ábiciam

111 (95) deos quaéso ut adimant ét patrem et matrém meos

112 (96 ss) si úmquam quicquam fílium rescívero
argéntum amoris caúsa sumpse mútuum:
extémplo illo te dúcam, ubi non déspuas

113 (99 ss) Théodotum
compéllas ‿ ◡ qui áras Compitálibus
sedéns in cella círcumtectus tégetibus
Larés ludentis péni pinxit búbulo

114 (106) patí necesse est múlta mortalés mala

115 (107) dictátor ubi currum ínsidit, pervéhitur usque ad óppidum

---

104 Isid. orig. 1, 25 2 = Paul. Fest. 29 1 *quae* v. l. *choro pila ludens* ll. *sese* ll. 2 sic Fest.: alii alio verborum ordine 3 *alii ⟨pede⟩* ci Ribb. *pervellit* ll. 4 *alii dat anulum* ll. *expectandum*, *aspectandum*, ll. 5 *alii s⟨uo⟩ dat* Ribb.: *aliis dat.* ll.: *dat aliis* Bothe **105** Char. GL I 223 **106** Char. GL I 213 1 '*habitant*' 2 *peregri* **107** Char. GL I 127 **108** Char. GL I 208 1 *siet* Fabricius 2 *nimis morigera et devota* Ribb.: *n. morigere morata* Buech. ⟨*mulier viro*⟩ Ribb. **109** Char. GL I 212 1 *reductis* trad. 2 *domi* Ribb. *probro* trad. **110** Prisc. GL II 517 *scicidimus (scisci-)* v. l. *in ius* Ribb. *concidam* v. l. **111** Don. Ter. Ad. 521 (Tribacelus) **112** Gell. 2, 19, 6 (Triphallus) 1 *cumquam* Ribb. Bergk 2 *sumpsisse* trad. 3 *te illo* Bothe **113** Fest. 230 2 *compella* Scal.: *compeiles* Ribb. ⟨*sanctas*⟩ ⟨*nuper*⟩ ci Ribb. *aris*? 3 *circumtectuas* cod.: *-tectas* Ribb.: *-tecta* Scal. 4 '*coda*' **114** Hier. epist. 60, 14 (fabula incerta) *mortalem* plerique **115** Varr. ling. 5, 153 *curru* ci Ribb. *insidet* Fleckeisen

116 (108 ss) etiám qui res magnás manu saepe géssit glorióse,
cuius fácta viva núnc vigent, qui apud géntes solus praéstat,
eum súus pater cum pállio unó⟨d⟩ ab amica abdúxit
117 (113) líbera linguá loquemur lúdis Liberálibus
118 (114) tantum íbi molae crepitúm faciebant, tíntinnabant cómpedes
119 (117) non hércle apluda est hódie quam tu néquior
120 (118) péssimorum péssime, audax, gáneo lustro áleo!
121 (120) risi égomet mecum cássabundum ire ébrium
122 (121 ss) cócus edit Neptúnum Cererem – ◡ – ◡ – ◡ –
ét Venerem expertám Volcano, Líberumque absórbuit
páriter
123 (125) an náta est sponsa praégnas? vel aï vél nega
124 (126 s) vél quae sperat sé nupturam † viri adulescéntulo,
éa licet seníle tractet détritum rutábulum
125 (128) sónticam esse opórtet causam, quam óbrem perdas múlierem
126 (129) haec quidem hércle, opinor, praéfica est: nam mórtuum collaúdat
127 (136) ingúrgitavit úsque ad imum gútturem

Q. ENNIVS

ANNALES

1 (1 *Annal. Vahl.* ²) Musae quae pedibus magnum pulsatis Olympum
2 (5) somno leni placidoque revinctus
3 (6) visus Homerus adesse poeta

---

116 Gell. 7, 8, 5 1 scil. *Scipio* 3 *uno* ll. *amico* plerique **117** Paul. Fest. p. 116 **118** Fest. 364 Paul. Fest. 365 *ubi* v. l. **119** Paul. Fest. 10 '*genus minutissimae paleae frumenti sive panici*' **120** Paul. Fest. 29 *lurco* v. l. '*aleator*' **121** Varr. ling. 7, 53 '*dubitantem*' '*titubantem*' **122** Gloss. V 521. 565 1 s cf. Paul. Fest. 58 1 s *Venerem Cererem* Paul. 2 *vulcanum* v. l. 2 s *pariter absorbuit (obs-)* trad. **123** Diom. GL I 374 Prisc. II 494. 541 *an est nata* Diom. **124** Fest. 262 1 *viri⟨dulo⟩* Ribb.: *diviti* Buech. *adulescentulos* cod. 2 *retritum* cod. '*obscenam viri partem*' **125** Fest. 290 Paul. Fest. 291 '*iustam*' **126** Varr. ling. 7, 70 Paul. Fest. 223 *mehercle* Paul. '*mulier ad laudandum mortuum conducta*' *nam* Varr.: *quae sic* Paul.: *quasi* ci Ribb. **127** Non. 207
1 Varr. ling. 7, 20 cf. Serv. Aen. 11, 660 (liber I) **2** Front. p. 74 N. cf. p. 12 scil. *Ennius* **3** Cic. ac. 2, 51

4 (10 ss) ova parire solet genus pennis condecoratum
non animam: et post inde venit divinitus pullis
ipsa anima

5 (16) "Lunai portum, est operae, cognoscite, cives

6 (17) cum veter occubuit Priamus sub Marte Pelasgo

7 (18 s) doctusque Anchisesque Venus quem pulchra dearum
fari donavit, divinum pectus habere

8 (21) transnavit cita per teneras caliginis auras

9 (22) constitit inde loci propter sos dia dearum

10 (23) est locus Hesperiam quam mortales perhibebant

11 (24) quam prisci casci populi tenuere Latini

12 (29) qui caelum versat stellis fulgentibus aptum

13 (30 s) "Assaraco natus Capys optimus isque pium ex se
Anchisen generat

14 (32) "accipe daque fidem foedusque feri bene firmum

15 (33) olli respondit rex Albai longai

16 (34) quos homines quondam Laurentis terra recepit

17 (35 ss) et cita cum tremulis anus attulit artubus lumen.
talia tum memorat lacrimans exterrita somno:
"Eurydica prognata, pater quam noster amavit,
vires vitaque corpus meum nunc deserit omne.
nam me visus homo pulcher per amoena salicta
et ripas raptare locosque novos: ita sola
postilla, germana soror, errare videbar
tardaque vestigare et quaerere te neque posse
corde capessere: semita nulla pedem stabilibat.
exim compellare pater me voce videtur
his verbis: 'o gnata, tibi sunt ante gerendae
aerumnae, post ex fluvio fortuna resistet.'
haec effatus pater, germana, repente recessit

---

4 Varr. ling. 5, 59 1 = Prisc. GL II 401 1 (in.) = Diom. GL I 383 1 *parere* Varr. cod. *solent* Diom. *pinnis* Prisc. v. l. 3 *animam* cod. **5** Pers. 6, 9 cum schol. *luni*, *praetium*, *cognoscere* v. l. cf. Vahl. p. CXLIX **6** Prisc. GL II 97 GL suppl. 81 '*vetus*' **7** Prob. Verg. ecl. 6, 31 p. 336 cf. Schol. Veron. Verg. Aen. 2, 687 1 s *doctus Anchisa*, *pulcherrima diu*, *docet . . . ut p. haberet* Schol. **8** Serv. auct. georg. 4, 59 '*transvolavit*' scil. *Venus* **9** Fest. 301 Paul. Fest. 300 '*eos*' *de adiarum* vel *dea d.* trad. **10** Macr. sat. 6, 1, 11 **11** Varr. ling. 7, 28 '*veteres*' *tenuere* Columna (cf. Verg. Aen. 1, 12): *genuere* cod. **12** Macr. sat. 6, 1, 9 scil. *Telamon* i. *Atlas* **13** Serv. auct. georg. 3, 35 1 *capis*, *hisque* cod. **14** Macr. sat. 6, 1, 13 Albanorum regem monet Aeneas **15** Fortun. GL VI 284 Don. GL IV 396 alii scil. *Aeneae* vel *Amulio* **16** Prisc. GL II 387 intellige *Aenean sociosque* '*Laurens*' **17** Cic. div. 1, 40 f narrat Iliae Aeneae filia 1 *excita*, *eccita* vulg. 10 *exin* al. 11 *o gnata*: *cognata* codd. 13. 12 opt. codd.

nec sese dedit in conspectum corde cupitus,
quamquam multa manus ad caeli caerula templa
tendebam lacrumans et blanda voce vocabam.
vix aegro cum corde meo me somnus reliquit"

18 (52 s) "te sale nata precor, Venus, et genetrix patris nostri,
ut me de caelo visas cognata parumper

19 (54) "teque pater Tiberine tuo cum flumine sancto

20 (55) Ilia dia nepos quas aerumnas tetulisti

21 (59) haec ecfatus, ibique latrones dicta facessunt

22 (62 s) Iuno, Vesta, Minerva, Ceres, Diana, Venus, Mars,
Mercurius, Iovis, Neptunus, Vulcanus, Apollo

23 (64) respondit Iuno Saturnia sancta dearum

24 (65 s) "unus erit quem tu tolles in caerula caeli
templa

25 (70 ss) indotuetur ibi lupus femina, conspicit omnis:
hinc campum celeri passu permensa parumper
conicit in silvam sese

26 (73 s) pars ludicre saxa
iactant, inter se licitantur

27 (77 ss) *a* curantes magna cum cura tum cupientes
regni dant operam simul auspicio augurioque

b Remus auspicio se devovet atque secundam
solus avem servat. at Romulus pulcher in alto
quaerit Aventino, servat genus altivolantum.
certabant urbem Romam Remoramne vocarent.
omnibus cura viris uter esset induperator.
expectant, veluti consul cum mittere signum
volt omnes avidi spectant ad carceris oras,
quam mox emittat pictis e faucibus currus,
sic expectabat populus atque ore timebat
rebus, utri magni victoria sit data regni.
interea sol albus recessit in infera noctis.
exin candida se radiis dedit icta foras lux

---

17 *tum* v. l. **18** Non. 378 1 *saneneta*: em V. 2 *cognota* v. l. '*cito*' **19** Macr. sat. 6, 1, 12 **20** Char. GL I 90 Explan. in Don. GL IV 563 Non. 215 Veneris verba *da, netulisti* Non. ll. *neptis* Non. v. l. **21** Non. 306 milites Amuli iussu pueros exponunt **22** Apul. Socr. 2 p. 6 Mart. Cap. 1, 42 1 *Ceresque* 2 *Iuppiter* Mart. **23** Serv. Aen. 4, 576 Don. GL IV 394 Sacerd. GL VI 450 alii *pulchra dearum* Sacerd. **24** Varr. ling. 7, 5 Ov. met. 14, 812 fast. 2, 485 intellege *Romulum* **25** Non. 378 2 *in campo* codd. *praemens* codd. **26** Non. 134 '*pugnant*' qui certaminibus a pueris institutis adsunt **27** Cic. div. 1, 107 f *b* 16 = Gell. 7, 6, 9 Romuli Remique augurium *b* 1 *in monte* add. Cic. 2 *autem* v. l. 3 *altevolantum* codd.

et simul ex alto longe pulcherruma praepes
laeva volavit avis. simul aureus exoritur sol,
cedunt de caelo ter quattuor corpora sancta
avium, praepetibus sese pulchrisque locis dant.
conspicit inde sibi data Romulus esse priora,
auspicio regni stabilita scamna solumque

28 (99 s) "nec pol homo quisquam faciet inpune animatus
hoc nisi tu: nam mi calido das sanguine poenas
29 (101) virgines, nam sibi quisque domi Romanus habet sas
30 (102) cum superum lumen nox intempesta teneret
31 (105) "nam vi depugnare sues stolidi soliti sunt
32 (106) "aeternum seritote diem concorditer ambo
33 (107 s) "ea mihi reliquae fidei regno vobisque, Quiritis,
se fortunatim feliciter ac bene vortat
34 (109) o Tite tute Tati tibi tanta tyranne tulisti
35 (110 ss) pectora – ◡ tenet desiderium, simul inter
sese sic memorant: "o Romule, Romule die,
qualem te patriae custodem di genuerunt!
o pater o genitor o sanguen dis oriundum!
tu produxisti nos intra luminis oras
36 (115 s) "Romulus in caelo cum dis genitalibus aevum
degit
37 (119) olli respondit suavis sonus Egeriai
38 (120 s) mensas constituit idemque ancilia – ◡
libaque fictores Argeos et tutulatos
39 (132) "ingens cura mis cum concordibus aequiperare
40 (133) "adnuit sese mecum decernere ferro

---

14 *et simul* v. l. 16 *pulcris* Gell. 17 *priora* e corr.: *propriam* trad. **28** Macr. sat. 6, 1, 15 cf. Serv. auct. Aen. 9, 420 1 *non* v. l. 2 *mihi, dabis* Serv. Flor. de Remi agitur interitu **29** Fest. 325 Paul. Fest. 324 *Sabinorum reddi non possunt* intellegit V. cf. Dionys. 2, 37, 4 '*eas*' **30** Macr. sat. 6, 1, 14 *tenebat* v. l. **31** Fest. 317 Hersiliae verba cf. Hes. opp. 273 ss *stolidi solidi* cod. '*stulti*' **32** Char. GL I 196 scil. *Romule et Tite Tati* **33** Non. 111 1 *ea* scil. *res.* cf. Vahleni adn. 2 '*prospere*' **34** Prisc. GL II 591 Pomp. GL V 303 cf. Rhet. Her. 4, 12, 18 alii de Tatio a Laurentibus truncato **35** Cic. rep. 1, 64 2 ss = Lact. inst. 1, 15, 31 4 = Prisc. GL II 250 1 *diu* addit Cic. *desiderium* scil. *regis in Olympum evecti* 3 *dii* trad. 5. 4 Lact. 4 *genitor: patriae* (vel *p. g.*) Lact. **36** Serv. Aen. 6, 764 cf. Pomp. wandinschr. 781 et Cic. Tusc. 1, 28 *(cum diis agit aevum)* 1 *diis* trad. **37** Varr. ling. 7, 42 (liber II) scil. *Numae egria .I* cod. **38** Varr. ling. 7, 43 s 2 = Fest. 355 cf. Paul. Fest. 354 1 intellege *Numam* 2 *libaque* Fest.: *Saliba* (*Sa* e dittogr.) *quae* cod. '*tutulati dicti hi, qui in sacris in capitibus habere solent ut metam*' Varr. **39** Prisc. GL III 3 '*mei*' Horati de certamine verba **40** Prisc. GL II 504 *annuit* trad.

41 (134) “ferro se caedei quam dictis his toleraret
42 (138 s) vulturus in silvis miserum mandebat homonem.
heu quam crudeli condebat membra sepulcro
43 (140) at tuba terribili sonitu taratantara dixit
44 (142) _ ◡ ◡ et Tiberis flumen vomit in mare salsum
45 (144 s) Ostia munita est; idem loca navibus pulchris
munda facit; nautisque mari quaesentibus vitam
46 (146) olim de caelo laevum dedit inclytus signum
47 (147 s) et densis aquila pennis obnixa volabat
vento quem perhibent Graium genus aera lingua
48 (149) postquam lumina sis oculis bonus Ancus reliquit
49 (150) Tarquinio dedit imperium simul et sola regni
50 (151) circum sos quae sunt magnae gentes opulentae
51 (152) “hac noctu filo pendebit Etruria tota
52 (153 s) postquam defessi sunt stare et spargere sese
hastis, ansatis concurrunt undique telis
53 (155) exin Tarquinium bona femina lavit et unxit
54 (156) prodinunt famuli: tum candida lumina lucent
55 (158) inde sibi memorat unum super esse laborem
56 (164 s) qua Galli furtim noctu summa arcis adorti
moenia concubia vigilesque repente cruentant
57 (166) inicit inritatus: tenet occasus, iuvat res
58 (167) bellum aequis manibus nox intempesta diremit
59 (169) cives Romani tunc facti sunt Campani
60 (170) cum nihil horridius umquam lex ulla iuberet
61 (171) cogebant hostes lacrimantes ut misererent
62 (173) quod per amoenam urbem leni fluit agmine flumen

---

41 Fest. 356 *caede* trad. **42** Prisc. GL II 206 cf. Char. GL I 147, 15 Serv. Aen. 6, 595 1 *vulturis* v. l.: ‘*vultur*’ *silvis* Prisc.: *campo* Serv. (v. l.): *spineto* Char.: *spinis* ci Koch, probat V. *miserum* Prisc.: *supinum* Char. Serv. (v. l.) Metti Fufeti supplicium describitur **43** Prisc. GL II 450 cf. Serv. Aen. 9, 501 **44** Macr. sat. 6, 4, 3 **45** Fest. [1] 258 cf. [2] 142 1 scil. *ab Anco Marcio* 2 *mundo* Fest. [1] **46** Non. 51 (liber III) *inclytus* scil. *ales* (V.) **47** Prob. Verg. ecl. 6, 31 p. 341 1 *aquila in* ci Keil *pinnis*, *primis* al. **48** Fest. 301 cf. Paul. Fest. 300 ‘*suis*’ **49** Fest. 298 s **50** Fest. 301 ‘*eos*’ scil. *Latii* **51** Macr. sat. 1, 4, 18 ‘*nocte*’ Etruscorum principis verba **52** Macr. sat. 6, 1, 16 1 *stant et* codd. cf. v. 571 **53** Don. Ter. Hec. 135 cf. Serv. Aen. 6, 219 *Tarquinii corpus* Serv. scil. *uxor* **54** Fest. 229 Paul. Fest. 228 ‘*prodeunt*’ i. *in Tarquinii funere* **55** Gell. 1, 22, 16 scil. *Servius Tullius* Dianae templi a Latinis una cum Romanis in Aventino facti auctor (V.) **56** Macr. sat. 1, 4, 17 s (liber IV) 1 *qua* scil. *via* a. u. c. 364 **57** Fest. 178 (liber V) ‘*occasio*’ **58** Schol. Hor. ep. 2, 2, 98 *bellum* scil. *Samnitium* a. u. c. 411 **59** GL VI 612. 616 de Ennio auctore non constat **60** cod. Sangall. 621 Orosii hist. 3, 9, 5 scil. *Minuciam virginem Vestalem ob admissum incestum vivam obrui in campo scelerato* **61** Prisc. GL II 428 **62** Macr. sat. 6, 4, 4 scil. *Tiberis*

63 (174) quis potis ingentis oras evolvere belli
64 (175 s) tum cum corde suo divum pater atque hominum rex
effatur
65 (177) navus repertus homo Graio patre Graius homo rex
66 (178) nomine Burrus uti memorant a stirpe supremo
67 (179) "aiio te Aeacida Romanos vincere posse
68 (180 s) stolidum genus Aeacidarum:
bellipotentes sunt magis quam sapientipotentes
69 (183 ss) proletarius publicitus scutisque feroque
ornatur ferro, muros urbemque forumque
excubiis curant
70 (186) balantum pecudes quatit, omnes arma requirunt
71 (187 ss) incedunt arbusta per alta, securibus caedunt,
percellunt magnas quercus, exciditur ilex,
fraxinus frangitur atque abies consternitur alta,
pinus proceras pervortunt: omne sonabat
arbustum fremitu silvai frondosai
72 (192 s) "qui antehac invicti fuere viri, pater optime Olympi,
hos ego in pugna vici victusque sum ab isdem
73 (194 ss) "nec mi aurum posco nec mi pretium dederitis:
non cauponantes bellum sed belligerantes,
ferro, non auro, vitam cernamus utrique,
vosne velit an me regnare era quidve ferat Fors
virtute experiamur. et hoc simul accipe dictum:
quorum virtuti belli fortuna pepercit,
eorundem libertati me parcere certum est.
dono, ducite, doque volentibus cum magnis dis
74 (202 s) "quo vobis mentes, rectae quae stare solebant
antehac, dementes sese flexere viai?

---

63 Macr. sat. 6, 1, 18 Serv. Aen. 9, 526 Diom. GL I 385, 32 Quint. inst. 6, 3, 86 (liber VI) *qui* v. l. *causas* Quint. *belli* scil. *Pyrrhi* **64** Macr. sat. 6, 1, 10 1 *tunc* v. l. **65** Fest. 166. 169 '*celer ac strenuus*' **66** Fest. 313 + Non. 226 *homines* Non. ll. *pyrrus*, *pyrrh* trad. sed cf. Cic. orat. 160 **67** Cic. div. 2, 116 Quint. inst. 7, 9, 6 Vir. ill. 35, 1 Amm. 23, 5, 9 alii *aio* trad. sed cf. Quint. inst. 1, 4, 11 **68** Cic. l. l. cf. Hes. frg. 205 R. **69** Gell. 16, 10, 1 1 s = Non. 155 1 *proletari ut* Non. ll. *sicuti isque* Gell. codd.: *scutaque* Non. ll: *scuteisque* Gronovius *ferique* Non. ll. 2 *ornatus* Non. ll. **70** Macr. sat. 6, 1, 54 **71** Macr. sat. 6, 2, 27 versus pertinent ad rogum erigendum 1 *peralta* Is. Hilberg **72** Oros. hist. 4, 1, 14 Pyrrhi in templo Iovis Tarentini inscriptio cf. Vahleni adn. **73** Cic. off. 1, 38 de redimendis agitur captivis 2 *nec* v. l. 4 *hera* vulg. 6 *quorumve*, *virtute* (i. *-ei*) v. l. 7 *me libertati* codd.: em V. **74** Cic. Cato 16 2 *dementi se* dett. *via* codd. Appii Claudii orationis a Pyrrhi pacis condicionibus Romanos revocantis frustulum

75 (207) orator sine pace redit regique refert rem
76 (208 ss) "divi hoc audite parumper,
ut pro Romano populo prognariter armis
certando prudens animam de corpore mitto
77 (211) vertitur interea caelum cum ingentibus signis
78 (213 ss) *a* scripsere alii rem
versibus quos olim Fauni vatesque canebant,
cum neque Musarum scopulos
b nec dicti studiosus quisquam erat ante hunc
c nos ausi reserare
79 (218 s) nec quisquam sophiam sapientia quae perhibetur
in somnis vidit prius quam sam discere coepit
80 (222) qualis consiliis quantumque potesset in armis
81 (223) Appius indixit Karthaginiensibus bellum
82 (224) explorant Numidae totum: quatit ungula terram
83 (225) mulserat huc navem conpulsam fluctibus pontus
84 (227 ss) tonsas ante tenentes
parerent, observarent, portisculus signum
cum dare coepisset
85 (230) "poste recumbite vestraque pectora pellite tonsis
86 (231) pone petunt: exim referunt ad pectora tonsas
87 (232 s) denique vi magna quadrupes eques atque elephanti
proiciunt sese
88 (234 ss) haece locutus vocat, quocum bene saepe libenter
mensam sermonesque suos rerumque suarum
comiter impertit magnam cum lassus diei
partem fuisset de summis rebus regundis
consilio indu foro lato sanctoque senatu,
cui res audacter magnas parvasque iocumque
eloqueretur et cuncta malaque et bona dictu

---

75 Varr. ling. 7, 41 scil. *Cineas* **76** Non. 150 precatur Decius 1 *diu* trad. 2 '*strenue fortiter et constanter*' 3 *anima* codd. **77** Macr. sat. 6, 1, 8 cum decertaretur ad Beneventum **78** Cic. Brut. 75 + 71 + orat. 171 cf. orat. 157 div. 1, 114 Varr. ling. 7, 36 Quint. inst. 9, 4, 115 (liber VII) 2 *fauni et* Varr.: *Faunei* V. **79** Fest. 325 Paul. Fest. 324 1 *philosophiam* trad. 2 '*eam*' **80** cod. Sang. 621 Orosii hist. 4, 6, 21 **81** Cic. inv. 1, 27 initium belli Punici primi **82** Macr. sat. 6, 1, 22 *totum* scil. *campum* *totam* v. l. **83** Prisc. GL II 486 *navim* v. l. **84** Non. 151 1 *tonsas ante* Columna: *tusante* Non.: *tonsam ante* Scal.: *tusam ante* Lindsay '*remos*' 2 '*hortator remigum*' **85** Fest. 356 *postere cumbite* Fest. **86** Fest. 356 Paul. Fest. 357 **87** Gell. 18, 5, 2 ss Macr. sat. 6, 9, 9 Serv. auct. georg. 3, 116 **88** Gell. 12, 4, 4 1 *haec elocutus* trad. *quodcum* plerique 4 *recundis*, *regendis*, *fecundis* v. l. 7 corruptus propter *eloqueretūr* et *cuncta* cf. V. adn. et Hosius ad l.

evomeret si qui vellet tutoque locaret,
quocum multa volup [[gaudia]] clamque palamque,
ingenium cui nulla malum sententia suadet
ut faceret facinus, levis, haud malus, doctus, fidelis,
suavis homo, facundus, suo contentus, beatus,
scitus, secunda loquens in tempore, commodus, verbum
paucum, multa tenens, antiqua sepulta vetustas
quae facit; et mores veteresque novosque tenentem,
multorum veterum leges divumque hominumque,
prudentem, qui dicta loquive tacereve posset,
hunc inter pugnas conpellat Servilius sic

89 (252) alter nare cupit: alter pugnare paratust
90 (253) deducunt habiles gladios filo gracilento
91 (257) "fortibus est fortuna viris data
92 (258) "non semper vestra evertit: nunc Iuppiter hac stat
93 (259) – "quianam dictis nostris sententia flexa est?
94 (260) sulphureas posuit spiramina Naris ad undas
95 (262 s) longique cupressi
stant rectis foliis et amaro corpore buxum
96 (264) fici dulciferae lactantes ubere toto
97 (266 s) postquam Discordia taetra
belli ferratos postes portasque refregit,
98 (268 ss) pellitur e medio sapientia, vi geritur res,
spernitur orator bonus, horridus miles amatur.
haut doctis dictis certantes nec maledictis
miscent inter sese inimicitiam agitantes,
non ex iure manum consertum, sed magis ferro
rem repetunt regnumque petunt, vadunt solida vi
99 (279) "certare abnueo: metuo legionibus labem

---

9 *voluptas*, *voluptate* v. l. *gaudia* del. Vahlen, qui ci *multa volup sibi fecit* 14 *paucorum* ll.: em Turnebus 15 ss cf. V. adn. 17 *tacereque* plerique 18 *Servilius sic conpellat* V. **89** Fest. 166 V. supplet *fluctibus in mediis* **90** Non. 116 '*gracili*' **91** Macr. sat. 6, 1, 62 **92** Macr. sat. 6, 1, 19 *nostra* (cum cod. Salisb.) *evertet* mavult V. **93** Fest. 257 Paul. Fest. 256 '*quare*' '*cur*' **94** Prisc. GL II 223 *solphur-*, *solphor-*, *sulpor-* ll. **95** Serv. auct. georg. 2, 449 2 *sectis*, *amore* trad. **96** Char. GL I 128 **97** Hor. sat. 1, 4, 60 s Serv. Aen. 7, 622 cf. Porph. et Schol. ad Hor. l. l. (liber VIII) 2 *belli* scil. *Hannibalici* **98** Gell. 20, 10, 4 1 s = Cic.[1] Mur. 30 1 = Lact. inst. 5, 1, 5 5 s = Cic.[2] epist. 7, 13, 2 1 *videtur respuitur*, *v. respui spernitur* sim. Cic.[1] 4 *inimicitias* vulg. 5 *manum* Cic.[2] Gell.: *manu* Gell. ll. praeter Pet. *consertum* scil. *vocant* 5 s *errore rei* Gell. ll. 6 *petunt* Gell. v. l. **99** Diom. GL I 382 Pauli verba Varronis temeritatem cohibentis

100 (280 s) "hostem qui feriet mihi erit Carthaginiensis
quisquis erit; cuiatis siet
101 (282) iamque fere pulvis ad caelum vasta videtur
102 (284) hastati spargunt hastas, fit ferreus imber
103 (285) densantur campis horrentia tela virorum
104 (286) is pernas succidit iniqua superbia Poeni
105 (287 ss) *a* "multa dies in bello conficit unus:
b et rursus multae fortunae forte recumbunt:
haudquaquam quemquam semper fortuna secuta est
106 (292 s) "nunc hostes vino domiti somnoque sepulti
consiluere
107 (295) Quintus pater quartum fit consul
108 (297) ob Romam noctu legiones ducere coepit
109 (298) summus ibi capitur meddix: occiditur alter
110 (301) Livius inde redit magno mactatus triumpho
111 (302) Europam Libyamque rapax ubi dividit unda
112 (303 ss) additur orator Cornelius suaviloquenti
ore Cethegus Marcus Tuditano collega
Marci filius
is dictust ollis popularibus olim
qui tum vivebant homines atque aevum agitabant
flos delibatus populi suadaeque medulla
113 (309) navibus explebant sese terrasque replebant
114 (310) Africa terribili tremit horrida terra tumultu

---

100 Cic. Balb. 51 Hannibal milites Poenos externosque cohortatur 1 *mihi erit* Cic. ll. praeter opt. Par. (qui *erit . . . mihi*) **101** Non. 217 certaminis Cannensis describitur labor **102** Macr. sat. 6, 1, 52 **103** Prisc. GL II 480 **104** Paul. Fest. 304 Fest. 305 *is* (= *iis*) Fest.: *his* Paul. **105** Macr. sat. 6, 2, 16 inter *a* et *b* unum versum intercidisse censet V. *b* 2 *quemquam* unus: om rell. **106** Macr. sat. 6, 1, 20 + Paul. Fest. 58 cf. Verg. Aen. 9, 234 et ad rem Liv. 22, 50, 4 ss '*conticuere*' **107** Gell. 10, 1, 6 Non. 435 *quintum* Non. v. l. i. *Q. Fabius Maximus* a. u. c. 540 **108** Paul. Fest. 179 Fest. 178 Fest. 218 Th. cf. Paul. Fest. 147 alios '*ad*' scil. *Hannibal* **109** Paul. Fest. 123 '*meddix apud Oscos nomen magistratus est*' cf. Jacobsohn Altital. inschr. 50. 56 **110** Serv. auct. Aen. 9, 641 (liber IX) *magnum* v. l. *Livius Salinator* a. u. c. 547 **111** Cic. Tusc. 1, 45 nat. deor. 3, 24 scil. *in freto Gaditano*, ubi pugnam commisit navalem Laelius a. u. c. 548 **112** Cic.[1] Brut. 58 s 4 ss = Gell. 12, 2, 3 6 cf. Cic.[2] Cat. 50 Quint. inst. 2, 15, 4 1 i. a. u. c. 550 2 s *Tuditano collega M(arci) filius: studio collegam filius* trad. 4 *dictus tollis* Gell.: *dictus* Cic.[1] 5 *agebant* Cic. 6 *populi suadae* Cic.[2] Quint. Cic.[1] cod. Flor. e corr.: *populi suadat* Cic.[1]: *populis uada* (vel *populi suada*) Gell. codd. *que* add. Cic.[1] codd. aliquot dett. **113** Serv. Aen. 6, 545 **114** Fest. 153 Cic. de orat. 3, 167 epist. 9, 7, 2 cf. orat. 93 *tremis* Fest. cod. cum Romanorum exercitus adveniret

115 (314) “sed quid ego haec memoro? dictum factumque facit frux
116 (319 s) rastros dentefabres capsit causa poliendi agri
117 (321 s) Cyclopis venter velut olim turserat alte
carnibus humanis distentus
118 (326 s) insece, Musa, manu Romanorum induperator
quod quisque in bello gessit cum rege Philippo
119 (329) Graecia Sulpicio sorti data, Gallia Cottae
120 (331) egregie cordatus homo catus Aelius Sextus
121 (332 s) insignita fere tum milia militum octo
duxit delectos bellum tolerare potentes
122 (334 ss) *a* “sollicitari te Tite sic noctesque diesque
b “o Tite si quid ego adiuero curamve levasso
quae nunc te coquit et versat in pectore fixa,
ecquid erit praemi?
c ille vir haud magna cum re sed plenus fidei
123 (339) hinc Nox processit stellis ardentibus apta
124 (343 ss) aspectabat virtutem legionis suai
expectans si mussaret [dubitaret], quae denique causa
pugnandi fieret aut duri ⟨finis⟩ laboris
125 (348) regni versatum summam venere columnam
126 (352) et simul erubuit ceu lacte et purpura mixta
127 (358 s) quae neque Dardaniis campis potuere perire
nec cum capta capi nec cum combusta cremari

---

115 Prisc. GL II 278 Hannibalis verba vel Scipionis ‘*frugi homo*’ **116** Non. 66 *ratros* v. l. scil. *unusquisque Carthaginiensis pacis cupidus* **117** Prisc. GL II 486 1 *terserat* v. l. *alti* trad. **118** Gell. 18, 9, 3 ff (liber X) 1 de *insece* et *inseque* egit Gell. scil. *bello Macedonico* **119** Isid. orig. 1, 35, 3 i. *P. Sulpicio Galbae C. Aurelio Cottae* a. u. c. 554 **120** Cic. rep. 1, 30 de orat. 1, 198 Tusc. 1, 18 cf. Varr. ling. 7, 46 *Sex. Aelius Paetus* a. u. c. 556 **121** Prisc. GL II 30 1 *insignata* v. l. ⟨*ad*⟩ *octo* Marx 2 *dilectus* v. l. scil. *T. Quinctius Flamininus* **122** Cic. Cato 1 *b* 1 = Don. Ter. Phorm. prol. 34 *b* 1 *ego* ll. praeter Par. (qui *te* exh.) *adiuvero*, *adiuto* (*te adiuto* Don.) trad. *levavero* v. l. 3 *et quid*, *pretii* v. l. verba sunt nuntii a Charopo Epirotarum principe ad Flamininum missi (V.) **123** Macr. sat. 6, 1, 9 **124** Serv. auct. georg. 4, 188 ad 343 s cf. Nestor Novariensis ed. Ven. a. 1496 p. 68 1 *aspectabat* scil. *Quinctius Cynoscephalis* *suai*: *suae* Nest.: *sive* Serv. auct. 2 *exspectans* Nest.: *spectans* Serv. auct. *mussitarent* Nest. *dubitaret* del. Bergk *causam* Serv. auct.: *pausa* Bergk 3 *finis* add. Bergk *labores* trad. **125** Don. Ter. Phorm. 287 *venere* Ilberg: *vero* ll. scil. *Macedoniae Romani* **126** Non. 483 *essi mulier erubuit* trad. *ceu*: *ceci* v. l. *lacte* nomin. **127** Macr. sat. 6, 1, 60 (liber XI) *quae* scil. *Pergama*

128 (362) pendent peniculamenta unum ad quemque pedum
129 (363) tum clipei resonunt et ferri stridit acumen
130 (364) missaque per pectus dum transit striderat hasta
131 (367 ss) omnes mortales victores, cordibus vivis
laetantes, vino curatos, somnus repente
in campo passim mollissimus perculit acris
132 (370 ss) unus homo nobis cunctando restituit rem.
non enim rumores ponebat ante salutem.
ergo postque magisque viri nunc gloria claret
133 (373) quem nemo ferro potuit superare nec auro
134 (374 s) sicut fortis equus, spatio qui saepe supremo
vicit Olympia, nunc senio confectus quiescit
135 (377) nos sumus Romani, qui fuimus ante Rudini
136 (378) "isque Hellesponto pontem contendit in alto
137 (379) "contempsit fontes quibus exerugit aquae vis
138 (380) "satin vates verant aetate in agunda?
139 (381 ss) "Hannibal audaci cum pectore de me hortatur,
ne bellum faciam, quem credidit esse meum cor
suasorem summum et studiosum robore belli
140 (384 s) verrunt extemplo placide mare: marmore flavo
caeruleum spumat sale conferta rate pulsum
141 (386) labitur uncta carina, volat super impetus undas
142 (387 s) cum procul aspiciunt hostes accedere ventis
navibus velivolis
143 (391 s) "nunc est ille dies cum gloria maxima sese
nobis ostendat si vivimus sive morimur
144 (393) horrescit telis exercitus asper utrimque

---

128 Non. 149 fort. *pedum* (*nunc*) V. **129** Prisc. GL II [1]445. [2]473 *tunc* Prisc.[2] *clepei* v. l. *resonant* Prisc.[1] (praeter cod. Carolir.) *aes* Prisc.[1] de rebus Flaminini et Graecorum agitur **130** Prisc. GL II 419 **131** Prisc. GL II [1]153. [2]230 (liber XII) 1 *omnis mortalis* Prisc.[1] plerique Prisc.[2] nonnulli *vivis*: *huius* v. l.: *imis* e coni. edd. nonnulli **132** Cic. off. 1, 84 Cato 10 1 = Macr. sat. 6, 1, 23 Cic. Att. 2, 19, 2 Liv. 30, 26, 9 Serv. Aen. 6, 845 alii 1 *homo*: *qui* Cic. Cato (v. l.) Serv. e Verg. Aen. 6, 846 scil. *Fabius Cunctator* **133** Cic. rep. 3, 6 scil. *M'. Curium* **134** Cic. Cato 14 *sicuti* v. l. **135** Cic. de orat. 3, 168 scil. *Ennius* **136** Varr. ling. 7, 21 (liber XIII) scil. *Antiochus, Asiae rex* **137** Macr. exc. GL V 651. 626 *ex erugit*? Keil **138** Gell. 18, 2, 16 '*vera dicunt*' cf. V. adn. **139** Gell. 6, 2, 5. 9 1 s cf. Non. 195 1 *annibal laudacium* Non. ll. 3 ἐφιέμενον ἐρρωμένως interpr. V. loquitur Antiochus **140** Gell. 2, 26, 21 s 2 = Prisc. GL II 171 (liber XIV) ad verborum distinctionem cf. V. adn. 1 *placidum* Parrhasius 2 *sale* Prisc.: *mare* Gell. pugna describitur navalis bello Antiochino ad Myonnesum facta (V.) **141** Macr. sat. 6, 1, 51 **142** Macr. sat. 6, 5, 10 **143** Prisc. GL II 501 2 *ostendit*, *ostentat* v. l. frustulum cohortationis ante proelium ad Magnesiam ad Sipylum commissum factae **144** Macr. sat. 6, 4, 6

145 (394 s) infit “o cives quae me fortuna ferocis
contudit, indigno bello confecit acerbo
146 (396) omnes occisi obcensique in nocte serena
147 (397) malos defindunt, fiunt tabulata falaeque
148 (398 s) occumbunt multi letum ferroque lapique
aut intra muros aut extra praecipe casu
149 (401 ss) undique conveniunt velut imber tela tribuno:
configunt parmam, tinnit hastilibus umbo,
aerato sonitu galeae, sed nec pote quisquam
undique nitendo corpus discerpere ferro.
semper abundantes hastas frangitque quatitque.
totum sudor habet corpus, multumque laborat,
nec respirandi fit copia: praepete ferro
Histri tela manu iacientes sollicitabant
150 (410) quippe vetusta virum non est satis bella moveri
151 (411 s) reges per regnum statuasque sepulcraque quaerunt,
aedificant nomen: summa nituntur opum vi
152 (414) ingenio forti dextra latus pertudit hasta
153 (415) concidit, et sonitum simul insuper arma dederunt
154 (416 s) tamen induvolans secum abstulit hasta
insigne
155 (418) tunc timido manat ex omni corpore sudor
156 (419) matronae moeros complent spectare faventes
156 a (421) quos ubi rex Epulo spexit de cotibus celsis
157 (423) primus senex bradys in regimen bellique peritus
158 (424) “aestatem autumnus sequitur, post acer hiemps it
159 (427) “navorum imperium servare est induperantum

---

145 Prisc. GL II 518 1 *fero sic* trad.: *ferocis* (= *quae esse ferocis fortuna solet*) V.: *ferox sic, ferocem* alii 2 *indigne et* ci Columna *acervo* ll. praeter unum belli calamitatem deplorat Antiochus **146** Fest. 201 ‘*accensi*’ **147** Non. 114 (liber XV) *diffindunt* Merula: *defigunt* V. ‘*turres ligneae*’ scil. in oppugnatione Ambraciae Aetolorum urbis **148** Prisc. GL II 281 1 = Prisc. GL II 250 1 *obcumbunt* v. l. ‘*lapide*’ **149** Macr. sat. 6, 3, 3 cf. Hom. Π 102 ss et Verg. Aen. 9, 803 ss 1 scil. *Caelio* ab Histrorum impetu se defendenti ante 3 versum intercidisse suspicatur V. 5 *obundantes* ci Pontanus **150** Fest. 257 (liber XVI) ‘*quodni*’ T. Caecilius Teucer fraterque eius celebrantur cf. Vahl. p. CXCIX s **151** Macr. sat. 6, 1, 17 **152** Prisc. GL II 518 *dextrum* Merula *asta* cod. Bern. cf. Varr. ling. 5, 115 **153** Macr. sat. 6, 1, 24 **154** Macr. sat. 6, 1, 53 1 *inde volans* v. l. 2 scil. *apicem* **155** Macr. sat. 6, 1, 50 *tum* v. l. = *manavit*? Lachm. ad Lucr. 5, 396 **156** Serv. auct. georg. 1, 18. 4, 230 ‘*volentes*’ **156**a Fest. 437 cf. Varr. ling. 6, 82 V. ad l. PW VI 265, 2 **157** Fest. 278 *bradyn* trad.: *bradus* Merula **158** Prisc. GL II 153 + Serv. Aen. 6, 685 cf. Explan. in Don. GL IV 491 *sequitur* om Serv. *hiems* v. l. *it* om Prisc.: *fit* ci Fabricius **159** Fest. 166. 169 ‘*strenuorum*’ *insuperantum* trad.

160 (429) "spero si speres quicquam prodesse potis sunt
161 (430) "quo res sapsa loco sese ostentatque iubetque
162 (433) "nox quando mediis signis praecincta volabit
163 (434 s) interea fax
occidit oceanumque rubra tractim obruit aethra
164 (436 s) hic insidiantes vigilant, partim requiescunt
texti, ⟨cum⟩ gladiis, sub scutis ore faventes
165 (439) it eques et plausu cava concutit ungula terram
166 (440) tum cava sub monte late specus intus patebat
167 (442) tollitur in caelum clamor exortus utrisque
168 (443 ss) concurrunt veluti venti cum spiritus austri
imbricitor aquiloque suo cum flamine contra
indu mari magno fluctus extollere certant
169 (456) "o genitor noster Saturnie, maxime divum
170 (457 s) Iuppiter hic risit tempestatesque serenae
riserunt omnes risu Iovis omnipotentis
171 (459) iam cata signa fere sonitum dare voce parabant
172 (463) "quis pater aut cognatus volet vos contra tueri
173 (464) "aversabuntur semper vos vostraque vulta
174 (465 s) "audire est operae pretium procedere recte
qui rem Romanam Latiumque augescere vultis
175 (467 s) "tibi vita
seu mors in mundo est
176 (469) cum sese exsiccat somno Romana iuventus
177 (472 s) oscitat in campis caput a cervice revulsum
semianimesque micant oculi lucemque requirunt
178 (477) idem campus habet textrinum navibus longis
179 (478) labitur uncta carina per aequora cana celocis

---

160 Fest. 333 '*speres . . . pluraliter*' **161** Fest. 325 '*ipsa*' **162** Fest. 258 '*quoniam*' **163** Macr. sat. 6, 4, 19 **164** Serv. auct. georg. 4, 230 cf. id. georg. 1, 18 **165** Macr. sat. 6, 1, 22 (liber XVII) **166** Prisc. GL II 260 Non. 222 cf. Fest. 343 GL suppl. 102 *tum cava* Prisc.: *tum cavo* GL suppl.: *tum causa* Fest. cod.: *concava* Non.: *cum cava* ci V. *m. alte* Fest. cod.: *montis latet* Non. codd. *inter* GL suppl.: *inius* Fest. *petebat* v. l. **167** Macr. sat. 6, 1, 21 *clamos* ci Lachm. *utrimque* Merula **168** Macr. sat. 6, 6, 28 2 ad *contra* cf. V. adn. 3 *inde* trad. **169** Prisc. GL III 205 (liber incertus) cf. ex. gr. Hom. Θ 31 **170** Serv. auct. Aen. 1, 254 **171** Varr. ling. 7, 46 '*acuta*' *ferae* cod.: *fere* Laetus: *fera* O. Mueller **172** Varr. ling. 7, 12 *nos* cod. **173** Non. 230 *adversabantur*, *vivos* Non. ll. duo versus olim in unum conexi **174** Porph. Hor. sat. 1, 2, 37 1 = Mar. Victorin. GL VI 67 2 = Non. 478 2 *alciscere* Non. **175** Char. GL I 201 **176** Schol. Stat. Theb. 6, 27 **177** Serv. Aen. 10, 396 **178** Serv. auct. Aen. 11, 326 cf. Cic. orat. 157 'ναυπήγια' **179** Isid. orig. 19, 1, 22 Inscr. Buech. Mus. rhen. 59 (1904) 322 cf. Thes. l. l. III s. v. *celox*

180 (479) ingenti vadit cursu qua redditus termo est
181 (482) "haud temere est quod tu tristi cum corde gubernas
182 (483) "dum clavum rectum teneam navemque gubernem
183 (484 s) . cum a carcere fusi
currus cum sonitu magno permittere certant
184 (487) cum magno strepitu Volcanum ventus vegebat
185 (491) "optima caelicolum, Saturnia, magna dearum
186 (493) "qui vincit non est victor nisi victus fatetur
187 (494) "dum quidem unus homo Romanus toga superescit
188 (495) et detondit agros laetos atque oppida cepit
189 (499) tonsillas rapiunt, configunt litus, aduncas
190 (500) moribus antiquis res stat Romana virisque
191 (501 s) septingenti sunt paulo plus aut minus anni,
augusto augurio postquam inclita condita Roma est
192 (503) Hispane, non Romane, memoretis loqui me
193 (504) Illyrii restant sicis sybinisque fodentes
194 (514 ss) et tum sicut equus qui de praesepibus fartus
vincla suis magnis animis abrupit et inde
fert sese campi per caerula laetaque prata,
celso pectore saepe iubam quassat simul altam,
spiritus ex anima calida spumas agit albas
195 (519 s) cumque caput caderet, carmen tuba sola peregit
et pereunte viro raucum sonus aere cucurrit
196 (521 s) corpore tartarino prognata Paluda virago,
cui par imber et ignis, spiritus et gravis terra
197 (527) tum tonuit laevum bene tempestate serena

180 Fest. 363 '*terminus*' **181** Serv. auct. Aen. 9, 327 '*sine causa*' *corde: mente* v. l. **182** Isid. orig. 19, 2, 12 Quint. inst. 2, 17, 24 *dum* Quint.: *ut* Isid. *navimque* v. l. **183** Schol. Verg. Bern. georg. 1, 512 1 *e carcere* Hagen **184** Fest. 153 *vegerat* trad. **185** Prisc. GL III 192 **186** Serv. auct. Aen. 11, 306 *vicit* v. l. **187** Fest. 302 Paul. Fest. 303 *Romanus toga* Fest.: *Romae* Paul. '*supererit*' **188** Prisc. GL II 482 *detotondit* trad.: corr. Bamb. **189** Isid. orig. 19, 2, 14 *tonsillasapiunt* ll. optt. '*uncinos ferreos vel ligneos*' **190** Aug. civ. 2, 21 p. 81 Gallican. Avid. 5, 7 *restat* v. l. **191** Varr. rust. 3, 1, 2 2 = Suet. Aug. 7 **192** Char. GL I 200, 22 cf. Fest. 286 *ispani* Fest. **193** Paul. Fest. 336 *sybina* '*telum Illyriorum venabuli simile*' *fodantes* Merula V. ad Paul. Fest. 84 **194** Macr. sat. 6, 3, 7 (cf. Hom. Z 506 ss) **195** Schol. Stat. Theb. 11, 56 **196** Prob. Verg. ecl. 6, 31 p. 340 1 — Varr. ling. 7, 37 cf. Fest. 359 1 *corpora tartareo, palude* sim. Prob. codd. (cf. V. p. 304) **197** Cic. div. 2, 82

198 (528) tantidem quasi feta canes sine dentibus latrat
199 (529) tunc coepit memorare simul cata dicta
200 (530) inde loci lituus sonitus effudit acutos
201 (531) clamor ad caelum volvendus per aethera vagit
202 (532) “pandite sulti genas et corde relinquite somnum
203 (537) atque atque accedit muros Romana iuventus
204 (538 s) fortunasque suas coepere latrones
inter se memorare
205 (540) effudit voces proprio cum pectore sancto
206 (541) contremuit templum magnum Iovis altitonantis
207 (542 s) qui fulmine claro
omnia per sonitus arcet, terram mare caelum
208 (547 s) at Romanus homo, tamen etsi res bene gesta est,
corde suo trepidat
209 (555) olli cernebant magnis de rebus agentes
210 (556) perque fabam repunt et mollia crura reponunt
211 (557) interea fugit albus iubar Hyperionis cursum
212 (558) inde patefecit radiis rota candida caelum
213 (559) “hos pestis necuit, pars occidit illa duellis
214 (560) omnes mortales sese laudarier optant
215 (563) contra carinantes verba atque obscena profatus
216 (565) cum legionibus quom proficiscitur induperator
217 (569) atque manu magna Romanos inpulit amnis
218 (570) pila retunduntur venientibus obvia pilis
219 (573) carbasus alta volat pandam ductura carinam

---

198 Varr. ling. 7, 32 *faeta* cod. ‘*canis*’ **199** Varr. ling. 7, 46 *cepit memorari* cod. *simul* ⟨*lacrimans*⟩ tempt. V. ‘*acuta*’ **200** Paul. Fest. 116 **201** Varr. ling. 7, 104 ‘ἑλισσόμενος’ V. **202** Fest. 343 510, 21 Th. Paul. Fest. [1] 342. [2] 94 *sultigenias* Fest.: *sulpigenas* Paul. [2] ‘*si voltis*’ **203** Gell. 10, 29, 2 cf. Non. 530 *atque* semel, *accendit* Non. **204** Non. 134 *suas: quas* trad. ‘*mercennarii*’ **205** Serv. georg. 2, 424 *effundit* v. l. **206** Varr. ling. 7, 7 **207** Serv. auct. Aen. 1, 31 + Prob. Verg. ecl. 6, 31 p. 343 **208** Cic. de orat. 3, 168 *ut* integri *tametsi* v. l. **209** Serv. Aen. 12, 709 **210** Serv. georg. 3, 76 scil. *grues* *per quam* v. l.: om all. **211** Prisc. GL II 170 *currum* L. Mueller **212** Isid. orig. 18, 36, 3 *patefacit* v. l. **213** Prisc. GL II 470 **214** Aug. [1] trin. 13, 3, 6 [2] ep. 231, 3 *laudari exoptant* Aug. [2] **215** Serv. auct. Aen. 8, 361 ‘*obtrectantes*’ de prosodia cf. Skutsch PW V 2620 et Thes. l. l. s. v. *carino* *aeque* coni Castricomius Hauptius **216** Cassiod. GL VII 207 *imperator* trad. **217** Schol. Veron. Verg. Aen. 5, 241 **218** Comment. Lucan. 1, 6 **219** Schol. Stat. Ach. 1, 558 ap. C. Barthium in Stat. tom. III p. 1693 ‘*navis*’

SCENICA

220 (1 ss *Scenic. V.*[2]) exsúrge, praeco, fác populo audiéntiam. —
siléteque et tacéte atque animum advértite:
audíre iubet vos ímperator
221 (5) ínterea mortáles inter sése pugnant proéliant
222 (6) sérva cives, défende hostes, cúm potes deféndere
223 (7 ss) súmmam tu tibi pró mala
víta famam extólles et pro bóna paratam glóriam.
mále volentes fámam tollunt, béne volentes glóriam
224 (10 s) per ego deúm sublimas súbices
úmidas, unde óritur imber sónitu saevo et spíritu
225 (12) éo ego ingenio nátus sum: amicitiam átque inimi-
citiam ín frontem promptám gero
226 (13 s) quo núnc incerta re átque inoratá gradum
regrédere conare?
227 (17) ⏑ – qui rem cum Achívis gesserúnt statim
228 (19) lumén iubarne in caélo cerno? – ⏑ –
229 (20) Aíax: misso sánguine tepido túllii efflantés volant
230 (22 ss) múltis sum modis círcumventus, mórbo exilio atque
ínopia;
túm pavor sapiéntiam omnem mi éxanimato ex-
péctorat:
álter terribilém minatur vítae cruciatum ét necem;
quaé nemo est tam fírmo ingenio et tánta confidéntia
quín refugiat tímido sanguen átque exalbescát metu

---

220 Plaut. Poen. prol. 11. 3 s (Achilles, Achilles Aristarchi) pronuntiant 1 histricus, 2 s praeco **221** Non. 472 *inta, ita* codd. **222** Non. 277 **223** Isid. diff. 218 p. 29 Arev. 2 *pro mala v. f. extolles pro b. partam g.* mavult Ribb. 3 bis *viventes?* **224** Fest. 305 Gell. 4, 17, 14 Non. 169 (usque ad *imber*) 1 *sublimas* om Fest. *subicis* Non.: *subiices* V. ‘*nubes subiectas*’ 2 *humidas* Gell. *inde* Fest. *et* om Fest. *strepitu* Gell. **225** Gell. 19, 8, 6 Non. 129 verba Achillis cf. Hom. I 312 *ego* om Gell. *fronte* v. l. **226** Non. 166 ‘*revocare*’ **227** Non. 393, 14 (Aiax) ‘*perseveranter*’ ‘*aequabiliter*’ scil. *Troiani* **228** Varr. ling. 6, 6. 81. 7, 76 **229** Fest. 352 *animam m. sangui* Hermann ‘*silani*’ ‘*rivi*’ **230** Cic.[1] de orat. 3, 218 1 = Cic.[2] fin. 4, 62 2 = Cic.[3] de orat. 3, 154 [4]Tusc. 4, 19 Non.[1] 16 5 = Cic.[5] fin. 5, 31 cf. Non.[2] 224 Prisc. GL II 250 (Alcmeo, Ἀλκμέων ὁ διὰ Ψωφίδος Euripidis?) Alcmeo loquitur 1 *multis modis sum* Cic.[1] integri (Cic.[2]?), unde *multimodis sum* coni edd. (cf. Cic. or. 153) 2 *mihi* tradd.: om Cic.[1] mutili *mihi omnem* Cic.[3] v. l. *omnem s. mi* Non.[1] v. l. *ex anima expectaret (expectoret)* Cic.[4] 3 *alter* om Cic.[1] mutili: *mater* Ribbeck: *ultor* V. *minitatur* Cic.[1] integri 5 *non fugiat* Non.[2] *sanguine* Cic.[1] v. l.: *sanguis* Cic.[5]

231 (27 ss) *a* unde haec flamma oritur?
b incede, íncede, adsunt, me éxpetunt
c fer mi aúxilium, pestem ábige a me, flammíferam hanc vim quae me éxcruciat.
caerúlea incinctae angui íncedunt, circúmstant cum ardentíbus taedis
d íntendit crinítus Apollo
arcum aúratum luna ínnixus:
Diána facem iacit á laeva
e séd mihi ne utiquam cór consentit cum óculorum aspectú ⏑ –

232 (35 ss) ⏑ máter gravida párere se ardentém facem
visá est in somnis Hécuba; quo factó pater
rex ípse Priamus sómnio mentís metu
percúlsus curis súmptus suspirántibus
exsácrificabat hóstiis balántibus.
tum cóniecturam póstulat pacém petens
ut se édoceret óbsecrans Apóllinem
quo sése vertant tántae sortes sómnium.
ibi éx oraclo vóce divina édidit
Apóllo puerum prímus Priamo quí foret
postílla natus témperaret tóllere:
eum ésse exitium Tróiae, pestem Pérgamo

233 (47 s) iam dúdum ab ludis ánimus atque aurés avent
avide éxspectantes núntium

234 (49) múlti alii adventánt, paupertas quórum obscurat nómina

235 (50) hóminem appellat: "quíd lascivis, stólide? non intéllegis

236 (51) voláns de caelo cúm corona et taéniis

237 (52) is hábet coronam vítulans victória

238 (53) quápropter Parím pastores núnc Alexandrúm vocant

239 (54 ss) *a* séd quid oculis rápere visa est dérepente ardéntibus,

---

231 Cic. ac. 2, 89 + *(e)* 52 (cf. ac. 2, 89 s). 88 cf. Fest. 165 Alcmeonis verba *b in caede* bis Vind. *c* 2 *caeruleae* sim. trad. *igni* trad. *d* 1 ⟨*hac*⟩ suppl. V. *e aspectu* ⟨*truci*⟩ ci Ribb. ad Pacuv. 3 **232** Cic. div. 1, 42 (A l e x a n d e r, Ἀλέξανδρος Euripidis) Cassandrae verba 1 ⟨*mea*⟩ ci V. 9 *ubi* v. l. *divinae dedit* v. l. **233** Varr. ling. 6, 83 **234** Macr. sat. 6, 1, 61 'agitur de ludis Paridisque victoria' V. **235** Fest. 317 *lascivi* et *intellegit* trad. **236** Fest. 360 scil. *Venus* vel *Victoria* **237** Paul. Fest. 369 '*laetans gaudio*' **238** Varr. ling. 7, 82 **239** Cic. div.

(aút) ubi illa paulo ánte sapiens vírginali módestia? —
máter optumá, tu multo múlier melior múlierum,
míssa sum supérstitiosis háriolatiónibus,
néque me Apollo fátis fandis démentem invitám ciet.
vírgines vereór aequalis, pátris mei meum factúm pudet,
óptumi virí. mea mater, túi me miseret, méi piget:
óptumam progéniem Priamo péperisti extra me; hóc dolet;
mén obesse, illós prodesse, me óbstare, illos óbsequi
b ádest, adest fax óbvoluta sánguine atque incéndio,
múltos annos látuit, cives, férte opem et restínguite
c iámque marí magnó classís cita
téxitur, éxitium éxamén rapit:
ádveniét, fera vélivolántibus
návibus cómplebít manus lítora
d eheu videte:
iúdicavit ínclitum iudícium inter deás tris aliquis:
quó iudicio Lácedaemonia múlier, furiarum úna adveniet

240 (72 ss) ó lux Troiae, gérmane Hector,
quíd ita cum tuó lacerato
córpore (abiectú's) miser aut qui
té sic respectántibus
tráctavere nóbis?

241 (76 s) nam máximo saltú superabit grávidus armatís equus,
qui suo partu ardua perdat Pergama

1, 66 s + *(d)* 1, 114 (cf. 2, 112) *a* 6 *c* 2 = Cic. orat. 155 *b* 1 = Non. 112. 328 *c* 1 *d* 1 = Cic. div. 2, 112 Att. 8, 11, 3 (= *c* 1) audimus *a* 1.2 Hecubam, *a* 3 — *d* Cassandram *a* 1 *rabere visa es* ci Muretus Lambinus 2 ⟨*aut*⟩ *ubi illa* Lachm.: *ubi illa* ⟨*tua*⟩ al. *virginali*? 3 *optuma tum* ll.: *optuma tu* V.: *optumarum* all. 5 *neque me: namque* Ribb. 6 *vero* ll. 8 *repperisti (repe-)* optt. *b* 1 *adest f. involuta incendio (-i)* Non. bis 2 *referte* v. l. *c* 4 *complevit* optt. *d* 2 *iudicabit* Haupt **240** Macr. sat. 6, 2, 18 cf. Leo[2] 20 3 ⟨ ⟩ inseruit Leo *miser* ⟨*es*⟩ V. 5 εἵλκυσαν interpretatur V. iambos restituit Ribb., Buech. praetulit anapaestos **241** Macr. sat.[1] 6, 2, 25 1 cf. Macr.[2] 3, 13, 13 1 *superavit* ll. *gravibus* Macr.[1] ll. 2 anapaestos esse iudicat Leo[2] 21, Vahlenus trochaeos (unde *qui* ⟨*cum*⟩ *suo* coni), senarium Ribb. *ardua*⟨*m*⟩ *arce*⟨*m*⟩ expletis

242 (79) rapit éx alto navés velivolas
243 (80 s) ◡ – ◡ annos múltos longinque áb domo
bellúm gerentes súmmum summa indústria
244 (82) Hectóris natum dé Troiano múro iactarí ◡ –
245 (83 s) nam ubi íntroducta est púerumque ut laverént locant
in clýpeo
246 (85 ss) *a* ex ópibus summis ópis egens Hectór tuae
b quíd petam praésidi aut éxequar, quóve nunc
aúxilio éxili aút fuga fréta sim?
árce et urbe órba sum: quo áccidam, quo ápplicem,
cuí nec arae pátriae domi stant, fráctae et disiectaé iacent,
fána flamma déflagrata, tósti alti stant párietes
déformati atque ábiete crispa
c o páter, o patria: o Príami domus,
saeptum áltisono cardíne templum,
vidi égo te adstantem ope bárbarica
tectís caelatis láqueatis
auro ébore instructam régifice
d haec ómnia vidi inflámmari,
Priamó vi vitam evítari,
Iovis áram sanguine túrpari
247 (100 s) vidí, videre quód me passa aegérrume,
Hectórem curru quádriiugo raptárier
248 (102) quantís cum aerumnis íllum exanclaví diem!
249 (103) quíd fit? seditió tabetne an números augificát suos?

---

242 Macr. sat. 6, 5, 10 (Andromacha Aechmalotos ad Euripidis fabulam fortasse cognominem, quam cognitam non habemus) *capit* v. l. scil. *ventus* **243** Non. [1]402. [2]515 1 *a domo* Non.[2] **244** Varr. ling. 10, 70 *Hectŏris* *e* ci Lachm. *H. n. d. moero iactarier* Scal. qui subiecit frg. 28 et intellegit *iubent*, *flagitant* **245** Non. 504 *cypeo (cip-)* trad. scil. *Hecuba* et *Astyanacta* **246** Cic.[1] Tusc. 3, 44 s *b* 1 = Cic.[2] de orat. 3, 183 (cf. 3, 102) *b* 3 cf. Cic.[3] orat. 93 *c* 1 = Cic.[4] de orat. 3, 102. 217 (cf. Sest. 121 Serv. Aen. 2, 241) *c* 3 s = Cic.[5] Tusc. 1, 85 cf. Serv. auct. Aen. 1, 726 *d* = Cic[6] Tusc. 1, 85 *d* 1 s = Cic.[7] de orat. 3, 217 cf. Sest. 121 Tusc. 3, 53 *d* 3 = Non. 181 *b* cf. Ἀνδρ. 397 ss Andromachae preces *a* intellege *voco te* (V.) *b* 2 *fugae* Bentley 3 *arcem et urbem orbas* Cic.[3] *accedam* trad. scil. *ad genua* *b* 5 *alii* trad. *c* 3 *astante* Cic.[5] *te* scil. *Priami domum stantem* *c* 4 *lacuatis* Serv. auct. *c* 5 *regificem* trad. *d* 1 *videt* Cic.[7] *d* 2 *vi* om Cic.[7] *evitaret* Cic.[7] (mutili) *d* 3 *sanguinem* Cic.[1] **247** Cic. Tusc. 1, 105 cf. frg. 25 *vidi* scil. *Andromacha* **248** Non. 292 *ennius andromache malo torquantis* (*-entis* v. l.) trad. i. e. ‘*E. A. aechmaloto quantis*’ ‘*perpessa sum*’ scil. *Andromacha* **249** Non. 76 *tabesne*, *numerus* trad.

250 (104) séd quasi aut ferrum aút lapis durát, rarenter gémitum conatúr trahens
251 (105) Andrómachae nomen qui índidit, recte ei índidit
252 (106) nám neque iratí neque blandi quícquam sinceré sonunt
253 (107 ss) Acherúsia templa alta Órci
salvéte infera pallída leti
nubíla tenebris loca
254 (112 s) *a* quae cava caeli
b signitenentibus conficis bigis
255 (114) córpus contemplátur unde córporaret vúlnere
256 (115) scrúpeo investíta saxo atque óstreis squamaé scabrent
257 (118 s) alia flúctus differt díssupat
vísceratim mémbra, maria sálsa spumant sánguine
258 (120) líberum quaeséndum causa fámiliae matrém tuae
259 (121) út tibi Titánis Trivia déderit stirpem líberum
260 (122) fíliis proptér te obiecta sum ínnocens Nereí ⏑ –
261 (123 ss) his érat in ore Brómius, his Bacchús pater,
illís Lyaeus, vítis inventór sacrae:
tum páriter euhan (euhoe euhoe) eúhium
ignótus iuvenum coétus alterná vice
inníbat, alacris Bácchico insultáns modo
262 (128) ⏑ ⏑ an inter se sórtiunt urbem átque agros

---

250 Non. 515 prius *aut* om nonnulli *conatu* ci Lipsius *trabem* trad.: em Lipsius a *durat* senarium iambicum incipere maluerunt plerique **251** Varr. ling. 7, 82 et *ei* (om vulg.) *indidit* et *indidit* Varr.: hoc probavit Goetz **252** Non. 505 *quiquam* trad. **253** Varr. ling. 7, 6 (1 s) + (1.3 s) Cic. Tusc. 1, 48 cf. Leo[2] 21 1 *Acherunsia* Cic. 3 *leti* dett.: *leti o*, *leto* rell. **254** Varr. ling. 5, 19 (Andromeda, Ἀνδρομέδα Euripidis) cf. Aristoph. Thesmoph. 1065 s Andromedae Euripideae principium ὦ νὺξ ἱερά, ὡς μακρὸν ἵππευμα διώκεις ἀστεροειδέα νῶτα διφρεύουσ' αἰθέρος ἱερᾶς τοῦ σεμνοτάτου δι' Ὀλύμπου unde 'sacra Nox' praefixit Buech. *a que* cod. **255** Non. 20 '*interficeret*' e nuntii de fera interempta narratione (V.) **256** Non. 169 cf. Paul. Fest. 332 *scrupi . . . aspera saxa* Fest. 333 *screpeo* v. l. scil. *terga saxa* cod. Fest. *hos*-[*treis . . .*] Fest. cod. *quam excrabrent* trad. **257** Non. 183 *salso* ci Scriverius **258** Fest. 258 vel *quaesundum*: *quae secundum* trad. dicit Andromeda Perseo **259** Varr. ling. 7, 16 haec Persei verba Medeae adscripserunt O. Mueller et Ribb. **260** Prisc. GL II 293 *a filiis* ci Buech. intellege *filiabus Nerei* scil. *in gratiam Nereidum* V. *te* scil. *matrem* supple *senis*, *ferae* (V.) **261** Char. GL I 241, 6 (Athamas) cf. Leo[2] 16 1 *is* trad. 2 *lisaeus* trad. 3 *euhoe cantans* Buech.: *euhi'e euhoe virgin um* Leo[2] 4 *unosus* (i. *univorsus*) ci V.: *ac totus* Leo[2] 5 ἐξῆρχε (V.) *insultas* trad. **262** Non. 471 (Cresphontes, Κρεσφόντης Euripidis) *an*: *avi* ci Buech. ⟨*iterum*⟩ *inter* V. *inter se*⟨*se*⟩ Vossius

263 (129) ducít me uxorem líberorum síbi quaesendum grátia.

264 (131 s) neque térram inicere néque cruenta cónvestire córpora
mihí licuit neque míserae lavere lácrimae salsum sánguinem

265 (134) égo meae cum vítae parcam, létum inimico déprecer

266 (135 s) út nos nostri líberi
défendant, pro nóstra vita mórti occumbant óbviam

267 (137 s) cui núnc aerumna méa libertatém paro
quibus sérvitutem méa miseria déprecor

268 (139) lápideo sunt córde multi quós non miseret néminis

269 (141 ss) undé sibi populi et réges consilium éxpetunt
suárum rerum incérti, quos egó mea ope ex
incértis certos cómpotesque cónsili
dimítto, ut ne res témere tractent túrbidas

270 (145 s) tacére opino esse óptumum, et pro víribus
sapere átque fabulári tute nóveris

271 (147) nísi patrem matérno sanguine éxanclando ulcíscerem

272 (148) íd ego ius atque aécum fecisse éxpedibo atque éloquar

273 (149) _ dico vicísse Orestem: vós ab hoc facéssite

274 (151 ss) caelúm nitescere, árbores frondéscere,
vités laetificae pámpinis pubéscere,

---

263 Fest. 258 *duxit* Scriverius, scil. *Cresphontes Meropam* **264** Macr. sat. 6, **2**, **21** 1 s *mihi corpora* trad. **2** *mihi* scil. *Meropae miserae nec* ci Vossius **265** Gell. 7, 16, 10 *ego* scil. *Cresphontes cum meae* trad.: *cum meae⟨met⟩* Ribb. '*abigam*' **266** Serv. auct. Aen. 2. 62 (Erectheus, Ἐρεχθεὺς Εὐριπίδου) 1 *nos*: *vos* ll. 2 *vostra* ll. cf. Praxitheae verba Eurip. frg. 360, 14 s (N.²) τέκνα τοῦδ᾽ ἕκατι τίκτομεν, ὡς θεῶν τε βωμοὺς πατρίδα τε ῥυώμεθα **267** Gell. 7, 16, 9 Non. 290 audimus Praxitheam 1 *qui* Gell. intellege *patriae erumnam ea* Non.: *erumpna ea* Gell. vel potius *meá* (idem 2) 2 *quibus* i. *civibus libertate* Non. *para* Non. *meam miseriam* (-*a* pauci) Non. ll. '*amolior*' '*depello*' **268** Fest. 162 Paul. Fest. 163 *multi corde* Paul. Fest. **269** Cic. de orat. 1, 199 (Eumenides, Εὐμενίδες Αἰσχύλου) ex Apollinis oraculo (V.) 1 *expetant* Cic. 2 *suarum summarum* integri plerique *summarum* v. l. *ope mea* Reisig 3 *que* om integri paene omnes **270** Non. 475 V. contulit Orestis verba Aesch. Eum. 272 ss K. 1 *opino* scil. *Orestes optutum* v. l. **271** Non. 292 scil. *Orestes* **272** Non. 505 *aecum accius* trad.: *accius* om Ribb. scil. *Apollo* **273** Non. 306 *dico* scil. *Minerva oresten (-enn)* ll. *facessit* ll.: '*recedite*' **274** Cic.¹ Tusc. 1, 69 3 = Cic.² de orat. 3, 154 Non. 122 cf. Minerva ap. Aesch. Eum. 885 ss 2 *laetificare* Par.

ramí bacarum ubértate incurvéscere,
segetés largiri frúges, florere ómnia,
fontés scatere, herbis práta convestírier

275 (156 s) quid hoc híc clamoris, quíd tumulti est? nómen qui usurpát meum?
quid in cástris strepiti est?

276 (158 s) Hectór vi summa armátos educít [[in]] foras
castrísque castra ultró iam ⟨con⟩ferre óccupat

277 (161 ss) *a* o Pátricoles, ad vós adveniens aúxilium et vestrás manus
petó priusquam oppetó malam pestem mándatam hostilí manu,
neque sánguis ullo pótis est pacto prófluens consístere,
si quí sapientiá magis vestra mórs devitarí potest:
namque Aésculapi líberorum saúcii opplent pórticus:
non pótest accedi. —
cérte Eurypylus híc quidem est: hominem exércitum!
b qui álteri exitiúm parat,
eum scíre oportet síbi paratum péstem ut participét parem. —
elóquere eloquere, rés Argivum proélio ut se sústinet. —
non pótest ecfari tántum dictis quántum factis súppetit
labóris
c úbi fortuna Hectóris nostram acrem áciem inclinatám ⟨dedit⟩

278 (173) quís ibi non est vúlneratus férro Brugio ⏑ –

279 (175) Hectór qui haud cessat óbsidionem obdúcere

---

3 *baccarum*, *vacarum* v. l *ubertatem* Non. *incurviscere* Non.: *incurbescere*, *incurvascere* Cic.[2] v. l. **275** Non. 489 + 490 (Hectoris Lytra ad Homericam ut videntur Vahleno poesim conformata) 'Agamemnonis verba' V. **276** Non. 355, 15 1 *vi*: *ei* trad.: *vei* Lindsay 2 *Troiani inferre occupant* Ribb. **277** Cic.[1] Tusc. 2, 38 s *a* 5 cf. Cic.[2] orat. 155 colloquuntur Eurypylus et Patricoles *a* 6 *potis* Bothe *exercitum* i. '*vexatum*' *b* 2 *paratam* trad. *b* 4 *potis* Davis *ecfari* (vi passiva) Vat. m. pr.: *haec fari* rell. *c* suppl. Ribb. **278** Cic. Rosc. 90 cf. Schol. Gronov. p. 434 *phrygio* trad. (cf. Cic. orat. 160) **279** Fest. 198 cf. Hom. M 88

280 (177) át ego, omnipoténs, te exposco ut hóc consilium Achívis auxilió fuat
281 (180) saéviter fortúna ferro cérnunt de victória
282 (181) aés sonit, frangúntur hastae, térra sudat sánguine
283 (182 s) écce autem calígo oborta est, ómnem prospectum ábstulit.
‿ ◡ ‿ ◡ dérepente cóntulit sese ín pedes
284 (185) cónstitit credó Scamander, árbores ventó vacant
285 (186) pér vos et vostrum ímperium et fidém, Myrmidonum vígiles, conmiseréscite
286 (188 s) mélius est virtúte ius: nam saépe virtutém mali
nánciscuntur: iús atque aecum se á malis sperní procul
287 (196) o mágna templa caélitum commíxta stellis spléndidis
288 (197 s) miseréte, manus,
date férrum, qui me animá privem
289 (199 ss) haéc tu etsi pervérse dices, fácile Achivos fléxeris:
nám cum opulentí loquuntur páriter atque ignóbiles,
éadem dicta eadémque oratio aéqua non aequé valet
290 (202) heú me miseram, intérii: pergunt lávere sanguen sánguine
291 (203 s) senéx sum: utinam mortem óbpetam prius quam évenat
quod ín pauperie méa senex gravitér gemam
292 (205) nimium boni est, cui nihil est mali

---

280 Non. 111 *a ego* v. l. *consilium* scil. *Patroclum mittendi armis Achillei armatum* (V.) *auxilii* trad.: *auxili* Ribb. **281** Non. 511 *fortunam* Ribb. *ferri* Columna **282** Non. 504 *aes: et* trad. cf. Hom. Υ 494 **283** Non. 518 contulerunt Ribb. Hom. Π 790 ss, Vahlen Υ 441 ss 1 *aborta* ll. praeter unum 2 ⟨*constitit. tum*⟩ ci V. *pede* unus **284** Non. 467 *arboris, vagant* trad. **285** Non. 472 supplicat Priamus *ser vos* trad. **286** Non. 399 1 *eius* trad. 2 *atque cum* v. l. 2 fort. *sé a* **287** Varr. ling. 7, 6 (H e c u b a) 'Ex. 68 'Hecubae verba somnium narrantis' *caeli tum* cod. **288** Non. 474 exclamat Hecuba cf. Leo[2] 7 *manus: anuis* Scal. (cf. 'Ex. 165 s): *manu* Mueller (cf. 'Ex. 1105 s) **289** Gell. 11, 4, 3 'Ex. 293 ss '*Hecuba est ad Vlixen dicens*' Gell. 2 *nam o. quum* Porson: *namque o. c.* Scal. **290** Non. [1] 224. [2] 466. [3] 504 Hecubae verba *eu, eheu, eheu eheu* v. l. *miserum* v. l. *labere, lambere* Non.[1.3]: *lavare* Non.[2] v. l. *sanguinem sanguine, sanguen sanguinem, sanguinem* Non.[3] codd. **291** Non. [1] 494. [2] 507 'Ex. 497 s 1 *senex sum* scil. *Talthybius moriar mortem* et *eveniat* Non.[1] ll. 2 *pauperiem senex* Non.[1] Bamb. **292** Cic. fin. 2, 41 'Ex. 627 s intellege '*summum bonum*' V.

293 (206) vide húnc meae in quem lácrumae guttatím cadunt
294 (207) quaé tibi in concubió verecunde ét modice morém gerit
295 (209) Iúppiter tibi súmme tandem mále re gesta grátulor
296 (210) amícus certus ín re incerta cérnitur
297 (213 s) procéde, gradum proférre pedum,
nitére, cessas, o fíde
298 (215 ss) quid nóctis videtur? in áltisono
caelí clipeo temó superat
stellás sublime⟨n⟩ agéns etiam atque
etiám noctis iter
299 (222 s) quís homo te exsuperávit usquam géntium impudéntia? —
quis aútem malitiá te?
300 (224) Ménelaus me obiúrgat: id meis rébus regimen réstitat
301 (225 ss) égo proiector quód tu peccas, tú delinquis, ego árguor?
pró malefactis Hélena redeat, vírgo pereat ínnocens?
túa reconciliétur uxor, méa necetur fília [[mea]]?
302 (228 s) plebés in hoc regi ántistat locó: licet
lacrumáre plebi, régi honeste nón licet
303 (234 ss) otió qui nescit útier
plús negoti habét quam cum est negótium in negótio.

293 Non. 116 Ἑκ. 760 *hinc meae inquam* trad. **294** Non. 342 (cf. verba Hecubae Ἑκ. 826 ss) scil. *Cassandra* **295** Non. 116 '*gratias ago*' **296** Cic. Lael. 64 Ἑκ. 1226 dicit Hecuba Polymestori **297** Fest. 249 + Schol. Veron. Verg. ecl. 5, 88 (Iphigenia) Ἰφ. ἐν Αὐλ. 1 ss Agamemnonis verba 1 s *pedum nitere.* Skutsch Mus. Rhen. 61 (1906) 610 sed cf. Vahlen Hermes 43 (1908) 519 s **298** Varr. ling. 7, 73 1 s = Varr. ling. 5, 19 cf. Fest. 339 Ἰφ. 6 ss 2 *superat ⟨temo . . .⟩* ut vid. Fest. 3 *sublime⟨n⟩* Buech.: *sublimis* interpretatur Leo[2] p. 8, qui inde a *stellas* ad *iter* trimetrum anapaesticum agnoscere sibi videtur *agitans* ci V. (cf. add. p. 305 et Hermes 43, 515 ss) **299** Cic. Tusc. 4, 77 Agamemno et Menelaus alter alterum interrogat 1 *usquam* dett. Bentley: *umquam* rell., defendit Skutsch p. 614 s 2 *quís autem málitia* Skutsch l. c. **300** Rhet. min. p. 41, 29 H. dicit Agamemno *restat* trad. **301** Rhet. min. p. 47, 18 H. cf. Atridarum iurgia Ἰφ. 317 ad 411 1 *delinquas* trad. 1 s *ego arguor pro malefactis*? edd. all. 3 *negetur* trad. **302** Hier. epist. 60, 14 Ἰφ. 446 ss *antestat* trad. **303** Gell. 19, 10, 12 ad militum chorum cf. Ἰφ. 804 ss et Leo[2] 15 s 1 *uti* trad.: em Skutsch Leo[2] 2 *cui est* Leo[2]

nám cui quod agat ínstitutumst ⟨ís⟩ in illo negótio
íd agit, ⟨id⟩ studét, ibi mentem atque ánimum delectát suum.
ótioso in ótio ⟨homini⟩ ánimus nescit quíd velit.
hóc idem est: em néque domi nunc nós nec militiaé sumus:
ímus huc, hinc íllue, cum illuc véntum est, ire illúc lubet.
íncerte errat ánimus, praeter própter vitam vívitur

304 (*242* ss) ástrologorum sígna in caelo quíd sit observátionis,
cúm capra aut nepa aút exoritur nómen aliquod béluarum.
quód est ante pedes némo spectat; caéli scrutantúr plagas

305 (245) ⏑ Acheróntem obibo, ubi Mórtis thesauri óbiacent

306 (246 ss) utinám ne in nemore Pélio secúribus
caesa áccedisset ábiegna ad terrám trabes,
neve índe navis ínchoandi exórdium
coepísset, quae nunc nóminatur nómine
Argó, quia Argivi ín ea delectí viri
vectí petebant péllem inauratam árietis
Colchís imperio régis Peliae pér dolum.
nam númquam era errans méa domo efferrét pedem
Medéa animo aegro amóre saevo saúcia

307 (255 s) antíqua erilis fída custos córporis,
quid síc te extra aedis éxanimata elíminas?

---

3 ⟨*is*⟩ Leo[2] *in illis* et *negotium* v. l.: *non ullo negotio* Herm. V.: *nil nisi negotium*, *militi n.* alii 5 *initio* trad. ⟨*homini*⟩ Leo[2] 6 *nec: de* trad. 7 *illuc hinc* cod. Paris. *ire illinc* ll. praeter Par. *iubet* trad. 8 *vita* coni. edd. (cf. Skutsch p. 612 ss) **304** Cic. rep. 1, 30 *(ille de Iphigenia Achilles)* 3 = div. 2, 30 (cf. Don. Ter. Ad. 386 Sen. apocol. 8) egerunt de his versibus Vahlen Hermes 43, 520 s Leo[2] 8 s 1 *fit* V. 'ab *observationis* nomine verbali pendent *astrologorum signa*' V., contra *observantium* ci Leo[2] 2 cf. Cic. nat. 3, 40 **305** Fest. 201 cf. Leo[2] 21 *adibo*, *adiacent* cod. Vahleno expressa videntur ex Ἰφ. 1506 ss **306** Rhet. Her. 2, 34 1—8 = Prisc. GL III 423, 36 ss 1—4. 8 s = Cic. fat. 34 1.8 s = Cic. Cael. 18 1 s = Cic. inv. 1, 91 nat. deor. 3, 75 top. 61 Varr. ling. 7, 33 Schol. Stat. Theb. 5, 336 Prisc. GL II 320 Quint. inst. 5, 10, 84 Don. Ter. Phorm. 157 alii (M e d e a e x u l) Μήδ. 1 ss e variarum lectionum farragine tragoediae exordium, nutricis verba, sic restituerunt edd. inter quos praeclarissimi Marx Ribb. Vahl. **307** Non. [1]39. [2]292 Μήδ. 49 ss interrogat paedagogus 1 *edilis* Non.[2] 2 *sic te: sit* trad. *examinata* trad. *elimina (-at)* trad.

308 (257 s) cupído cepit míseram nunc me próloqui
caelo átque terrae Médeai míserias
309 (259 ss) quaé Corinthum arcem áltam habetis mátronae opulentae óptimates,
múlti suam rem béne gessere et públicam patriá procul,
múlti qui domi aétatem agerent própterea sunt ímprobati
310 (262 s) – ◡ – nam tér sub armis málim vitam cérnere,
quám semel modo párere
311 (264 s) si té secundo lúmine hic offéndero,
moriére
312 (266 ss) *a* néquaquam istuc ístac ibit: mágna inest certátio.
nám ut ego illi súpplicarem tánta blandiloquéntia,
ni ób rem?
b quí volt esse quód volt, ita dat sé res, ut operám dabit.
ílle traversa ménte mi hodie trádidit repágula,
quíbus ego iram omném recludam atque ílli perniciém dabo,
míhi maerores, ílli luctum, exítium illi, exiliúm mihi
313 (273) qui ípse sibi sapiéns prodesse nón quit, nequiquám sapit
314 (276 s) quo núnc me vortam, quód iter incipiam íngredi?
domúm paternamne ánne ad Peliae fílias?
315 (278) tú me amoris mágis quam honoris sérvavisti grátia
316 (279) Médea, utinam ne úmquam Colchis cúpido corde pedem éxtulisses

---

308 Cic. Tusc. 3, 63 Μήδ. 57 s pronuntiat nutrix *medeae* trad. **309** Cic. fam. 7, 6, 1 Μήδ. 244 ss Medeae verba 1 *habebant* Cic. 3 *qui* ll.: *quia* vel *quod* ci edd. **310** Varr. ling. 6, 81 *(quod ait Medea)* Non. 261, 18 + 7 Μήδ. 250 s 1 *nam* om Varr. Non.[2] *te* Non.[1] *vitam* Non.: *multa* Varr. '*contendere*' '*amittere*' **311** Cic.[1] Rab. Post. 29 1 = Cic.[2] Att. 7, 26, 1 Μήδ. 352 ss *hoc* Cic.[1] *offendero* scil. *Creon* **312** Cic. nat. deor. 3, 65 s Μήδ. 364 ss *a* 2 *ego* scil. *Medea illis* trad.: τόνδε Eur. 368 3 *niebem* trad.: em V. ad Eur. 369 *b* 1 *esse* om boni *vult* v. l. 4 *exitum* ll. praeter Vind. Voss. B **313** Cic. epist. 7, 6, 2 cf. off. 3, 62 V. confert Eur. frg. 905 N.[2] (e Cic. epist. 13, 15, 2) μισῶ σοφιστήν, ὅστις οὐχ αὑτῷ σοφός 'condigna Medea sententia' (V.) **314** Cic. de orat. 3, 217 Μήδ. 502 ss Medeae verba 1 *vertam* v. l. 2 *ne* om integri *appellare* mutili **315** Cic. Tusc. 4, 69 Μήδ. 530 s loquitur Iaso *servasti* codd. **316** Non. 297 Μήδ. 431 cf. Leo[2] 15 chori verba *Medea* Leo[2]: *mede* ante *cordis* exhibent ll. retinuerunt Ribb. Vahl. *colchis: cordis* trad.

317 (280) ⟨aúdiat⟩ Sol, quí candentem in caélo sublimát facem
318 (282 s) sálvete, optima córpora,
cétte manus vestrásque measque accípite
319 (284 ss) Iúppiter tuque ádeo, summe Sól, qui res omnís spicis,
qui ⟨í⟩gne⟨o⟩ tuo lúmine mare térram caelum cóntines,
ínspice hoc facinús, prius quam fíat, prohibessís scelus
320 (287 s) asta átque Athenas ánticum opulentum óppidum
contémpla et templum Céreris ad laevam áspice
321 (289 s) cer⟨táti⟩o hic est núlla quin monstrúm siet:
hoc égo tibi dico ét coniectura aúguro
322 (291) mi auscúlta, nate, púeros, crem⟨it⟩arí iube
323 (292) lúmine síc tremuló terra ét cava caérula cándent
324 (295) regnúmque nostrum ut sóspitent superstiténtque
325 (298) stúltus est, qui cúpida ⟨mente⟩ cúpiens cupientér cupit
326 (299) néque tu ⟨meum⟩ umquam in grémium extollas líberorum ex té genus
327 (300 ss) séd virum verá virtute vívere animatum áddecet
fórtiterque innóxium stare ádversum adversários.
éa libertas ést, qui pectus púrum et firmum géstitat:
áliae res obnóxiosae nócte in obscura látent
328 (304 s) túm tu isti crede átque exerce línguam, ut argutárier
possis
329 (306) quám tibi ex ore orátionem dúriter dictís dedit

---

317 Non. 170 ex Aegei iureiurando cf. V. Μήδ. 752 ⟨ ⟩ supplet V. **318** Non. 84 Μήδ. 1069 s pueros Medea alloquitur **319** Prob. Verg. ecl. 6, 31 p. 338 chori verba ex Μήδ. 1251 ss, 1258 s cf. Leo[2] 14 s 1 *inspicis* ll. 2 *quique tuo* ll.: em Leo[2] *tuo ⟨cum⟩* V. 3 *hoce* Usener *fit prohibesse et* ll. (*et* om Vat.) **320** Non. 470, 4 + Varr. ling. 9, 9 *antieum* Non. ll. **321** Non. 469 (Melanippa, ad Euripidis fabulam formata) **322** Non. 246 'dicit Hellen Aeolo' **323** Macr. sat. 6, 4, 7 **324** Non. [1]176. [2]170 *ut* om Non.[1] **325** Non. 91 (Phoenix. hausta sit ex Iliados potius libro nono quam ex Euripidis cognomine fabula) Amyntoris verba *mente* add. V., contra *stultust* Lindsay, senarium restituens **326** Cic. orat. 155 cf. Hom. I 453 s *tu* ll.: praeter Abrinc. *(tuum)*: *tu ⟨meum⟩* V. Amyntor pater Phoenicem exsecratur **327** Gell. 6, 17, 10 Phoenix loquitur 1 *adiecit* codd. 2 *stare* Buech. Bentley: *vocare*, *vacare* ll. 4 *obnoxiose* trad. **328** Non. 245 1 *lingua* v. l. dicit Amyntor **329** Non. 512 Char. GL I 197, 25

330 (307) saéviter suspícionem férre falsam fúttilum est
331 (308) plús miser sim sí scelestum fáxim quod dicám fore
332 (309) út quod factum est fúttile, amici, vós feratis fórtiter
333 (310) íbi tum derepénte ex alto in áltum despexít mare
334 (311) stráta terrae lávere lacrumis véstem squalam et sórdidam
335 (312 ss) égo cum genui túm morituros scívi et ei rei sústuli,
praéterea ad Troiám cum misi ob défendendam Graéciam,
scíbam me in mortíferum bellum, nón in epulas míttere
336 (315) móre antiquo audíbo atque auris tíbi contra utendás dabo
337 (316 ss) *a* égo deum genus ésse semper díxi et dicam caélitum,
séd eos non curáre opinor, quíd agat humanúm genus:
nám si curent, béne bonis sit, mále malis, quod núnc abest
b _ superstitiósi vates ínpudentesque hárioli,
aút inertes aút insani aut quíbus egestas ímperat,
quí sibi semitám non sapiunt, álteri monstránt viam,
quíbus divitias póllicentur, áb iis drachumam ipsí petunt.
de hís divitiis síbi deducant dráchumam, reddant cétera
338 (324) scíbas natum ingénuum Aiacem, cuí tu obsidioném paras
339 (327) eándem me in suspícionem scéleris partivít pater

---

330 Non. 511 **331** Non. 507 cf. Hom. I 458 ss (V.) *sum . . . scelestim* trad. **332** Non. 514 cf. Hom. I 464 s? (V.) *fucratis* codd. **333** Non. 518 **334** Non. [1] 172. [2] 504 (T e l a m o, exemplar adhuc incompertum) *strata* scil. Eriboea mater Aiacis V. *terra* Non. [2] v. l. *squalidam* Non. [2] **335** Cic. Tusc. 3, 28 Fronto p. 217 N. 1 = Sen. dial. 12, 11, 2 cf. Hier. epist. 60, 5 1 *ego* scil. *Telamo* *moriturum* Sen.: intellege *liberos*, in quibus Aiacem *huic* Sen. 3 *sciebam* Cic. Hier. *mortifera bella* Fronto **336** Non. 505 *neque* plerique Telamonem audimus **337** Cic. div. 2, 104 + (*a* 3) nat. deor. 3, 79 + *b* div. 1, 132 Telamonis de dis vatibusque pronuntiata *b* 4 *iis: his* trad. *dracmam dragmam drachmam* sim. ll. 5 *is* v. l. *dracmam* v. l. **338** Fest. 198 *ingenium* cod. dicit Telamo **339** Non. 475 '*me* scil. Teucrum in partem eiusdem suspicionis adduxit pater' interpretatur V.

340 (328) déum me sentit fácere pietas, cívium porcét pudor
341 (330) centóne caveo cónvestitus, squálida saeptús stola
342 (331) palám muttire plébeio piáculum est
343 (332) et cívitatem vídeo Argivum incéndere
344 (333) qui illúm di deaeque mágno mactassínt malo
345 (334 s) – ∪ – ∪ vérum quorum líberi letó dati
súnt in bello, nón lubenter haéc enodari aúdiunt
346 (336) deúmque de consílio hoc itiner crédo conatúm modo
347 (337 s) te ipsum hóc oportet prófiteri et próloqui
advórsum illam mihi
348 (339) regnúm reliqui saéptus mendicí stola
349 (340) ibi quíd agat secum cógitat parát putat
350 (341) sed sónitus auris méas pedum pulsu íncrepat
351 (342 s) ého tu, di quibus ést potestas mótus superum atque ínferum,
pácem inter sesé conciliant, cónferunt concórdiam
352 (344) ⟨s⟩ín flaccebunt cóndiciones, répudiato et réddito
353 (345) áspice hoc sublíme candens, quém vocant omnés Iovem
354 (349 ss) *a* nolíte, hospités, ad me adíre, ilico ístic,
ne cóntagió mea bonís umbrave óbsit.
∪ – tanta vís sceleris ín corpore haéret —
b quidnam ést obsecró? quid te adíri abnútas?

---

340 Non. 160 *me* scil. *Teucrum* '*prohibet*' **341** Non. 537 Paul. Fest. 487 (T e l e p h u s, Τήλεφος Euripidis) cf. Eur. frg. 697 N.[2] πτώχ' ἀμφίβληστρα σώματος λαβὼν ῥάκη, ἀλκτήρια τύχης *cedo et c. cum vestitus* trad.: em Leo[2] 11 s scil. *ego Telephus* **342** Fest. 145 Paul. Fest. 144 Phaedr. 3 epil. poet. 34 cf. Telephus ap. Eur. frg. 703 N.[2] μή μοι φθονήσητ' ἄνδρες Ἑλλήνων ἄκροι, εἰ πτωχὸς ὢν τέτληκ' ἐν ἐσθλοῖσιν λέγειν '*loqui*' *periculum* Phaedr. **343** Non. 429 cf. Eur. frgm. 712 s N.[2] ἅπασαν ἡμῶν τὴν πόλιν κακορροθεῖ et ὦ πόλις Ἄργους κλύεθ' οἷα λέγει scil. *eum* **344** Non. 342 cf. Eur. frg. 720 N.[2] κακῶς ὀλοίατ'· ἄξιον γὰρ Ἑλλάδι *dii* ll. '*malo adfecerint*' **345** Non. 15 '*explanari*' **346** Non. 490 **347** Non. 232 **348** Non. 537 *medici* ll. scil. *Telephus* **349** Non. 369 (T h y e s t e s, originis incertae) *cogitet* v. l. *paritat*? *curat*? propter metrum proponunt '*animo disputat*' **350** Non. 255 '*ferit*' **351** Cic. inv. 1, 91 Rhet. Her. 2, 39 verba Thesproti 1 *dii* v. l. *quibus modo studiis* Rhet. mutili *motum* Rhet. mutili 2 *pacem enim inter* Rhet. mutili *se* Rhet. expleti **352** Non. 110 *inflaccebunt* codd.: *sin fraccebunt* Ribb. ad Paul. Fest. 90 **353** Fest. 306 Cic. nat. deor. [1] 2, 4. [2] 65. [3] 3, 10. [4] 40 Apul. mund. 33 Prob. Verg. ecl. 6, 31 p. 333 *sublimen* interpret. Fest. et Paul. Fest. *cadens* Cic.[3] v. l. Apul. *vocant* Prob. 'hoc quod sublime candet' interpret. V. **354** Cic.[1] Tusc. 3, 26 + [2] de orat. 3, 164 cf. Leo[2] 16 *a* cantat Thyestes *b* respondet unus hospitum *a* 1 *isti* Cic[1] dett.: *istinc* Cic.[2] integri pauci 3 ⟨*meo*⟩ *tanta* Bentley *b quod* Cic.[2] integri pauci Cic.[1] *abire* Cic.[2] mutili

355 (353) (éh)eu, mea fortúna, ut omnia ín me conglomerás mala

356 (354 ss) – ◡ – pol míhi fortuna mágis nunc defit quám genus.
námque regnum súppetebat mi, út scias, quanto é loco,
quántis opibus, quíbus de rebus lápsa fortuna áccidat

357 (357 ss) Tántalo prognátus, Pelope nátus, qui quondam á socru
Oénomao rege Híppodameam ráptis nanctus núptiis,
Ióvis iste quidem prónepos

358 (360) quám mihí máxime híc hódie cóntigerít malum

359 (361) sét me Apóllo ípse déléctat dúctat Délphicus

360 (362 ss) *a* ípse summis sáxis fixus ásperis evísceratus
látere pendens sáxa spargens tábo sanie et sánguine atro
b néque sepulchrum quó recipiat hábeat portum córporis,
úbi remissa humána vita córpus requiescát malis

---

361 (366) ésse per gentés cluebat ómnium misérrimus

362 (368) béne mones tute, ípse cunctat: ó vide fortém virum

---

363 (373) 'quo núnc me ducis? — úbi molarum strépitum audibis máximum'

364 (374) quis ést qui nostris fóribus tam protérviter

365 (375) cúm desubito me órat mulier lácrimansque ad genua áccidit

---

366 (378) ómnes dant consílium vanum atque ád voluptatem ómnia

367 (382) crássa pulvis óritur, omnem pérvolat caelí fretum

---

355 Non. 90 ⟨eh⟩ *eu* Lachm.: *eu* ll. loquitur Thyestes **356** Cic. Tusc. 3, 44 2 *mihi* trad. **357** Cic. Tusc. 3, 26 1 *socero* ll.: em Bentley ad Non. 223 2 *nactust (nanctust)* Bentley 3 *ego quidem* ci V. **358** Non. 268 metrum huius versus et sequentis cretici sunt et trochaei **359** Non. 97 **360** Cic. Tusc. 1, 107 (cf. in Pis. 43) *a* 2 = Non. 405 1 *ipse* scil. *Atreus naufragio pereat* orat Thyestes **361** Non. 87 (Ambracia, praetextata) *per gentes esse* ll.: *per g. Asiae* Buech. Lindsay **362** Non. 469 *monens tute* (adv.) Buech. *tute ipse cunctato:* ⟨*o*⟩ Vahlen *cuncto* v. l. altera praetextata inscribitur Sabinae **363** Non. 506 (Pancratiastes, comoedia) *dicis* v. l. *molarium (-am)* v. l. **364** Non. 513 **365** Non. 517 alterius comoediae titulus est Cupuncula (Caup-) **366** Fronto p. 33 N. (fabula incerta) **367** Non. 205

368 (392 s) ánimus aeger sémper errat, néque pati neque pérpeti
potest, cúpere numquam désinit
369 (394) quí sui quaestus caúsa fictas súscitant senténtias
370 (395) flágiti princípium est nudare ínter civis córpora
371 (397) sí voles advórtere animum, cómiter monstrábitur
372 (398 ss) homó qui erranti cómiter monstrát viam
quasi lúmen de suo lúmine accendát facit.
nihiló minus ipsi lúcet, cum illi accénderit
373 (402) quém metuunt odérunt, quem quisque ódit perisse éxpetit
374 (407) ‒ ◡ ‒ ◡ ‒ ◡ vivam an móriar nulla in me ést metus
375 (408) múlierem: quid pótius dicam aut vérius quam múlierem
376 (409) benefácta male locáta malefacta árbitror

VARIA

377 (1 *Satur. V.* ²) malo hércle magno suó convivat síne modo
378 (6 s) 'Enní poeta sálve, qui mortálibus
versús propinas flámmeos medúllitus
379 (14 ss) quippé sine cura laétus lautus cum ádvenis
infértis malis, éxpedito brácchio,
alacér celsus, lupíno expectans ímpetu,
mox cum álterius ábliguriás bona,
quid cénses domino esse ánimi? pro divúm fidem,
ille trístis est dum cibum sérvat, tu ridéns voras
380 (57 s) hóc erit tibi árgumentum sémper in promptúm situm:
né quid exspectés amicos quód tute agere póssies
381 (59 ss) nam qui lepide postulat alterum frustrari
quem frustratur frustra eum dicit frustra esse.

---

368 Cic. Tusc. 3, 5 **369** Cic. div. 1, 88 *ficta, factas* v. l. **370** Cic. Tusc. 4, 70 **371** Varr. ling. 7, 89 **372** Cic. off. 1, 51 s 1 = Balb. 36 (cf. off. 3, 54) **373** Cic. off. 2, 23 cf. Ov. am. 2, 2, 10 Hier. epist. 82, 3 **374** Paul. Fest. 123 **375** Rhet. min. p. 8, 18 ss cf. Eur. frg. 666 N.² ὦ παγκακίστη καὶ γυνή· τί γὰρ λέγων μεῖζόν σε τοῦδ' ὄνειδος ἐξείποι τις ἄν; **376** Cic. off. 2, 62 *beneficia* v. l. **377** Non. 474 (saturarum lib. I) *suo magno* ll. **378** Non. ¹33. ²139 (liber III) 1 *ennio eta selve* Non.¹ ll. **379** Don. Ter. Phorm. 339 (liber VI) 2 = *inferctis* = *inanibus* V. 3 *impetu expectans* ll. 4 *quam mox* ci Muretus *abl-* Leid.: *obl-* Vat.: *ablingas* cod. Cuiac.: *ablinias* Ricc. Oxon. 5 *dominos* ll. 6 *vorans* ll. **380** Gell. 2, 29, 15 (lib. incertus) 2 *tu agere possis* ll. **381** Gell. 18, 2, 7

nam qui sese frustrari quem frustra sentit,
qui frustratur is frustra est, si non ille est frustra
382 (65) súbulo quondám marinas própter astabát plagas
383 (69) simia quam similis turpissuma bestia nobis
384 (70) quaerunt in scirpo soliti quod dicere nodum
385 (1 s *Varia V.* 2) "quantam statuam faciet populus Romanus,
quantam columnam quae res tuas gestas loquatur
386 (4 s) "vel tu dictator vel equorum equitumque magister
esto vel consul
387 (9 ss) – ◡ mundus caéli vastus cónstitit siléntio
ét Neptunus saévus undis ásperis pausám dedit,
Sól equis itér repressit úngulis volántibus,
cónstitere amnés perennes, árbores ventó vacant
388 (14) sparsis hastis longis campus splendet et horret
389 (15 s) aspicite o cives senis Enni imaginis formam.
hic vestrum panxit maxima facta patrum
390 (17 s) nemo me lacrimis decoret nec funera fletu
faxit. cur? volito vivos per ora virum
391 (19 s) hic est ille situs, cui nemo civis neque hostis
quibit pro factis reddere opis pretium
392 (21 ss) a sole exoriente supra Maeotis paludes
nemo est qui factis aequiperare queat.
si fas endo plagas caelestum ascendere cuiquam est,
mi soli caeli maxima porta patet
393 (29) ílle íctus retró réccidit ín natém supínus
394 (31 ss) úbi videt avénam lolium créscere inter tríticum,
sélegit secérnit aufert; sédulo ubi operam áddidit,
quóniam tanto stúdio seruit

3 *se* ci V. *frustras sentit* vel *frustassent id* ll. praeter Pet. unde *frustras* (i. *frustrans*) *s.* probabat V.: *frustrat s.* Usener **382** Varr. ling. 7, 35 Fest. 309 '*tibicen*' *adstrabat* Fest. cod. *aquas* Varr. **383** Cic. nat. deor. 1, 97 cf. Ser. Samm. 819 **384** Fest. 330 (Isid. orig. 17, 9, 97) *quod soliti* Isid. **385** Treb. Claud. 7, 7 (Scipio) versus restituere conatur Lachm.: *quam tantam st. statuet p. R. quamve c. q. te res gestasque l.* **386** Paul. Fest. 369 **387** Macr. sat. 6, 2, 26 **388** Macr. sat. 6, 4, 6 alii aliter hunc versum clementiorem reddere conati sunt **389** Cic. Tusc. 1, 34 (epigramma) 2 *pinxit* trad. **390** Cic.[1] l. l. + [2]Tusc. 1, 117 [3]Cato 73 2 *neque* Cic.[3] **391** Cic. leg. 2, 57 *(— situs)* + Sen. epist. 108, 32 2 *quivult* Sen. ll.: *quivit* Muretus *operae* ll. **392** Cic. Tusc. 5, 49 + (3 s) Sen. epist. 108, 34 Lact. inst. 1, 18, 11 1 = Paneg. 3, 16 p. 114 B. 1 *supra* Cic.: *ad usque* Paneg. 3 *sas* Sen. v. l. *faciendo, fas est do* Lact. ll. praeter Pal. **393** GL VI 613 (Sota, Sotadis carmen aliquod latine redditum) *recidit* ll. **394** Prisc. GL II 532 (Προτρεπτικός vel Praecepta cf. ex. gr. Προτρεπτικόν Aristotelis) 2 *seligit* ll. praeter Bern. *aut fert* v. l. 3 *quam* ll.: em V., qui suppl. ex. gr. ⟨*messem expectat prosperam*⟩

395 (34 ss) omnibus ut Clipea praestat mustela marina.
mures sunt Aeni aspera⟨que⟩ ostrea plurima Abydi.
Mitylenae est pecten caradrumque apud Ambraciae finis.
Brundisii sargus bonus est, hunc magnus si erit sume.
apriculum piscem scito primum esse Tarenti.
Surrenti elopem fac emas, glaucumque aput Cumas.
quid scarum praeterii cerebrum Iovis paene supremi:
Nestoris ad patriam hic capitur magnusque bonusque:
melanurum turdum merulamque umbramque marinam.
polypus Corcyrae, calvaria pinguia acarnae,
purpura, muriculi, mures, dulces quoque echini

396 (45) nám videbar sómniare mé⟨d⟩ ego esse mórtuum

397 (46) frígori miscét calorem atque húmori aritúdinem

398 (54 ss) ístic est is Iúpiter quem díco, quem Graecí vocant
áerem, qui véntus est et núbes, imber póstea,
átque ex imbre frígus, ventus póst fit, aer dénuo.
haéc ⏑ propter Iúpiter sunt ísta quae dicó tibi,
quá ⏑ mortalís atque urbes béluasque omnís iuvat

M. PACVVIVS

1 (1ª *Ribb. trag.*) Iovis éx Antiopa Nýctei natí ⟨duo⟩

2 (2 ss) quadrupés tardigrada agréstis humilis áspera,
brevi cápite, cervice ánguina, aspectú truci,
evíscerata inánima cum animalí sono. —
ita saéptuose díctio abs té datur:
quod cóniectura sápiens aegre cóntulit
non íntellegimus, nísi si aperte díxeris. —
testúdo

---

395 Apul. apol. 39 (H e d y p h a g e t i c a, cf. Archestrati Gelensis carmen varii nominis ἡδυπάθεια, γαστρονομία, δειπνολογία, ὀψοποιία) ad varias Apulei librorum lectiones et Archestrati reliquias ad testimonium vocatas cf. Vahlen ad l. Helm in edit. Apul. **396** Cic. acad. 2, 51 (E p i c h a r m u s carmen ex Graecis Epicharmi poetae expressum) **397** Varr. ling. 5, 60 *homori* cod. **398** Varr. ling. 5, 65 3 *ventis* cod. 4 *haece* vel *propterea* scrib. 5 *quia* ci Laetus: *quoniam*, *quando* al. *iuvant* L. Spengel
1 Prob. Verg. ecl. 2, 25 (A n t i o p a, Ἀντιόπη Euripidis) *natos* trad. **2** Cic. div. 2, 133 + (5 s) Non. 170 1 = Tert. pall. 3 cf. Leo² 18 Amphio cum asticis colloquitur 2 *capite brevi* ll. 4 *saeptuosa dictione* Ribb. possis *abs te* ⟨*istaec*⟩ Leo² 5 *consecutura*, *consectura* ll. *contuit* vel *consulit* Vossius 6 *si* om ll. praeter duos

3 (12 ss) – ⏑ – ⏑ – ⏑ – ⏑ sól si perpetuó siet,
flámmeo vapóre torrens térrae fetum exússerit:
ómnia nisi ínterveniat sól pruina obríguerint
4 (15) mínitabiliterque íncrepare díctis saevis íncipit
5 (16) nonne hínc vos propere stábulis amolímini?
6 (20) salvéte, gemini, méa propages sánguinis!
6a (20 a) illuvie córporis
ét coma prolíxa impexa cónglomerata atque hórrida
7 (22) quí viget, vescátur armis, íd percipiat praémium
8 (23 s) – ⏑ – qui sése adfines ésse ad causandúm volunt,
dé virtute is égo cernundi dó potestatem ómnibus
9 (25) án quis est qui té esse dignum, quícum certetúr, putet?
10 (32 s) ⏑ – et aecum et réctum est, ⟨id⟩ quod póstulas.
iuráti cernant
11 (35) quod égo inaudivi accípite, et quid sit fácto opus decérnite
12 (36) cúm recordor eíus ferocem et tórvam confidéntiam
13 (38 s) nám canis, quando ést percussa lápide, non tam illum ádpetit,
quí sese icit, quam íllum eum ipsum lápidem, qui ipsa icta ést, petit
14 (43) paréntum incertum invéstigandum grátia
15 (44 s) dólet pigetque
mágis magisque mé conatum hoc néquiqam itiner – ⏑ – ⏑
16 (47) gradere átque atrocem coérce confidéntiam!
17 (50 s) ⏑ – ⏑ – ⏑ – ⏑ – ⏑ dúbito quam insistám viam
aut quód primordiúm capissam ad stírpem exquirendúm ⟨virum?⟩

---

3 Varr.[1] rust. 1, 2, 5 + Fest. 352 + Varr.[2] ling. 6, 6 cf. Isid. nat. 44 orig. 13, 21 1 *sit* Varro: em Bothius 2 *torrens torret* Isid. 3 *nocti ni i. fructus per pruinam o.* Scal. Ribb.: luseris ⟨*nox*⟩ (i. *noctu*) *omnia* eqs **4** Non. 139 **5** Non. 73 ⟨*e*⟩ *stabulis* Scal. fort. recte **6** Non. 64. 221 **6a** Schol. Pers. 1, 77 *promissa* v. l. scil. *Antiopa Dirces serva* **7** Non. 416 (Armorum iudicium) '*utatur*' *it* vel *ut* ll. **8** Non. [1]89. [2]261 1 *adfinem* ll.: *ad f.* Buech. 2 *his* Non.[1] v. l.: *et* Non.[2]: *eis* Lindsay *p. c. d. o.* Non.[2] **9** Non. 473 '*certet*' **10** Non. 261 *est: sit* Buech. ⟨*tu*⟩ Ribb. **11** Non. 126 *ego* del G. Herm. fort. *quód ego* eqs. '*audivi*' **12** Fest. 355 cf. Non. 262 **13** Non. 124 2 *ses* vel *se* ll.: *sed* Ritschl *eum ipsum: eumpse* Voss Ribb. **14** Non. 495 (Atalanta) **15** Non. 490 unum octonarium esse mavult Buech. 1 vel *dolét* **16** Non. 262 *coercere (coh-)* ll. '*audaciam*' **17** Non. 226 2 *a stirpem exquirentem* trad.

18 (55) mórtem ostentant, régno expellunt, cónsanguineam esse ábdicant
19 (60) quae aégritudo ínsolens méntem attemptát tuam?
20 (61) hábeo ego, istam quí distinguam intér vos geminitúdinem
21 (62 s) ⏑ ís vestrorum utér sit, cui signúm datum est, cette
22 (64) suspénsum in laevo brácchio ostendo úngulum
23 (65 s) nam quód conabar, cum ínterventum est, dícere, nunc éxpedibo
24 (67) mi gnáte, ut verear éloqui porcét pudor
25 (68) triplicém virili séxu partum prócreat
26 (69 s) ubi égo me gravidam séntio adgraváscere
propínquitate párti
27 (71) cum incúltos pervestígans rimarém sinus
28 (72) sempér satis agere ut né in amore animum óccupes
29 (73) cóncertare ac díssentire pártim da rursum aéquiter
30 (74 s) ⏑ – ⏑ omnes quí, tamquam nos, sérviunt
sub régno, callent dómiti imperium métuere
31 (76 s) intereá loci
flúcti flaccescúnt, silescunt vénti, mollitúr mare
32 (78) própemodum animus cóniectura de érrore eiius aúgurat
33 (79) átque, ut promeruít, pater mihi pátriam populavít meam
34 (80 ss) civés, antiqui amíci maiorúm meum,
consílium socii, augúrium atque extum intérpretes,
postquám prodigium horríferum, portentúm pavos
35 (83 ss) ⏑ – ⏑ nam isti quí linguam avium intéllegunt
plusque éx alieno iécore sapiunt quam éx suo,
magis aúdiendum quam aúscultandum cénseo

---

18 Non. 450, 30 **19** Non. 322 **20** Non. 116 '*quo modo*' **21** Non. 85 2 '*dicite*' '*date*' vel cretici vel iambi **22** Fest. 375 *in* om Vrs. et Vatic. '*Oscorum lingua anulum*' **23** Non. 505 **24** Non. 160 *magna te* v. l. *loqui* ll. **25** Fest. 334 **26** Non. 486 2 *partis* v. l., sed lemma *parti* i. *partus* **27** Non. 382 *rimare*, *inrimare* v. l.: *rimarer* vel *inrimat* Vossius **28** Non. 355 *super* et *in mare* trad. *sat* Bothe '*detineas*' **29** Non. 512 *concentare* Ribb. *partem* trad.: *partes* Mueller: *parti ac* Ribb. *cursum* trad. **30** Non. 258 1 ⟨*severo*⟩ *serviunt* Ribb. 2 *domitum* trad.: *dominum* Faber Ribb. *imperio* trad.: *imperia* Ribb. **31** Non. 488 (Chryses) 1 *loca* ll. 2 *flacciscunt* trad. **32** Non. 469 *et ius* trad. **33** Non. 39 '*populi amorem conciliavit*' **34** Cic. or. 155 **35** Cic. div. 1, 131 3 = Non. 246 1 *istos*, *istis* v. l. 2 *ex* om duo 3 '*obsequendum*'

36 (86 ss) hóc vide, circúm supraque quód complexu cóntinet térram
id quod nostri caélum memorant, Grái perhibent aéthera:
quídquid est hoc, ómnia animat fórmat alit augét creat
sépelit recipitque ín sese omnia, ómniumque idem ést pater,
índidemque eadem aéque oriuntur de íntegro atque eodem óccidunt

37 (93) máter est terra: éa parit corpús. animam aether ádiugat

38 (99) ést ibi sub eo sáxo penitus stráta harena ingéns specus

39 (100) si quá potestur ínvestigarí via

40 (101) invéni, opino, Oréstes uter essét tamen

41 (109/10) perque nóstram egregiam unánimitatem, quám memoria déiugat

42 (112) di mónerint meliora átque amentiam áverruncassínt meam!

43 (113 s) ⏑ – ⏑ – ⏑ – ⏑ hymenaeúm fremunt
aequáles, aura résonit crepitu músico

44 (115) gnatám despondit, núptiis hanc dát diem

45 (116 s) respónsa explanat: mándat ne matrí fuat
cognóscendi umquam aut cóntuendi cópia

46 (118) aut híc est aut hic ádfore actutum aútumo

47 (128) nón decet animum aégritudine ín re crepera cónfici

48 (129) nónne officium fúngar vulgi, atque aégre male factúm feram?

49 (130) sí quis hac me orátione incílet, quid respóndeam?

36 Varr. ling. 5, 17 (cf. 19) + Cic. nat. 2, 91 + div. 1, 131 cf. Leo[2] 9 s, Eur. Chrys. frg. 839 N.[2], Lucr. 2, 991 ss 2 post *terram* Ribb. inseruit ex Non. 144 *sólisque exortú capessit* (*rap-* ll.) *cándorem, occasú nigret* (*nigri* trad.) 3 *hoc quod memoro nostri caelum, Gr.* Cic. 6 *aeque* Buech.: *que (quae)* ll. *atque: aeque* Scal. **37** Non. 75 cf. Varr. ling. 5, 60 *anima mater* Non. **38** Fest. 343 **39** Non. 508 **40** Non. 475 *opino esse optumum O. ut heres sed* trad. **41** Non. [1]101. [2]142 '*vetustas*' *defugat* Non.[2] v. l.: '*deiungit*' **42** Paul. Fest. 373 Varr. ling. 7, 102 cf. Non. [1]507. [2]74 *dei* Varr. lib.: *de* Non.[1] v. l. *minuerint, maluerunt* Non.[2] ll. *atque* om Lucil. apud Non.[2] *averruncassent* Paul. Fest. *meam* om cod. Varr.: *tuam* Paul. **43** Non. 505 (D u l o r e s t e s) cf. Iph. Taur. 355, unde *aula* Scal. **44** Non. 522 **45** Non. 111 1 *me* ll. **46** Non. 237 **47** Non. 13 *vetet . . . aegritudinem* ll. '*dubia*' **48** Non. 497 *male fatum* trad. **49** Non. 125 '*increpet*'

50 (136) páter Acheos ín Capherei sáxis pleros pérdidit

51 (139) útinam nunc matréscam ingenio, ut méum patrem ulciscí queam!

52 (155 s) únde exoritur? quó praesidio frétus? auxiliís quibus?
quó consilio cónsternatur? quá vi? cuius cópiis?

53 (158 s) nam te ín tenebrica saépe lacerabó fame
clausum ét fatigans ártus torto dístraham

54 (161 ss) ⏑ – ⏑ – ⏑ – quod tamen ipsa órbitas
grandaévitasque Pélei per penúriam
stirpís subaxit

55 (166) cum néque me aspicere aequáles dignarént meae

56 (167) príus data est quam tíbi dari dicta, aút quam reditum est Pérgamo

57 (173) nam sólus Danais híc domuitioném dedit

58 (177) ó flexanima atque ómnium regína rerum orátio!

59 (181) paucís absolvit, né moraret diútius

60 (185) sérmonem hic nostrum éx occulto clépsit, quantum intéllego

61 (187) íbo atque edicám, frequentes út eant gratatum hóspiti

62 (188 s) concórditatem hospítio adiunctam pérpetem
probitáte conservétis

63 (197 ss) *a* matér, te appello, tú, quae curam sómno suspensám levas
neque té mei miseret, súrge et sepeli nátum ⟨tuum⟩ prius quám ferae
volucrésque
b neu réliquias † se mias sireis dénudatis óssibus
per térram sanie délibutas foéde divexárier

---

50 Prisc. GL II 182 *achaeos*, *achios*, *achaios* v. l. **51** Non. 137 **52** Non. 262 **53** Non. 179 1 *tenebricas* ll. 2 *clausam* O. Jahn *‘tormento’* **54** Non. 116 (H e r m i o n a) 3 *subaxet* trad. **55** Non. 470 Serv. auct. Aen. 11, 169 Diom. GL I 401 *me*, *meae* om Diom. *aspiceret* Non. ll.: *inspicere* Serv. auct. *meae: me* Serv. auct. v. l. **56** Non. 280 *‘promissa’* **57** Non. 96 *danaps . . . domutionem* ll. **58** Non. 113 Cic. de orat. 2, 187 cf. Tusc. 2, 47 Quint. inst. 1, 12, 18 *o* edd.: *hoc* Non.: om Cic. **59** Diom. GL I 400 **60** Non. 20 *clepit* ll.: *‘furatus est’* **61** Serv. auct. Aen. 5, 40 *dicam* ll. **62** Non. 88 *probitatem* trad. **63** Cic. Tusc. 1, 106 1 = Porph. Hor. sat. 2, 3, 60 cf. Schol. Hor. ad l. Cic. Sest. 126 cum Schol. Bob. (I l i o n a) *a* 1 *tu* om nonnulli ll. *suspenso* boni plerique 2 *tuum* add. Bentley *b* 1 *neu (ne) r. semiassi (-is) reis (regis)* ll.: *n. r. semiesas siris* Bentley: *n. r. mias sic sireis* Buech.: *n. r. semustas sireis* Vahlen 2 *delibutam* v. l.

64 (206 s) di me étsi perdunt, támen esse adiutam éxpetunt,
quom príus quam intereo spátium ulciscendí danunt
65 (213) óccidisti, ut múlta paucis vérba unose obnúntiem
66 (214) ibo ád eam ut sciscam quíd velint. — valvaé sonunt
67 (215) repúgnanti ego porro húnc vi detraxi úngulum
68 (219 s) ‒ ◡ ‒ ◡ té, Sol, invoco, út mihi potestatém duis
ínquirendi meí parentis
69 (222) 'quae rés te ab stabulis ábiugat?' — 'certum ést loqui'
70 (223) clamóre et sonitu cólles resonantés bount
71 (224) divórsi circumspícimus, horror pércipit
72 (228) cústodite istúnc vos, ne vim qui áttolat neve áttigat
73 (232) caélitum camílla, expectata ádvenis: salve, hóspita!
74 (235) repúdio auspicium: régrediundum est ílico
75 (236) possum égo istam capite cládem averruncássere
76 (238) atque éccum in ipso témpore ostentúm senem!
77 (239) quís tu es, mulier, quaé me insueto núncupasti nómine?
78 (240) séntio, patér, te vocis cálvi similitúdine
79 (244 ss) cédo tuum pedém ⟨mi⟩, lymphis flávis fulvum ut púlverem
mánibus isdem, quíbus Vlixi saépe permulsi, ábluam
lássitudinémque minuam mánuum mollitúdine
80 (248) páriter te esse erga íllum video, ut íllum te⟨d⟩ ergá scio
81 (250 s) nec úlla subscus cóhibet compagem álvei,
sed súta lino et spárteis serílibus
82 (255) vos hínc defensum pátriam in pugnam bítite

64 Non. [1]97. [2]104 1 *petunt* Non.[1] praeter Vrbin. 2 *cum* Non.[2]: *quod* Non.[1] **65** Non. 183 '*simul*' **66** Non. 505 *velit* edd. **67** Fest. 375 '*Oscorum lingua anulum*' **68** Char. GL I 102 (Medus) **69** Non. 73, 22 **70** Non. 79 **71** Macr. sat. 6, 1, 36 **72** Non. 246 Diom. GL I 382 *istunc: istum* Non.: *hunc* Diom. *ne eum qui* Non.: *ne quis vim* Diom. *attulat* Diom. *neve qui* Non. ll. **73** Varr. ling. 7, 34 Serv. auct. Aen. 11, 543 Macr. sat. 3, 8, 7 '*administra*' **74** Non. 325 *hospitium* Heinsius Ribb. **75** Non. 74 *possim* v. l. *istanc a te* Lipsius **76** Fest. 194 **77** Varr. ling. 6, 60 grammatici alius aliter hunc versum offerunt **78** Non. 6 '*frustrari*' **79** Gell. 2, 26, 13 (Niptra, Νίπτρα Sophoclis) 1 *tuum* Fleckeisen: *tum* optt.: *tamen* dett. *favum*, *flavum* v. l. **80** Non. 375 *te* ll. **81** Fest. 343 1 = Fest. 306 Paul. Fest. 307 1 '*cuneata tabella*' 2 '*navigiis Histricis ac Liburnicis*' **82** Non. 77 *bos* ll. *bibite* ll.

83 (256 ss) *a* pedetémptim ac sedató nisu,
ne súccussu arripiát maior
dolor
b tu quóque Vlixes, quamquám graviter
cernímus ictum, nimis paéne animo es
mollí, qui consuetús in armis
aevom ágere
c retinéte, tenete! opprímit ulcus:
nudáte! heu me miserum, éxcrucior!
operíte: abscedite iám iam.
mittíte: nam attrectatu ét quassu
saevum ámplificatis dolórem

84 (268 s) cónqueri fortúnam adversam, nón lamentarí decet:
íd viri est offícium, fletus múliebri ingenio ádditus

85 (276) lapít cor cura, aerúmna corpus cónficit

86 (277 s) parum ést, quod te aetas mále habet, ni etiam hic ád malam
aetátem adiungas crúciatum reticéntia?

87 (279 s) pátior facile iniúriam, si est vácua a contumélia

88 (281 s) mane, éxpedibo: fác mihi contra quód rogo respóndeas

89 (287 s) nam mé perbitere, íllis opitulárier
quovís exitio cúpio, dum prosím ⏑ –

90 (290) nón potest, Melaníppe, hic sine tua ópera exanclarí labos

91 (292) ecfáre, quae cor túum timiditas térritet

91a (298) tu múlier, tege te et túta templo Líberi

92 (302) tríplici pertimefáctus maerore ánimi incerte erráns vagat

93 (306) neque túum te ingenium móderat, neque fratérnum ira exiliúm levat?

94 (307) ó multimodis várie dubium et prósperum copém diem!

---

83 Cic. Tusc. 2, 48 ss *a* 1 = Char. GL I 214 (e Cic.) loquuntur *a*, *c* Vlixes, *b* chorus *a* 1 *ac* Char.: *ite et* Cic. *c* 1 *opprimite* ll. 2 *miserum me* v. l. **84** Cic. Tusc. 2, 51 verba Vlixis **85** Non. 23, 8 (Periboea) '*obdurefacit*' **86** Non. 1 1 *nisi* v. l. *hic* om Leid. 1 s '*senectutem*' 2 *reticenti* ll. praeter L[1]: *reticentiae*? Ribb. **87** Non. 430 *a* om ed. pr. **88** Non. 477 *fac*: *factum* v. l. *contra mihi* Ribb. **89** Non. 153 *pervitere* ll. **90** Non. 292 '*perfici*' *clavos* ll. **91** Non. 228 *etfare* ll. **91a** Non. 476 *tota* v. l. *templa* trad. **92** Non. 467 *in triplici*, *-m tr.* ll. **93** Non. [1]336. [2]471. [3]472 *tunc* Non.[1] *moderant* Non.[1] *frater non* Non.[2] *vetat* Non.[2] **94** Non. 84 *dubium* et *prosperum* gen. plur. '*copiosum*'

95 (308) fléxa, non falsa aútumare díctio Delphís solet
96 (309 s) ◡ ◡ – scrupea saxéa Bacchi
templá prope adgreditur
97 (311 s) ◡ – thiasantem frémitu concepí melum
98 (315 s) post quám defessus pérrogitando ádvenas
de gnátis, neque quemquam ínvenit scium – ◡ –
99 (319) quam té post multis túeor tempestátibus!
100 (320) periére Danai, pléra pars pessúm datast
101 (322 s) nos íllum interea praéficiendoprópitiaturós facul remúr
102 (324) nam Teúcrum regi sápsa res restíbiliet
103 (325) haúd sinam quidquám profari príus quam accepso quód peto
104 (326) facéssite omnes hínc: parumper tú mane!
105 (327 ss) ségregare abs te aúsu's aut sine íllo Salaminem íngredi,
néque paternum aspéctum es veritus, quom aétate exacta índigem
Líberum lacerásti orbasti extínxti, neque fratrís necis
néque eius gnati párvi, qui tibi ín tutelam est tráditus —?
106 (331 s) mihi classem ímperat
Théssalum nostrámque in altum ut próperiter dedúcerem
107 (348) ódi ego homines ígnava opera et phílosopha senténtia
108 (349) tu páscere
córnifrontes sóles armentas – ◡ – ◡ – ◡ –
109 (350 ss) agite í⟨ci⟩te, volvite rápite, coma
tractáte per aspera sáxa et humum,
scindíte vestem, ocius ⟨rápite⟩

---

95 Non. 237 **96** Varr. ling. 7, 6 an glyconei? cf. Leo[2] 18 **97** Non. 213 *thesiantem fremita* trad. *concidi* trad.: em Leo[2] 18 **98** Prisc. GL II 135 (Teucer) 1 *defessust*?: *defessus est* Voss 2 ⟨*omnis*⟩ *de* Ribb. *neque eorum* Herm. **99** Non. [1]407. [2]414 *ebeor* Non.[1] ll. '*video temporibus*' **100** Prisc. GL II 182 Fest. 230 *data est* Prisc.: *datur* Fest. **101** Non. 111 *proliciendo* Ribb.: *perliciendo* Bothe **102** Fest 325 **103** Non. 74 **104** Non. 306 cf. Paul. Fest. 86 *omnes hinc* Paul. Fest.: *hinc omnes* Non. an *hinc parumper:*? **105** Cic. de orat. 2, 193 cf. 3, 217 1 *ausus* ll. *Salamina (-am)* ll. praeter Laud. 2 *cum* vel *quem* plerique *extinxisti* sim. ll. 4 *tutela est*, *tutelast* v. l. verba Telamonis **106** Non. 155 *impetrat* ll. **107** Gell. 13, 8, 4 (fabula incerta) *ego odi* ll. cf. Eur. frg. 61 N.[2] μισῶ σοφὸν ὄντ᾽ ἐν λόγοισιν, ἐς δ᾽ ὄνησιν οὐ σοφόν (ἐξ ᾽Αλεξάνδρου?) **108** Non. 190 Amphioni in Antiopa tribuit Welcker **109** Mar. Victorin. GL VI 77 (e Baccharum in Pentheo vel Antiopa choro?) cf. Leo[2] 17 s *icite* Leo: *ite* ll.

110 (355) miserét me, lacrimis língua debilitér stupet
111 (357 ss) quin etiám ferae,
quíbus abest ad praécavendum intéllegendi astútia,
íniecto terróre mortis hórrescunt ◡ – ◡ –
112 (362) nunc prímum opacat flóra lanugó genas
113 (364) Graiúgena: de istoc áperit ipsa orátio
114 (366 ss) fórtunam insanam ésse et caecam et brútam perhibent phílosophi,
sáxoque instare ín globoso praédicant volúbili:
íd quo saxum inpúlerit fors, eo cádere Fortunam aútumant.
ínsanam autem (esse) áiunt, quia atrox íncerta instabilísque sit:
caécam ob eam rem esse íterant, quia nil cérnat quo sese ádplicet:
brútam, quia dignum átque indignum néqueat internóscere.
súnt autem alii phílosophi, qui cóntra Fortuná negant
úllam miseriam ésse, temeritátem esse omnia aútumant.
íd magis veri símile esse usus reápse experiundo édocet:
vélut Orestes módo fuit rex, fáctust mendicús modo
115 (383) quid ést? nam me exanimásti prologió tuo
116 (384) in túrba Oresti cógnita, agnota ést soror
117 (390) séd cum contendí nequitum ví, clam tendenda ést plaga
118 (391) Priamús si adesset, ípse eius commiserésceret
119 (393) Alcýonis ritu lítus pervolgáns feror

---

110 Non. 98 **111** Cic. fin. 5, 31 3 *mortis iniecto terrore horrescunt* Ribb. verba Vlixis esse in Armorum iudicio statuit Ribb. **112** Paul. Fest. 94 *flore* ll. de Parthenopaeo in Atalanta dictum iudicat Ribb. cf. Aesch. Sept. 534 **113** Cic. nat. deor. 2, 91 *isto (ista)* ll. cf. Eur. Iph. Taur. 236, unde hunc versum ad Duloresten rettulerunt aut ad Chrysen **114** Rhet. Her 2, 36 (Chryses?) e variarum lectionum farragine gravissimas tantum affero: 2 *saxeo . . . globo* v. l. *posse dicant* v. l. 3 *id: quia* v. l. *quo: quod* v. l. 5.4 trad. 7 *fortunam* v. l.: probat Marx *negent* v. l. 8 *miseram in rebus* Marx *omnia* om pars ll. *sed temeritate omnia regi* sim. v. l. 9 *esse aiunt* (vel *e. a. quod*) ll. praeter Herbip. m. 1 *re ab se* ll. 10 *factus* vel *factus est* ll. **115** Paul. Fest. 226 cf. Iph. Taur. 1160. 1162 **116** Prisc. GL II 511 (Chryses?) **117** Fest. 162 vel *nequitur vi* Scal.: *ut* cod. **118** Serv. Aen. 11, 259 *si Priamus a. et ipse* ll. **119** Varr. ling. 7, 88 *furor* cod. sicine queritur Deiphilus in Iliona?

120 (395) quid mé(d) obtutu térres, mulces laúdibus?
121 (400) ⏑ paúlum repeda, gnáte, a vestibuló gradum
122 (401) quae méum venenis fléxit socium péctora
123 (407) nám si quae eventúra sunt provídeant, aequiperént Iovi
124 (409 ss) – profectióne laeti píscium lascíviam
íntuentur, néc tuendi sátietas capiér potest.
ínterea prope iam óccidente sóle inhorrescít mare,
ténebrae conduplicántur, noctisque ét nimbum obcaecát nigror,
flámma inter nubés coruscat, caélum tonitru cóntremit,
grándo mixta imbrí largifico súbita praecipitáns cadit,
úndique omnes vénti erumpunt, saévi existunt túrbines,
férvit aestu pélagus
125 (422 s) flexánima tamquam lýmphata aut Bacchí sacris
commóta, in tumulis Teúcrum commemoráns suum

---

126 (1 *Ribb. praet.*) patér supreme, nóstrae progenií patris
127 (2 s) núnc te obtestor, célere sancto súbveni censórie!
128 (4) sagíttis nivit, plúmbo et saxis grándinat
129 (5) qua víx caprigeno géneri gradilis gréssio est

---

130 adoléscens tam etsi próperas, hoc te sáxulum
rogat út se aspicias, deínde, quod scriptum ést, legas.
hic súnt poetae Pácuvi Marcí sita
ossa. hóc volebam, néscius ne essés. vale

---

120 Paul. Fest. 144 *me* ll. **121** Fest. 281 (*'repedare, recedere'*) *pausillum* Ribb.: *pauxillum* O. Mueller *recede* ll. **122** Serv. auct. Aen. 5, 28 *quae* sc. *Circe* (in Niptris?) **123** Gell. 14, 1, 34 *aequiperem* Voss (e Teucro?) cf. Soph. frg. 833 N.[2] ἀλλ᾽ οὐ γὰρ ἂν τὰ θεῖα κρυπτόντων θεῶν μάθοις ἄν, οὐδ᾽ εἰ πάντ᾽ ἐπεξέλθοις σκοπῶν **124** Cic. div. 1, 24 + Non. 423 + Cic. de or. 3, 157 cf. Iul. Vict. rhet. p. 432 Albin. rhet. min. p. 545 H. 1 ⟨*sic*⟩ Ribb. 2 *intuerentur* Cic.: *intuentur* Herm.: *intuemur* Usener *s. capere posset* Cic.: *c. s. potest* Hermannus 3 *prope ad occidentem solem horrescit* Non. 6 *largifluo* Ernesti de naufragio in Teucro enarrato cogitat R. **125** Cic. div. 1, 80 cf. Varr. ling. 7, 87 1 *ut* ll. praeter unum omnes *baccha* ll. praeter Palat. agitur de Hesiona in Teucro fabula **126** Gell. 9, 14, 13 Non. 490 *progeni* Non. ll. scil. *progenitor* vel *abavus* (Ribb.) **127** Non. 510 *sancte* Hermann *censorio* Ribb. **128** Non. 507 *nivit* (testatur Non.) om ll. praeter A[A] **129** Prisc. GL II 196 Macr. sat. 6, 5, 14 *qua vix* Herm.: *qua (quia) via* Prisc. ll.: *quamvis* Macrob. *generi* Prisc.: *pecori* Macrob. *gradibilis* Prisc.: *grandior* Macrob.: em Herm. **130** Gell. 1, 24, 4 (*epigramma Pacuvii*) cf. Altlat. inschr. 429 s 1 *tamen etsi* plerique *saxum* trad. 3 *pacuvii* ll.

STATIVS CAECILIVS

1 (1 *Ribb. com.*) de nócte ad portum súm provectus prósumia
2 (2) ei périi: quid ita número venit? fúge domum
3 (3) orám reperire núllam, qua expediám, queo
4 (4) cúm Mercurio cápit consilium, póstquam sentinát satis
5 (6) sepúlchrum plenum taéniarum, ita út solet
6 (9 s) nam ego duábus vigiliís transactis dúco desubitó domum
7 (11 s) ʽad amícos curret mútuatumʼ. — ʽmútuet
mea caúsaʼ
8 (15) meretíssimo hic me eiécit ex hac décuria
9 (16) nihílne, nihil tibi ésse quod edim? ‒ ◡ ‒
10 (22 ss) ◡ ‒ quamquam ego mercéde huc conductús tua
advénio, ne tibi me ésse ob eam rem obnóxium
reáre: audibis mále, si maledicís mihi
11 (26) ea túm conpressa párit huic puerum, síbi probrum
12 (28 s) tum equidem ín senecta hoc députo misérrimum
sentíre ea aetate eúmpse esse ódiosum álteri
13 (30 s) itane Ántipho ⟨est⟩ invéntus profluiá fide?
itane ést inmemoris, ítane est madida mémoria?
14 (38 s) ⟨est⟩ haéc caterva pláne gladiatória,
cum súum sibi alius sócius socium ⟨saúciat⟩
15 (42 s) . ʽnam quam dúriter
vos éducavit átque asperiterʼ. — ʽnón negatʼ

1 Non. 536 (Aethrio) *profectus* v. l. ʽ*navigii genere*ʼ **2** Fest. 170 *peri* cod. ʽ*nimium cito*ʼ *fuce* cod. **3** Fest. 182 *quam* cod. **4** Fest. 339 Paul. Fest. 338 an *consilium. p.*? ʽ*periclitatur*ʼ **5** Fest. 360 (Androgynos cf. Ἀνδρόγυνος Menandri?) **6** Non. 517 (Asotus cf. Ἄσωτοι Antiphanis Eutychis, Ἄσωτος Timostrati) *ducor* vir doctus in ed. Basil. **7** Non. 474 **8** Non. 139 *merit-* ll. praeter Ba **9** Non. 507 *nihilne, nihil: nihil nehil, nihilne* v. l. **10** Gell. 6, 17, 13 (Chrysion cf. Χρυσίς Antiphanis) 1 *hac adductus* v. l. 2 *obnoxium o. e. r.* v. l. **11** Fest. 229 (Davos) **12** Non. 1 Cic. Cato 25 (Ephesio cf. Ἐφέσιος Menandri) 1 *equidem* om Non. *senectute* Non. *hoc in s.* Cic. v. l. 2 *eumpse* Fleckeisen e Cic. Leid. m. pr. *eum se* (alii ll. alia trad.) et Non. *eum ipsum* restituit **13** Prisc. GL II [1] 235. [2] 354 (Epicleros cf. Ἐπίκληρος Antiphanis Diphili aliorum) 1 *invenitur* A. Spengel ex duob. codd. **14** Don. Ter. Ad. 668 (Exhautuhestos) 1 *plena* ll. **15** Non. 512 (Fallacia cf. Καταψευδόμενος Alexidis Philemonis Menandri al.) 2 *atque aspere* ll.: *aspereque* Scal.

16 (46) núllus sum, nisi méam rem iam omnem própero incursim pérdere

17 (47 s) fácile aerumnam férre possunt, si índe abest iniúria:
étiam iniuriám, nisi contra cónstat contuméliam

18 (50) óssiculatim Pármenonem dé via liceát legant

19 (51 s) 'velim paulípser te opperíri'. —
'quantísper?' — 'non plus tríduum'

20 (55) dí boni, quíd illud est púlchritatís! ◡ –

21 (61) quí, homo ineptitúdinis cumulátus, cultum oblítus es?

22 (70) míhi sex menses sátis sunt vitae, séptimum Orco spóndeo

23 (72) gárruli sine déntes iactent, síne nictentur pérticis

24 (73) síne suam senectútem ducat útique ad senium sórbilo

25 (78) quaesó, ne temere hanc rém agas, ne iracúnditer

26 (79 s) nam hi súnt inimici péssumi fronte hílaro, corde trísti,
quos néque ut adprendas néque uti dimittás scias

27 (85) nam istá quidem noxa múliebre est magis quám viri

28 (86) obsórduit iam haec ín mea aerumna míseria

29 (87) in vóltu eodem, in eádem mantat málitia

30 (91) quód prolubium, quaé voluptas, quaé te lactat lárgitas?

31 (92) ego íllud minus nilo éxigor portórium

32 (101 s) mirum ádeo nisi fratér domi ebriátus turbam aliquám dedit

33/4 (104 s) ◡ – ut aurum et véstem, quod matrís fuit,
reluát, quod viva ípsi opposuit pígnori

---

16 Non. 127 '*celeriter*' **17** Non. 430 1 *possum* edd. 2 *misi* v. l. *constant* v. l. *contumelia* Bothe cum uno **18** Non. [1] 147. [2] 332 *legam* Non.[2] **19** Non. 511 **20** Non. 155 (Harpazomene cf. Ἁρπαζόμενος vel Ἁρπαζομένη Philemonis) creticos audiunt Mue Lindsay **21** Non. 128 *equi* Ribb. **22** Cic. fin. 2, 22 (Hymnis cf. Ὕμνις Menandri) cf. Lucil. 663 M. **23** Fest. 177 *garrulis medentes* cod. **24** Fest. 339 *senectam?* Ribb. *usque* Bentley Lachmann *sorbitio* cod.: em Bentley **25** Non. 515 (Subditivos vel Hypobolimaeus cf. Ὑποβολιμαῖος Menandri) *agas et ne* ll. cf. Men. frg. 574 (K.) εἰ καὶ σφόδρ᾽ ἀλγεῖς, μηδὲν ἠρεθισμένος πράξῃς προπετῶς **26** Gell. 15, 9, 1 Non. 205 2 *adprehendas* ll. *ut* ll. *mittas* ll. praeter Monac. Speng. *n. vitare sc. (n. ut v. sc.* unus) Non. **27** Fest. 174 (Hypobolimaeus Chaerestratus) *muliebrem et* cod. **28** Non. 147 (Hypobolimaeus Rastraria) *me* ll. '*obsolevit*' **29** Non. 505 '*manet*' **30** Non. 16 **31** Gell. 15, 14, 5 Non. 106 (Hypobolimaeus Aeschinus) *nihilo* ll. '*exigitur de me*' **32** Non. 525 (Imbrii Ἴμβριοι Menandri) *ebrius* ll.: em Buech. **33/4** Fest. 281 (Karine cf. Καρίνη Menandri vel Antiphanis) 2 '*resolvat*' '*repigneret*' *opposivit* Scal. recte ut videtur

35 (110) Cupró gubernator própere vertit prósumiam
36 (113) nunc ábeo: audibis praéterea, si dícis: 'filia rédeat'
37 (114) út te di omnes ínfelicent cúm male monita mémoria!
38 (116) habés, vide, tibi trádidi, in tuo cóllo est: decollés cave
39 (119 s) núnc enim vero est, cúm meae morti rémedium reperíbit nemo
40 (135) edepól voluntas hómini rarentér venit
41 (139 s) hoc a te póstulo,
ne cúm meo gnato pósthac limassís caput
42 (143 ss) is démum miser est, qui aérumnam suam néscit occultáre
† ferre íta me uxor forma ét factis facit, sí taceam, tamen índicium,
quae nísi dotem omnia, quaé nolis, habet: quí sapiet, de mé discet,
qui quási ad hostis captús liber servío, salva urbe atque árce.

---

35 Non. 536 (Meretrix) *Cupro* Buech.: *cui pro-* ll. '*navigii genus*' **36** Non. 506 (Nauclerus cf. Ναύκληρος Menandri?) *n. ab eo aud. p., si dices: "f. r."* Buech. *ditis* Ribb. **37** Non. 126 *infelicitent* ll. *molita* v. l. **38** Non. 97 (Nothus Nicasio cf. Νόθος Philemonis?) *viden* vel *vide* ⟨*em*⟩ Ribb. '*ex collo deponas*' **39** Non. 508 (Obolostates) *nec* v. l. **40** Non. 515 (Pausimachus) *voluptas* Palmerius **41** Non. 334 2 *eo* v. l. *limasses* ll.: '*coniunxeris*' **42** Gell. 2, 23, 10 6 = Non. 502 (Plocium Πλόκιον Menandri) cf. Skutsch PW III 1191 ipsius Menandri (402 K.) versus, quos senex pronuntiat, praemisit Gellius:

ἐπ' ἀμφότερα ῥῖν' ἡπίκληρος ἡ κ⟨αλὴ⟩
μέλλει καθευδήσειν. κατείργασται μέγα
καὶ περιβόητον ἔργον· ἐκ τῆς οἰκίας
ἐξέβαλε τὴν λυποῦσαν ἣν ἐβούλετο,
ἵν' ἀποβλέπωσι πάντες εἰς τὸ Κρωβύλης
πρόσωπον ᾖ τ' εὔγνωστος οὖσ' ἐμὴ γυνὴ
δέσποινα. καὶ τὴν ὄψιν ἣν ἐκτήσατο
ὄνος ἐν πιθήκοις τοῦτο δὴ τὸ λεγόμενον
ἔστιν. σιωπᾶν βούλομαι τὴν νύκτα τὴν
πολλῶν κακῶν ἀρχηγόν. οἴμοι Κρωβύλην
λαβεῖν ἔμ' ἑκκαίδεκα τάλαντα ⟨. . .⟩,
τὴν ῥῖν' ἔχουσαν πήχεως. εἶτ' ἐστὶ τὸ
φρύαγμά πως ὑπόστατον; ⟨μὰ τὸν⟩ Δία
τὸν Ὀλύμπιον καὶ τὴν Ἀθηνᾶν, οὐδαμῶς.
παιδισκάριον θεραπευτικὸν δὲ καὶ λόγου
† τάχιον ἀπαγέσθω δέ τις ἄρ' ἀντεισαγάγοι

1 *quia* v. l. *nequit* boni: *nesciat* Ribb. *occulta re* Lindsay 2 *foris* Ribb. ⟨*id ego éxperiar, cui maérorem non lícet occulte*⟩ *férre.* | *ita* ⟨*dé*⟩ *me* suppl. Seyffert 4 *captus libere* vel *libere captus* boni 6. 5 Ribbeck

quae míhi quidquid placet, † éo privatu vim me servátum.
dum ego éius mortem inhio, égomet vivo mórtuus inter vívos
éa me clam se cúm mea ancilla aít consuetum. id me árguit:
íta plorando, orándo, instando atque óbiurgando me óptudit,
eam utí venderém. nunc credo ínter suás
aequális et cognátas sermoném serit:
'quís vestrarúm fuit íntegra aetátula,
quae hóc idem a viro
ímpetrarít suo, quód ego anus modo
efféci, paelice út meum privarém virum?'
haéc erunt concília hodie: dífferor sermóne miser

43 (158 ss) sed túa morosane úxor quaeso est? — quám rogas? —
qui tándem? — taedet méntionis, quaé mihi,
ubí domum adveni, adsédi, extemplo sávium
dat iéiuna anima. — níl peccat de sávio:
ut dévomas volt quód foris potáveris

44 (163) placére occepit gráviter, post quam emórtuast

45 (164 s) sóletne mulier décimo mense párere? — pol nonó quoque,
étiam septimo átque octavo

---

5 *quaen* Ribb. *privav* unus *privat*, *tu vin* (*privatum it me* Ribb.) *servatam velim* Hertz: *privatum me it eam velim servatam* Skutsch: *privat invitum*, ⟨*habet*⟩ *nil servatum* Seyffert: *privatum it me servatum* Thysius 6 *ego* om Gell. ll. 8 *atque orando* unus 9 *illam uti* Skutsch, ut cretici currant: *uti eam venumdarem* dett. 10 *et*: *atque* unus, | quod monosyllabum videtur esse Sk.: del Ribb. *sermones* vulg. 11 *nostrarum* dett. 12 *itidem* vulg. 15 *differar s. misere* Ribb. glyconei videntur Buechelero, Skutschio choriambi **43** Gell. 2, 23, 13 2—4 = Non. 233 in Menandri (403 K.) archetypo senis cum altero sene vicino colloquentis verba haec sunt:

ἔχω δ' ἐπίκληρον Λάμιαν· οὐκ εἴρηκά σοι
τοῦτ'; εἶτ' ἄρ' οὐχί; κυρίαν τῆς οἰκίας
καὶ τῶν ἀγρῶν καὶ † πάντων ἀντ' ἐκείνης
ἔχομεν, Ἄπολλον, ὡς χαλεπῶν χαλεπώτατον.
ἅπασι δ' ἀργαλέα 'στίν, οὐκ ἐμοὶ μόνῳ,
υἱῷ πολὺ μᾶλλον, θυγατρί. — πρᾶγμ' ἄμαχον λέγεις·
εὖ οἶδα.

1 *va rogas*? Ribb. *qua me rogas*, *quam erogas (err-)* ll. 2 *qui quia*, *quas qui* v. l. 3 *avium* Non. ll. **44** Non. 314 *emortuas (-a)*, *est mortua* ll. **45** Gell. 3, 16, 4 1 *insoletne* ll. 1 s *nonoque etiam (et)* ll.

46 (166) pudébat, credo, cónmemoramentúm stupri
47 (167) properátim in tenebris ístuc confectum ést opus
48 (168) conséquitur comes insómnia, ea pórro insaniam áffert
49 (169 ss) ⏑ – is demum infórtunatus ést homo,
paupér qui educit ín egestatem líberos;
cuí fortuna et rés ut est, continuó patet.
nam opulénto famam fácile occultat fáctio
50 (173 ss) edepól, senectus, sí nil quicquam aliúd viti
adpórtes tecum, cum ádvenis, unum íd sat est,
quod diú vivendo múlta quae non vólt videt
51 (176) patiére quod dant, quándo optata nón danunt
52 (177) vivás ut possis, quándo nec quis út velis
53 (180) quid hóc futurum obsónio est, ubi tántum sumpti fáctum?
54 (183) tú nurum non vís odiosam tíbi esse, quam rarénter videas?
55 (184) ibo ád forum et paupérii tutelám geram
56 (190) at pól ego neque florém neque floces vólo mihi, vinúm volo
57 (193 s) tum intér luctandum hunc tímidum tremulis pálpebris
percútere nictu: hic gaúdere et mirárier
58 (195) destítuit omnes sérvos ad mensam ánte se
59 (196) audire ígnoti quod ímperant
sóleo, non auscúltare

---

46 Non. 84 **47** Non. 153. 155 **48** Non. 209 *aufert* v. l. **49** Gell. 2, 23, 21 4 cf. Non. 304 servus haec apud Menandrum (404 K.) verba facit:

ὦ τρὶς κακοδαίμων, ὅστις ὢν πένης γαμεῖ
καὶ παιδοποιεῖ. ὡς ἀλόγιστός ἐστ᾽ ἀνήρ,
ὃς μήτε φυλακὴν τῶν ἀναγκαίων ἔχει,
μήτ᾽, ἂν ἀτυχήσῃ, εἰς τὰ κοινὰ τοῦ βίου
ἐπαμφιέσαι δύναιτο τοῦτο χρήμασιν,
ἀλλ᾽ ἐν ἀκαλύπτῳ καὶ ταλαιπώρῳ βίῳ
χειμαζόμενος ζῇ, τῶν μὲν ἀνιαρῶν ἔχων
τὸ μέρος ἁπάντων, ⟨τῶν δ᾽⟩ ἀγαθῶν οὐδὲν μέρος·
ὑπὲρ γὰρ ἑνὸς ἀλγῶν ἅπαντας νουθετῶ.

1 *est infortunatus* ll. 2 *egestate* vulg. 3 *ut ut est* vel *nuda est* Ribb. *ut sit* Skutsch 4 *famem* v. l. *facilem* ll. optt. **50** Cic. Cato 25 1. 2 = Non. 247 1 *ut si* Non. ll. *nihil* ll. *viti* om Non. ll. **51** Non. 97 *potiere* Bothius: *potire*? Ribb. **52** Don. Ter. Andr. 804 *nequit (-is)* ll.: *non quis* Fabricius: *nequeas*, *nequitur* alii **53** Non. 484 *obsonio et* ll. **54** Non. 164 **55** Non. 220 *pauperi* ll.: *-erio* Spengel **56** Non. 114 cf. Gell. 11, 7, 6 (Polumeni cf. Πωλούμενοι Menandri?) *ad* ll. *flocces* Gell. ll. *neque floces n. florem* Vrbin. 307 '*faecem vini*' **57** Fest. 177 (Pugil cf. Πύκτης Timoclis et Timothei) cf. Paul. Fest. 176 1 *laudandum* cod.: *ludendum* Fruterius **58** Non. 280 (*Symbolum*) '*statuit*' **59** Non. 246

60 (199 ss) *a* in amóre suave est súmmo summaque ínopia
paréntem habere avárum inlepidum, in líberos
diffícilem, qui te néc amet nec studeát tui.
aut tu íllum furto fállas aut per lítteras
avértas aliquod nómen aut per sérvolum
percútias pavidum, póstremo a parcó patre
quod súmas quanto díssipes líbéntius!
b quem néque quo pacto fállam nec quid inde aúferam,
nec quém dolum ad eum aut máchinam commóliar
scio quícquam: ita omnis méos dolos fallácias
praestrígias praestrínxit commoditás patris

61 (210) serít
árborés, quae álterí saéculó prósiént

62 (211 ss) *a* pró deum, populárium omnium, ómnium adulescéntium
clámo postulo óbsecro oro plóro atque inploró fidem!
b _ in civitáte fiunt fácinora capitália:
ab amíco amante argéntum accipere méretrix non volt _ ◡ _

63 (215) ad réstim res redit. ímmo collus, nón res: nam ille argéntum habet

64 (216) vide, Démea, hominis quíd fert morum símilitas

65 (220) praesértim quae non péperit, lacte nón habet

66 (228) Hiérocles hospes ést mi adulescens ádprobus

67 (230) núnc enim demum mi ánimus ardet, núnc meum cor cumulátur ira

68 (231 ss) *a* o infélix, o sceléste!
b egóne quid dicam? égon quid velim? quae tu ómnia
tuis foédis factis fácis ut nequiquám velim

---

60 Cic. nat. 3, 72 (Synephebi cf. Συνέφηβοι Menandri) 1 *in amore summo summaque inopia suave esse* Cic. *fructu* ll.: em Buech. 6 *timidum, stupidum, bardum* ci edd. 7 *dissipis* (*-as*) v. l. *b* 1 *ne quid inde, neque ut inde, neque unde* ll.: em Schoemann 2 *neque quem* unus l. 4 *praestigias* ll.: em Buech. **61** Cic. [1] Cato 24 [2] Tusc. 1, 31 2 *prosint* ll. praeter Cic.[1] cod. Par. m.[2] **62** Cic. nat. deor. 1, 13 *a* 1 semel *omnium* ll. *b* 1 *fiunt* Ribb.: *fieri* ll. *fieri i. c.* Orelli 2 *vult* ll. **63** Non. 200, 21 **64** Non. 177 (Syracusii cf. Συρακόσιος Alexidis?) *feret* ll.: *ferat*? **65** Non. 483, 4 (Titthe cf. Τιτθάς vel Τιτθήν Eubuli Alexidis Menandri) **66** Gell. 6, 7, 9 (Triumphus) **67** Cic. Cael. 37 cf. fin. 2, 14 (fabula incerta) **68** Cic. Cael. 37 *b* 1 *egone* trad. bis

c cur te in istam vicinitatem meretriciam contulisti? cur inlecebris cognitis non refugisti? cur alienam ullam mulierem nosti? dide ac disice, per me licebit

d ◡ – si egebis, tíbi dolebit, míhi sat est,
qui aetátis quod relíquom est oblectém meae

69 (243 s) ut me hódie ante omnes cómicos stultós senes
versáris atque inlússeris lautíssime

70 (247) si cónfidentiam ádhibes, confide ómnia

71 (249) tantúm rem dibaláre ut pro nilo hábuerit

72 (251) quísquilias volántis, venti spólia memorant: í modo!

73 (259 ss) ◡ – ◡ – ◡ déum qui non summúm putet,
aut stúltum aut rerum esse ínperitum exístumem:
cui ín manu sit, quem ésse dementém velit,
quem sápere, quem sanári, quem in morbum ínici
. . . .
quem cóntra amari, quem éxpeti, quem arcéssier

74 (265) homo hómini deus est, sí suum officiúm sciat

75 (266) saépe est etiam súp palliolo sórdido sapiéntia

76 (269) † advehuntur cum iligneá corona et chlámyde: di vostrám fidem!

77 (270) pro di ínmortales! únde prorepsít truo?

TRABEA COMICVS

1 (1 ss *Ribb. com.*) léna delenita argento nútum observabít meum,
quíd velim, quid stúdeam. adveniens dígito inpellam iánuam:
fóres patebunt. de ínproviso Chrýsis ubi me aspéxerit,

---

c senariorum frustula *dissice* unus: *disce* plerique *d* 1 ⟨*olim*⟩ vel ⟨*posthac*⟩ Ribb. *sat est* om duo 2 *reliquom* quattuor syllabarum **69** Cic. Lael. 99 cf. Cato 36 1 *tu me* Halm 2 *illuseris* August.: *ut iusseris*, *iusseris* rell. **70** Isid. orig. 10, 40 **71** Varr. ling. 7, 103 *tantam* Scal. **72** Fest. 257 **73** Cic. Tusc. 4, 68 1 ⟨*ego verum Amorem*⟩ Bentley 1 s cf. Eurip. Augae frg. 269 N[2] Ἔρωτα δ᾽ ὅστις μὴ θεὸν κρίνει μέγαν καὶ τῶν ἁπάντων δαιμόνων ὑπέρτατον, ἢ σκαιός ἐστιν ἢ καλῶν ἄπειρος ὢν οὐκ οἶδε τὸν μέγιστον ἀνθρώποις θεόν 2 *existumet* (-*at*) ll. ex Ciceronis ore: *existumo* Bentley 3 *cui* ll.: Ciceronis arbitratur CFW Mueller 4 *insanire* ll. plerique 5 versum excidisse vidit Bentley 6 *arcessiri* ll. praeter Bern. **74** Symm. epist. 9, 114 **75** Cic. Tusc. 3, 56 **76** Gell. 5, 6, 12 *advehitur* Bothius *iligna* Fleckeisen **77** Paul. Fest. 367 *unde hic* Aldina '*onocrotalus*'

1 Cic. Tusc. 4, 67 (fabula incerta)

álacris obviám mihi veniet cómplexum exoptáns meum,
míhi se dedet: Fórtunam ipsam anteíbo fortunís meis
2 (6) égo voluptatem ánimi nimiam súmmum esse errorem árbitror

ATILIVS comicvs

1 (1 *Ribb. com.*) suam quoíque sponsam, míhi meam: suum quoíque amorem, míhi meum

AQVILIVS comicvs

1 (1 ss *Ribb. com.*) ut illúm di perdant, prímus qui horas répperit,
quique ádeo primus státuit hic solárium!
qui míhi comminuit mísero articulatím diem.
nam ⟨unúm⟩ me puero vénter erat solárium
multo ómnium istorum óptimum et veríssimum:
ubivís monebat ésse, nisi quom níl erat.
nunc étiam quom est, non éstur, nisi solí lubet.
itaque ádeo iam oppletum óppidumst soláriis,
maiór pars populi ⟨iam⟩ áridi reptánt fame
2 (10) ubi prímum accensus clámarat merídiem

LICINIVS IMBREX comicvs

1 (1 s *Ribb. com.*) nolo égo Neaeram té vocent, sed Nérienem,
cum quidém Mavorti es ín conubiúm data

IVVENTIVS comicvs

1 (1 *Ribb. com.*) quód potes, sile céla occulta tége tace mussá mane

---

2 Cic. epist. [1]9, 9 + Tusc. 4, 35 cf. fin. 2, 13 epist. [2]9, 21 *arbitratur* Cic.: *arbitror* Bentley: possis *autumo*

1 Cic. Att. 14, 20, 3 (fabula incerta) *quoque* bis Med.: *cuique* edd.

1 Gell. 3, 3, 5 cf. Amm. 23, 6, 77. 19, 8, 8 (Boeotia cf. Βοιωτία Antiphanis Theophili Menandri) parasitus loquitur 4 add. Hertz: ⟨*olim*⟩ Ritschl *puerulo* Bentley *veter* ll. opt. 6 *ubi iste* ll.: *ubivis* Ribb.: *ubi is te*, *ubi ubi*, *iuste*, *usque is* alii *esses* Leo *cum nihil* trad. 7 *quom* Bothius: *quod* ll. praeter Rott. qui *quid estur: est* ll. 8 *est oppidum* ll., quod servat Hosius *iam* deleto (cf. 11) 9 *populi pars*? *arida* Hertz ad Amm. **2** Varr. ling. 6, 89

1 Gell. 13, 23, 16 (Neaera) 1 *neaerem (-re, -ra)* v. l. 2 *quandoquidem* Bothe: *quoniam quidem* Fleckeisen oder *quídem marti* ll. *est* v. l.

1 Fest. 298 cf. Paul. Fest. 299 (Anagnorizomene)

2 (*2* ss) gaúdia
sua si ómnes homines cónferant unum ín locum,
tamén mea exsuperét laetitia

SEX. TVRPILIVS COMICVS

1 (1 s *Ribb. com.*) Melésia intus césssat. credo hercle, hélluo tubúrcinatur
2 (3) eum dérepente dúcere uxorem aúdio
3 (8) nón ago hoc per ságam pretio cónductam, ut vulgó solent
4 (9 s) ita ést: verum haut facile ést venire illi úbi sita est sapiéntia.
spíssum est iter: adipísci haut possem nísi cum magna míseria
5 (14) ab ínitio ut res sít gesta enodá mihi
6 (15 ss) timére occepi et ínterdum oscitárier:
inéptus quid mihi véllem ex insoléntia
nescíbam
7 (21 s) antehác si flabat áquilo aut auster, ínopia
tum erát piscati
8 (24) nec récte dici míhi quae iam dudum aúdio
8a (25) etiám me irrides, péssime ac sacérrime?
9 (28) homo única est natúra ac singulária
10 (29 s) vide mírum ingenium ac délenificam múlierem:
commórat hominem lácrimis
11 (34) numquám nimis numero quémquam vidi fácere, quom facto ést opus

---

2 Varr. ling. 6, 50 (f a b u l a i n c e r t a)
1 Non. 179 (B o e t h u n t e s) *melexia (-ea)* trad. *cessas* v. l. **2** Non. 518 *u. au. d.* ll. pro baccheis habuit Lindsay **3** Non. 23 ‘*feminam ad lubidinem virorum indagatricem*’ **4** Non. 392 (C a n e p h o r u s cf. Κανηφόρος Anaxandridis et Menandri, cuius fragm. 253 K. ἀλογίστου τρόπου ἀτύχημα φεύγειν ἐστὶν οὐκ αὐθαίρετον) 1 s *aut* ll. 1 *illo* Lipsius Lindsay *si ita* ll. boni praeter B: *spissa* rell. 2 *adipisci* ll. *posse* ll.: *possis* Lipsius Lindsay **5** Non. 15 (D e m e t r i u s cf. Alexidis Δημήτριος ἢ Φιλέταιρος) **6** Non. 322 1 *occepi et* Lips.: *occepi*, *occepit* ll. 2 *quod* et *insolentiam* v. l. 3 *nesciebam* trad. **7** Non. 488 1 *fluat* v. l. 2 *tum orat*, *tumeor at* plerique cf. Alex. frg. 46 K. πρότερον μὲν εἰ πνεύσειε βορρᾶς ἢ νότος ἐν τῇ θαλάσσῃ, ἰχθῦς οὐκ ἂν ἦν οὐδενὶ φαγεῖν κτλ. **8** Fest. 162 Paul. Fest. 163 *que* Fest.: om Paul. **8** a Non. 397 *sed (set) iam* v. l. *irridens* ll. **9** Non. 491 cf. Alex. frg. 45 K. ὁμοιότατος ἄνθρωπος οἴνῳ τὴν φύσιν τρόπον τιν᾽ ἐστί· κτλ. **10** Non. 278 1 *delenifica* ll. **11** Non. 352 ‘*cito*’ *quam* ll. *fato* boni

12 (35 s) ⏑ – ⏑ – at étiam ineptus méus mihi est iratús pater,
quia sé talento argénti tetigi véteri exemplo amántium

13 (37 ss) ergo édepol docta díco: quae muliér volet
sibí suum amicum esse índulgentem et diútinum,
modice átque parce eius sérviat cupídines

14 (40) quia nón minus res hóminem quam scutús tegit

15 (42) múlier meretrix, quaé me quaesti caúsa cognovít sui

16 (46 s) apértae surae, brácchia autem prócera horrorém mihi
ex córde exsuscitábant

17 (50 ss) ST. quaeso édepol, quo ante lúcem te subitó rapis,
ere, cum úno puero? PH. néqueo esse intus, Stéphanio.
ST. quid ita? PH. út solent, me cúrae somno ségregant
forásque noctis éxcitant siléntio

18 (56 s) quam légere te optimum ésset atque aequíssimum,
quacum aétas degenda ét vivendum essét tibi

19 (66 s) écquis ést qui ínterrúmpít sermóném meum óbitú suó?

20 (68) séd volo ut família nostra offícia fungatúr sua

21 (72 ss) ducít me secum: póstquam ad aedem vénimus,
venerátur deos, intérea aspexit vírginem
instántem, in capite rículam indutam óstrinam

22 (75 s) erus stúpidus adstat: íta eius aspectús repens
cor tórporavit hómini amore

23 (77 s) rús ad illas cónmigrat:
habitámus hiemem tótam cum muliérculis

24 (79) Rhodiénsist, sed istuc cónmigravit iám diu

25 (81) hortátur hominem, quám primum proficísceret

---

12 Non. 408 1 *mi* Ribb. 2 '*circumveni*' *amanti* ll. **13** Non. 342 (Demiurgus Δημιουργός Menandri) 2 *summa (-am) amicam* ll. **14** Non. 226 cf. Boeotiae Menandri frg. 90 K. πλοῦτος δὲ πολλῶν ἐπικάλυμμ' ἐστὶν κακῶν **15** Non. 483 **16** Non. 236 **17** Prisc. GL III 425 (Epiclerus cf. Ἐπίκληρος Menandri frg. 164 K. ἆρ' ἐστὶ πάντων ἀγρυπνία λαλίστατον. ἐμὲ γοῦν ἀναστήσασα δευρὶ προάγεται λαλεῖν ἀπ' ἀρχῆς πάντα τὸν ἐμαυτοῦ βίον) 2 '*Philoxenus*' ex. gr. 3 *a somno* ll **18** Non. 332 1 '*eligere*' *esse* ll. praeter unum 2 *vegenda et iubendum (vib-) esse t.* ll. **19** Non. 357 *ecquis* Bentley: *set quis* Ribb. '*adventu*' **20** Non. 497 *vola* v. l. **21** Non. [1]539 2 s = [2]549 (Hetaera) 3 *instantem* Non.[1]: *iniectam* Non.[2] *inlectam* Buech.: *ibi stantem* Ribb.: *intrantem* al. *in c. o. i. r.* Ribb. '*subrubens . . . sudarium*' **22** Non. 182 2 '*torpefecit*' **23** Non. 526 **24** Non. 127 *Rhodiensis est* ll. **25** Non. 470 *primum* ⟨*ut*⟩ Bothius

26 (90 s) propter péccatum pausíllulum indigníssime
patriá protelatum ésse saevitiá patris
27 (92 ss) habét potestatem. — úbi potestatém? — senis
pretió contendas, út redempto Phaédria
liceát redire antíquam in consuetúdinem
28 (97) rémulis sensím celox ab óppido procésserat
29 (100 s) quem olim óderat, sectátur ultro ac détinet:
ille ínsolens autem út fastidit cárnifex!
30 (102) víden tu Phrygis incéssum? quam est confídens! di istunc pérduint
31 (104) ei périi! viden ut ósculatur cáriem? num illum illaéc pudet?
32 (109 s) intércapedine ínterficior, désiderio dífferor:
tu míhi cupiditas, suávitudo et méi animi expectátio
33 (112) véritus sum, ne amóris causa cum ílla limassít caput
34 (113 s) míseram terrent me ómnia:
maris scópuli, sonitus, sólitudo, sánctitudo Apóllinis
35 (115 ss) *a* ◡ – ◡ – ◡ – ◡ – ◡ sí quidem sit quisquám deus,
cui égo sim curae
b heu me ínfelicem! — sánusne es, qui témere lamentáre?
c te, Apóllo sancte, fér opem, teque, omnípotens Neptune, ínvoco,
vosque ádeo, venti!
d ◡ – ◡ – ◡ – ◡ – nam quíd ego te appellém, Venus?
36 (125) utinám nunc apud ignem áliquem magnum adsídam! – ◡ – ◡ –
37 (133 ss) abhinc triénnium
sacérrimum domicílium hoc quidam cóntulit
lenó

---

26 Non. 363 (Lemniae cf. Λημνίαι Antiphanis Diphili all., Λημνία Alexidis) 1 *pausillum* unus: probant edd. 2 '*exclusum*' **27** Non. 259 1 *habes* Ribb. '*ubi?*' — '*potestatem s.*' Lindsay 2 '*extorqueas*' *Phaedriae*? **28** Non. 533 aut *r.* | *s.*, veluti ⟨*tacitis*⟩ *r.* Kiessl. **29** Non. 322 (Leucadia, Λευκαδία Menandri) 2 *fastidia* ll. **30** Non. 262 *videntur (videtur) frigus* ll. **31** Non. 21 *peri* ll. *num hilum* Mueller **32** Non. 173 *tu: tu es* Ribb.: *tua* ll. **33** Non. 334 *limassit (-et)* v. l. **34** Non. 174 *apollonis* v. l. **35** Cic. Tusc. 4, 72 *c* 1 *te: et* boni *tequea* boni **36** Non. 522 ⟨*o*⟩ *utinam* Ribb. **37** Non. 397 (Lindia) 2 *sacerrumus* Bothe

38 (136 ss) consílium hoc cepi: lítteras misi ád senem
nostrúm, prodesse nóbis ex senténtia
mercáturam
39 (142 ss) profécto ut quisque mínimo contentús fuit
ita fórtunatam vítam vixit máxime,
ut phílosophi aiunt ísti, quibus quidvís sat est
40 (145) compérce verbis vélitare: ad rém redi
41 (146) me vís potiri: fác ego potiar quód volo
42 (147) miseró mihi mitigábat sandalió caput
43 (148) quin móneam, quin clamem ét querar tua vítia, quae te vílitant
44 (150 s) ego ínterim in turbá foras
subdúxi cum hac me, néque sat numero míhi videbar cúrrere
45 (158) quando équidem amorem intércapedine ípse lenivít dies
46 (159) tamen óculis longa intércapedine ádpetunt cupide íntui
47 (160 ss) quaéso omitte ac désere hanc
meretrícem, quae te sémel ut nacta est, sémper studuit pérdere
detégere despoliáre opplereque ádeo fama ac flágitis
48 (163) ut ille hác sese abstinéret, ego supérsederem núptiis
49 (164) núptias abiéci, amicos útor primorís viros
50 (165) quare ésse dicat quísquam illum hominem aut quídquam facere humánitus
51 (171 s) eho díc mihi, an oblita, óbsecro, es eius crébras mansiónes
ad amícam, sumpti lárgitatem?
52 (173) dum égo conixi somno, hic sibi prospéxit vigilans vírginem
53 (175 s) miserúm puto, si etiam ístuc ad malam aétatem accessít mali

---

38 Non. 212 2 *processe* Gifanius **39** Prisc. GL III 425 (N a u t a) **40** Non. 3 *velitari* Iunius **41** Non. 482 *meam* Dziatzko *potior* ll. **42** Non. 343 **43** Non. 185 **44** Non. 352 cf. 399 *videbat* ll. **45** Non. 522 (P a e d i u m cf. Παιδίον Menandri Apollodori Posidippi) *et quidem* v. l. **46** Non. 470 *oculis* (i. nomin.) ll.: *oculi ex* Ribb. **47** Non. 305 1 *hac deserite* ll. praeter Vrbin. 2 *semel te* Acidalius *ut nacta: inacta (nacta)* ll. *ut* et *est* del Lindsay, ab *hanc* alterum orsus versum 3 *deterere* Bothe *flagitiis* ll. **48** Non. 40 **49** Non. 497 **50** Non. 514 *dicas (-a)* v. l. *humaniter* ll. praeter Ba **51** Non. 132 (P a r a t e r u s a) *eho: o* ll. **52** Prisc. GL II 478 **53** Non. 1 (P h i l o p a t e r cf. Φιλοπάτωρ Antiphanis et Posidippi)

54 (180) certum ác deliberátum est me illis óbsequi
55 (182 ss) ecce aútem, tuo more, út soles, vidére mi
aegre íd pati, quia hós dies conplúsculus
intércapedo súmpti faciundí fuit
56 (192) útinam possim tíbi referre grátias, ut de mé meres!
57 (194 s) simul círcumspectat: úbi praeter se néminem
videt ésse, tollit aúfert: ego clam cónsequor
58 (196 s) me míseram! quid agam? intér vias epístula excidít mi:
infélix inter túniculam ac strófium conlocáram
59 (199 s) nemo úmquam vidit ébrium ire intérdiu
neque túrbam facere néque fores exúrere
60 (201 s) corónam mensam tálos vinum, haec huíus modi,
quibus rébus vita amántum invitarí solet
61 (203) dat últro ac munerátur quod ab illo ábstulit
62 (205) ⏑ nón est mediocrís res, neque vulgária
fallácia haec
63 (207) áge age egredere, atque ístuc utinam pérpetuum itiner sít tibi!
64 (211) hoc te óro, ut illius cónmiserescas míserae orbitúdinis
65 (213) sóla res est quaé praesentes hómines absentés facit

COMICI INCERTI

1 (2 ss *Ribb. com.*) Athénis Megaram vésperi advenít Simo;
ubi advénit Megaram, insídias fecit vírgini;
insídias postquam fécit, vim in loco áttulit
2 (5 ss) in véntre sapere dídicit ni mirúm Solon,
qui lége cavit, vítia uti transcénderent
auctóris poenae: núlla poena acérbior
excógitari pótuit uxorís malis

---

54 Non. 282. 429 **55** Non. [1]484. [2]525 1 *mihi videre tuo more ut soles* Ribb. *mihi* ll. *uti* Non.[1] ll. 2 *id* om Non.[2] ll. *hoc* Non.[1] ll. **56** Non. 468 *possint* ll. *gratiam* Bothe **57** Non. 422 2 *tulit* v. l. **58** Non. 538 1 *vias* gen.? *intervias* Lindsay *mihi* ll. **59** Non. 524 (T h r a s y l e o n cf. Θρασυλέων Menandri?) 2 *fecere* L *uxurare* W[1] **60** Non. 321 1 *horonam* ll. *vinus in* ll. 2 *vitam amattum i. solem* ll. ‹*delectari*› **61** Non. 477 *munerat* ll. **62** Non. 488 *res* del Mueller *neque* ⟨*est*⟩ Ribb. ⟨*haec*⟩ *res* Studem. **63** Non. 482 *utinam istuc* ll., qua lectione servata aut exitus versus aut initium mutilum sit **64** Non. 146 *utilius* v. l. *miserai* Lindsay: *miserulae* Ribb. **65** Hier. epist. 42 (f a b u l a i n c e r t a) *h. a. pr.* ll. agitur de vicissitudine litterarum
1 Rhet. Her. 1, 14 1 s *mecarum* mutili 2 *fecit insidias* Bamb. **2** Char. GL. I [1]275 s [2]285 1 *Venere* Ribb. *didicit sapere* Char.[1] 2 *ut vitia tr.* Char.[1]: om Char.[2] *vitia uti* Ribb. 3 *poena nulla* edd.

3 (9 s) nam quíd modi factúrust risu dénique?
nisi píctor fieri vúlt, qui risu mórtuust
4 (15) spondén tuam gnatam fílio uxorém meo?
5 (23) parúnculis ad lítus ludit céleribus
6 (35) éxilivit quási petulcus quídam, pedibus cónvibravit
7 (43 s) modó pueros, modo ádulescentes ín cursu a tergo ínsequens
néc opinantis ádsecuta est
8 (45) sentín senem esse táctum trigintá minis?
9 (51 ss) si núnc redire pósset ad superós pater,
qui té tutamen fóre sperarat fámiliae
domuíque columen, nónne ⟨tibi⟩ sic díceret?
'cur té dedecoras, fámam cur macutás tuam?
cur rém dilapidas, quám miser extruxít labor?'
10 (63) di ínmortales! quás ego pugnas, quántas strages édidi!
11 (64) _ persuasit ánimo vinum, déus qui multo est máximus
12 (66 s) clítellae bovi súnt inpositae: pláne! non est nóstrum onus
13 (72) quíd clamare exórsa verbis párvam rem magnám facis?
14 (76) onus ést honos qui sústinet rem públicam
15 (77) non ést beatus, ésse se qui nón putat
16 (83 s) benefícia in volgus cúm largiri instítueris,
perdénda sunt multa, út semel ponás bene
17 (92) saépe qui miseréri potuit, mísericordiám rogat
18 (95) odí puerulos praécoqui sapiéntia
19 (96 ss) quid trístiorem vídeo te esse quam ántidhac,
Lampádio? numquid fámiliaris fílius
amát nec spes est aúxili argentária,
ideóque scapulae métuunt virgindémiam?

---

3 Fest. 209 1 s *facturus* et *mortuus est* cod. scil. *Zeuxis* **4** Varr. ling. 6. 71 *sponde tuam agnatam* cod. **5** Isid. orig. 19, 1, 20 '*paro navigium piratarum usui aptum*' **6** Fest. 206 *exiluit* cod. **7** Cic. Tusc. 1, 94 1 *pueros modo* Fleckeisen 2 scil. *aetas* **8** Cic. de orat. 2, 257 *satin* Buech. **9** Char. GL I 284 s 2 *sperare* cod. 3 *nonne* ⟨*tibi*⟩ Ribb.: *n[. . .]* cod.: *nonne* ⟨*putas*⟩ alii 4 s *dedecores*, *macules*, *dilapides* cod. 4 *familiam* cod. 5 *quam* ed. pr.: *q[. . .]* cod. *miser* ll.: *meus* Kiessl. Buech. **10** Cic. Att. 1, 16, 1 *et quantas* ll. **11** Fest. 153 ⟨*ita*⟩ ci Ribb. **12** Cic. Att. 5, 15, 3 Amm. 16, 5, 9 cf. Quint. inst. 5, 11, 21 *plane* Amm.: *illane* Med. e. corr. **13** Cic. Cael. 36 *clamore* ll.: *clamorem* Ribb. **14** Varr. ling. 5, 73 **15** Sen. epist. 9, 21 Publilio Syro suo adscripsit Guil. Meyer p. 46 **16** Senef. benef. 1, 2 cf. Publil. Syr. sent. fals. 287 p. 130 W. **17** Sen. contr. 9, 27 p. 274 B. *rogitat misericordiam* Ribb. **18** Apul. apol. 85 cf. Publil. Syr. sent. fals. 265 p. 129 W. **19** Non. 187 1 *angit hac* ll. 2 *lampadionem quid familiares* trad. 3 *nec: haec* trad. *argentarii* ci Carrio 4 *virgarumdemiam* trad.

L. ACCIVS

SCENICA

1 (1 *Ribb. trag.*) qua re ália ex crimine ínimicorum effúgere possis délica

2 (4 ss) tu pértinaciam ésse, Antiloche, hanc praédicas,
ego pérvicaciam áio et ea me utí volo:
nam pérvicacem díci me esse et víncere
perfácile patior, pértinacem níhil moror.
haec fórtis sequitur, íllam indocti póssident.
tu addís quod vitio est, démis quod laudí datur

3 (15) íram infrenes, óbstes animis, réprimas confidéntiam

4 (16) tua honéstitudo Dánaos decepít diu

5 (17) égo me non peccásse plane osténdam aut poenas súfferam

6 (19 ss) nolo équidem: sed tu huic, quém scis quali in té siet
fidélitate, ob fídam naturám viri
ignósce

7 (22) heu!
cuiátis stirpem fúnditus fligí studet!

8 (23) cui mánus materno sórdet sparsa sánguine

9 (25 s) ◡ – ◡ – ◡ néque fera hominum péctora
fragéscunt, donec vím persensere ímperi

10 (27 s) melius quám viri
cállent mulierés

11 (32) deúm regnator nócte caeca caélum e conspectu ábstulit

12 (36) cúr me miseram inrídet, magnis cómpotem et multís malis?

13 (37) scíbam hanc mihi suprémam lucem et sérviti finém dari

14 (41) mátrem ob iure fáctum incilas, génitorem iniustum ádprobas?

---

1 Non. [1]98 [2]277 (Achilles) *aliae ex* Non.[1] **2** Non. 433 (Myrmidones) 2 *ai et a me* ll. *et hac.* Scal.: *ea* Lachm. 5. 6. 3. 4 Bothe 3 *dicis* ll. *meed et v.?* Ribb. *vincier* Mueller **3** Non. 262 *infrenis* ll. '*temeritatem*' **4** Non. 120 *decipit* ll. **5** Non. 396 **6** Non. 109 **7** Non. 110 (Aegisthus) **8** Non. 170 *cum* v. l. *sparso* ll. **9** Non. 111 2 *persenserim imperii* ll. cf. Aesch. Ag. 1601. 1619 s 1639 s **10** Non. 257 ᾿Αγαμ. 1605 2 '*sciunt*' **11** Serv. auct. Aen. 1, 88 (Clytaemestra) **12** Non. 521 *meae* v. l.: *mee* Acciana scriptura? Ribb. *magis* ll. **13** Non. 226 *servitutis* ll. **14** Non. 125 *matre meo iure* ll.: *matrem me ob* Bergk '*increpas*'

15 (45 ss) sic
multi, ánimus quorum atróci vinctus málitia est,
compósita dicta e péctore evolvúnt suo,
quae cúm componas, dícta factis díscrepant

16 (52) quód utinam me súis arquitenes télis mactassét dea!

17 (67 s) quia néc vos nec ille inpúne inriderét meam
grandaévitatem

18 (76) si túi veretur té progenitorís, cedo

19 (86) sed quaénam haec est muliér funesta véste, tonsu lúgubri?

20 (91) pértolerarem vítam cladesque éxanclarem inpétibilis

21 (94) miserét lacrimarum lúctuum orbitúdinis

22 (98 s) satin út quem cuique tríbuit fortuna órdinem,
numquam últa humilitas íngenium infirmát bonum?

23 (103 s) nec queí te adiutem invénio: hortari púdet, non prodesse íd piget

24 (109 s) múlti iniquo, múlier, animo síbi mala auxere ín malis,
quíbus natura práva magis quam fórs aut fortuna óbfuit

25 (112) quí neque terraest dátus, nec cineris caúsa umquam evasít vapos

26 (114) alui éducavi: id fácite gratum ut sít seni

27 (116) donéc tu auxilium, Pérse, tetulistí mihi

28 (119 ss) ad populum intéllego
referúndum, quoniam horum aéquiter senténtiae
fuére

29 (123) séd quis hic est, qui mátutinum cúrsum huc celerantér rapit?

30 (124) namque húc id venio, ut méa ope opes Troiae íntegrem

31 (125 s) qui aút illorum cópias
fúndam in campo, aut návis uram, aut cástra mactabo ín mare

---

15 Non. 260 (Agamemnonidae) 1 del Vossius 2 *militia* v. l. **16** Non. 341 (Erigona) **17** Non. 116 (Alcmeo) *nos* v. l. **18** Non. 497 (Alphesiboea) **19** Non. 179 (Amphitruo) *funestat* ll. **20** Non. 292 '*perpeterer*' **21** Non. 146 **22** Prisc. GL III 424 (Persidae) 1 *quemcumque* Bothe **23** Non. 424 (Andromeda) *ne quiete* trad. *piget: pudet* trad. **24** Non. 425 1 *in quo* ll. *ausere (hau-)* ll. **25** Non. 487 *terrae est* ll. praeter unum **26** Non. 422 **27** Non. 178 *perseu* trad.: cf. Leo [2]21 **28** Non. 512 (Antenoridae) 2 *r. quorum aeq.* v. l. **29** Non. 513 *hunc* v. l. **30** Non. 127 *huc invenio* trad. **31** Non. 341 1 *copios* v. l.

32 (127) ⟨deaé⟩ Minervae dónum armipotentí Danai abeuntés dicant

33 (130) nós continuo férrum eripimus, mánibus manicas néximus

34 (133 s) vel hic quí me aperte effrénata inpudéntia
praeséntem praesens díctis mertare ínstitit

35 (135) quid agís? perturbas rem ómnem ac resupinás, soror

36 (136 s) – ⏑ – quantó magis te istíus modi esse intéllego,
tánto, Antigona, mágis me par est tíbi consulere et párcere

37 (140 s) heús, vigilés, properáte, expérgite
péctora tárda sopóre, exsúrgite!

38 (142 s) – ⏑ – ⏑ – ⏑ – ⏑ – iam iam neque dí regunt
néque profecto déum summus rex hóminibus curát ⏑ –

39 (147) quid est, cúr componere aúsis mihi te aut mé tibi?

40 (148 s) – ⏑ – ⏑ nám tropaeum férre me a fortí viro
púlcrum est: si autem víncar, vinci á tali nullum ést probrum

41 (152) huius mé dividia cógit plus quam est pár loqui

42 (153) maiór erit luctus, cúm me damnatum aúdiet

43 (156) virtúti sis par, díspar fortunís patris

44 (157) hem, véreor plus quam fás est captivum híscere

45 (159) nám non facile síne deum opera humána propria súnt bona

46 (164) qui nóstra per vim pátria populavít bona

47 (167 s) utinam únicam mi antístitam Arquitenéns suam
tutétur!

48 (169 s) nihil crédo auguribus, qui aúris verbis dívitant
aliénas, suas ut aúro locupletént domos

---

32 Serv. auct. Aen. 2, 17 (Deiphobus) *armipotentes* ll. **33** Prisc. GL II 469 Eutych. GL V 485 *arripimus* Eutych. v. l. *omnibus manibus* Eutych. codd. duo: *omnibus* Eutychi codd. rell. Prisc. **34** Non. 139 *a parte* ll. **35** Non. 165 (Antigona) '*pervertis*' *sorori* ll. **36** Macr. sat. 6, 2, 17 1 *isti modi* Ritschl **37** Non. 104 '*expergefacite*' **38** Macr. sat. 6, 1, 59 2 *omnibus* trad. cf. Ἀντιγ. 921 ss et Leo^{2} 10 **39** Non. 257 (Armorum iudicium) *te ac me* Herm. **40** Macr. sat. 6, 1, 56 2 *vinci nullum est a t. pr.* Bergk *nullum* ⟨*mi*⟩ Ribb. **41** Non. 96 '*taedium*' **42** Non. 276 cf. Αἴας 462 **43** Macr. sat. 6, 1, 58 Αἴας 550 s **44** Non. 120 *captivam* Grote '*loqui*' **45** Non. 362 *non* om pars ll. an *propria humana*? Delrio '*perpetua*' **46** Non. 471 (Astyanax) *nostram* v. l. **47** Non. 487 1 *mihi* ll. **48** Non. 95 Gell. 14, 1, 34 1 *verris devitant* v. l. 2 *domus* Gell. optt.

49 (174) ferúm feroci cóntundendum inpériost, saevum saéviter
50 (175) ⟨te⟩ própter tot tantásque habemus vástitatis fúnerum
51 (176) quorúm crudelitátem numquam ulla éxplet satias sánguinis
52 (177 s) in celsis móntibus
pécua atque inter cólles pascunt Dánai in Phrygiae términis
53 (179 ss) itera, in
quibus pártibus (namque audíre volo,
si est quem éxopto) et quo cáptus modo,
fortúnane an forté repertus
54 (183 s) híc per matutínum lumen tárdo procedéns gradu
dérepente aspício ex nemore pávidum et properantem égredi
55 (185 s) Tróia est testis: quaére ex aliis, qui íllius miseritúdine
nómen clarum in húmili saxo múltis memorant vócibus
56 (187 s) abdúcite intro: nám mihi miseritúdine
commóvit animum excélsa aspecti dígnitas
57 (190) véritus sum arbitrós, atque utinam mémet possim oblíscier!
58 (195) átque ita de illis mérui, ut iure haec númquam miserarént mala
59 (198 ss) iterúm Thyestes Átreum adtractatum ádvenit,
iterúm iam adgreditur me ét quietum exsúscitat:
maiór mihi moles, máius miscendúmst malum,
qui illíus acerbum cór contundam et cómprimam
60 (203 s) óderint, dum métuant
61 (205) qui nón sat habuit cóniugem inlexe ín stuprum

---

49 Non. 511 *ferum* scil. *genus* *inperisit (imp-)* ll. **50** Non. 417 *te* om ll. *propter te* all. **51** Non. 172 *satias* Non. lemmate: *satietas* Non. ll. **52** Non. 159 *froegia et* ll. **53** Non. 425 3 *quam* v. l. 4 *repertur* trad. **54** Non. 518 1 *procedens* Usener: *properantem* ll.: *prorepens* Bothe Lindsay **55** Non. 136 1 *miseritudinem* ll. **56** Non. 485 2 '*aspectus*' **57** Non. 500 (Athamas) *arbitror* ll. *obliviscier* v. l. **58** Non. 470 **59** Cic.[1] de orat. 3, 219 (Atreus) 3 s = Cic.[2] Tusc. 4, 77 Cic.[3] deor. nat. 3, 68 Atrei verba 3 *est* om Cic.[2] 4 *cor* om Cic.[1] codd. boni **60** Sen. ira 1, 20, 4 ('*Sullano scias saeculo scriptam*') clem. 1, 12, 4. 2, 2, 2 Cic. off. 1, 97 Sest. 102 (Schol. Bob. ad l.) Phil. 1, 34 Suet. Calig. 30 dicit Atreus **61** Cic. nat. 3, 68

62 (206 ss) ∪ – ∪ quod re in súmma summum esse árbitror
periclum, matres cónquinari régias,
contáminari stírpem ac miscerí genus
63 (209 ss) addo húc quod mihi porténto caelestúm pater
prodígium misit, régni stabilimén mei,
agnum ínter pecudes aúrea clarúm coma,
quondám Thyestem clépere ausum esse e régia,
qua in re ádiutricem cóniugem cepít sibi
64 (217 s) ne cúm tyranno quísquam epulandi grátia
accúmbat mensam aut eándem vescatúr dapem
65 (223 ss) sed quíd tonitru turbída torvo
concússa repente aequóra caeli
sensímus sonere?
66 (234) numquam ístam imminuam cúram infitiandó tibi
67 (234^1) probae étsi in segetem súnt deteriorém datae
frugés, tamen ipsae suápte natura énitent
68 (235 s) deinde ómnis stirpe cum íncluta Cadméide
vagánt matronae pércitatae – ∪ –
69 (238) acrí crepantes ⟨sónitu cantabánt⟩ melos
70 (239) ágite módicó gradú! fácite nísús levís!
71 (240 ss) ó Dionýse patér ⟨pater⟩, óptime,
vítisatór, Semelá genite, eúhie
72 (247 s) ∪ – nam neque sat fíngi neque dicí potest
pro mágnitate
73 (254) formaé figurae nítiditatem, hospés, geris
74 (257) deínde ab iugulo péctus glauco pámpino obnexae óbtegunt
75 (267) meliús pigrasse quám propera⟨vi⟩sse ést nefas
76 (269 s) fere exanclávimus
tyránni saevom ingénium atque execrábile

---

62 Cic. nat. 3, 68 loquitur Atreus 1 *in re* v. l. 2 *conquinari* ad Mar. Victorin. GL VI 22: *coinquinari* ll. *regiam* v. l. 3 *st. admisceri* ll. **63** Cic. nat. 3, 68 1 *adde* Scriverius *caeleste* v. l. 4 *quendam, quem clam* sim. ll. plerique **64** Non. 415 **65** Non. 505 **66** Cic. Pis. 82 (dicitur a Thyeste Atreo) **67** Cic. Tusc. 2, 13 cf. Brevis expositio in Verg. georg. 1, 1 p. 199 H. **68** Non. 467 (Bacchae) Βάκχ. 35 ss 1 *Cadmide* trad. **69** Non. 213 Βάκχ. 1057 suppl. Leo^2 19 **70** Non. 342 *facite: iacet et* ll. *iacite thyrsos* Scriverius Leo^2 19 cf. Βάκχ. 1049 vel 1216 s **71** Macr. sat. 6, 5, 11 1 explevit Leo^2 19, qui contulit Βάκχ. 412. 550. 582 2 *genitus* trad.: em Leo^2 *euhia* trad. **72** Non. 136 Βάκχ. 273 *nam quae sat* trad.: *neque sat* ed. princeps **73** Non. 143 cf. Βάκχ. 453 *regis* trad. **74** Cledon. GL V 40 cf. Βάκχ. 710 s *obnoxae obtexunt* Cledon. ll. **75** Non. 154 (Chrysippus) *deproperasse* Ribb. ne figura pereat **76** Non. 292 (Diomedes) 1 *ferre* Ribb. 2 *tyrannis eum* ll. *execrabilem* ll.

77 (272) non génus virum ornat, géneri vir fortís loco
78 (275 s) ita et flétu et tenebris óbstinatus spéciem amisi lúminis
conspíciendi insoléntia
79 (278) multa ámittuntur tárditie et socórdia
80 (281) simul aúrem attendo, ut quírem exaudire ámplius
81 (282) benígne et pro benefício largi atque ámpliter
82 (287) ita ínperitus stúpiditate erúmpit se, inpos cónsili
83 (288) et nónne Argivos frémere bellum et vélle vim vulgúm videt?
84 (289 ss) sed iam Ámphilochum huc vadére cerno, et
nobís datur bona pausá loquendi
tempúsque in castra revórti
85 (296) sápimus animo, frúimur anima: síne animo anima est débilis
86 (297) ápud abundantem ántiquam amnem et rápidas undas Ínachi
87 (298) núnc pergam ut supplíciis placans caélitum aras éxpleam
88 (303) viden út te inpietas stímulat nec moderát metus?
89 (304) age age ámolire, amítte, cave vestem áttigas!
90 (307) Pallás bicorpor ánguium spirás trahit
91 (308) ut núnc, cum animatus íero, satis armátus sum
92 (309) proin tu íd cui fiat, nón qui facias cómpara
93 (310 s) ⟨at⟩ cóntra quantum obfúeris, si victús sies,
consídera, et quo révoces summam exérciti
94 (312 s) quod sí procedit, néque te neque quemquam árbitror
tuae paéniturum laúdis, quam ut servés vide
95 (314) probís probatus pótius quam multís forem
96 (316) mórs amici súbigit, quod mi est sénium multo acérrimum
97 (317) nec pérdoliscit flígi socios, mórte campos cóntegi?

---

77 Non. 338 *forti* ll. '*decori*' **78** Non. 322 1 *ita effletu* ll.: *ita fletu* edd. 2 *conspicient insolentiam (-ia)* ll. **79** Non. 181 *mittuntur tarditia* ll. (*-e* Non. lemm.) **80** Non. 238 *attendi* Bothe **81** Non. [1] 470. [2] 511. *et: ei* Gulielm. '*largire*' *aque* Non.[1] **82** Non. 226 (Epigoni vel Erigona) *consilii (-lit)* ll. **83** Non. 230 (Epigoni Ἐπίγονοι Sophoclis) *et* del? Ribb. *vi* ll. *vides* Heinsius **84** Char. GL I 288 (de versu Saturnio) 1.2 = Non. 158 *Amfilocum* Non. **85** Non. 426 **86** Non. 192 **87** Non. 398 *pergamus* ll. praeter B e corr. **88** Non. 472 *vident ut* v. l. **89** Non. 75 **90** Prisc. GL II 236 (Eriphyla) **91** Non. 233 (Epinausimache) **92** Non. 256 vel *tú id* '*aestima*' **93** Non. 485 1 *obfuerit*? Ribb. **94** Non. 158 **95** Non. 519 *probatum* trad. *fore* ed. pr. **96** Non. 2 *mihi* ll. **97** Non. 110

98 (318 s) ab clásse ad urbem téndunt, neque quisquám potest
fulgéntium armum armátus ardorem óbtui
99 (321) ⏑ Mártes armis dúo congressos créderes
100 (322 s) – Scamandriam úndam salso sánctam obtexi sánguine,
átque acervos álta in amni córpore explevi hóstico
101 (325 s) primóres procerum próvocavit nómine,
si essét quis, qui armis sécum vellet cérnere
102 (330) tamen haút fatiscar quín tuam inplorém fidem
103 (333 s) nunc pér terras vagus, éxtorris,
regno éxturbatus, marí ⏑ ⏑ –
104 (335 s) super Óceani stagna álta patris
terrárum anfracta revísam
105 (339 s) pro di ínmortales! spéciem humanam invísita,
tam egrégiam, indignam cláde et squalitúdine
106 (343) – ⏑ tu autem quód quaero abs te enóda et qui sis éxplica
107 (346) heú me miserum, cum haéc recordor, cum íllos reminiscór dies!
108 (349) persuásit maeror ánxitudo errór dolor
109 (350) disértim id unum incómmodis defít meis
110 (357 ss) *a* – ⏑ – ⏑ quí rem publicam ánimo certo adiúverit,
státuerit, steterít cum Achivis – ⏑ – ⏑ – ⏑ –
b ré dubia
haút dubitarit vítam offerre néc capiti pepércerit.
c súmmum amicum, súmmum in bello, súmmo ingenio praéditum
d o íngratifici Argívi, inmunes Grái, inmemores bénefici,
éxulare sínitis, sistis pélli, pulsum pátimini

---

98 Non. 495 *armorum* ll. *animatus* Bothe **99** Char. GL I 126 *Mavortes* Ribb. Bergk conflavit cum 320 (e Char. l. l. p. 117) *incursio ita erat acris* **100** Non. 192 1 ⟨*nam*⟩ vel ⟨*sic*⟩ *umandriam* . . . *obtexus* ll. 2 *amni* Non.: *omni* ll. **101** Non. 261 1 *procertum revocarit nomina* trad. *nominans* Kiessling 2 *nisi* trad. *quisque a.* trad. **102** Non. [1]479. [2]307 *aut, ut* ll. *fatiscam* Non.[1] ll. *qui* Non.[2] ll. **103** Non. 14 (E u r y s a c e s) 2 ⟨*vectus*⟩, contra trochaeos agnovisse sibi visus est Lindsay **104** Non. 193 2 = Varr. ling. 7, 15 2 *revisum* Varr. cod. 103. 104 coniunxerunt Scal. Hermann. **105** Non. 225 1 s *inusitatam (-em)* ll. 2 *ciade et squaliisdine* ll. **106** Non. 15 *abs te* om L *qua* L **107** Non. 499 *eu* ll. *illo (-e)* ll. praeter unum **108** Non. 72 *aegror* Lachm. **109** Non. 509 **110** Cic. Sest. 120 cf. 123 Schol. Bob. 56. 57 *a* 1 *certo animo* ll. *b* 2 *aut, ut* ll. *viam* ll. *d* 1 *vero ingr.* v. l. *o immunes* Bobb.: *inanes* v. l.: *inmoenes* Ribb. 2 *sinite* ll.: i. *siniti*ˀ

111 (366 s) tót tropaea tránsdes, summam glóriam evortí sines
tám desubito!
112 (381) repríme parumper vím citatum quádrupedum
113 (384) qui, nísi probrum, omnia ália indelicta aéstimant
114 (385) sígna extemplo cánere ac tela ob moénia offerre
ímperat
115 (386) custódem adsiduum Ióni adposuit vírgini
116 (390¹ s) sublime ávolans
pinnáta cauda nóstrum adulat sánguinem
117 (391 ss) tánta moles lábitur
fremibúnda ex alto ingénti sonitu et spíritu.
prae se úndas volvit, vértices vi súscitat:
ruít prolapsa, pélagus respargít reflat.
ita dum ínterruptum crédas nimbum vólvier,
dum quód sublime véntis expulsúm rapi
saxum aút procellis, vél globosos túrbines
exístere ictos úndis concursántibus:
nisi quás terrestris póntus strages cónciet,
aut fórte Triton fúscina everténs specus
suptér radices pénitus undante ín freto
molem éx profundo sáxeam ad caelum érigit
117a (403 ss) sicut † inciti atque álacres rostris pérfremunt
delphíni, item alia † múlta Silvaní melo
consímilem ad auris cántum et auditúm refert
118 (407) égo me extollo in ábietem, alte ex túto pro-
spectum aúcupo
119 (418) quí potis est reféllі quisquam, ubi núllust cau-
sandí locus?
120 (419) princípio extispicum éx prodigiis cóngruens ars
te árguit.
121 (421) perníci orbificor líberorum léto et tabificábili

---

111 Non. 517 *transde* v. l. *evortis* ll. **112** Non. 495 **113** Fest. 229 (Hellenes) '*stuprum*' '*flagitium*' **114** Fest. 145 *offerri* ci Ribb. **115** Prisc. GL II 209 s (bis) Char. GL I 63 (Io) *minoi* Char. cod. *adpossuit* Char.: *instituit* semel Prisc. ll. plerique **116** Non. 17 (Prometheus) Cic. Tusc. 2, 23 1 *sublime: tui mei* Non. ll. *advolans* Cic. v. l.: *volans* Non. ll. **117** Cic. nat. 2, 89 (Medea) 10—12. 2—4 = Prisc. GL III 424 loquitur Pastor 2 *strepitu* Cic. *respergit* ll. praeter unum *profluit* Cic. 5 s *num* v. l. 6 *vertice* Bergk 7 *procellas* Bergk 10 *au forte* Cic. v. l. 11 *undanti infracto* Prisc. ll. plerique: *undantes veniant freto* Cic. 12 *at* v. l.: om Erl. *eruit* Cic. Prisc. ll.: *evomit*, *evehit* all. **117a** Cic. l. c. 117. 117a continuavit Buecheler 1 *inc tati* unus: *conciti* Buech.: *lascivi* Ribb. 2 *alia multa: illa mota* vel *muta* Buech.: *alto mulcta* Ribb.: *alta moles* CFW Mueller 3 *consimile* ll. **118** Non. 467 *altam* Bothe *prospectans* ll. **119** Non. 89 *repelli* ll. *nullus est* ll.: em Voss Ribb. **120** Non. 16 *extispicium (-itium)* ll. **121** Non. 179 *parneci (-ti)* ll.: *perneici* Lindsay

122 (422 s) fors dóminatur,
neque víta ulli propria ín vita est
123 (424) – quisnam mortális florem líberum invidít meum?
124 (425) Oéneum aliquis cétte in conspectum, aút nos, ubi est, ducíte ad eum!
125 (432) néque ratum est quod dícas, neque quae ágitas dicendi ést locus
126 (433) credíti' me amici mórte inbuturúm manus?
127 (434) parátus sum ubivis pétere pestem pérmiti
128 (436) óbviam ensi it, quem ádvorsum aptus álter in promptu óccupat
129 (437 s) cónstitit cognóvit sensit, cónlocat sese ín locum
célsum: hinc manibus rápere raudus sáxeum grande ét grave
130 (444 s) gaúdent currunt célebrant, herbam cónferunt donánt, tenent,
pró se quisque cúm corona clárum conestát caput
131 (446) cuíus exuvias ét coronam huic múneravit vírgini
132 (447) rémanet gloria ápud me: exuvias dígnavi Atalantaé dare
133 (450) heú! cor ira férvit caecum, améntia rapiór ferorque
134 (455) quae vástitudo haec aút unde invasít mihi?
135 (456) cave lássitudo póplitum ⟨tuum⟩ cursúm levet
136 (458 s) quis erít, qui non me spérnens, inciláns probris,
sermóne indecorans túrpi fama dífferet?
137 (460) érat istuc viríle, ferre advórsam fortunám facul
138 (466) haut quísquam potis est tólerare acritúdinem
139 (469) sátis iam dictum est, néque ego errantiae ánimi prave mórigerabor

---

122 Non. 362 *illi, ut illi* v. l. an unus tantummodo versus? **123** Non. 500 Cic. Tusc. 3, 20 cf. Isid. diff. 610 (Melanippus) *quisnam* Cic. Isid.: *unde aut quis* Non.: *num (nam) quis non* Ribb. *mortalis* om Cic. Isid. *liberum* om Isid. *meam* Non. ll. **124** Non. 85 *aeneum* trad. **125** Fest. 274 *neque ⟨ea⟩* Voss **126** Non. 521 *credite* v. l. *mortem* trad. *manu* v. l. **127** Non. 219 *partem* ci Mue *permities* ll.: em Ribb. ex lemm. **128** Non. 234 *obvia mens idque* ll. '*adeptus*' **129** Fest. 265 1 *constituit* cod. 2 *roudus* cod.: '*saxum*' *grandem et gravem* cod. **130** Non. 317 (Meleager) 1 *conterunt* v. l. 2 *constat, conectat* ll.: *cohonestat* Bentley **131** Non. 499 **132** Non. 470 **133** Non. 503 *fervorque* ll. **134** Non. 184 *aut: animi* ci Ribb. **135** Non. 336 *poplit* ll.: *populitum* Lindsay **136** Non. 124 1 *qui rit* v. l.: *qui erit*? Ribb. '*increpans*' 2 *differret* trad. **137** Non. 111 *virile istuc* ll. *advorsam ferre*? Ribb. **138** Fest. 356 (Neoptolemus) *aut* cod. **139** Non. 204

140 (470) atque ádeo valvas sónere sensi régias
141 (476) úbi nihil contrá rationem aequam hábuit, adsensít silens
142 (479 s) sed utrúm terraene mótus, sonitusne ínferum
pervásit auris ínter tonitra et túrbines?
143 (481) vetér fatorum términus sic iússerat
144 (488) án ego Vlixem oblíscar umquam aut quémquam praeponí velim?
145 (489) iúbe nunc adtemptáre, iube nunc ánimo ruspari Phrygas!
146 (490) cuncta éxpedibo: id módo ius iurandúm date
147 (491) tún quod superest sócium mittis léto? an lucti paénitet?
148 (492) íllos suapte indúxit virtus, tú laudem illorúm levas
149 (502 s) ego ut éssem adfinis tíbi, non ut te extínguerem,
tuam pétii gnatam: número te expugnát timor
150 (504 s) sáxum id facit angústitatem, et súb eo saxo exúberans
scátebra fluviae rádit rupem
151 (507) atque hánc postremo sólis usurám cape!
152 (508 ss) vos íte actutum atque ópere magno edícite
per úrbem, ut omnes, qui árcem Alpheumque áccolunt,
civés ominibus faústis augustam ádhibeant
favéntiam, ore obscéna dicti ségregent
153 (515 s) nam mé ut credam éx tuo esse conceptúm satu,
tua árgumenta rédigunt animum et cónmovent
154 (520 ss) inclúte, parva praedíte patria,
nomíne celebri claróque potens

---

140 Non. 505 **141** Non. 469 *nil* Bothe *orationem* Passerat *et quam* ll. **142** Prisc. GL II 212 (T r o a d e s) 1 *terrae* ll.: *terrai* Mue **143** Prisc. GL II 264 (H e c u b a) **144** Non. 500 (N y c t e g r e s i a) cf. Hom. K 243 *Vlixen* ll. praeter unum *oblicar* L.[1]: *obliviscar* rell. **145** Non. 166 *nuve* bis ll.: probat Ribb. *anime* Ribb. '*scrutari*' **146** Non. 505 *cuncto* ll. **147** Non. 486 *tunc* ll. *mittes* Bothe **148** Non. 336 *illo* ll.: *vi illos* Lachmann *suate* ll. plerique *virtus: . . . levas*? Lindsay **149** Fest. 170 (O e n o m a u s) cf. Non. 352 2 *peti* ll. *gnata* ll. *expurgat timor* Fest. cod. *expurgasti* Non. **150** Non. 73 cf. Cic. epist. 9, 16, 4 **151** Non. 231 *postremam* Bergk **152** Non. [1]357 3 s = Non. [2]206 1 *actum* v. l. 2 *ut: et* v. l. *qui arcana asteumque* ll. 3 *omnibus* trad. *adhibent* Non.[1] ll. 4 *faventius* Non.[1] v. l. *more* Non.[2] ll. *dictu* unus Non.[1]: *dictis (-i, -a)* rell. *segreget (-ens)* v. l. **153** Non. 174 (P e l o p i d a e) 1 *heredam* ll. *tua* Buech.: *ut* trad.: *tot* Voss **154** Apul. Socr. 24 (P h i l o c t e t a) 1—4 = Mar. Victorin. GL VI 77 1. 2 = Caes. Bass. GL VI 267 Char. GL I 290 1 *prodite* cum Apul. Par. Ribb.

pectóre, Achivis classíbus ductor,
gravis Dárdaniis gentíbus ultor,
Laértiade!

155/6 (525 ss) *a* ◡◡–◡◡– Lemnía praesto
litóra rara, et celsá Cabirum
delúbra tenes, mystéria quae
pristína castis concépta sacris
b Volcánia ⟨iam⟩ templá sub ipsis
collíbus, in quos delátus locos
dicítur alto ab lumíne caeli
c nemus éxpirante vapóre vides,
unde ígnis cluet mortálibus clam
divísus: eum dictús Prometheus
clepsísse dolo poenásque Iovi
fato éxpendisse suprémo

157 (538) quem néque tueri cóntra nec adfarí queas

158 (541) contra ést eundum caútim et captandúm mihi

159 (549 ss) iaceo in tecto úmido,
quod éiulatu quéstu gemitu frémitibus
resonándo mutum flébilis vocés refert

160 (552 s) cum e víperino mórsu venae víscerum
venéno inbutae taétros cruciatús cient

161 (554) quis tu és mortalis, qui ín deserta et tésqua te adportés loca?

162 (556) contémpla hanc sedem, in qua égo novem hiemes sáxo stratus pértuli

163 (562 ss) heu! quí salsis fluctíbus mandet
me ex súblimo vertíce saxi?
iam iam ábsumor: confícit animam
vis vólneris, ulceris aéstus

---

3 *auctor* ll. **155/6** (1—10) Varr. ling. 7, 11 + (8—12) Cic. Tusc. 2, 23 *a* 3 *teues* cod.: *tues* Bergk 4 *castris* cod. continuavit iam G. Hermannus trag. inc. inc. frg. XXXVII e Cic. nat. deor. 1, 119 hausto: *nocturno aditu occulta coluntur silvestribus saepibus densa* *b* 1 *uolgana* cod. *en*⟩ *V. t.* Bergk *b* 3 *limine* edd. *c* 2 *ignes* Varr. cod. *cluet* Varr. Ald.: *clauet* Varr. cod.: *clucet*, *ducet*, *lucet* Cic. ll. *clam* om Varr. 3 *divisur* Varr. cod. *doctus* ll. praeter Brux. e corr. et Cratandr. 5 *furti* Bentley **157** Macr. sat. 6, 1, 55 *intueri* CFW Mueller *neque fari* Ribb. **158** Non. 512 *captando* v. l., quod defendit *et* deleto Bothius **159** Cic. [1] Tusc. 2, 33 2 s = [2] fin. 2, 94 1 *iacet* Cic.: scil. *Philocteta* *lecto* Cic. ll. 3 *multum* Cic.[1] ll. optt. **160** Cic. [1] fin. 2, 94 [2] Tusc. 2, 19 Non. 324 1 *cum* Cic.[2] Non.: *cui* Cic.[1] *ex* Non.: om Cic.[1] *bene* Non. ll. 2 *imbuta (est) etero.* sim. Non. ll. *ciens*, *sciens* Non. ll. 159. 160 continuat Herm. **161** Varr. ling. 7, 11 Fest. 356 *tesca* Varr. cod. *adportas* Fest. cod.: *appones* Varr. cod. **162** Non. 469 *navem* plerique *taxo* ll. praeter Ba **163** Cic. Tusc. 2, 19 (exclamat Philocteta) 2 *sublimi* v. l.

164 (566 s) sub áxe posita ad stéllas septem, unde hórrifer
aquilónis stridor gélidas molitúr nives

165 (568) ágite ac vulnus né succusset gréssus, caute ingrédimini

166 (569 s) hac úbi curvo litóre latratu
undá sub undis labúnda sonit

167 (571 ss) simul ét circum mergá sonantibus
excíta saxis saevá sonando
crepitú clangente cachínnat

168 (576) aut saépe ex humili séde sublima évolat

169 (577) neque úlla interea fínis curarúm datur

170 (578) salsís cruorem gúttis lacrimarúm lavit

171 (581 ss) Sol quí micantem cándido curru átque equis
flammám citatis férvido ardore éxplicas,
quianám tam adverso augúrio et inimico ómine
Thebís radiatum lúmen ostentúm tuum — ?

172 (586) *a* vicíssitatemque ínperitandi trádidit
(590) *b* natús(que) uti tute scéptrum poteretúr patris
(maior . . .)

173 (587 ss) ne eorum dívidiae et discórdiae
díssipent distúrbent tantas ét tam opimas cívium
dívitias

174 (591) num páriter videor pátriis vesci praémiis?

175 (592) égredere, exi, ecfér te elimina úrbe! – ◡ – ◡ –

176 (594 s) incúsant ultro a fórtuna opibusque ómnibus
desértum, abiectum afflíctum, ex animo expéctorant

---

164 Cic. Tusc. 1, 69 Schol. Veron. Verg. Aen. 8, 28 Non. 346 (inde ab *ubi h.*) 2 = Ps. Cens. frg. GL VI 612 1 *positum* Schol. Veron. *a. st. s.* om Schol. Veron. *ubi* Non. *horridus* Schol. Veron. 2 *aequisoni* Non. ll. **165** Non. 16 *ne: nec* ll.: *nei* Mue Lindsay **166** Non. 504 (Phinidae) *ac* ll. *latrans* Scal. **167** Non. 463 1 *merga* Lindsay: *megna (magna)* trad.: *stagna* Bentley 2 *saeva Celaeno* Bentley: *saevisona echo* Bergk: *suavisona echo* Ribb. 3 *clangentes cachinnant* trad. **168** Non. 489 *sublime volat*, *sublimia evolat* ll. **169** Non. 205 *curas* ll. **170** Non. 503 **171** Prisc. GL III 424 (Phoenissae) cf. Φοιν. prolog. 1 ss et Leo[2] 3 ss 1 s cf. Apul. Flor. 2, 10 p. 13 Kr., ubi *candentem* (vel *punicantem*) *fervido cursu* trad. 3 *omine* post *tuum* (v. 4) exhibent ll. plerique 4 *ostensti*, *ostentas (-dis)* edd. ⟨*est* | *qua luce primum Cadmus huc tetulit pedem*⟩? ex. gr. Leo[2] **172** Non. 185 cf. Φοιν. 66 s scil. *Oedipus* 586. 590 continuavit Leo[2] 5, qui ex. gr. supplet: ⟨*maior, minorem Thebas iussit linquere, post annum ut ipse fratris exciperet vices*⟩ **173** Non. 101 Leo[2] 5 s contulit Φοιν. 886 ss 1 *neorum* trad. *dividae* trad. 2 *d. et d.* ll. **174** Non. 416 *patris*, *praemis* ll. **175** Non. 292 Φοιν. 593 dicit Polynices **176** Non. 16 (Tiresiae verba) Φοιν. 874 s cf. Leo[2] 4 1 *incursant* Fruterius 2 scil. *sapientiam omnem* (Leo, qui contulit Enn. frg. 230 et Acc. trag. 301 R.)

177 (596) áb dracontis stírpe armata exórtus genere antíquior

178 (597 s) obít nunc vestra moénia, omnis saúcios
convísit, ut curéntur diligéntius

179 (599 s) iussít proficisci exílium quovis géntium,
ne scélere tuo Thebáni vastescánt agri

180 (608) nón vides quam túrbam, quantos bélli fluctus cóncites?

181 (609 s) quantám Tyndareo gnáta et Menelaí domus
molem éxcitarit bélli pastorque Ílius

182 (611 s) iam iám stupido Thessála somno
pectóra languentque senéntque

183 (613 ss) ⏑ – ⏑ – ⏑ quem égo ubi aspexi pérmemorabilem íntui
vidérer, ni vestítus taeter, maéstitudo, vástitudo
praédicarent hóminem esse ⟨omni máctatum infortúnio⟩

184 (617) nam étsi opertus squálitate est lúctuque horrificábili

185 (618) profécto hauquaquam est órtus mediocrí satu

186 (619 s) ⏑ – nam si a me régnum Fortuna átque opes
erípere quivit, át ⟨ea⟩ virtutém nequit

187 (621 s) nam is démum miser est, cuíus nobilitas míserias nobílitat

188 (623) proínde istaec tua aufér terricula atque ánimum iratum cónprime

189 (624) pró certo arbitrábor sortis, óracla, adytus, aúgura?

190 (625 s) qui néque cuiatis ésset, umquam pótuimus
multa érogitantes scíscere

191 (628 s) nunc tu ín re crepera túa quid capias cónsili, vide

---

177 Non. 426 cf. verba Tiresiae Φοιν. 942 ss *amata exoratus* ll. *genero* ci Lietzmann **178** Non. 398 *obit: ubi* trad. **179** Non. 185 Φοιν. 1590 ss 1 *iussit* scil. *Tiresias*, Creon pronuntiat **180** Non. 524 (Stasiastae vel Tropaeum Liberi) *quantos belli: quantos vel* ll.: *quosve* Mercier **181** Prisc. GL III 424 (Telephus) 2 *illius* ll. **182** Prisc. GL II 512 **183** Non. 136 1 *vir memorabilem* ll.: em Leo[2] 11 3 suppl. Leo[2] **184** Non. 226 *horrificali* ll. **185** Non. 174 *avimquamquam* L: *haudquaquam* rell. frg. 184 s continuavit Leo[2] 11 **186** Macr. sat. 6, 1, 57 Leo[2] 11 contulit Eur. frg. 1066 εἰ τοῖς ἐν οἴκῳ χρήμασιν λελείμμεθα, ἡ δ' εὐγένεια καὶ τὸ γενναῖον μένει 2 ⟨*ea*⟩ Leo[2] *nec quiit, non quiit, noenu quit* edd. **187** Non. 352 *his* trad. **188** Non. 227 *ista haec* ll. **189** Non. 488 ἀδύτους an *aditus*? ‘*auguria*’ **190** Non. 426 2 *ergitantes isciscere* ll. **191** Non. 13 1 ‘*dubia*’ *consilii* ll.

192 (636 ss) Tereús indomito móre atque animo bárbaro
conspéxit in eam, amóre vecors flámmeo,
depósitus facinus péssimum ex deméntia
confíngit

193 (642) deúm Cadmogena nátum Semela adfáre et famulantér pete

194 (646) ália hic sanctitúdo est, aliud nómen et numén Iovis

195 (647 s) video égo te, mulier, móre multarum útier,
ut vím contendas túam ad maiestatém viri

196 (651) múlti iniqui atque ínfideles régno, pauci bénivoli

197 (655) videó sepulcra dúo duorum córporum

198 (657 ss) quinám Tantalidarum ínternecióní modus
parétur? aut quaenam úmquam ob mortem Mýrtili
poenís luendis dábitur satias súpplici?

199 (661 s) nám neque pretio néque amicitia néque vi impelli néque prece
quítus sum

200 (667) ímmo enim vero córpus Priamo réddidi, Hectorem ábstuli

201 (668) iam hanc úrbem ferro vástam faciet Péleus

202 (682) repúdio eiecta ab Árgis iam dudum éxsulo

203 (683 s) nullum ést ingenium tántum neque cor tám ferum,
quod nón labascat língua, mitiscát malo

---

204 (1 *Ribb. praet.*) nihil néque pericli néque tumulti est, quód sciam

205 (2) clamóre et gemitu témplum resonit caélitum

206 (3 s) vim Gállicam obduc cóntra in aciem exércitum:
lué patrum hostili fúso sanguen sánguine

207 (5 s) te sáncte venerans précibus, invicte, ínvoco,
porténta ut populo pátriae, verruncént bene

---

192 Non. 279 (Tereus) 2 *ut eam* Mue: *hinc* Buech. *flammeos* ll. 3 ‘*desperatus*’ **193** Non. [1] 111. [2] 463 *catmo venatum* Non[1] ll.: *cadmo generatum* Non.[2] ll. *famularent perpetuere* Non.[2] ll. **194** Non. 173 bis *nomen* ll. **195** Non.[1] 259. [2] 519 1 *mora* Non.[2] v. l.: om Non.[1] plerique 2 *vim* Non.[2]: *cum* Non.[1] ll. *ad* om Non.[1] ll. *viris* Non.[1] ll. **196** Cic. off. 3, 84 (fabula incerta) *benivoli sunt* Bern. c: *boni sunt* rell.: *sunt boni* Lambinus **197** Cic. orat. 156 *dua* v. l. **198** Cic. nat. 3, 90 1 = Char. GL I 91 2 *paretur* Cic.: *sit* Char. **199** Diom. GL I 385 1 *neque* om pars ll. *impellit (in-)* v. l. **200** Cic. Tusc. 1, 105 verba Achilli **201** Fest. 372 Paul. Fest. 373 **202** Fest. 281 dicitne Io? **203** Non. 473 1 *non nullum* v. l. 2 *labescat* vel *labascatur* **204** Non. 484 (Aeneadae aut Decius) **205** Non. 504 **206** Non. 224 1 *acie* ll. 2 *lue* Buech.: *ue (uae)* ll. *patrium* Buech. *fusum* Ald. **207** Non. 185 1 *verans* v. l. 2 *verruncant* ll.: ‘*vertant*’

208 (8) quód periti súmus in vita atque úsu callemús magis
209 (9) fáteor: sed saepe ígnavavit fórtem in spe expectátio
210 (14) quíbus rem summam et pátriam nostram quóndam adauctavít pater
211 (15) pátrio exemplo et mé dicabo atque ánimam devoro hóstibus
212 (17ss + 29ss) *a* quoniám quieti córpus nocturno ímpetu
dedí sopore plácans artus lánguidos:
visum ést in somnis pástorem ad me adpéllere
pecús lanigerum exímia pulchritúdine,
duos cónsanguineos árietes inde éligi
praeclárioremque álterum immoláre me.
deinde eíus germanum córnibus conítier,
in me árietare, eoque íctu me ad casúm dari:
exín prostratum térra, graviter saúcium,
resupínum in caelo cóntueri máximum
miríficum facinus: déxtrorsum orbem flámmeum
radiátum solis línquier cursú novo
b réx, quae in vita usúrpant homines, cógitant curánt vident,
quaéque agunt vigilántes agitantque, éa si cui in somno áccidunt,
mínus mirum est, sed dí rem tantam haut témere inproviso ófferunt.
proín vide, ne quém tu esse hebetem députes aeque ác pecus,
ís sapientiá munitum péctus egregié gerat
téque regno expéllat: nam id quod dé sole ostentum ést tibi,
pópulo commutátionem rérum portendít fore
pérproquinquam. haec béne verruncent pópulo! nam quod déxterum

---

208 Non. 258 **209** Non. [1] 126 cf. [2] 123 *ignavit* Non.[2]: *ignabat* Non.[1]: em Buech. **210** Non. 75 *vestram* v. l. **211** Non. 98 '*devovero*' Buech.: '*absumo*', '*eripio*' Non. **212** Cic. div. 1, 44 (B r u t u s) *a* Tarquinii de somnio verba 3 *visus est*, *visust* ci edd. *pastor* ll. 5. 4 ll. 7 *cornicier* Heins. 9 *terga* v. l. 10 *maxime* Leid. B, non displicet *ac* addunt aut in fine v. 10 aut in initio v. 11 ll. *b* interpretatio somnii a coniectoribus facta 1 *res*, *reges* v. l.: *rerum* Heins. 2 *accidant* Vind. e corr. 3 *mirandum* ll., unde *sed* del Christ *di rem tantam: in re tanta* ll. *offerunt* om unus: *se o.* unus 4 *proinde* et *deputas* Heins. 5 *egregium* ll. 6 *que* om Heins. *id* om unus *ostensum* v. l. 8 *perpropinqua* vel *propinqua* ll. *ad dex-*

cépit cursum ab laéva signum praépotens, pulchérrume
aúguratum est rém Romanam públicam summám fore
213 (39) ◡ – qui recte cónsulat, consúl ciat
214 (40) Túllius, qui líbertatem cívibus stabilíverat
215 (41) nocte íntempesta nóstram devenít domum

VARIA

216 (1 *Baehr.*) Maia nemus retinens gravido concepit in alvo
217 (2) calones famulique metallique caculaeque
218 (3) maxima pars Graium Saturno et maxime Athenae
conficiunt sacra, quae Cronia esse iterantur ab illis.
cumque diem celebrant, per agros urbesque fere omnes
exercent epulis laeti famulosque procurant
quisque suos. nostrisque itidem est mos traditus illinc
iste, ut cum dominis famuli epulentur ibidem
219 (4) fraxinus fissa ferox infensa infinditur ossis
220 (8) num ergo aquila ita, ut hi praedicant, sciciderat pectus?
221 (9) plácare ferócem hostem inimíciterque accénsum
222 (10) sapientiaeque invictae gratia atque honoris patera
Nestorem mactavit aurea
223 (11) ◡ fálsidica, audax, gnáti mater péssimi,
odíbilis, natura ímpos excors ét fera
224 (12) ut, dum brevitatem velint consequi verborum,
aliter ac sit rellatum, redhostiant responsum
225 (15) nam quam varia genera poematorum, Baebi, quam-
que longe distincta alia ab aliis nosce
226 (16) vectigalia legerant vestra et servantur statim
227 (26) ét eo plectuntúr poetae quám suo vitio saépius,
⟨aút⟩ ductabilitáte nimia véstra aut perperitúdine

---

teram ll. fort. recte 9 *coepit* v. l. *ad leva* Heins. **213** Varr. ling. 5, 80 **214** Cic. Sest. 123 **215** Varr. ling. 6, 7 *(dicit Lucretia)* 7, 72 **216** Prisc. GL II 163 Non. 193 (annali I) *mala* v. l. **217** Fest. 146 cf. Paul. Fest. 147 (annali XXVII) *metellique* vulgo **218** Macr. sat. 1, 7, 36 (in annalibus) 3 *eumque* trad. 4 *epulas* Baehr. 5 *nostrique itidem et* trad. **219** Prisc. GL II 254 *fusa* Baehr. **220** Gell. 6, 9, 16 Prisc. GL II 517 (in Sotadicorum libro I) *non* Gell. v. l. Prisc. *hi* om Prisc. **221** Non. 514 (Didascalicorum liber I) *placere* v. l. *h. f.* ll. **222** Non. 341 2 *pater honesto rem* trad. '*honoravit*' **223** Prisc. GL II 253 1 *falsifica* v. l. 2 *ignati (-oti)* v. l. 3 *ecfera* ci Lachm. **224** Non. 165 (Didascalicon liber II) 1 *v. br.* ll. 2 *aliter aliter* v. l. *relatum redhostire (-dost-) sponsum* ll. **225** Char. GL I 142 (Didascalicorum VIIII) *varia* ⟨*haec*⟩ et *aliis* ⟨*sint*⟩ Lachm. *baebus quam quae* Neap. **226** Char. GL I 220 *egerant* et *struantur* Lachm. **227** Non. 150 (Pragmatica) 2 ⟨*aut*⟩ *d.* Herm.: *d.* ⟨*animi*⟩ Onions

TRAGICI INCERTI

1 (2 *Ribb. trag.*) foedé stupreque cástigor cotídie
2 (3) toppér fortunae cómmutantur hóminibus
3 (17) omnís aequalis víncebat quinquértio
4 (18 ss) o sáncte Apollo, qui úmbilicum cértum terrarum óptines,
únde superstitiósa primum saéva evasit vóx fera!
5 (23 s) póstquam abs te, Agamemno, út ut venirem tétigit aures núntius,
éxtemplo institúta omisi ‒ ◡ ‒ ◡ ‒ ◡ ‒
‒ ◡ ‒ ◡ ‒ ◡ ‒ ◡ ‒ ◡ ‒ quae iússeras
édolavi
5a (26) iam dómuitionem réges Atridaé parant
6 (28) quod nísi quieris, Ménelae, hac dextra óccides
7 (30 s) nám sapiens virtúti honorem praémium, haud praedám petit.
sét quid video? férro saeptus póssidet sedís sacras
8 (34) itís, paratis árma quam primúm, viri?
9 (35) Dánai qui parént Atridis, quám primum arma súmite!
10 (40 s) inplorát fidem
Iovis hóspitalis, Gráios omnis cónvocat
11 (47 s) videó, video te: víve, Vlixes, dúm licet:
oculís postremum lúmen radiatúm rape!
12 (49 ss) apérte fatur díctio, si intéllegas:
talí dari arma, quális qui gessít fuit,
iubét, potiri sí studeamus Pérgamum.

---

1 Fest. 317 Paul. Fest. 316 (Nelei carmen) ‘*turpiter*’ **2** Fest. 352 Gloss. V 527 ‘*cito*’ **3** Fest. 257 (incerta incerti tragici fabula) πεντάθλῳ **4** Cic. div. 2, 115 1 = Varr. ling. 7, 17 1 *obsides* Cic. praeter Vrsin. 2 *fera* ll.: *foras* Gruter **5** Cic. Att. 13, 47 cf. Skutsch Mus. Rhen. 61 (1906) 617 ss 1 *posteaquam* Cic. *non ut v., . . . sed ut scriberem tet. a. n.* Cic. 2 *omisi, ea quae in manibus habebam, abieci, quod i.* Cic. **5a** Rhet. Her. 3, 34 (bis) *domi ultionem* bis ll. **6** Sen. epist. 80 **7** Cic. de orat. 3, 102 2 *et quid, ecquid* v. l. **8** Pomp. GL V 237. 291 Don. GL IV 394 **9** Pomp. et Don. ll. cc. Explan. in Don. GL IV 564 *atridi (-ae, -es)* v. l. *quod primum in* v. l. **10** Cic. ad Q. fr. 2, 10, 3 1 s *inploret* et *convocet* Cic. **11** Cic. ac. 2, 89 + de orat. 3, 162 1 *video te video, v.* Bothe *vivum* ac. ll. Aiax loquitur **12** Rhet. Her. 2, 42 et haec Aiacis verba Accii Armorum iudicio inseruerunt et fragmenta quae secuntur 13. 14, nisi quod frg. 13 Pacuvio ascribit Marx 1 *se* pars codd., unde *sei* Marx 2 s *talis fuit iubet tali dari arma qualis qui gessit fuit* duo e corr.: *t. d. a. q. ille q. g. talis fuit* unus: *tali (talis) fuit* mediis omissis rell. 3 *pergamo* pars codd.

quem ego mé profiteor ésse, mest aecúm frui
fratérnis armis míhique adiudicárier,
vel quód propinquus vél quod virtute aémulus

13 (55 ss) cuius ípse princeps iúris iurandí fuit,
quod ómnes scitis, sólus neglexít fidem:
furere ádsimulare, né coiret, ínstitit.
quod ní Palamedi pérspicax prudéntia
istíus percepset málitiosam audáciam,
fidé sacratae iús perpetuo fálleret

14 (61 ss) vidí te, Vlixes, sáxo sternentem Héctora,
vidí tegentem clípeo classem Dóricam:
ego túnc pudendam trépidus hortabár fugam

15 (69) ferrón an fato moérus ˌArgivom óccidit?

16 (73 ss) ádsum atque advenio Ácherunte víx via alta atque árdua,
pér speluncas sáxis structas ásperis pendéntibus
máxumis, ubi rígida constat crássa caligo ínferum

17 (76 s) únde animae excitántur obscura úmbra opertae, imágines
mórtuorum, alto óstio Acherúntis, salso sánguine

18 (78) úsque quaque sápere oportet: íd erit telum acérrimum

19 (80 ss) quá tempestaté Paris Helenam innúptis iunxit núptiis,
égo tum gravida explétis iam fere ád pariendum ménsibus,
pér idem tempus Pólydorum Hecuba pártu postremó parit

20 (83) et ego íbo ut latebras rúspans rimer máritimas

21 (88 s) _ inter se strépere aperteque ártem obterere extíspicum:
sólvere imperát secundo rúmore adversáque avi

---

4 *quam* et *quae* v. l. *me* om pars codd.: *mea* unus *mest: mea est* plerique 5 *armis* om mutili 6 *quia* duo bis, priore loco unus *virtutis* v. l. *remulus* v. l. *emulus sum* v. l. **13** Cic. off. 3, 98 Aiacis verba 1 *cui* v. l. 3 *assimulavit* v. l. 4 *Palamedis* v. l. 5 *astutiam* v. l. 6 *ei de* v. l. *sacrata (-um)* plerique **14** Char. GL I 284 derisu quodam dicta sunt ab Aiace 3 *trepidus pedib* cod. **15** Quint. inst. 8, 6, 10 ex Accii Philocteta? cf. Neoptolemi de Achille dictum Soph. Phil. 334 *ferro an* vel *ferro non* trad. **16** Cic. Tusc. 1, 37 3 = Non. 272 **17** Cic. l. c. cf. Leo[2] 21 1 s *imagines mortuorum* post *sanguine* exhibent ll.: em Leo[2] 2 *alto ostio* Leo: *ostio alto (-e)* ll. **18** Cic. epist. 7, 16 **19** Cic. de orat. 3, 219 cf. or. 164 (Pacuvi Iliona?) 1 *qua in* vel *quam* v. l. *Helenam P.* edd. bene *nuptias* plerique 2 *fere: fui* Bothe **20** Fest. 265 (Pacuvi Iliona?) '*crebro quaerens*' *rimeram aptimas* cod. **21** Cic. div. 1, 29 (Pacuvi Teucer?) 1 possis ⟨*ille*⟩ *inter* vel *se*⟨*se*⟩ 2 scil. *Agamemno*

22 (93 s) hícine est ille Télamo, modo quem glória ad caelum éxtulit,
quem áspectabant, cuíus ob os Grai óra obvertebánt sua?
23 (97 s) quís meum nóminans nómen ⟨aede⟩ éxciet?
quís tumultu ínvocans íncolarúm fidem — ?
24 (101 ss) Iove ⟨pátre⟩ prógnatus ést, ut perhibent, Tántalus,
ex Tántalo ortus Pélops, ex Pelope autém satus
Atreús, qui nostrum pórro propagát genus
25 (104 ss) en ímpero Argis, scéptra mihi liquít Pelops,
qua pónto ab Helles átque ab Ionió mari
urgétur Isthmus
26 (112) proinde íta parent se in víta, ut vinci nésciant
27 (113) quándo quidem is se círcumvestit díctis, saepit sédulo
28 (125 s) érras erras: nam ét violentem te ét praefidentém tibi
répriment validae légum habenae atque ímperi insistént iugo
29 (131) vírginem me quóndam invitam pér vim violat Iúppiter
30 (159) pereánt amici, dum ínimici una intércidant!
31 (160) quám magis aerumna úrget, tam magis ád male faciendúm viget
32 (162) míseri sunt qui uxóres ducunt. — át tu duxisti álteram
33 (165 ss) posquám pater
ádpropinquat iámque paene ut cómprehendatúr parat

---

22 Cic. [1] Tusc. 3, 39 2 = [2] epist. 9, 26 (Acci Eurysaces?) 1 *haecine* plerique 2 *grai lora* Cic. [2] plerique **23** GL VI 614 (Pacuvi Niptra?) 1 ⟨*me aede*⟩? 2 *tumultum* trad. **24** Quint. inst. 9, 3, 57 Diom. GL I 448 (Naevi Iphigenia?) cf. Ἰφιγ. ἐν T. 1 ss 1 *propagatus* Quint. ll.: *propugnatus* Diom. ll. ⟨*patre*⟩ *gnatus* Buech. 2 *autem* om Diom. ll. 3 *porro* om Diom. plerique *paravit* v. l. **25** Sen. epist. 80 1 = Quint. inst. 9, 4, 140 (novae tragoediae vindicavit B. Schmidt) 1 *scripta* Quint. unus: *regna* Sen. **26** Cic. Tusc. 5, 52 Atrei (in Acci Atreo?) praeceptum **27** Cic. de orat. 3, 158 *iste c.* v. l. *saepe* v. l. *se dolo* ci Osann Buech. **28** Cic. de orat. 3, 166 cf. Iul. Vict. rhet. p. 432 (Acci Clytaemestra?) cf. Aesch. Ag. 1610 Sen. Ag. 964 1 *erras nam* v. l. *vidente (te) et praefidente (praes-)* trad.: em Buech. *nam exultantem* Ribb. **29** Cic. fam. 9, 22 (Pacuvi Antiopa?) **30** Cic. Deiot. 25 Aug. c. Faust. 16 cf. Trag. adesp. frg. 362 N. [2] ἐρρέτω φίλος σὺν ἔχθρῳ **31** Quint. inst. 9, 3, 15 **32** Rhet. Her. 2, 39 *qui qui* v. l. **33** Cic. nat. deor. 3, 67 (Acci Medea?) 1 *postquam* v. l.

púerum interea optrúncat membraque árticulatim dívidit,
pérque agros passím dispergit córpus: id ea grátia
út, dum nati díssupatos ártus captarét parens,
ípsa interea effúgeret, illum ut maéror tardarét sequi,
síbi salutem ut fámiliari páreret paricídio

34 (182) axéna Ponti per fréta Colchos deníque delatus adhaési

35 (203) mors mísera non est, áditus ad mortem ést miser

36 (206 ss) nihil hórum similest ápud Lacaenas vírgines,
quibus mágis palaestra Euróta sol pulvís labor
milítia studio est quám fertilitas bárbara

37 (210) vós enim iuvenes ánimum geritis múliebrem, illa virgó viri

38 (215 s) sed iám se caelo cédens Aurora óbstinet
suúm patrem

39 (240) struúnt sorores Átticae dirúm nefas

40 (241) diví potentes, férte lassatís opem!

TITINIVS TOGATVS

1 (14) ita sémitatim fúgi atque effugí patrem

2 (15 s) ego mé mandatam méo viro male árbitror,
qui rém disperdit ét meam dotém comest

3 (18 s) víderam égo virginém te
formónsam esse, spónso supérbam esse, fórma
ferócem

4 (21) ‿ ⏑ ‿ ⏑ spécta formam átque os contemplá meum

5 (22 s) da pénsam lanam: quí non reddet témperi
putátam recte, fácito ut multetúr malo

6 (24 s) quaé inter decem annós nequisti únam togam detéxere

7 (26) ni nós texamus, níhil siet, fullónes, vobis quaésti

---

5 *dissipatos (disput-)* trad. *aptaret* ci Kiessling: *artaret* Ribb. **34** GL VI 614 **35** Quint. inst. 8, 5, 6 Lact. inst. 3, 17 **36** Cic. Tusc. 2, 36 (Acci Meleager?) 3 *in studio* plerique *facilitas* duo **37** Cic. off. 1, 61 (Acci Meleager?) *etenim* v. l. **38** Fest. 197 1 s octonarium explent iambicum **39** Mar. Victorin. GL VI 149 (e Terei fabula) scil. *Pierides durum* v. l. **40** Mar. Victorin. GL VI 79 Schol. Hor. epod. praef. *vix satis* i. *vexatis* Schol.

1 Char. GL I 218 (Caecus) **2** Non. 81 (Fullones vel Fullonia) **3** Non. 305 1 *te virginem* ll. **4** Non. 470 *aspecta* v. l. *formam* ⟨*meam*⟩ Herm.: *contempla*⟨*to*⟩ Bothe Ribb. **5** Non. 369 1 *tempori* ll. 2 *facite* ll. *miletur* v. l. *mulcetur* coni v. d. **6** Non. 406 *nequivisti* v. l. **7** Non. 483 *nihil est* ll.: *est nihil* Bothe: *n. erit* Mue

8 (27) nec nóctu nec diú licet fullónibus quiéscant
9 (30 s) sí quisquam hodie praéter hanc postícum nostrum pépulerit,
pátibulo hoc ei cáput diffringam
10 (32 s) perii hércle vero! Tíberi, nunc tecum óbsecro,
ut míhi subvenias, né ego maialís fuam
11 (36) evérrite aedis, ábstergete aráneas
12 (39 s) postquam factus maritus hac domo
abhorres, tuam etiam uxorem paucies video
13 (43 s) sí rus cum scortó constituit íre, clavis ílico
abstrúdi iubeo, rústicae togái ne sit cópia
14 (45 s) párasitos amóvi, lenonem aédibus abstérrui,
désuevi, ne quo ád cenam iret éxtra consiliúm meum
15 (49) nímium te patrócinari cénseo benígniter
16 (51 ss) át aliquis vestrórum nuntiét Geminae, ut res súas procuret,
aédibus facéssat
17 (54) longús sermo habétur, revórtetur spíssa
18 (55) múlier credo advórsum illum res súas conqueritur ⏑ ⏑ –
19 (62) numquámne mihi licébit hodie dícere?
20 (63 s) nunc ádeo visam: rém magnam aibat vélle se mecúm loqui,
et cómmode eccum exít
21 (65 s) nam quíd ego feci te ádvorsum aut patrém meum,
quem paúperetis ámbo vestris súmptibus?
22 (67 s) · severiter
hodié sermonem amíca mecum cóntulit
23 (70 ss) verum énim dotibus delíniti ultro etiam úxoribus ancíllantur
24 (78) dáte illi biber, irácunda haec est

---

8 Non. 98 '*die*' an ⟨⏑⟩ *néc* eqs.? **9** Non. [1]366 1 = [2]217 1 *quis* Non.[2] ll. *et hodie* Non.[1] ll. plerique *has* Non.[2]: *hac* CFW Mueller 2 *defringam* ll.: *effr.* Mue **10** Non. 111 2 *ne: ut* v. l. *fuam: quam* vel om alii **11** Non. [1]192 [2]420 (Gemina) *abstergite* Non.[2] **12** Non. 157 cf. Paul. Fest. 220 1 *hanc* ll. 2 *pauciens* Non. Paul. in lemmate *videbo* Paul. Fest. **13** Non. 406 1 *situs* v. l. *constitūit* Solmsen: *constituerit* Herm. 2 *togae* ll. **14** Non. 96 1 *aedibus his t.* ci Lindsay 2 *ne* om nonnulli *quod ad* v. l. **15** Non. 510 cf. Prisc. GL III 70 **16** Non. 306 1 *ad* ll.: *ab* v. l. *v. a.* Ribb. *reosuas* trad. 2 '*recedat*' **17** Non. 392 **18** Non. 232 **19** Schol. Veron. Verg. Aen. 2, 670 (Iurisperita) **20** Char. GL I 196 *aiebat*, *sese* ll. **21** Non. 157 (Privigna) 1 *feci et* vel *fecit et* ll.: *feci ted* Roth Ribb. *m. p.* ll.: *tuum p.*? Ribb.: *patruom m.* Buech. **22** Prisc. GL III 70 Non. 510 (Prilia) 2 *amita* Non. v. l. **23** Non. [1]72 [2]278 *deleniti*, *delinito* v. l.: '*mente alienati*' '*serviunt*' **24** Char. GL I 124 'τὸ πιεῖν'

25 (81 s) tibín comoediám, quae sciam, non délicem?
26 (83) tubúrcinari síne me vultis réliquias
27 (85) Feréntinatis pópulus res Graecás studet
28 (86 s) manus
lávite, mulierés, et capita vélate! _ ᴗ _ ᴗ _
29 (102) quíd istuc est aut quíd istic sibi vult sérmo?
mater, délica
30 (103) nunc, hóc uror, núnc haec res mé facit festínem
31 (104) qui Óbsce et Volsce fábulantur: nám Latine né-
sciunt
32 (105) ipsús quidem hercle dúcere sané nevult
33 (106) accéde ad sponsum audácter, virgo núlla est tale
Sétiae
34 (107 s) metuo hércle, Caeso, né nimis stulte fécerim,
qui ex tánta factióne atque opibus ádgredi
eam sum aúsus
35 (109 s) Paúla mea, amabó, pol ad laudem áddito 'prae-
físcini'!
36 (112 s) quasi hérmaphroditus fímbriatum fróntem gestas
féminae
37 (119) etsí tacebit, támen gaudebit síbi promitti óre⟨as⟩
38 (120 s) vidístin Tiberim? — vídi: qui illam dérivet, beá-
verit
agrúm Setinum
39 (126) de aédi summa, quo ávolavit gállus gallináceus
40 (127 s) sapiéntia gubernátor navem tórquet, non valéntia:
cocus mágnum ahenum, quándo fervit, paúla con-
futát trua
41 (138 s) túnica et togula obúnctula
adimétur, pannos póssidebit fétidos

---

25 Non. 277 *tibi nego mediam* v. l.: *tibin ego medelam* Buech. *que, quem, quam* trad.: *quom* Ribb. '*explanem*' **26** Non. 179 '*raptim manducare*' **27** Prisc. GL II [1] 129. [2] 338 (Psaltria) *graeca* v. l. **28** Non. 504 *manus lávite* Ribb. *capite* plerique **29** Non. [1] 98. [2] 277 (Quintus) alterum *quid* om Non.[1] ll. *vulsi* v. l. Non.[2] **30** Non. 482 vix trochaeos vel baccheos audiveris **31** Fest. 189 Paul. Fest. 188 **32** Non. 144 (Setina) *ducere* ⟨*eam*⟩ vel ⟨*hanc*⟩ edd. **33** Non. 227 *audaciter* ll. *vergo* v. l. *talis etiae* vel *etiam est* trad. *tale est* Mue **34** Non. 304 2 s *eam svm ausus adgredi* trad.: em Onions **35** Char. GL I 212 *tu⟨am⟩* Ribb. iambos subaudiens **36** Non. 204 *feminino* trad.: em Lindsay **37** Fest. 182 (*oreae* '*freni*') *sibi* ⟨*iam*⟩ Ribb. **38** Serv. Aen. 11, 457 **39** Char. GL I 216 **40** Non. [1] 503 [2] 19 1 = Non. [3] 186 2 = [4] 87. [5] 249 1 *gub.* — *val.* om Non.[2] ll. 2 *magnus* Non.[4] ll. Non.[2] v. l. *nahenum* Non.[4] ll.: *etnum* Non.[5] v. l. *aula* Non.[1] ll.: *paulo* Non.[2] ll. *tria* Non.[4] v. l.: *rua* Non.[5] v. l. '*trulla*' **41** Non. 536 (Veliterna) 1 *cogula obuntula* ll.

42 (144) atque íllud ante pártum comedet, fúndi stabunt séntibus
43 (145 s) ergo óccupa forás exire, fóris ut praesit línteum
44 (151) id ego aúcupavi, plénas auris ádfero
45 (154) hódie hostis fugávit, spolia plácide posteriús leget
46 (171) féminina fábulare súccrotilla vócula
47 (175) – hominem improbúm! nunc ruri pérgraecatur – ◡ –
48 (176 s) rus détrudetur pédicosus squálidus
49 (178) quid habés nisi unam arcám sine clavi?
eo cóndis sucerdas
50 (179 s) Lúcius domum sé capessit
51 (181 s) haec quídem quasi Osculána pugna est, [haud] secus,
quia quí fugere pólsi hinc spolia cólligunt

T. QVINCTIVS ATTA TOGATVS

1 (7 *Ribb. com.*) nihílne te populí veretur, quí vociferere ín via?
2 (8 s) – ◡ – (◡) cum primo luci hódie ut exornáta sit,
átque ut auspicétis: cras est cómmunis dies – ◡
3 (18) annúm novum voluérunt esse prímum mensem Mártium

L. AFRANIVS TOGATVS

1 (5 *Ribb. com.*) simul límen intrabo, ílli extrabunt ílico
2 (7) 'haut fácul', ut ait Pacúvius, femina ⟨úna⟩ invenietúr bona
3 (8 s) modo póstquam adripuit rábies hunc nostrum aúgurem,
mare caélum terram rúere ac tremere díceres
4 (10 s) quamquám non istis éxercetur ín locis
hic nóster, delabórat cum puer⟨ó⟩ statim

42 Non. 391 **43** Non. 355 '*praeveni*' *foris: foras* v. l. *praessit* v. l. **44** Non. 467 **45** Non. 332 *eleget* v. l. **46** Fest. 301 Paul. Fest. 300 (fabula incerta) *fabulare* om Paul. **47** Paul. Fest. 215 '*epulis et potationibus inservit*' **48** Fest. 210 Paul. Fest. 211 **49** Fest. 302 Paul. Fest. 303 '*stercora suilla*' **50** Serv. auct. Aen. 4, 346 **51** Fest. 197 1 *non* inserta lacunam explet Scal. 2 *qui: in* cod.: *ubi*? Ribb. *colligant* cod.

1 Non. 496 (Gratulatio) an *nilne*? **2** Non. 468 (Lucubratio) *ut* del Ribb. et *utque* Scal. senarios proponentes **3** Serv. auct. georg. 1, 43 (fabula incerta)

1 Non. 104 **2** Non. 111 *aut* plerique **3** Prob. Verg. ecl. 6, 31 p. 343 **4** Non. 393 1 *exircere* v. l. 2 *puer* ll.: *puera* Ritschl

5 (13) quid pródest istuc té blaterare atque óbloqui?
6 (15) quis tám sagaci córde atque ingenio único — ?
7 (16) équidem nunc resipívi, postquam péctus est laetítia onustum
8 (17) ímmo iam dudum óccubuisse, dégulasse opórtuit
9 (20 s) ᴗ _ _ ᴗ _ Sexte fráter, mi sálve:
quom sálvus venís meliusque ést, gratulór dis
10 (23 s) alius ést Amor,
aliús Cupido
11 (25 ss) ᴗ fáteor, sumpsi nón ab illo soló modo,
sed út quisque habuit, cónveniret quód mihi,
quodque mé non posse mélius facere crédidi,
etiam á Latino
12 (31) ᴗ sí non verear, némo vereatúr tui
13 (32) praetérea nunc corpús meum piláre primum coépit
14 (33 s) em istó parentum est víta vilis líberis,
ubi málunt metui quám vereri se áb suis
15 (36) scis hábitum ita ut nunc óbtinet. — praefíscine!
16 (45 s) dí sunt iratí tibi,
qui cónciere cógites tantúm mali
17 (52 ss) o dígnum facinus! ádulescentis óptumas
bene cónvenientes, ⟨béne⟩ concordes cúm viris
repénte viduas fáctas spurcitiá patris!
18 (59 s) quam pérspicace, quám benigne, quám cito,
quam blánde, quam matérno visast péctore — !
19 (61 ss) vigiláns ac sollers, sícca, sana, sóbria:
virósa non sum, et sí sum, non desúnt mihi
qui ultró dent: aetas íntegra est, formaé satis
20 (65) dispérii, perturbáta sum, iam fláccet fortitúdo
21 (67) immo ílli mitem fáxo faciant fústibus

---

5 Non. 78 *prodest: est* plerique *obliqui* v. l. **6** Fest 321 **7** Prisc. GL II 500 (B r u n d i s i n a e) *resipui* plerique **8** Non. 97 *accubuisse* ci Ribb. **9** Prisc. GL I 404 2 = Non. 116 (C i n e r a r i u s) 2 *cum* Prisc.: *quod* Non. *que* om Non. ll. **10** Serv. auct. Aen. 4, 194 an unius senarii exordium? **11** Macr. sat. 6, 1, 4 (C o m p i t a l i a) 1 *fatebor* Koch *solum* trad.: *solo* Herm.: om Ribb. 2 *quisquis* trad. *quod conveniret* trad. 3 *quod* Bothe Ribb. **12** Non. 496 ⟨*ego*⟩ Ribb *vereare* Mercier **13** Non. 39 '*pilis vestiri*' **14** Gell. 15, 13, 3 (C o n s o b r i n i cf. Ἀνεψιοί Menandri) 1 *hem* ll. *vitabilis* ll. 2 *a* v. l. **15** Char. GL I 212 **16** Non. 90 (D e p o s i t u m. cf. Παρακαταθήκη Menandri all.) 1 *sint*? Ribb. **17** Non. 394 (D i v o r t i u m) 1 *o indignum* Delrio 2 *concordes*⟨*que*⟩, ⟨*et*⟩ *c.*, *concordantes* alii *vires* (i. *vireis*) ll. 3 *facias* trad. **18** Non. 515 1 = 513 2 *vias (viast, vius)* trad. **19** Non. 21 2 *sim* Steph.: *sum* ll. 3 *desint* Quicherat **20** Non. 110 *sunt* v. l. **21** Non. 343 *paxo* v. l.

22 (72 ss) post narrávero,
nunc ést distentus ánimus ut negótiis,
porro aútem propero
23 (76) _ sollicito córde corpus nón potitur núnc quie
24 (77) cur nímium adpetimus? — némini nimiúm bene est
25 (81) idcírco haec agere técum secreto ínstiti
26 (82) ut sínt repentino ápparandae núptiae
27 (83) deós ego omnis út fortunassínt precor
28 (84 ss) princípium hoc oro in ánimo ut sic statuás tuo,
(me) offíciis cogi ut ábs te seorsus séntiam
de uxória re
29 (93 s) vetuít me sine mercéde prosum Paúsias
remeáre in ludum
30 (95 s) hém quid ais? — mane, Sérvi, quaeso, nísi molestum est, paúca sunt
técum quae volo
31 (99) optándum uxorem, quaé non vereatúr viri
32 (103) au, mí homo! immo edepol vós supremum méum concelebretís diem
33 (104 ss) quís tu es ventoso ín loco
soleátus, intempésta noctu súb diu
apérto capite, sílices cum findát gelus?
34 (107 s) ◡ cómissatum prótenis rectá domum
digrédimur
35 (113) ita íntricavit húius hanc rem témeritas
36 (116 s) nám proba et pudíca quod sum, cónsulo et parcó mihi,
quóniam comparátum est, uno ut símus contentaé viro
37 (122 s) tace!
puélla non sum, súpparo si indúta sum?
38 (129) me auctóre, mater, ábstinebis. — quíd nisi?
39 (133 s) ʻmeretríx cum veste lónga?ʼ — ʻperegrino ín loco
solént tutandi caúsa sese súmereʼ

22 Char. GL I 213 (Emancipatus) 2 *ut* ll.: *tot* ci Ribb. **23** Prisc. GL II 242 Gramm. suppl. p. 132, 33 **24** Char. GL I 207 **25** Char. GL I 221 **26** Char. GL I 216 **27** Non. 109 ʻ*omnibus bonis augeant*ʼ **28** Char. GL I 219 1 *principio* Fruterius *ut sis tuo sta . . . s* trad.: *ut sic tuo statuas* ed. pr. **29** Fest. 277 1 *paucius* ll.: *Paccius* Scal. **30** Char. GL I 241 **31** Non. 496 *viri*? Lindsay **32** Char. GL I 241 *omo* trad. **33** Non. 207 (Epistula) 2 *divo* trad.: *Iove* Ribb.: *nive*, *dio* alii 3 *findit* Quich. **34** Non. 376 1 ʻ*protinus*ʼ **35** Non. 8 ʻ*inpedivit*ʼ **36** Non. 256 2 ʻ*constitutum est*ʼ **37** Non. 540 Paul. Fest. 311 cf. Fest. 310 Schol. Bern. Luc. 2, 364 **38** Fest. 257 **39** Non. 541 (Exceptus)

40 (136) ubi híc(e) Moschis, quaéso, habet, meretríx Neapolítis?

41 (143 s) iubeo hóminem tolli et cónlocari et cónfoveri: sólvo
operám Dianae

42 (147 s) de víta ac morte dómini fabulábere
advórsum fratrem illíus ac dominúm tuum

43 (151 s) quod vítae studium aut quód praesidium in pósterum
mihi súpponebas, mé cum privasti tui?

44 (153) audíte, pueri, paúca: vos succédite

45 (156 ss) formósa virgo est: dótis dimidiúm vocant
istí, qui dotis néglegunt uxórias:
praetérea fortis

46 (159 s) dat rústico nescío cui, vicinó suo
perpaúperi, cui dícat dotis paúlulum

47 (164) cómmemorabo, osténdam illius fácta et spurcitiam ímprobi

48 (170 ss) ⏑ – ⏑ – nullám profecto accéssi ad aram, quín deos
supplíciis, sumptu, vótis, donis, précibus, plorans, óbsecrans
nequíquam defetígarem

49 (179 s) mea nútrix, surge sí vis, profer púrpuram:
praeclávium contéxtust

50 (181) dimíttit adsestrícem, me ad sesé vocat

51 (183) ínterim meréndam occurro: ad cénam cum vení, iuvat

52 (186) proin tú, cum quaeram, né requiram té vide

53 (192) expéierabant, éxecrabant se ác suos

54 (196 s) ítaque (quia) spissúm videtur fíeri, non possúm domi
méum virum expectáre, quem mihi stúdeo iam dudúm dari

---

40 Non 318 *hic*, *moscis (morcis)*, *meletrix* ll. '*habitat*' **41** Non. 523 **42** Non. 232 1 *fabulavere* ll. 2 *suum* ll. **43** Non. 498 2 *privis* ll.: em Mercier: *privaris* (-*es*) Quicherat Ribb. **44** Non. 403 '*ingredimini*' **45** Non. 306 (Fratriae) 1 *midium* v. l. 3 '*dives*' **46** Non. 280 1 *da* ll.: *det* Lipsius 2 '*promittat*' **47** Non. 393 *furta* Mue *spurcitia* ll. **48** Non. 398 2 '*supplicationibus*' *vatis* ll. **49** Non. 64 2 *contextus* vel -*um* (e corr.) ll. **50** Non. 73 '*femininum est ab eo quod est assessor*' **51** Non. 29 *merendae*, ⟨*in*⟩ *m.*, ⟨*ad*⟩ *m.* edd.: '*cibum post meridiem qui datur*' *accurro*, *accuro* ci edd. **52** Non. 434 *tum* ll. praeter unum **53** Non. 473 (Incendium) *expeiurabant* trad. **54** Non. 392 1 vel ⟨*quom*⟩ ⟨*nimis*⟩ '*tarde*' *i. spissum* ⟨*mihi*⟩ Buech. *possunt* plerique

55 (198 s) non úsque quaque idóneum inveniás locum,
ubi dérepente cúm velis faciás lutum
56 (201) hoc óbsecro igitur ágite et me adiutámini
57 (207 ss) postquam se vídit
inibi ésse, gnatam párvulam soróribus comméndat
58 (216 s) ◡ – ◡ causam cóicere hodie ad té volo
ambón adestis? prófuturos árbitror
59 (223) atque ílle derepénte in iumentum éxilit
60 (230) ipsí me velle véstimenta dícito
61 (232 s) contémnes? liber nátus est, ita máter eius díxit,
in Gállia cum ambós emerem
62 (240) orbús virili séxu adoptavít sibi
63 (241 s) uxórem quaerit fírmamentum fámiliae:
sciás abesse ab lústris ingeniúm procul
64 (243 s) et própter patruelém tuam
constítuit hilare anhélans, deiectá coma
65 (245 ss) occásione cápta mulier ínvolat
in cóllum, plorat órat, occurrít nepos
pausíllus, neptis pórro de lectó frigit
66 (252) vixísti tristis dúrus difficilís tenax
67 (253) non égo te novi trístem saevum sérium?
68 (254 s) ◡ – quod si fecíssem paulo saépius,
didicísset ferre et nón esse intolerábilis
69 (258 s) iucúnditatis plús inest in té mihi
quam cómmercatis cónquisite edúlibus
70 (263) dehinc téméritatem répudio vulgáriam
71 (268) siléntio opus est, núlla inest parátio
72 (269) hoc pótius, hoc nunc férvit animus, hóc volo
73 (272 s) nam mé pudet, ubi mécum loquitur Númerius,
aliquíd sufferre Graéce: irridet me ílico
74 (276) tu sénecionem hunc sátis est si servás, anus

---

55 Non. 518 1 *iocum, locus* plerique 2 *lucrum* Lipsius **56** Non. 477 (Inimici) **57** Non. 124 (Materterae) 1 *videt* Quich. 2 ‘*sic*’ ‘*mox*’ *gignatam* ll. **58** Non. 267 1 ‘*agere*’ **59** Non. 518 (Omen) **60** Prisc. GL II 227 ‘*ipsius*’ **61** Char. GL I 119 (Pantelius?) 1 *contemnis*? Ribb. 2 *ambos cum* Herm. **62** Fest. 334 (Privignus) **63** Non. 333 2 *lustris* Non.: *inlustris* Non. ll.: ‘*lupanaribus*’ **64** Non. 514 2 *delecta* ll.: *disiecta* Bothe **65** Non. 308 1 *occasionem cartha (casta)* ll.: *o. captans, cum aptast* edd. 3 ‘*cum sono sussilit*’ **66** Non. 407 **67** Non. 33. 409 *saevum: servum* ll. **68** Non. 125 2 *didicit esse is* ll. ‘*quae tolerari non possit*’ **69** Non. 28 1 *est* v. l. **70** Non. 488 **71** Non. 219 *inest: mi est* ci Ribb. **72** Non. 503 *huc nunc* v. l. **73** Non. 397, 5 (Prodigus) 1 *pudet it* v. l. 2 *suffero* ll.: ‘*dedere*’ ‘*supponere*’ **74** Prisc. GL II 114 (Proditus)

75 (278) ut scíre possis, ád quo te expediát loqui
76 (279 s) cave ne péndeas,
sí fuas in quaéstione
77 (282 s) non súm tam criminósa, quam tu, vípera:
gannire ad aurem númquam didici dóminicam
78 (289 s) quanto fácilius
égo, qui ex aequo vénio, adducor férre humana humánitus
79 (298 s) Vsús me genuit, máter peperit Mémoria:
Sophiám vocant me Grái, vos Sapiéntiam
80 (301) saéviter ferre haéc te simula et gnátam ab illo abdúcere
81 (302 s) _ tui verétur, me ad te mísit oratúm pater
82 (306) ne ego íllos velitántis auscultó lubens
83 (308 s) vellem íntervenissem ánte; nam ut signa índicant,
hi cóniecere vérba inter sese ácrius
84 (312) me míseram! numero ac néquiquam egi grátias
85 (313 s) utí servorum cáptus est, facíllime
domo átque nostra fámilia provenditur
86 (315) at púer est, vescis ínbecillus víribus
87 (320) perfálsum et ábs te créditum numeró nimis
88 (321) nóli ex stultitiá multarum crédere esse animúm meum
89 (324) ut mé esse in hac re dúcat abs te extrárium
90 (325) adeo út te satias cáperet toti fámiliae
91 (330 s) quis hic est símia,
qui me hódie ludificátus est?
92 (334) maiórem laudem quám laborem invénero
93 (335) ádpetis dominátum demens praémature praécocem

---

75 Non. 76 (Promus) *aquo* v. l. **76** Non. 111 **77** Isid. diff. 86 2 = Non. 450 (Prosa?) **78** Non. 514 (Repudiatus) 1 *falacius* v. l. 2 *equo (ego)* ll. *fere* ll. *humanitas* v. l. **79** Gell. 13, 8, 3 (Sella) **80** Non. 511 (Simulans) *simulet gn.* ll. **81** Non. 496 *ut) tui v.* septenarium expleret *tui: vi* v. l. *peteret* Non. ll.: *pater et* Fruter Mercier **82** Non. 246 *veltantis* ll. *libens (liv-)* trad. **83** Non. 267 1 *signant* v. l. 2 *coniaecere*, *coniacere*, *conicere* v. l. *se* ll. **84** Fest. 170 *(in simulantē) emiscra* trad. *nequicquam* trad. **85** Don. Ter. Ad. 480 1 *ut is* trad. 2 *protruditur (-venditur)* Ribb. **86** Non. 187 Philarg. Verg. georg. 3, 175 (Sorores) *an* Philarg. *vescus* Philarg.: '*macris*' *inbecillis* Non. v. l. **87** Fest. 170 (Suspecta) '*celeriter*' **88** Non. 519 **89** Non. 103 '*alienum*' **90** Prisc. GL II 227. 266 *toti* Prisc.: *tote*, *totae* v. l. **91** Char. GL I 108 (Temerarius) **92** Auson. Technop. 12 praef. (Thais) **93** Gell. 10, 11, 8 (Titulus) Macr. sat. 6, 8, 13 *demens: veteris* Macr. v. l.: *Veneris* ci Ribb.

94 (336 ss) ferme vírgini
tam créscit uterus tánquam gravidae múlieri. —
molucrúm vocatur, tránsit sine dolóribus
95 (344) ‘quo tú conmetas’? — ‘úbi confixus désides’?
96 (346 s) nón dolorum pártionis véniet in mentém tibi?
quós ⏑ misera pértulisti, ut pártum proicerét pater?
97 (348) ámentes, quibus ánimi non sunt íntegri, surde aúdiunt
98 (350 ss) quo cásu cecidit spés reducendí domum
quam cúpio, cuius ego ín dies impéndio
ex désiderio mágis magisque máceror
99 (353) ⏑ – ⏑ quia scit mé illam amare pérditim
100 (354 s) igitúr quiesce, et quóniam inter nos núptiae
sunt díctae, parcas ístis verbis, sí placet
101 (356 s) voluptátem capio máximam, cruciári tua te cúlpa,
qui dé te et de illa péssime, quam déamas, promerére
102 (358) di tíbi dent propria quaécumque exoptés bona
103 (360 ss) antíquitas peténda in principio ést mihi:
maióris vestri cúpidioris líberum
fuére
104 (372 ss) dum ⟨mé⟩ morigeram, dúm morosam praébeo,
deinde áliquid dedita ópera controvérsiae
concínno, laedo intérdum contuméliis
105 (376 s) exclúdat uxor tám confidentér virum?
non fáciet
106 (378 ss) si póssent homines délenimentís capi,
omnés haberent núnc amatorés anus.
aetás et corpus ténerum et morigerátio,
haec súnt venena fórmosarum múlierum:
mala aétas nulla délenimenta ínvenit
107 (388 s) male meréntur de nobís eri,
qui nós tanto opere indúlgent in puéritia
108 (390) tandem út possimus nóstra fungi múnera

---

94 Fest. 141 (Virgo) Paul. Fest. 140 1 *ferme* om Paul. 2 *t. cr. u.* om Fest. cod. *tanquam* Fest. cod.: *quam* Paul. **95** Non. 89 ‘*conmeas*’ *defixus* Bentley **96** Non. 217 (Vopiscus) 1 *venit?* Ribb. 2 ⟨*ne*⟩, ⟨*tu*⟩, ⟨*tum*⟩ edd., *miserula*, *misella* alii **97** Char. GL I 218 *nam amantes* ci Ribb. **98** Char. GL I 203 2 *impedio* trad. **99** Char. GL I 215 **100** Non. 280 1 *quiescet. quiesce* (om *et*) ll. **101** Non. 97 1 *voluntatem* ll. praeter Vrbin. 2 *de te* Scal.: *det* ll.: *de me* ci Lindsay *pessima* ll. *promere* v. l. **102** Non. 362 **103** Non. 496 1 *repetenda*, *spectanda* edd. 2 *nostri* Iunius *incupidioris* trad. **104** Non. [1] 433 2 s (*— concinno*) Non. [2] 529 2 *aliquid* Non.[1]: *id quod* Non.[2] *controversia* Non[2] v. l. 3 *acinno* Non.[2] v. l. **105** Non. 262 2 *faciat* v. l. **106** Non. 2 **107** Non. 502 2 *nos: non* ll. **108** Non. 497

109 (392) tíntinnire iánitoris ímpedimenta aúdio
110 (393) hém quid hoc? perií! pertimui! quíd tumulti exaúdii?
111 (395 s) praeféstinamus quaé sit causa scíscere,
quod sít necessum scíre, praesertim ín brevi
112 (403 s) nám quod vulgo praédicant
aurito me parénte natum, nón ita est
113 (409) heú me miserum! — dúm modo doleat áliquid, doleat quíd lubet
114 (410 s) tanne árcula
túa plena est aránearum?
115 (415) inscríbat aliquis 'árse verse' in óstio
116 (416) ego me ésse stultum exístimo, fatuum ésse non opínor
117 (417) nescío qui nostri míseritust tandém deus
118 (418) ◡ – non possum vérbum facere: obbrútui

C. LVCILIVS

1 (1 *Marx*) aetheris et terrae genitabile quaerere tempus
2 (2) irritata canes quam homo quam planius dicit
3 (4) consilium summis hominum de rebus habebant
4 (5 s) quo populum atque urbem pacto servare potisset
amplius Romanam
5 (7) si non amplius, at lustrum hoc protolleret unum

---

109 Non. 40 Fest. 364 **110** Non. 490 **111** Char. GL I 208 1 s *sciscere . . . proferte in br.* Buech. **112** Macr. sat. 6, 5, 6 (fabula incerta) Priapus loquitur prologum **113** Cic. Tusc. 4, 45 cf. 55 Att. 16, 2, 3 (dicunt 'dissolutus filius' et 'severus pater') **114** Fest. 359 Paul. Fest. 358 1 '*eo usque*' **115** Paul. Fest. 18 *i. o. arseverse* Paul. **116** Isid. diff. [1] 500 orig. [2] 10, 246 prius *esse* om Isid.[1] Isid.[2] Monac. *me⟨met⟩* Spengel *opino* Isid.[2] v. l. **117** Gell. 20, 6, 5. 11 *miseritus* trad. **118** Paul. Fest. 187 *non ⟨ullum⟩*? Ribb. '*obstupui*'
1 Varr. ling. 5, 17 (liber I, '*concilium deorum*', quod habetur de perdendo L. Cornelio Lentulo Lupo senatus principe, cos. a. a. Chr. 156, cens. 147 cf. Serv. Aen. 10, 104 Lact. inst. 4, 3, 12) de libri argumento et tempore fusius egerunt Marx proll. XXXV ss Cichorius Untersuchungen zu Lucilius (Cich.) 77 ss 219 ss *quaerere*, *tempus* Ma. sed cf. Leo Götting. gel. anzeigen 1906 p. 842 (Leo[3]) **2** Char. GL I 125. 145 Non. 31 Don. Ter. Ad. 282 *inritata* Char. Non. *cane* Non. ll.: *canis* Don. ll. *quod homo quam* Don. ll. *plurima dictat* Donati dett. cum V, qui *dicat planitis al.' planius* cod. Cuiacii *planos dictitat* C cod. Cuiac. *plamos* cod. Hulsii **3** Serv. Aen. 9, 227 cf. Enn. 237 s scil. *di* **4** Schol. Veron. Verg. Aen. 12, 680 Char. GL I 195 1 *pactos* Schol. Veron. *quo pactum p. atque u. s.* Char. *potissit* Char., fort. recte, scil. *Iupiter* **5** Non. 159 *ad iustrum* ll. '*differret*' sc. *Iupiter*

6 (8) munus tamen fungi et muros servare potissent
7 (9) ‘o curas hominum! o quantum est in rebus inane!’
8 (12) praetextae ac tunicae Lydorum, opus sordidu⟨lu⟩m omne
9 (15 s) porro ‘clinopodas’ ‘lychnos’que ut diximus ‘semnos’
ante ‘pedes lecti’ atque ‘lucernas’ – ⏑ ⏑ – ⏑
10 (18) – ⏑ ⏑ haec ubi dicta, dedit pausam ore loquendi
11 (19 ss) ‘ut
nemo sit nostrum quin aut pater optimus divum,
aut Neptunus pater, Liber Saturnus pater, Mars
Ianus Quirinus pater siet ac dicatur ad unum
12 (24 s) ut contendere possem
Thestiados Ledae atque Ixionies alochoeo
13 (26 ss) *a* ‘vellem cumprimis, fieri si forte potisset
b ‘vel⟨lem⟩ concilio vestrum, quod dicitis olim
caelicolae ⟨hic habitum, vellem⟩ adfuissemus priore concilio
14 (30) ‘concilio antiquo sapiens vir solus fuisti
15 (31) ‘– ⏑ ⏑ – non Carneaden si ipsum Orcus remittat
16 (32) ‘stulte saltatum te inter venisse cinaedos
17 (33 ss) ‘si me nescire hoc nescis quod quaerere dico,
quare divinas quicquam aut quare sapis ipse?
et si scis, q(uare) b(onus) e(s)? scire hoc d(abis)? t(empta)
18 (36) – ⏑ ⏑ – nodum in scirpo, in sano facere ulcus
19 (37 ss) ut multos mensesque diesque,
non tamen aetatem, tempestatem hanc scelerosi mirentur

---

6 Non. 497 *possint* ll.: *potissint* Lachm. **7** Schol. Pers. 1, 1 **8** Non. 536 *Sardibus* Bergk **9** Macr. sat. 6, 4, 18 1 κει*nopodac clinopodas lichnosq. cemnoc* **10** Non. 158 **11** Lact. inst. 4, 3, 12 Apollo loquitur 1 *uti* v. l. 2 *siet* **12** Non. 258 1 scil. *Apollo* ⟨*nec studui faciem facie*⟩ suppl. Ma 2 *ixiones alcholocheo* cf. Hom. Ξ 317 **13** Ps. Ascon. in div. p. 116 B. *(a)* + *(b)* Iul. Rufin. rhet. p. 46 H. Romulum loqui vidit Cich. (221 s) *a potissit* Pistor.: *petisset* ed. princ. *b* 2 ⟨*factum vellem*⟩ suppl. Lachm. **14** Serv. auct. Aen. 4, 458 Neptunum Apollinem laudare censet Ma **15** Lact. inst. 5, 14, 3 *nec si Carneaden* v. l. obiit C. a. 129/28 (Diog. Laert. 4, 65) **16** Non. 5 ‘insane’ Ma ‘*saltatores*’ ‘*pantomimos*’ **17** Iul. Rufin. rhet. min. p. 45 H. verba dei omnis consilii expertis 2 *aut* ll.: *an tu* Ma *qua⟨ere⟩re* Ma *sapis* ci ex. gr. Leo^{3} 843: *debes* ll. 3 *q. b. e.* ll.: *q(uare) b(onus) e(s)?* Leo^{3}: *q(uod) b(onum) e(rit)* Lachm.: *q(uod) b(ellum) e(st)* Ma (ab *ipse* v. 3 exorsus) *d. t.* ll.: *d(abis)? t(empta)* Leo^{3}: *d(are) t.* Ma: *d(are) t(ute)* Lachm.: *d(ecet)* vel *d(ecuit) t(e)* I. Dousa **18** Don. Ter. Andr. 941 *cirpo* cod. A *insane quaerere vultis* Ma. sed cf. Leo^{3} 843 **19** Don. Ter. Eun. 734 Non. 174 cf. Cich. 225 2 *scelerosi* scil. *Romani*

20 (40 ss) nam si tu fluctus undasque e gurgite salso
tollere decreris, venti prius Emathii vim,
ventum, inquam, tollas t(. . .) c(. . .) q(. . .) i(. . .) l(. . .)

21 (43) quae facies, qui vultus viro?

22 (44) vultus item ut facies mors cetera, morbus, venenum

23 (48) per saturam aedilem factum qui legibus solvat

24 (49 s) 'ad cenam adducam, et primum hisce abdomina tunni
advenientibus priva dabo cephalaeaque acarnae'

25 (53) serpere uti gangrena malo atque herpestica posset

26 (54) occidunt, Lupe, saperdae te et iura siluri

27 (55) – ◡ ◡ – fandam atque auditam iterabimus ⟨famam⟩

28 (57 s) inpuratum hunc in fauces invasse animamque
elisisse illi

29 (59) – ◡ ◡ – ◡ ◡ – vix vivo homini ac monogrammo

30 (60 s) quom illi ⟦cum⟧ vidissent, Hortensius Postumiusque
ceteri item, in capulo hunc non esse aliumque cubare

31 (62 s) – ◡ ◡ – ◡ ◡ – quae ego nunc ⟨huic⟩ Aemilio prae
canto, atque exigo et excanto ◡ ◡ – ◡ ◡ – ◡

32 (66) – ◡ homo inpuratus: et inpuno est⟨ne⟩ rapister?

33 (67 s) – ◡ ◡ – ◡ ◡ – quae horis sublata duabus
omnia sunt sole occaso ⟨ob⟩ductoque ◡ – ◡

---

20 Iul. Rufin. rhet. min. p. 45 H. 2 s *haematium ventum* trad. 3 *t(um) c(edet) q(uae) i(ra) l(acunis)* temptavit Ma **21** Isid. diff. 1, 589 vol. V 74 Arev. et hic et versu sequenti agitur de Lupo **22** Non. 427 *cetera* Ma: *citer* ll.: *teter*, *ater*, *icteru'* alii **23** Diom. GL I 486 *per satyram* ll.: 'temere' 'festinanter' Ma *solvat* scil. *senatus* **24** Non.[1] 159 + Gell. 10, 20 cf. Non.[2] 35 verba Lupi gloriantis deum repetere iudicat Ma 1 *isce* trad. *addominat hymni* Non.[1] *thynni* Gell. 2 *avenientibus* Gell. codd. '*singula*' **25** Non. 117 *ad quem* v. l. **26** Varr. ling. 7, 47 ad l. XXVIII vel XXX rettulit Cich. (231) **27** Schol. Veron. Verg. Aen. 2, 81 (liber II. de argumento, Q. Muci Scaevolae Titique Albuci apud iudices a. a. Chr. 119 altercatione cf. Ma proll. XLI Cich. 237 ss) '*fandam . . . patiendi vim non agendi habet*' *multis* vel *omnibus* subintellexit Ma **28** Non. 291 *iniuriatum* ll., quod retinent Lindsay Cich. *hunc* scil. *Scaevolam*, accusat Albucius **29** Non. 37 '*homini macie pertenui ac decolori*' scil. *animam elisit Scaevola* **30** Non. 4 1 *quem illi cum* ll. narrat Scaevola 2 '*sarcophago*' ad rem cf. Ma Cich. (243 ss) **31** Non. 102 verba Albuci **32** Non. 129 '*inpudens*' cf. Non. 197 *homo inpudicus et inpune est rapinator* ab hoc versu fortasse separandus *et est inpune* Leo[3] 844 invehitur A. in Scaevolam raptorem **33** Prisc. GL II 484 *⟨ob⟩ductoque* I. Dousa: *⟨ab⟩ductoque* Ma

34 (69 s) nunc nomen, iam ⟨iam⟩ quae ex testibus ipse rogando
exculpo, haec dicam
35 (72) si natibus natricem inpressit crassam et capitatam
36 (73) – ◡ ◡ – ◡ ◡ in bulgam penetrare pilosam
37 (75) vivite lurcones, comedones, vivite ventris
38 (78 ss) nam quid moetino subrectoque huic opus signo?
ut lurcaretur lardum et carnaria fartim
conficeret?
39 (82 s) non dico: 'vincat licet': et vagus exul et erret
exlex
40 (84 s) 'quam lepide lexis compostae ut tesserulae omnes
arte pavimento atque emblemate vermiculato'
41 (86) 'Crassum habeo generum, ne rhetoricoterus tu seis'
42 (87) 'quid dicis? cur est factum quod coicis istuc'?
43 (88 ss) 'Graecum te, Albuci, quam Romanum atque Sabinum,
municipem Ponti, Tritani, centurionum,
praeclarorum hominum ac primorum signiferumque,
maluisti dici. Graece ergo praetor Athenis,
id quod maluisti, te, cum ad me accedis, saluto:
chaere, inquam, Tite. lictores, turma omnis chorusque:
"chaere, Tite". hinc hostis mi Albucius, hinc inimicus'
44 (97 s) tu partem laudis caperes, tu gaudia mecum
partisses

---

34 Non. 102 *nunc Nomentani quae* Scal. Cichor.: *n.* ⟨*in*⟩ *nomen* Ma *iam* ⟨*iam*⟩ Leo[3] 844 **35** Non. 65 '*anguem natantem*' de obscena virili parte **36** Non. 187 *vulgam* ll.: ἀσκόν Graecorum **37** Non. 11, 8 Don. Ter. Phorm. 988 *vivite: invitus* Don. ll. v. l. *claucones (gl-)* Don. ll. *vivit et* Don. ll. v. l. *ventres (-em)* Don. ll. **38** Non. 11, 1 1 '*phallo*' *subiecto* trad. hisce verbis ad Scaevolae nomen alludi vidit Ma (proll. XLIV s) 2 *lurcharetur* trad. 2 s *fartim conficeret* Leo Cich.: *parum* c. L[1]: *fartim parum conficeret* G: *furtim p. c.* Turneb. Lachm.: *fartim porro c.* Ma **39** Non. 10 *dico* scil. *ego Albucius vivat* Mueller *vacus* v. l. *exulet* ll.: interpretatur et hoc et singula Leo[3] 844 **40** Cic. de or. 3, 171 or. 149 Non. 188 Plin. nat. 36, 185 cf. Quint. 9, 4, 113 verba Scaevolae 1 *ex is* de or. *compositae* ll. praeterquam *conposui* Non. *tessurulae* Non. 2 *pavimenti (-a)* Plin. **41** Cic. de orat. 3, 171 L. Licinium Crassum oratorem celeberrimum laudat Scaevola **42** Non. 268 '*in me iacis*' Ma **43** Cic. fin. 1, 9 Scaevola reus quare Albucius se accusaverit iudicibus exponit 6 *care* v. l. *cohorsque* Manutius 7 *cite* unus *hic* (priore loco) v. l. *mi* om unus **44** Non. 475 (liber III, iter Siculum, cf. Porph. Hor. sat. 1, 5, 1 *Lucilio hac satyra aemulatur Horatius iter suum a Roma Brundesium usque describens, quod et ille in tertio libro fecit, primo a Roma Capuam usque, et inde fretum Siciliense*) 1 *laudis* scil. *itineris Siculi*, cui amicus interesse non poterat

45 (99 s) viamque
degrumabis, uti castris mensor facit olim
46 (102 ss) et saepe quod ante
optasti, freta, Messanam, Regina videbis
moenia, tum Liparas, Facelinae templa Dianae
47 (105 s) Symmacus praeterea iam tum depostus bubulcus
exspirans, animam, pulmonibus aeger, agebat
48 (107 s) bis quina ⟨o⟩ctogena videbis
commoda te, Capua quinquaginta atque CC
49 (109) praeterea omne iter est hoc labosum atque lutosum
50 (110 ss) verum haec ludus ibi, susque omnia deque fuerunt,
susque et deque fuere, inquam, omnia ludus iocusque:
illud opus durum, ut Setinum accessimus finem
aigilipes montes, Aetnae omnes, asperi Athones
51 (115 s) – ◡ ◡ et spatium curando corpori honestum
sumemus
52 (117 s) broccus Novitlanus: 'dente adverso eminulo hic est
rinoceros'
53 (119) non peperit, verum postica parte profudit
54 (120) conturbare animam potis est quicumque adoritur
55 (121 s) ille alter abundans
cum septem incolumis pinnis redit ac recipit se
56 (124) ad portam mille a porta est. exinde Salernum
57 (125) – promontorium remis superamus Minervae
58 (126) quattuor hinc Silari ad flumen portumque Alburnum

45 Non. 63 1 s *viam quae degrumavis ut* trad. '*groma viam sternendam deriges*' Ma: de viis locisque in itinere visendis cogitat Cich. *degrumav⟨er⟩is* ci Cich. **46** Prob. Verg. ecl. praef. p. 326, 19 ss 2 *messanae* v. l. *reginam* v. l. 3 *fascelinae* v. l. **47** Non.[1] 279 2 = [2]38 de itineris causis 1 *symmachus* ll. praeter L *depositus* trad. *exalans* Non.[1] **48** Non. 266 '*integra*' '*tota*' **49** Non. 489 *lamosum* O. Keller **50** Gell. 16, 9, 6 1 *ibi* i. *in clivo Aricino* Ma 2 *et:* om unus: *ea, haec* edd. 3 *dirum* v. l. *sedinū* v. l. 4 αιγιαποι, αιπιλιποι sim. ll. **51** Non. 396 1 *corpore* trad. *onestum* v. l. 2 *Capuae* ut videtur, ubi scurrae munus exhibent gladiatorum **52** Non. 25 1 *broncus* Non. *et* Non. ll.: '*producto ore et dentibus prominentibus*' *Bovillanus* Turnebus, nomen fort. gladiatoris **53** Non. 217 *virum* trad. *profundit*, *protundit* ll. scurrae dictum **54** Prisc. GL II 501 'vociferatur gladiator quidam' Ma **55** Don. Ter. Phorm. 163 2 = Schol. Iuv. 3, 158 1 *alter: autem* Don. ll. v. l. 2 *in locum his pinnis* Don. ll. optt. *redit ac recipit se* Schol. Iuv.: *r. a. r. p.* Don. **56** Gell. 1, 16, 2 Macr. sat. 1, 5, 6 *est* scil. *Puteolis*, 'a porta Capuana ad portam marinam' Ma *sex inde* Macr. ll. *salternum* Gell. ll.: scil. *profecti sumus* aliter de hoc versu iudicat Cich. 260 **57** Serv. auct. Aen. 1, 244 **58** Prob. Verg. georg. 3, 146 *huic* v. l. *ad silari flumen* trad. *taburnum* v. l.

59 (127) hinc media remis Palinurum pervenio nox
60 (128) caupona hic tamen una Syra – ◡ ◡ – ◡ ◡ – ◡
61 (129) cernuus extemplo plantas convestit honestas
62 (130) – ◡ ◡ – ◡ ◡ – ◡ ◡ annicula aspera ⟨praecox⟩
63 (132) ostrea nulla fuit, non purpura, nulla peloris
64 (133) asparagi nulli
65 (134 s) nam mel regionibus illis
incrustatus calix rutai caulis habetur
66 (136) – ◡ ◡ exhalas tum acidos ex pectore ructus
67 (137) malas tollimus nos atque utimur – ◡ ◡ rictu
68 (139) vertitur oenophori fundus, sententia nobis
69 (140 s) Tantalus, qui poenas ob facta nefantia, poenas pendit
70 (142 s) ergo
e somno pueros cum mane expergitus clamo,
71 (146) Romanis ludis forus olim ornatus lucernis
72 (149 ss) Aeserninus fuit Flaccorum mune⟨re⟩ quidam
Samnis, spurcus homo, vita illa dignu locoque
cum Pacideiano conponitur, optimus multo
post homines natos gladiator qui fuit unus
73 (153 ss) ‘occidam illum equidem et vincam, si id quaeritis’, inquit.
‘verum illud credo fore: in os prius accipiam ipse,
quam gladium in stomacho furia ac pulmonibu sisto:
odi hominem, iratus pugno, nec longius quicquam
nobis, quam dextrae gladium dum accommodet alter;
usque adeo, studio atque odio illius, ecferor ira’

---

59 Serv. auct. Aen. 10, 244 ‘*nocte*’ **60** Prisc. GL II 209 *tamen hic* unus *tantum* v. l. cuius in taberna noctem degit Lucilius **61** Non. 21 ‘*calceus*’ *honestas* scil. *pulchras cauponae* **62** Non 150 ⟨ ⟩ e lemmate additum describitur caupona **63** Non. 216 **64** Char. GL I 72 **65** Porph. et Schol. Hor. sat. 1, 3, 56 2 *calex* v. l. *ruta* Porph. codd.: *rutia* Schol.: em Lachm. **66** Non. 164 ‘quippe qui fragres hesterni vini odore’ Ma **67** Non. 456 *ocius* temptavit Ma **68** Non 173 Isid. orig. 1, 15, 3. 20, 6, 1 Schol. Pers. 5, 140 Consent. GL V 345 *enophori* (*-f-*), *oenoforis* trad. *sententia* scil. *vertitur* i. *mutatur* Ma contulit γ 147 τρέπεται νόος **69** Non. 489 *Tantalus* alter est Lucilius alterum *poenas* deleverunt edd. plerique. cf. v. 1248 M. **70** Diom. GL I 376 Prisc. GL II 513 *ego* Diom. ll.: om Prisc. **71** Non. 206 Char. GL I 71 **72** Non. [1] 393 cf. Cic. [1] opt. gen. or. 17 ad Q. fr. 3, 4, 2 1 s = Quint. inst. 9, 4, 38 2 = Cic. [2] Tusc. 2, 41 or. 161 Max. Victorin. GL VI 216 2 ss Non. [2] 257 (liber IV, de cuius argumento cf. Cich. 262 ss) 1 *aserninus* Non.[1]: *serinus* Quint. *flacchorum* trad. *mune⟨re⟩* Turnebus: *unae* ll. 2 *ista* Non.[2] *dignu* Cic.[1]: *dignus* rell. *homo se* Non.[2] 3 *pacedeiano* Non.[1]: *pacideiane* Non.[2] 4 *natus* Non.[1] **73** Cic. Tusc. 4, 48 6 = Serv. auct. Aen. 12, 646 1 *inquit* scil. *Pacideianus* gladiator 3 *furia* Ma: *suria* ll.: *furiae*, *furi*, *sura* edd. *pulmonibus* ll. praeter Gud. m. 1 5 *vobis* ll. 6 *ecferor ira* Cic.: *efferoris* Serv. auct. cod.

74 (160) su⟨bi⟩cit huic fulcrum, fulmentas quattuor addit
75 (161 s) haeret verticulis adfixum in posteriore
parte atque articulis: nam, ut nobis talus genusque, est
76 (166 s) hi prae se portant ingentes munere pisces
triginta numero
77 (168) longior hic quam grus, grue tota cum volat olim
78 (169 s) Tisiphone Titini pulmonibus atque adipe unguen
excoctum attulit, Eumenidum sanctissima Erinys?
79 (173) cumque hic tam formonsus homo ac te dignus puellus
80 (174 ss) quod, si nulla potest mulier tam corpore duro
esse, tamen tenero maneat, qui sucus lacerto,
et manus uberi⟨bus⟩, lactanti in sumine, sidat
81 (179 s) adsequitur nec opinantem, in caput insilit, ipsum
conmanducatur totum conplexa comestque
82 (181 ss) quo me habeam pacto, tam etsi non quaeris, docebo,
quando in eo numero mansi quo in maxima non est
pars hominum ⟨. . .⟩
83 (184 ss) ut per⟨i⟩isse velis, quem visere nolueris, cum
debueris. hoc 'nolueris' et 'debueris' te
si minus delectat, quod atechnon et Eissocratium hoc
lerodesque simul totum ac symmiraciodes,
non operam perdo, si tu hic

74 Non. 206 *huic* scil. *spondae fuldum* trad. '*pedes*' **75** Non. 207 cf. Fest. 371, 21 Paul. Fest. 370 1 '*vertebris*' *adfixum* scil. *os* illud in collo positum, quo flectitur quoquoversus caput (Ma) 2 *novis* trad. **76** Serv. auct. Aen. 10, 329 1 *bi* ll. *mihi gentes* ll. clientes agrestes patronum salutaturi **77** Non. 208 *hic* scil. *piscis congrus* Lachm. **78** Non. 427 1 *tisifone titene* ll. *adirem unguem* ll. 2 *atuli eumenidibus* ll. de conviva cibum fastidiente agi vidit Ma **79** Non. 158 Fest. 249 Suet. Prisc. GL II 232, 1 *formosus* ll. praeter unum Nonii *homo* Fest. Prisc.: *tibi* Non. scil. sit tibi praesto in quem impetum facias (Ma) **80** Non. 458 2 *que* trad. 3 '*mamma*' **81** Non. [1]477. [2]478. [3]81 1 *neque* Non.[1] 2 *conmanducatum* Non.[1] *conplexum* Non.[2] *comisque* trad. feram bestiam potius intelligendam censet Ma quam mulierem. quocum versu coniunxit Cich. 164 *concursaret agros, catulos fetumque ferai* (*ferat* ll. Non. 457) scil. *invenit venator* **82** Gell. 18, 8, 2 (liber V cf. 1 ὁμοιοτέλευτα . . . *ceteraque huiusmodi scitamenta . . . quam sint insubida et inertia et puerilia, facetissime hercle significat in quinto saturarum Lucilius. nam ubi est cum amico conquestus, quod ad se aegrotum non viseret, haec ibidem addit festiviter:*) frg. 82—85 frustula epistulae poetae ad amicum datae 2 s scil. *mortuorum* **83** Gell. 18, 8, 2 1 praemittas ex. gr. *tu enim tali socordia es* (Ma) 3 *eis socratium* (*-cum*) vel *eisocratium* (vel *-est*) ll.: Ἰσοκράτειον 3 s *hoχληρωδες*, ὀχληρωδες sim. vel om. ll.: em Ma 4 *si multorum* v. l. *symmiraciodes* (*-tio-*), *syn miratiodes*, *sym-*

84 (189 s) si tam corpus loco validum ac regione maneret
scriptoris, quam vera manet sententia cordi
85 (191 s) sed nunc sol is mihi in magno maerore ⟨datorque⟩
tristitia in summa, crepera ⟨re⟩ inventus salutis
86 (193) intubus praeterea pedibus praetensus equinis
87 (194) flebile sepe simul lacrimosaeque ordine tallae
88 (195) lippus edenda acri assiduo ceparius cepa
89 (198 s) sicuti cum primos ficos propola recentis
protulit et pretio ingenti dat primitus paucos
90 (200) deficit alma Ceres, nec plebes pane potitur
91 (202) Laevius pauperem ait se ingentia munera fungi
92 (203 ss) nam si, quod satis est homini, id satis esse potisset,
hoc sat erat: nunc cum hoc non est, qui credimus porro
divitias ullas animum mi explere potisse?
93 (206 s) absterge lacrimas, et divos ture precemur:
consilium fassi placent, tu ⟦ne⟧ inpune luperis
94 (208 s) dic quam cogat vis ire minutim
per commissuras rimarum noctis nigrore
95 (210 s) ne designati rostrum praetoris pedesque
spectes
96 (214) possisne elabi, an porro prodenda dies sit

---

miratiodes (-cio-) sim. ll.: *si miraciodes* (i. μειρακιῶδες) Ma sed cf. Leo [3]846 s **84** Non. 173 2 *scriptores* trad.: i. *Lucili epistolographi* **85** Non. 13 1 *sannunt* ll.: *sed nunc* Ma: *sane nunc, nam tu* alii ⟨*metuque*⟩ Scal. 2 *summo* ll. *saluti es* Lachm. **86** Char. GL I 100 Brev. expos. Verg. georg. 1, 120 Non. 209 *intibus* Char.: *intyba* (vel sim.) Brev. expos. *praessus (presus)* Brev. expos. ll.: *perserpsit (-pit)* Char. ll. loquitur conviva rustica incontentus cena. sed cf. Leo 847 **87** Non. 201 *talpae* trad.: em Scal. **88** Prisc. GL II 203 Non. 201 *lippo sedenda agri asido* Non. L[1] *assidue (ads-)* Prisc. ll. *cepa lacrimosa* Non. describit speciem ministri sordidi **89** Non [1]154. [2]281 1 *primus* Non.[2] *propulo* Non.[1] L 2 *pirotulit et* vel *protuli item* trad. *ad* Non.[1] **90** Prisc. GL II 502 loquitur conviva rusticus **91** Non. 497 *laelius* v. l.: unus e convivis ignobilibus **92** Non. 445 1 *potis esse (sesse) potisset* ll. 3 *mihi* ll. *posse* Leid. **93** Schol. Veron. Verg. Aen. 8, 106 + Non. 133 2 *superbis* Non. ll., at *lupari* Non. **94** Non. 515 dominus in servum ligurrientem ac mendacem invehitur 1 *quam* scil. *feram* **95** Non. 455 *praetores* v. l.: intellege *pr. rusticum*, cuius fastus ne spectet ex urbe cedit qui loquitur. contulit Ma v. 1130, ita ut agatur de C. Caecilio Metello Caprario cos. a. 113 (Ma proll. XLVII), sed cf. Cichor. p. 277 ss **96** Non. 363 Don. Ter. Andr. 313 hoc versu et sequentibus de bello agi ab Aemilio Paullo a. a. Chr. 180 cum Liguribus gesto sagaciter enucleavit Ma (cf. Liv. 40, 25 ss) *porro* om Non. inter se deliberant homines ab hoste obsessi vel, Cichorio si assentimur, imperator unusque e legatis

97 (215) nam omnibus unus dolor ⟨turpi⟩ re captus labosque
98 (216 s) ⏑⏑ hic solus vigilavit, opinor,
et cum id mi visus facere est, tum retia nexit
99 (218) maior erat natu. non omnia possumus omnes
100 (219) custodem classis catapultas pila sarisas
101 (220) postquam praesidium castris educere crevit,
102 (221) urceus haut longe Gemino, mixtarius Paulo
103 (222) da bibere ab summo ⏑⏑–⏑⏑–⏑⏑–⏑
104 (225) macte, inquam, virtute simulque his viribus esto
105 (226 s) verum unum cecidisse tamen senis Tiresiai
aequalem constat
106 (228 s) servorum est festus dies hic,
quem plane hexametro versu non dicere possis
107 (230) – salvere iubere salutem est mittere amico
108 (236 s) et
id solum adversae fortunae reque resistit
109 (238 s) –⏑⏑–⏑⏑ 'chauno meno' inquit balba, sororem
lanificam dici, siccam atque abstemiam ubi audit
110 (242) si nosti, non magnus homo est, nasutus, macellus
111 (243 ss) cui neque iumentum est nec servus nec comes ullus:
bulgam, et quidquid habet nummorum, secum habet ipse,
cum bulga cenat, dormit, lavit. omnia in una
sunt homini bulga: bulga haec devincta ⟨la⟩certo est

---

97 Serv. auct. Aen. 10, 398 militum describitur dolor **98** Prisc. GL II 470. 536. Diom. GL I 369 1 *hic* scil. *Paullus*, legatus loquitur 2 *id* veluti otio operam dare et desidiae (Ma) *mihi* ll. *nectit* Diom. ll. **99** Macr. sat. 6, 1, 35 **100** Non. 552 *catapulta stila* ll. scil. *comparare iussit senatus C. Matienum* (cf. Liv. 40, 26, 8) **101** Non. 261 *decrevit* trad., sed de *cernere* agit Non. scil. *imperator* **102** Non. 546 *aut* trad. intelleguntur M. Servilius Geminus et L. Aemilius Paulus, convivium describitur **103** Porph. Hor. carm. 3, 21, 7 Don. Ter. Andr. 484 *ab* om Don. ll., unde *bibere e* Lindenbrog **104** Non. 341 Serv. auct. Aen. 9, 641 *hic versibus* Non. *esto* om Serv. **105** Non. 235 *veterum* trad. *senem tiresiam* trad. *unum* scil. ex vetulis convivii ministris inter se pugnantibus (Ma) **106** Porph. Hor. sat. 1, 5, 87 (liber VI) cf. Fest. 343 Ma ad. l. Cich. 286 2 *exametro* trad. **107** Non. 324 dicit L. aegrotus **108** Non. 500 2 *id* scil. 'quod didicimus studiisque liberalibus nobis peperimus' Ma *reque* Leid.[1]: *reique* rell. **109** Non. 68 1 *thaunumeno* (-*nom*-) trad.: χαυνουμένη Mercier: θαῦμα μὲν (μέγα), θαυμαίνω alii: 'ego segnis maneo et bibula' (χαῦνο' μένω) interpretatur Ma *valva* ll. 2 'non vinosam et sobriam' **110** Non. 136 quadrat in hominem avarum (Ma) **111** Non. 78 1 *cui* i. *avaro illi* 2 '*sacculum*' 3 s *omnis in una seti hominibus* ll.: em Lachm. et Ma

112 (247 s) quem neque Lucanis oriundi montibus tauri
ducere protelo validis cervicibus possent
113 (251) tres a Deucalione grabati restibus tenti
114 (252) pluma atque amphitapoe et si aliud quid deliciarum
115 (253) hic tu apte credis quemquam latrina petisse?
116 (257) ‘nequitia occupat hoc, petulantia prodigitasque’
117 (258 s) ‘peccare inpune rati sunt
posse et nobilitate facul propellere iniquos’
118 (261 s) haec, inquam, rudet ex rostris atque heiulitabit,
concursans, veluti Ancarius, clareque quiritans
119 (263) Phryne nobilis illa ubi amatorem inprobius quem
120 (264 s) rador subvellor, desquamor pumicor, ornor,
expolior pingor
121 (266) ne auriculam obsidat caries, ne vermiculi qui
122 (267) quos? oculi non sunt neque nasum? et qualia sunt!
123 (268) calda siem ac bene plena, si olorum atque anseris collus
124 (269 s) qui te diligat, aetatis facieque tuae se
fautorem ostendat, fore amicum polliceatur
125 (271) aetatem et faciem, ut saga et bona conciliatrix
126 (273 s) nunc, praetor, tuus est: meus, si discesserit horno
Gentius

---

112 Non. 363 1 *quem* scil. *avarum a bulga* 2 ‘*proporro*’ **113** Non. 181 *grabbati* ll. praeter L^1 ‘*cubilia tenta*’ sordida describuntur **114** Non. 540 *amfitapoe (-fyt-)* ll.: ‘*vestes utrimque habentes villos*’ spernuntur a sordido illo **115** Non. 212 *hoc . . . credit* ll.: alii aliter versum interpretari ac sanare conati sunt convivarum sordidorum inbalnitiem carpi cogitat Ma **116** Non. 159 nobilitatis increpantur vitia *hoc* scil. alterum in civitate civium genus *peculantia (pen-)* Non. ll. **117** Non. 111 1 *rati* scil. *nobiles* 2 *nobilitate:* aut abl. aut gen.: *nobilitati* Ma, sed cf. 491 (Ma) *aetate* gen. **118** Non. 21 1 = Varr. ling. 7, 103 cf. Ma ad l. Cichor. 282 s 1 *e* Non. *heilitabit* Varr. cod.: *heiulitavit* Non. 2 ‘*clamans*’ **119** Non. 351 (liber VII) *fryne* trad. **120** Non. 95 1 *sador subbellor* trad. 2 *expolior* Dousa Leo^3 (847): *expilor* ll. ⟨*ex*⟩*pingor* Ma loquitur scortum **121** Non. 21 *vermiculique* trad. **122** Non. 215 amatores defendit scortum *quoi si* Lachm.: *quis* Onions Mue *neque nasum est, qualia sentit*? Lachm.: *neque n. et q. sanis* Mue **123** Non. 200 *caldais seme* Leid.^{1}: *caldissime* L^2 *plenai iasolorum* trad. sic enim alia corporis vitia compensantur **124** Gell. 9, 14, 21 1 *aetati* vulgo *tua est* v. l. 2 *fore se* trad. verba sunt hominis vel mulieris lenocinantis (Ma) **125** Non. 23 scil. *laudat* ‘*femina ad lubidinem virorum indagatrix*’ **126** Don. Ter. Andr. 976 1 *decesserit* Mue: *discesseris* ci Cich. scil. praetor in provinciam *homo* v. l. 2 *gentili* trad.: Lucili puer amasius (cf. Apul. apol. 10)

127 (275) _ hic est Macedo, si Agrion longius flaccet
128 (276 s) huncin ego umquam Hyacinto hominem, cortinipotentis
deliciis, contendi?
129 (278) hunc molere, illam autem ut frumentum vannere lumbis
130 (279 ss) hanc ubi vult male habere, ulcisci pro scelere eius
testam sumit homo Samiam sibi, 'anu noceo' inquit,
praecidit caulem testisque una amputat ambo
131 (282 s) dixi. ad principium venio. vetulam atque virosam
uxorem caedam potius quam castrem egomet me
132 (286) esuriente leoni ex ore exculpere praedam
133 (287) _ ◡ ◡ iratae ad catulos accedere inultum
134 (288 s) iactari caput atque comas, fluitare capronas,
altas, frontibus inmissas, ut mos fuit illis
135 (290) quinque hastae, aureolo cinctu rorarius veles
136 (291) primum fulgit, uti caldum e furnacibu ferrum
137 (292) solem, auram adversam segetem inmutasse statumque
138 (293) tristis, difficiles sumus, fastidimus bonorum
139 (296 s) _ ◡ ◡ quod gracila est, pernix, quod pectore puro,
quod puero similis,
140 (298) intus modo stet rectus, foris subteminis panus
141 (300 s) gallinaceus cum victor se gallus honeste
altius ⟨in⟩ digitos primoresque erigit unguis

---

127 Non. 110 '*languet*' '*deficit*' poetae pueri laudantur delicati **128** Non. 258 1 'Apollinis' 2 '*comparavi*' ad rem cf. Cich. 289 s **129** Non. 19 *hunc* scil. *moechum* *illa* trad. *tum vis* trad. scil. *videt maritus* **130** Non. 398 1 '*male habere*' = castigare *cele* Non. ll. 2 *ibi* trad. *anu noceo* Gell. 4, 16, 6: *an uno telo* Non. ll. **131** Non. 21 **132** Non. 102 *uti esurienti* trad. de centurione in bello Hispanico fortitudinem praestante (Ma) **133** Non. 457 *rate accederet* ll.: em Lachm. *atque leae* Ma *iratae* ⟨*tigris*⟩ vel ⟨*leae*⟩ Leo: *irat* ⟨*aeque urs*⟩ *ae* Cich. **134** Non. 22 1 *actari* et *fruitare* trad. *comes* v. l. '*comas quae ante frontem sunt*' 2 *missas* v. l. de Lusitanis bello Numantino a Scipione deletis accipit Ma cf. Cich. 32 s **135** Non. 553 *velis* trad. *hastae* scil. *purae datae sunt equiti*, *veles* scil. *donatur* Ma **136** Non. 506 *et furnacium* ll. de luna agi probavit Ma **137** Non. 395 *solam* ll. praeter L[1] *satumque* cl. Dousa verba sunt agricolae queruli **138** Non. 496 scil. *nos senes* **139** Non. 489 (liber VIII) *est* Lachm.: *et* trad. scil. *puella viro placet* **140** Prisc. GL II 115 Char. I 105 VII 285 Non. 149 *rectus* scil. *fusus* '*globus subteminis*' recto ordine auctus appareat (Ma) **141** Non. 427 de muliere superba 1 *onestem* ll. 2 *altius* ⟨*in*⟩ Ma: *telitus* ll.: *sustulit* ⟨*in*⟩ Aldina: *intulit is* Lachm. *quae erigunt* ll.

142 (303 s) cum poclo bibo eodem, amplector, labra labellis
fictricis conpono, hoc est cum psolo copumai
143 (305) tum latu conponit lateri, et cum pectore pectus
144 (306) – et cruribus crura diallaxon ⏑ ⏑ – ⏑
145 (307) a⟨t⟩ laeva lacrimas muttoni absterget amica
146 (308) quarum et abundemus rerum et quarum indigeamus
147 (312) pistrinum adpositum, posticum, sella, culina
148 (313) si omne iter evadit stadiumque acclive tolutim
149 (317) sallere murenas, mercem in frigdaria ferre
150 (319) hinc ancilia, ab hoc apices capidasque repertas,
151 (320) praesul ut amptruet inde, ut vulgus redamptruet inde
152 (322 s) frumentarius est: modium hic secum atque rutellum
una adfert
153 (324 s) ⟨et⟩ latere⟨s⟩ qui ducit, habet nihil amplius a me
quam conmune lutum ac paleas caenumque aceratum
154 (327) tu milli nummum potes uno quaerere centum
155 (328 s) quid e⟨r⟩go? si ostrea Cerco
cognorit fluvium limum ac caenum sapere ipsum
156 (330) crisabit ut si frumentum clunibus vannat

---

142 Non. [1] 260, 27 [2] 308 1 *bibo eodem* Non.[2]: *eodem obvio* Non.[1] 2 *fictrices* Non.[2]: om Non.[1] *cụm psolo' copumai: cum via* (om Guelf.) ωλοκοπουμη Non.[2] ll.: *cum ipso loco pomas* Non.[1] ll.: ψωλοκοποῦμαι Iunius: 'cum tentigine rumpor' **143** Non. 260, 29 *tuum latum* trad. *pectus* scil. *iungit* **144** Porph. Hor. sat. 1, 2, 125 διαλλάξων **145** Porph. et Schol. Hor. sat. 1, 2, 68 *a* om Schol. '*virili membro*' *abstergeret* Porph. **146** Non. 498 scil. scire debet medicus (Ma) **147** Non. 217 domus partes posticae **148** Non. 4 *omnem* trad. *inter* v. l. '*volutim*' '*volubiliter*' scil. *equus meus* **149** Prisc. GL II 546 *frigidaria* v. l. de mercatore salsamentario **150** Prisc. GL II 251 (liber IX, inprimis agit de orthographia) agitur de Saliorum institutis **151** Fest. 270 cf. Non. 165 *praesul* scil. *Saliorum ampiruet* Fest.: '*motus edat*' in Saliorum exultationibus *ut* om Fest. *redantruet inde* Non.: *redamplavit at* Fest. (*redantruare* lemmate): '*redeat inde*' **152** Non. 18 1 'qui frumentum in frumentationibus accipit' Cich. 292 ss *adque* v. l. *etrutellum* trad. 2 *unam* (-*um*) trad. **153** Non. 445 de laterario agit Lucilius 1 *latere⟨s⟩* Leo [3] 848: *latere⟨m⟩* Ma *a me* Leo: *nam* ll.: *na⟨tu⟩m* Ma 2 *a paleis* ll.: prob. Ma: em Francken *cenumque aceroso* ll., sed Non.: '*aceratum . . . est lutum paleis mixtum, ut laterariis usus est*' *cenoque* Ma **154** Gell. 1, 16, 10 Macr. sat. 1, 5, 7 *tu* om Gell. ll. *milli* abl. **155** Non. 216 1 *ostrea Cerco* Cich. 296 s: *cerno ostrea* ll.: *Capito* (vel *Cicero*) *ostrea* Leo [3] 849: *tenera ostrea* Ma *ostrea* neutr. de *Cercone* gentis Lutatiae cogn. cf. Cich. l. c. Thes. suppl. 334 2 i. *fluviorum*? Ma **156** Non. 19 *cursavit* trad.: *crisabit* sc. *puella* ut senem decrepitum excitet

157 (331 s) quod deformis, senex arthriticus ac podagrosus
est, quod mancus miserque, exilis, ramite magno
158 (333) scaberat, ut porcus contritis arbore costis
159 (334 s) si nihil ad faciem et si olim lupa prostibulumque,
nummi opus atque obsi
160 (336 s) arripio, et rostrum labeasque hoc vociferanti
percutio dentesque advorsos discutio omnis
161 (338 ss) non haec quid valeat, quidve hoc intersiet illud,
cognoscis. primum hoc, quod dicimus esse poema.
pars est parva poema
162 (341 ss) – ᴗ epistula item quaevis non magna poema est.
illa poesis opus totum, (tota[[que]] Ilias una
est, una ut θέσις annales Enni) atque opus unum
est, maius multo est quam quod dixi ante poema.
qua propter dico: nemo qui culpat Homerum,
perpetuo culpat, neque quod dixi ante poesin:
versum unum culpat, verbum, entymema, locum ⟨unum⟩
163 (349 s) labora
discere, ne te res ipsa ac ratio ipsa refellat
164 (351 s) A primum est, hinc incipiam, et quae nomina ab hoc sunt,
deinde
165 (352 ss) 'A primum' longa, ⟨'ab'⟩ brevis syllaba. nos tamen unum
hoc faciemus et uno eodemque ut dicimus pacto
scribemus 'pacem: placide; Ianum, aridum: acetum',
῞Αρες Ἄρες Graeci ut faciunt
166 (356) fervere, ne longum. vero: hoc lectoribus tradam
167 (357) fervit aqua et fervet, fervit nunc, fervet ad annum

---

157 Non. 166 1 *apopititus* vel *apθpititus* trad. *as* (i. *ac*) *potagrosus* trad. 2 *ramice* v. l.: '*hirnea*' **158** Prisc. GL II 507 **159** Non. 498 2 *numi* vel *numini* trad. *obsit* ll.: em Leo: i. ὄψου: *subit* Ma **160** Non. 455 1 *labe atque hoc zeferiatin* trad. **161** Non. 428 1 *haec* scil. *poesis valeant* Lachm. *huic* I. Dousa ad rem cf. Ma 129 ss **162** Non. 428 cum antecedenti coniunxit Ma 2 *totaque illa summa* trad. 3 *ut* θέσις: θέσις *ut* trad.: *una poesis ut* Munro *opus*: *stoc* trad.: ἔπος Lachm. 6 *poesin inversum* trad. 7 *entymema timalocum* trad.: *e. locumve* Lachm. **163** Non. 286 1 s *discere labora ne res te* trad. **164** Ter. Scaur. GL VII 18 Varr. edd. Goetz-Schoell p. 207 **165** Ter. Scaur. et Varr. ll. ll. 1 *a primum longa brevis* trad. '*A primum*' Goetz-Schoell: *a*⟨*a*⟩ *primum* Ribb. Ma ⟨*ab*⟩ Goetz-Schoell: ⟨*a*⟩ Ribb. 2 *diximus* I. Dousa **166** Non. 503 *ne: an* ll.: *e* Lachm. *lictoribus* trad. **167** Quint. inst. 1, 6, 8 Non. 502 cf. Prob. GL IV 241 Prisc. GL II 478

168 (358 ss) ‘meille’ hominum, duo ‘meilia’, item huc e utroque opus, ‘meiles’
‘meilitiam’. tenues i: ‘pilam’ in qua lusimus, ‘pilum’
quo piso, tenues. si plura haec feceris pila
quae iacimus, addes e ‘peila’ ut plenius fiat

169 (362 s) porro hoc si filius Luci
fecerit, i solum, ut ‘Corneli Cornificique’

170 (364 ss) iam ‘puerei venere’ e postremum facito atque i,
ut puer⟨e⟩i plures fiant. i si facis solum,
‘pupilli, pueri, Lucili’, hoc unius fiet

171 (367 s) mendaci furique addes e, cum dare furei
iusseris

172 (369 s) ‘hoc illi factum est uni’, tenue hoc facies i:
‘haec illei fecere’, addes e, ut pinguius fiat

173 (375 s) atque accurrere scribas
dne an c non est quod quaeras eque labores

174 (377 s) ⟦a⟧ r⟦e⟧: non multum ⟦ab⟧est, hoc cacosyntheton atque canina
si lingua dico: nihil ad me, nomen enim illi est

175 (379 s) s nostrum et semigraecei quod dicimus sigma
nil erroris habet

176 (385) inprobus, confidens, nequam, malus ⟨ut⟩ videatur

177 (386 s) horum est
iudicium, — Crassis, ut di⟨xi⟩, scribimus, ante —

---

168 Ter. Scaur. GL VII 19 cf. Vel. Long. GL ibid. 56, 13 Mar. Victorin. VI 18 1 s *mille*, *milia*, *mille* (pro *meiles*), *militiam* trad.: em Scal. 2 *pilam qua ludimus* Scal. 3 *ipso* trad. 4 *adde se* (*adesse*) *pella* trad. *plenus* v. l. **169** Char. GL I 78 VII 251 1 *si filius Luci* I. Dousa e cod. Coloniensi: ⟨. . .⟩ *uui* ⟨. . .⟩ N 2 *ferit* Dousa: *feceris* F. L. Schmidt *i solum* F. L. Schm.: *colum* N: *collum* Dousa *cornelii cornificiiq(ue)* N **170** Vel. GL VII 56 1. 2 = Quint. inst. 1, 7, 15 3 cf. Char. GL I 79 1 *puerbi* Vel. cod.: *pueri* (-*e*) Quint. ll. *e: et* Quint. v. l. Vel. 2 *puerei* om Vel. *faciant* Vel. 3 *et Lucilli* Vel. *lucii* Char. cod. *fieri* Char. cod. **171** Quint. inst. 1, 7, 15 1 *furi* trad. **172** Vel. GL VII 56 2 *ille facere* trad. *fiat: facit* trad. **173** Vel. GL VII 62 1 *scribes* trad. 2 *dne* et *c* ablativi sunt Marxio *c*: *T* trad. *quot* trad. *aeque* trad.: *atque* vulgo: em Skutsch **174** Vel. Long. GL VII 47 2 *enim: hoc* ll. compendio particulae *enim* a scriba male explicato ‘hoc r si cacosyntheton dico, et si canina littera dico, non multum est: hoc nihil ad me. nam r illi litterae nomen profecto est’ interpretatur Ma **175** Vel. l. l. 47 1 *semigraece* trad. 2 *nihil* trad. **176** Non. 262 (liber X, de cuius argumento cf. Vita Persii p. 238 Jahn Porph. Hor. sat. 1, 10, 53) de oratore illius aevi intellegit Buech. **177** Non. 396 1 *honorum* ll. 2 *Crassis* Cich. (300 s): *crassis* Leo[3] (850): *crisis* Ma: *phrasis* Buech. *di⟨xi⟩ scr.* Leo[3]: *discribimus* codd.: *descripsimus* Buech.

hoc est, quid sumam, quid non, in quoque locemus
178 (388) 'ne ⟨illum ego⟩ in arce bovem descripsi magnifice' inquit
179 (389) tonsillas quoquo validis in funibus aptas
180 (390) fluctibus a⟨c⟩ ventisque adversis firmiter essent
181 (391) languor obrepsitque pigror torporque quietis
182 (392) quamvis desubito trinis deducere scalis
183 (393) pone paludatus stabat rorarius velox
184 (394 s) Scipiadae magno improbus obiciebat Asellus
lustrum illo censore malum infelixque fuisse
185 (397) hic, ubi concessum, pellesque ut in ordine tentae
186 (398 s) praetor noster adhuc, quam spurcos ore quod omnis
extra castra ut stercus foras eiecit ad unum
187 (401 s) ⏑⏑⏑ scalprorum forcipiumque
milia viginti
188 (405 s) annos hic terra iam plures miles Hibera
nobiscum meret —
189 (407 s) vim
sternendam et iaciendum huc aggerem et id genus rudus
190 (409 s) conventus pulcher: bracae, saga fulgere, torques
† datis magni

---

3 ⟨*singula verba loco*⟩ pergit Leo[3], ad materiam poeseos hos versus potius spectare quam ad verba censet Ma. sed cf. Cich. 299 s **178** Don. Ter. Andr. 324 *ne* vel *neque* trad.: νὴ τὸν Buech. ⟨*illum ego*⟩ Ma, dubitat Leo[3] (851) *marce* unus βοῦς ἐν πόλει *descripsit*, *-isti* v. l. **179** Non. 235 *consellas quoque* trad. *quoquo* Buech.: *quoque* ⟨*quae*⟩ Ma *finibus* Guelf. **180** Non. 512 *avenentisque aversis* trad. *a*⟨*c*⟩ Leo[3] (851) *essent* scil. *naves* **181** Non. 219 *obressitque* trad. **182** Non. 517 *deducere* scil. *ex aedibus meretricem* (Buech.), *e navibus milites classiarios* (Cich. 301 s) **183** Non 553 acies describitur **184** Gell. 4, 17, 1 (liber XI) 1 Ti. Claudi Aselli et P. Corneli Scipionis inimicitiae notae sunt (cf. Cic. de orat. 2, 268) **185** Non. 181 *huc* Mue *consessum* F. Dousa 'tentoria militum' **186** Non. 394 *praetor* scil. *nulla re magis profuit* (Ma) *spurcus* trad.: intellege *scorta virilia* (Ma) **187** Char. GL I 94 *scalptorum* trad. 1 scil. *medicorum*, quae instrumenta e militum (Ma) vel ordinum (Cich.) sarcinis removit Scipio **188** Non. 344 1 *errat* (vel *erarat*, *-bat*) *tam* trad. *hiberna* trad. agitur de milite exercitus veteris mollitie corrupto **189** Non. 18 1 *viai* Mercier Cich. 2 *sternenda* ll.: *sternendam* scil. *hostium* Ma: *sternendae* Merc. Cich. '*stercus*' **190** Non. [1]227. [2]506 1 *c. p.* scil. Gallorum vel Celtiberorum *braces (-ch-)* Non.[1] *torquem* Non.[1] 2 *datis* om Non.[2]: *sat* Lachm. *torques aurati* ci Ma: *t. caelati m.* Cich. (307 s)

191 (411 s) conicere in versus dictum praeconis volebam
Grani
192 (413 ss) Lucius Cotta senex, crassi pater huius, Paceni,
magnus fuit trico nummarius, solvere nulli
lentus
193 (416) nec mihi amatore hoc opus nec tricone vadato
194 (417) si tricosus, bovinatorque ore inprobus duro
195 (418 ss) Quintus Opimius ille, Iugurtini pater huius,
et formosus homo fuit et famosus, utrumque
primo adulescens, posterius dare rectius sese
196 (422 ss) Cassius Gaius hic operarius quem Cephalonem
dicimus, sectorem furemque hunc Tullius Quintus
iudex heredem facit, et damnati alii omnes
197 (425) inde venit Romam, tener ipse etiam atque
puellus
198 (426) non laudare hominem quemquam, neque mu facere, umquam
199 (427) hunc, siquid pueris nobis, me et fratre, fuisset
200 (428 s) huic homini quaestore aliquo esse opus atque
corago,
publicitus qui mi atque e fisco praebeat aurum
201 (431) firmiter hoc pariterque tuo sit pectore fixum
202 (432) assensus sum homini
203 (435 s) hunc iuga mulorum protelo ducere centum
non possunt
204 (438 s) – ∪ ∪ – primum dominia atque sodalicia omnia
tollantur

---

191 Gell. 4, 17, 1 2 de Granio praecone cf. Ma comm. 153 ss **192** Non. [1] 22. [2] 338 1 *lucilius* solus L Non.[1]: om rell. L. Aurelium Cottam cos. a. 119 eiusque filium cognominem, tribunum plebis a. 95, agnovit Cich. (308 ss) *pacem* vel *paneci* v. l. 2 *trico fuit* Non.[2] '*morosus et ad reddendum durus*' **193** Non. 8 *amore* trad. *tricone* scil. *Cotta illo* **194** Gell. 11, 7, 9 Non. 76 *hic si tricosus* Non. ll.: *stricosus (-ch-)* Gell. ll. *boviator* Non. ll.: '*conviciator*' **195** Non. 305 ad rem cf. frg. 1280 Ma Cic. de orat. 2, 277 Ma ad l. Cich. 310 ss 1 *opimus* trad. 3 *da* trad. **196** Non. 276 ad versuum interpretationem cf. Cich. 313 ss 1 ad *op.* contulit Cich. *operaria* = *meretrix* 2 *sextorem* v. l. *furiumque* trad. *Quintus*: *quem* ll. 3 *index* trad. '*exheredati*' **197** Prisc. GL. II 231 Trimalchionis iuvenis fata confert Ma **198** Char. GL I 240 *mu* edd. ex lemmate Char.: *enim mu* excerpta Parisina: om cod. '*vituperare*' *umquam* N[1]: *inquam* cod. Colon. Dousae N[2] *in quemquam* exc. Paris. **199** Serv. auct. Aen. 2, 77 (liber XII) *hunc* i. *tutorem quem pater instituerat* **200** Non. 513 1 *hemini* v. l.: i. *Lucilio prodigo* 2 *mihi* et *episco* trad. **201** Non. 512 **202** Prisc. GL II 399 **203** Non. 363 1 'proporro' Ma p. 95 ad v. 248 **204** Non. 281 (liber XIII) '*convivia*'

205 (440 s) hoc fit idem in cena. dabis ostrea milibus nummum
empta

206 (442 s) nam sumptibus magnis
extructa ampliter atque ⟨. . .⟩ cum accumbimus mensa

207 (444) idem epulo cibus atque epulae Iovis omnipotentis

208 (445) et non, pauper uti, Samio curtoque catino

209 (447) cui parilem fortuna locum fatumque tulit fors

210 (448) ‿ ◡ ◡ unus modo de multis qui ingenio sit

211 (449) acribus inter se cum armis confligere cernit

212 (450 s) aut forte omnino ac fortuna vincere bello.
si forte ac temere omnino quid, quorsum? ad honorem?

213 (452) ut perhibetur iners, ars in quo non erit ulla

214 (456) cum illud quid faciat, quod manducamur in ore

215 (457 s) naumachiam licet haec, inquam, alveolumque putare, et
calces. delectes te, hilo non rectius vivas

216 (459 s) "quin potius vitam degat sedatus quietam." —
'quanto antiquius, quam facere hoc, fecisse videri!'

217 (461) dilectum video studiose vulgus habere

218 (462 s) non paucis malle ac sapientibus esse probatum
ἢ πᾶσιν νεκύεσσι καταφθιμένοισιν ἀνάσσειν?

219 (464 s) ad regem legatus, Rhodum, Ecbatanam ac Babylonem
ibo, cercurum sumam

---

205 Non. 216 **206** Non. 511 Prisc. GL III 71 2 *extructam* ll. ⟨*opibus*⟩ ci Ma **207** Non. 204 *ide*, *id* v. l. *epulatioiovis* vel *epulatio* trad. **208** Non. 398 '*testeo*' cf. Ma ad l. **209** Non. 425 *fatūmque*? Ma. sed cf. Leo[3] 851 **210** Non. 519 '*malis*' **211** Non 261 scil. ***Iupiter***? Ma **212** Non. 425 1 scil. *se posse imperator putabit* 2 *cursum* ll.: *rursum* Lachm. **213** Serv. auct. [1] georg. 4, 25 [2] Aen. 4, 158 *est* Serv. auct.[1] **214** Non. 477 (liber XIV) *faciat* scil. *corporis valetudini* '*manducamus*' **215** Prisc. GL II 215 agit de hominum vanorum studiis gloriae ac divitiarum (Ma) 2 *dilectes* v. l. '*ullo*' **216** Non. 426 1 *vita* trad. 2 *quantu* et *videaris* trad. *viderist* Lachm.: *videris* I. Dousa '*melius*' **217** Non. 230 'carum' Ma, de vulgo dilectum e multis habente cogitat Leo [3]851 **218** Non. 519 1 *male* Guelf. dixerit Scipio (Ma) **219** Non. 533 1 *etbatanam* 2 *cyrcerum* trad.: em e lemmate '*cercyrus navis . . . Asiana pergrandis*' *summam* v. l. verba esse Scipionis legationem illam a. 140/138 a. Chr. inituri opinatur Ma, contradicit Cich., de legatione libera senatoris cuiusdam agi ratus (321 ss)

220 (467 s) Publius Pavus mihi † tubitanus quaestor Hibera
in terra fuit, lucifugus, nebulo, id genus sane
221 (469 s) si mihi non praetor siet additus atque agitet me,
non male sit: ille, ut dico, me exenterat unus
222 (471) quem metuas saepe, interdum quem utare libenter
223 (473) cenam, inquin, nullam neque divo prosiciem ullam?
224 (474 s) idne aegre est magis, an quod pane et viscere privo?
'quod viscus dederas tu quidem, hoc est: viscera largi'
225 (476) ipse ecus, non formonsus, gradarius, optimus vector
226 (480 ss) multa homines portenta in Homeri versibus ficta
monstra putant, quorum in primis Polyphemus ducentos
Cyclops longus pedes: et porro huic maius bacillum
quam malus navi e corbita maximus ullast
227 (484 ss) terriculas, Lamias, Fauni quas Pompiliique
instituere Numae, tremit has, hic omnia ponit.
ut pueri infantes credunt signa omnia aena
vivere et esse homines, sic isti somnia ficta
vera putant, credunt signis cor inesse in aenis
pergula fictorum veri nihil, omnia ficta
228 (495) scit po⟨e⟩eticon esse, videt tunica et toga quid sit

---

220 Non. 18 non Scipionem loqui, sed Q. Fabium Maximum quaestorem probavit Cichor. 317 1 *turbetanus* v. l.: *Bubetanus* tempt. Ma: *Turranius* alii **221** Macr. sat. 6, 4, 2 cf. Serv. Aen. 6, 90 suspirat quaestor quidam veluti P. Pavus sub imperio praetoris 2 *extenterat* trad. **222** Non. 481 *quem* scil. *praetorem* **223** Non. 220 *inquit* v. l. *prosectam* trad.: em Scal. e Varr.: '*exta quae aris dantur ex fibris pecudum dissecta*' **224** Non. 184. 470 1 *aegri* ll. *vicere* G^1 *privo* pro adiect. habet Leo^3 851 de versibus his difficillimis egere Ma 177 ss Cich. 325 ss: de visceratione Romae populo danda cogitat Cich., de re apud Numantiam acta Ma Buech. **225** Non. 17 *equus* v. l. '*molli gradu et sine succussatura nitens*' sed cf. Cich. 34 s *victor* ll. **226** Non. 533 4 legitur in opere musivo musei Tunesiani (liber XV) cf. Hom. ι 190 ss 319 ss 1 *versi ficta*, *versificata* trad. 2 *ducendos* L^1 3 *bacchillum* trad. 4 *navi e* musiv.: *navis in* Non. ll. '*corbita est genus navigii tardum et grande*' *ulla* Non. ll. **227** Lact. inst. 1, 22, 13 epit. 22 3 s = Non. 56 1 *terricolas* v. l.: δείματα 3 *ut: et* Non. *enea* Non. v. l.: *aena*, *athena* sim. Lact. v. l. 4 *omnia* trad. 5 *ahenis*, *haenis* v. l. 6 *percula* epit. *pictorum* trad. *picta* epit. **228** Non. 536 *tunicam* ll. ⟨*textoris pectinem aduncum*⟩ suppl. Ma poetam philosophum irridere ratus

229 (499 s) praeter quam in pretio: primus semisse, secundus
nummo, tertius iam pluris quam totus medimnus

230 (501 s) quae gallam bibere ac rugas conducere ventris
farre aceroso, oleis, decumano pane coegit

231 (504 s) cum tecum est, quidvis satis est: visuri alieni
sint homines, spiram pallas redimicula promet

232 (506 ss) hunc milli passum qui vicerit atque duobus
Campanus sonipes succussor, nullus sequetur
maiore in spatio ac diversus videbitur ire

233 (509) subicit huic humilem et suffert citus posteriorem

234 (510) tintinnabulum abest hinc surpiculique holerorum

235 (511) trulleus pro stomide huic ingens de naribus pendet

236 (512 s) vilicum Aristocraten, mediastrinum, atque bubulcum
conmanducatus conrupit, ad incita adegit

237 (514) te primum cum istis insanum hominem et cerebrosum

238 (515 s) paenula, si quaeris, cantherius servus segestre
utilior mihi quam sapiens

239 (519 s) legavit quidam uxori mundum omne penumque.
quid 'mundum' (atque 'penus'?) quid non? quis dividet istuc?

---

229 Non. 213 1 *in pretio* scil. *frumenti modii cum annona cara esset inter se diversi non erant* *seminisse* vel *seminis* trad. 2 *plures* trad. **230** Non. 445 1 = Paul. Fest. 96 1 *vivere* Non. ll. *ventri* Paull. ll. 2 *olei* trad. *d. pane cumano* trad. **231** Non. 538 1 intellege: *mulier cum marito* 2 '*honestae mulieris vestimentum, hoc est tunicae pallium*' *promit* ll.: em Leo[3] 851 **232** Gell. 1, 16, 10 Macr. sat. 1, 5, 7 2 = Non. 16 1 *nunc* Gell. v. l. *milli* unus Macr.: *mille* Macr. alter Gell. codd. 2 *subcursor* Macr. ll.: *succustior* Gell. ll. agitur de equi viatorii praestantia in longo itinere conficiendo (Ma) **233** Gell. 4, 17, 3 *subicit* scil. *equus se domino* *suffercitus* ll.: em Lio **234** Non. 490 **235** Non. 22 *truleus postomide* trad. cf. στομίς 'de equo agitur mordaci, cuius os in vasculum capiti alligatum insertum est' Ma **236** Non. [1] 123. [2] 479 1 = [3] 143 agitur de equo mordaci domando 1 *aristocratem* Non. [2].[3] ll.: *magistograten (-crantem)* Non.[1] ll. *meiastrinum* Non.[2] ll.: '*ministrum et curatorem aedium*' 'balneatorem' Ma 2 *ut conrupit* Non.[2] **237** Non. 22 scil. *di perdant omnes* Ma, vilicum intellegens cum mediastrino atque bubulco **238** Non. 537 1 *paenulam* trad. 2 *mihi* scil. *homini parco* **239** Gell. 4, 1, 3 Non. 214 (liber XVI cf. Porph. Hor. carm. 1, 22, 10 *liber Lucilii XVI Collyra inscribitur eo quod de Collyra amica scriptus sit* et Censorin. de die natal. 3, 3) 1 *legat uxori* Non. ll. *atque penumque* Gell. ll. 2 *quod* Gell. unus

240 (522 ss) et
hi quos divitiae producunt et caput ungunt
horridulum

241 (525 s) Lysippi Iuppiter ista
transibit quadraginta cubita altus Tarento

242 (527 ss) rex Cotus ille duo hos ventos, austrum atque aquilonem,
novisse aiebat solos, ⟨sed⟩ demagis istos
ex nimbo austellos nec nosse nec esse putare

243 (530) publicitus vendis tamen atque extrema ligurris

244 (531) ‘hoc aliud longe est’, inquit, qui cepe serebat

245 (532 s) ‘fundi delectat virtus te, vilicus paulo
strenuior si evaserit’

246 (534 ss) ‘ibat forte aries, inquit, iam quod genus! quantis
testibus! vix uno filo hosce haerere putares,
pellicula extrema exaptum pendere onus ingens’

247 (537) ‘cur tam ignaviter hoc praesertim tempore quaeris?’

248 (538 s) nupturum te nupta negas, quod vivere Vlixen
speras

249 (540 ss) num censes calliplocamon callisphyron ullam
non licitum esse uterum atque etiam inguina tangere mammis,
conpernem aut varam fuisse Amphitryonis acoetin
Alcmenam, atque alias, ⟨He⟩lenam ipsam denique — nolo
dicere: tute vide atque disyllabon elige quodvis —
⟨κού⟩ρην eupatereiam aliquam rem insignem habuisse,
verrucam, naevum, punctum, dentem eminulum unum?

240 Non. 422 1 s *et hi: eti, etit* trad. τοὺς νεοπλούτους intellegit Ma **241** Non. 201 1 *ista: istac* Lachm.: scil. *navi pergrandi* 2 *transivit* trad. **242** Non. 98 1 ‘*rex Cotys*’ quidam Thraciae *duos* trad. 2 *novissime* trad. *alebat* L *solos* ⟨*se*⟩, ⟨*se*⟩ *solos*, *solos* ⟨*hos*⟩ alii ‘*valde magis*’ 3 *esse: es* L **243** Non. 513 *vendit* trad. intellege: *tu ganeo auctione facta* (Ma) **244** Non. 201 **245** Prisc. GL II 88 1 *dilectat* duo **246** Non. 235 2 *hoc se* trad. 3 ‘*conexum*’ ‘*conligatum*’ **247** Non. 513 cf. Prisc. GL III 71 **248** Prisc. GL II 475 (liber XVII) *nuptam* v. l. de Penelope agi apparet **249** Non. ^{1}25 3 = Non. ^{2}26 1 *nunc* trad. *caliplocamora* αλισφυρον (δαλσφυρον) trad. *illam* trad. 2 *atque: aquae* trad. 3 ‘*longis pedibus*’ ‘*obtortis plantis*’ *amifitrionis* vel *amfytreonis* (*-tronis*, *-trenis*) trad. 5 veluti *scortum*, *moecham* 6 ριν trad. ευπατερειαn trad. 7 *neunum* L *punctum: dictum* trad. *eminalum* L

250 (547 s) magna ossa lacertique
adparent homini
251 (550 s) cetera contemnit et in usura omnia ponit
non magna: proprium vero nil neminem habere
252 (552 s) ‘si non it, capito’ inquit ‘eum, et si calvitur’. “ergo
fur dominum?”
253 (555 s) milia tu centum frumenti tollis medimnum,
vini mille cadum
254 (557) rugosi passique senes eadem omnia quaerunt
255 (558) denique uti stulto nil sit satis, omnia cum sint
256 (559 s) ‘aurum vis hominem(ne?) habeas’. “hominem? quid ad aurum?”
quare, ut dicimus, non video hic quid magno opere optem
257 (561 s) sic tu illos fructus quaeras, adversa hieme olim
quis uti possis ac delectare domi te
258 (563) sic singillatim nostrum unus quisque movetur
259 (564) sume diem, qui est visus tibi pulcherrimus unus
260 (565) peniculamento vero reprehendere noli
261 (566) ut pueri infantes faciunt, mulierculam honestam
262 (567) rausuro tragicus qui carmina perdit Oreste
263 (568) purpureo tersit tunc latas gausape mensas
264 (569) illi praeciso atque epulis capiuntur opimis
265 (570 ss) tempestate sua atque eodem uno tempore et horae
dimidio et tribus confectis dumtaxat — eandem
ad quartam

---

250 Macr. sat. 6, 1, 43 de Iri atque Vlixis pugna ab ancilla Penelopae descripta cogitat Ma conlatis Hom. σ 66 ss **251** Non. 362 1 *contempni* L^1: scil. *Stoicus litterarum fur* (Ma) 2 ‘*perpetuum*’ propter breve vitae spatium (Ma) **252** Non. 7 1 *it* scil. *in ius fur* ‘*frustratur*’ 1 s scil. *capiet* **253** Non. ^{1}544. ^{2}495 (liber XVIII) 1 *tu* (vel *dum*) *centum* Leo^3 (852): *ducentum* ll. *formenti tolles* Non.^{1} **254** Non. 12 (liber XIX) ‘*rugosi* vel *sicci*’ scil. *pecuniam* **255** Non. 445 *ut* et *nihil* trad. **256** Non. 358 2 ‘*eligam*’, cum et aurum sordeat et dominus auri **257** Non. 358 1 *sic* ut formica 2 *ac: haec* trad. *domine* ll. praeter L^1 **258** Non. 176 **259** Non. 396 ‘scil. cuius laeteris memoria’ Ma **260** Non. 149 *penulamento* ll.: ‘*peniculamentum . . . pars vestis*’ lemma: scil. *mulieris honestae vere* trad. coniungas cum versu sequenti **261** Non. 56 **262** Prisc. GL II 542 *tragicus* scil. *ludius orestae* trad. *rausuro* (ab *raucio*) . . . *Or.* abl. absol.: *rausurum*, scil. *scimus*, et *Orestae* Leo^3 852 **263** Prisc. GL II 486 (liber XX) Granii praeconis cenam describi censet Ma **264** Non. 151 coniunxere editores iam dudum cum inc. 1174 ss *praecioso (praet-)* trad.: ‘*praecisum et omasum partes carnis et viscerum*’ **265** Gell. 3, 14, 11 agitur de febri semper eandem ad horam remittente (Ma) 1 *hora* trad. 3 *at* trad.

266 (573 s) Calpurni saeva lege in Pisonis reprendi,
eduxique animam in primori(s fauc)ibus naris
267 (575 s) iam disrumpetur, medius iam, ut Marsus colubras
disrumpit cantu, venas cum extenderit omnis
268 (577) nugator, cui dem, ac nebulo sit maximus multo
269 (578) proras despoliate et detundete guberna
270 (579 s) servus neque infidus domino neque inutili quaquam
Lucili columella hic situ Metrophanes
271 (581) primum Pacilius tesorophylax pater abzet
272 (584) Zopyrion labeas caedit utrimque secus
273 (585) iucundasque puer qui lamberat ore placentas
274 (587) nísi portenta anguísque volucris ác pinnatos scríbitis
275 (588 s) núnc itidem populó ⟨placere nólo⟩ his cum scriptóribus:
vóluimus capere ánimum illorum
276 (590 s) égo ubi quem ex praecórdiis
écfero versúm
277 (593) Pérsium non cúro legere, Laélium Decumúm volo
278 (595 s) néc doctissimís ⟨nec scribo indóctis nimis⟩. Man⟨íl⟩ium
Pérsium⟨ve⟩ haec légere nolo, Iúnium Congúm volo

---

266 Non. 427 1 *saevam legem P.* Iunius *lege* scil. *repetundarum reprehendi* ll. 2 *primoribus* ll. **267** Non. 201 scil. *homo iratus vel invidiosus potius quam vorax* **268** Non. 19 *cui dem* scil. *me*, dicit meretrix **269** Non. 490 Mar. Victorin. GL VI 56 *detundite* Non. ll. *detendite et spoliate* Victorin. ll. '*gubernacula*' ad interpretationem cf. Cich. 95 ss **270** Don. Ter. Phorm. 287 2 = Mart. 11, 90, 4 (liber XXII) 1 *inutilis* plerique *quaquam* Leo[3] (853) cum Donati edd. vett.: *quanquam* ll.: *cuiquam*, *quoiquam* edd. 2 *lucilius* boni Don. *columelle* Don. ll. *situs* Don. ll.: *situs (est)* vel *situ est* Mart. ll. *Metrophanes* om Don. **271** Corp. Gloss. IV p. XVIII *pater* honorifice (Ma) ad *abzet* cf. Altital. inschr. 68, 6 '*extinctus*' **272** Non. 210 '*pugnis ambobus*' **273** Prisc. GL II 506 (liber XXIII) **274** Non. [1] 191. [2] 436 (liber XXVI, primus omnium ac vetustissimus. cf. Ma proll. XXX ss Cich. 100 ss) *volucres* Non.[2] scil. *vos, poetae, populi animum non capitis* (Ma). cf. Cich. 130 **275** Non. 253 1 *his cum: istum* trad. *populost ut scr.* Leo (853), qui v. 2 fere supplet: ⟨*nostrum capere illi volunt*⟩ **276** Non. 297 2 *et fero* L[1] *effero* L[2] scil. *puero dictans* **277** Cic. de orat. 2, 25 cf. Ma comm. 220 ss Cich. 106 ss '*(Persius) omnium fere nostrorum hominum doctissimus*' '*(Laelium Decumum) cognovimus virum bonum et non inlitteratum*' ⟨*Gaium*⟩ *non c. l. Laelium., Decumum volo* Cich. **278** Plin. nat. praef. 7 1 *n. d.* ⟨. . .⟩ *Manium* ⟨*Manilium*⟩ Cich. (104 s), qui continuavit 278. 277 2 de Iunio Congo cf. Cich. 121 ss

279 (597 s) squálitate súmma ac scabie, súmma in aerumna, óbrutam
néque inimicis ínvidiosam, néque amico exoptábilem
280 (599 s) hic cruciatúr fame,
frígore, inluvie, ínbalnitie, inpérfundi(ti)e, incúria
281 (601) súspendatne sé an in gladium incúmbat, ne caelúm bibat
282 (602) quám fastidiósum ac vescum fástidi(t)o vívere
283 (605) raúco contiónem sonitu et cúrvis cogant córnibus
284 (606) sólus etiam vím de classe próhibuit Vulcániam
285 (607) dómuitionis cúpidi imperium régis paene inmínuimus
286 (608) _ ◡ nunc ignóbilitas his mírum ac monstrificábile
287 (609) quíd cavendum tíbi censerem, quíd vitandum máxume
288 (610) haéc tu si volés per auris péctus inrigárier
289 (611) pórro amici est béne praecipere, Túsci bene praedícere
290 (612) véterem historiam indúctus studio scríbis ad amorés tuos
291 (613 s) út Romanus pópulus victus vi ét superatus proéliis
saépe est multis, béllo vero númquam, in quo sunt ómnia

---

279 Non.[1] 126 1 = Non.[2] 226. [3] 401 1 *sculitate (-isc-)* Non.[1, 3] *ac* om Non.[2, 3] *in re summa* Non.[1] *obruta* Non.[2]: scil. *Antiopam*? 2 '*vitabilem ad videndum*' tragici poetae tumor irridetur **280** Non. 125 1 scil. *in carcare Antiopa*? Ma 2 *illuvie, inluviae* trad.: '*sordibus*' *invalnitie* sim. trad. *inperfundie* trad. **281** Non. 502 'aerem' 'auram' Ma *vivat* trad. scil. *Antiopa* **282** Non. 186 Gell. 16, 5, 7 *vescum fastidio* L: *v. cum f.* G: em Leo[3] 853 '*minutum*' '*obscurum*' **283** Non. 265 '*in unum colligant*' Agamemnonem in Pacuvi Armorum iudicio praeconi imperare censet Ma **284** Non. 528 *etiam: iam* trad.: *idem, illam* alii 'ab' *declarasse* trad. scil. *Vlixes* **285** Non. 96 *domutionis* trad.: *domum itionis* Lachm. Ma loquitur unus de Achivis **286** Non. 138 *mortificabile* trad.: emendatum e lemmate hominum exponuntur vitia Marxio, contra Cichorio (130) ipsius poetae saturae carpuntur **287** Non. 437 *censere* trad., quod defendunt ⟨*debeas*⟩ suppleto Skutsch Cichor. **288** Non. 497 adulescentem alloquitur audientem non legentem (Ma) **289** Non. 372 *Tusci* Mercier Leo: *tueri* ll.: *veri* Cichor. (116 ss) *praedicare* ll. *bene tueri praedicant* Ma **290** Non. 330 '*delectatus*' '*ad puerum amatum*' Ma: contradicit Cich. **291** Non.[1] 437 1 = Non.[2] 420 cum antecedenti fere coniunxerunt Ma Cich. *ut* om Non.[2] *vi et* Non.[1]: *vel* Non.[2]

292 (615 s) cóntra flagitiúm nescire, béllo vinci a bárbaro Víriato, Anníbale

293 (617) túam probatam mí et spectatam máxume adulescéntiam

294 (618 s) cúret aegrotúm, sumtum homini praébeat, geniúm suum
défrudet, ⟨det⟩ álii, parcat

295 (620) húnc laborem súmas, laudem quí tibi ac fructúm ferat

296 (621) pércrepa pugnám Popili, fácta Cornelí cane

297 (622) égo si, qui sum et quó folliculo núnc sum indutus, nón queo

298 (623) íta uti quisque nóstrum e bulga est mátris in lucem éditus

299 (624) sín autem hoc vidént, bona semper pétere sapientem, ét putant

300 (625 s) si
tíbi porro istaec rés idcirco est córdi, quod rere útilem

301 (626) quódque te in tranquíllum ex saevis tránsfert tempestátibus

302 (627) quáre hoc colere est sátius quam illa, stúdium omne hic consúmere

303 (628) út ego effugiam, quód te in primis cúpere apisci intéllego

304 (629) ét quod tibi magno ópere cordi est, míhi vementer dísplicet

305 (630) súmmis nitere ópibus, at ego cóntra ut dissimilís siem

---

292 Non. 186 ad rem cf. Ma ad l. Cichor. 120 s scil. *populum Romanum* **293** Non. 437 *mihi* ll. **294** Non. 117 2 *ali parcat* trad.: ⟨*det alii parta* Baehr.: *ali⟨eno⟩ parcat* Leo[3] 853 enumerantur boni amici officia **295** Non. 396 hic versus cum sequenti coniungendus videtur Ma **296** Non. 255 '*sona*' *pompili* trad.: agitur de M. Popillio Laenate et Cornelio Scipione Aemiliano. cf. Ma ad l. et Cich. 114 ss **297** Non. 110 '*corpore*' sententia haec fere est: ego, si nequeo poema grande componere, noli mirari (Ma) **298** Non. 78 *ut* trad. '*utero*' scil. *voluptatem appetit* **299** Non. 367 *et* del Iunius scil. *indignum esse, errant* **300** Non. 88 1 *si* del Ma 2 *re* trad. de historia scribenda agi viderunt Ma Cich. (111) **301** Non. 388 aut philosophia (Ma) laudatur aut historia (Cich. 112) *te in te in* trad. *evis* L[1] *transfer* trad. **302** Non. 250 '*diligere*' **303** Non. 74 *quod: quod ego* v. l. **304** Non. 88 *vehementer* trad. **305** Non. 353 *summi* trad. *nitere* (indic.): *nitire*, *nitinere* trad. *nitere* scil. *ut philosophi velut Epicuri similis sis*

306 (631) nón idcirco extóllitur nec vítae vegrandí datur
307 (632) – ◡ evadát saltem aliquid áliqua, quod conátus sum
308 (633 s) ággere in iaciéndo, si quost víneis actís opus,
prímum id dant operam út quam primum appél-lant – ◡ – ◡ –
309 (635 s) príncipio physici ómnes constare hóminem ex anima et córpore
dícunt
310 (638) ánimo qui aegrotát, videmus córpore hunc si-gnúm dare
311 (639) túm doloribús confectum córpus animo obsístere
312 (640) ídcirco omnes évasuros cénsent aegritúdinem
313 (641) cum ⟨ín⟩ stadio, in gymnásio, in duplici córpus siccassém pila
314 (642) néquam prius quam vénas hominis tétigit ac praecórdia
315 (643) véstimentis frígus atque horrórem exacturúm putet
316 (649) quíd ni et tu idem inlítteratum me átque idio-tam díceres
317 (650) síquod verbum inúsitatum aut zétematium offén-deram
318 (651 s) át enim dicis: ‘clándestino tíbi quod conmissúm foret,
neú muttires quícquam, neu mystéria ecferrés foras’
319 (653) dí monerint melióra, amentiam áverruncassínt tuam!
320 (654) égo enim contemníficus fieri et fástidire Agamém-nonis

---

306 Non. [1]183. [2]297 *extollitur velite vegrandi (vel grandi)* Non.[2] ‘*valde grandi*’ scil. *homo*, ut otio delitescat (Ma) **307** Non. 293 ‘*exeat*’ ‘*tendat*’ **308** Non. [1]238 1 = Non. [2]243. [3]327 1 *agere* trad. *iacendo* Non.[2] ll. *si quo est* sim. v. l. *vinis* Non.[2] *opost*, *opus est* v. l. 2 ‘*applicent*’ scil. *muro vineas* **309** Non. 272 **310** Non. 281 (279) *que* trad. *vidimus* trad. **311** Non. 268 ‘*defessum*’ **312** Non. 294 cf. 293 *cursuros* ll.: ex lemmate emendatur **313** Non. 394 ‘*exercuissem*’ *pilas* trad. scil. *in Graecia* (Cich. 51) **314** Non. 408 *nequam* scil. *medicus remedium proponit* (Leo): *neque* Ma **315** Non. 291 *orrorem exactorem* L **316** Non. 38 *et* del Lachm. ‘*inutilem*’ ad hunc versum et sequentem cf. Cich. 127 ss **317** Non. 359 *verum* trad. **318** Non. [1]38. [2]249 1 *adenim* ll. praeter Non.[1] GL[2] ‘*abscondite*’ 2 *neu: ne* Non.[2] ll. *mittere* Non.[1] ll. *neu: nec* Non.[2] ll. *ecferret* vel *haec ferres* L **319** Non. 74 cf. Pacuv. fragm. 42 *minuerint* Non. ll.: em ad Pacuv. versum ‘*averterint*’ *tuam* scil. *Lucili, qui versu tragico usus saturas scribas* (Ma) **320** Non. 88 dicentem et iurgantem introducit poeta interlocutorem, alterum Thersiten

321 (655) dépugnabunt pró te ipsi et moriéntur ac se ultro éfferent
322 (658) fácile deridémur. scimus cápital esse iráscier
323 (659) mórdicus petere aúrum e flamma expédiat, e caenó cibum
324 (663) quí sex menses vítam ducunt, Órco spondent séptimum
325 (664) múnifici comésque amicis nóstris videamúr viri
326 (666) párs difflatur vénto, pars autem óbrigescit frígore
327 (667) dénique adeo mále me accipiunt décimae et proveniúnt male
328 (668) trádo ergo alias númmo porro, quód mihi constat cárius
329 (669 s) át libertinús, tricorius, Sýrus ipse, at mastígias,
quícum versipéllis fio et quícum conmuto ómnia
330 (671 s) públicanus véro ut Asiae fíam, ut scripturárius,
pró Lucilio, íd ego nolo, et úno hoc non muto ómnia
331 (675) míhi quidem non pérsuadetur, públicis mutém meos
332 (676) sánctum ego a Metéllo Roma ⟨rém⟩ repedabam múnere
333 (677) rédiisse ac repedásse, ut Romam vítet, gladiatóribus
334 (678 s) hómines ipsi hanc síbi molestiam últro atque aerumnam ófferunt,
dúcunt uxorés, producunt, quíbus haec faciant, líberos
335 (680) cóniugem, infidámque pathicam fámiliam, inpurám domum?

---

321 Non. 297 *depugnabant* L '*subdent*' **322** Non. 38 '*capitis periculum*' **323** Non. 138 *e: et* trad. exclamat vel sentit avarus **324** Non. 526. 283 agi de asotis illustratur Caecili comici versibus (frg. 22) **325** Non. 23 '*consentientes*' excusat asotus ille **326** Non. 97 *pars* scil. *segetis* '*ventis disturbatur*' **327** Non. 521 *dein quae* ll. de Siciliensibus Lucilii praediis agi opinatur Ma **328** Non. 272 'vendo' Ma *ego aliis* Lachm. de agris suis agit Luc. **329** Non. 38 1 *ad* ll. bis *masticias* ll. **330** Non. [1]38. [2]351 1 alterum *ut* om Non.[2] '*tabularius*' poeta suos ipsius mores descripserat suamque indolem **331** Non. 351 *publices* (sim.) vel *pulices* trad. intellege *agris* **332** Non. 165 *sanctum* supin. *romam* ll. *Metellorum* ⟨*Anxur i*⟩*am r.* Cich. 139 s *munere* scil. *gladiatorio* **333** Non. 165 *redisse* ll. *roma* ll. *bitat* Scal. **334** Non. 360. 373 1 *molestiam* scil. *conubii* '*inveniunt*' ad rem cf. Ma ad l. Cich. 133 **335** Non. 324 *coniugem* veluti *adulteram* (Ma) *flaticam* codd.: *pathicam* Boeckh Lachm.: *placitam* Ma '*vitio maculatam*'

336 (681) círibrum, incerniculúm, lucernam, in láterem, in telam lícium

337 (682 s) dépoclassere áliqua sperans mé ac deargentássere,
décalauticáre, eburno spéculo despeculássere

338 (684 s) férri tantum, sí roget me, nón dem, quantum aurí petit.
sí secubitet, síc quoque a me, quaé roget, non ímpetret

339 (686) quá propter delíro et cupidi offícium fungor líberum

340 (688 s) rém populi salúte et fictis vérsibus Lucílius,
quíbus potest, inpértit, totumque hóc studiose et sédulo

341 (690) próferam ego iam, véster ordo scélera quae in se admíserit

342 (692) ét si, maximé quod spero, mútuum hoc mecúm facis

343 (693) rém cognoscas símul, et dictis ánimum adtendas póstulo

344 (694) quód si observas hóminem, qui⟨d⟩ pro cómmodo et regno aúdeat

345 (695) aút quod animum indúxit semel et útile omninó putat

346 (696) quód si paulispér captare atque óbservare haec vólueris

347 (697) sí non tamen ad té hoc redibit, tú hoc carebis cómmodo

348 (698) métuo ut fieri póssit: ergo ⟨antí⟩quo ab Arciloco éxcido

349 (699) ré in secunda tóllere animos, ín mala demíttere

---

336 Non. 88 tales res maritus huius aevi libenter veluti apud veteres uxoribus comparaverit **337** Non. 97 de uxoribus luxuriosis. ad sing. cf. Ma comm. 248 s 1 *depoculassere (depec-)* trad. 2 *decallauticare (decallut-)* v. l. *depeculassere* ll. **338** Non. 382. 366 2 *sic: si* trad. **339** Non. 18 '*de recto decedo*' *fungo (-or) ruberum* trad. **340** Non. [1] 308. [2] 37, 28 cf. 37, 22 (liber XXVII) 1 *item populi* ll.: *rem populi* Lachm. Cich. (143 ss): *te Popli* Ma, qui ad Scipionem Lucilium hunc librum scripsisse censet *salutem fictis (factis)* Non. [2] ll. **341** Non. 374 *proferat ergo* trad. '*palam faciam*' *proferat* | *ergo iam* ⟨*iam*⟩ Cich. 146 s *vester ordo* i. *senatus* **342** Non. 138 cf. Plaut. Trin. 437 s '*mutuo*' **343** Non. [1] 238. [2] 275 *cognoscat* Non. [2] *postula* Non. [1] **344** Non. 360 '*captas*' *gaudeat (-eas)* trad. **345** Non. 330 *ut ille* boni **346** Non. 275 '*capere*' **347** Non. 384 *si non* Lachm. *redivit* trad. **348** Non. 301 *ego* v. l. '*Archilochi praeceptum valere iubeo*' cf. Archil. frg. 74 B. **349** Non. 286 *et in mala* L [2] *dimittere* ll. Ma cont. Arch. frg. 66 B.

350 (700) céterum, quid sít, quid non sit, férre aequo animo ac fórtiter
351 (701) cúm sciam nihil ésse in vita próprium mortalí datum
352 (703) módo sursum, modó deorsum, támquam collus cérnui
353 (704 s) núlli me invidére, non strabónem fieri saépius
déliciis me istórum
354 (706) íllo oculi dedúcunt ipsi atque ánimum spes illúc rapit
355 (712 ss) tu Lucílium
crédis contentúrum, cum me rúperint, summa ómnia
fécerim?
356 (715) prímum qua virtúte ⟨sese⟩ sérvitute exclúserit
357 (716 s) cócus non curat caúdam insignem esse íllam, dum pinguís siet.
síc amici quaérunt animum, rém parasiti ac dítias
358 (718) víginti domi án triginta an céntum cibicidás alas
359 (720 s) ílle contra omnia ínter plures sénsim et pedetemtím foris,
néquem laedat
360 (722 s) fácit idem quod illí qui inscriptum e pórtu exportant clánculum,
né portoriúm dent
361 (725) quaé pietas? monográmmi quinque addúcti: pietatém vocant
362 (726 s) nam hí quidem reditúm ⟨tibi⟩
tálem portendébant, neque alia ín mare ulla offéndere
363 (728) rérum exploratórem mittam, míserum mendicúm petam

---

350 Non. 302 *quid sit: quidquid (quicquid)* trad. *fere* L[1]: *fero* L[2] G **351** Non. 362 '*perpetuum*' *datum est* trad. **352** Non. [1]21. [2]200 *colus* Non.[1] *cernis* Non.[2]: 'socci' interpret. Ma **353** Non. 27 **354** Non. 289 *illo: illoc* trad.: 'ad mulierem formosam' Ma **355** Non. [1]88. [2]382 2 *contemtum* Non.[2] ll. scil. *iram suam* dicit servus flagris perustus **356** Non. 301 *quia* L '*liberaverit*' narrat libertinus **357** Non. 331 1 *claudam* L *ullam* Ribb. agitur de galli cauda splendida 2 *animum quaerunt* trad. *divitias aut* ll. **358** Non. 88 *triginta vel centum* trad. *tibi cidas* trad.: '*parasitos*' **359** Non. 29 exple: *facit, domi cum solus est omnia inhumane et saeviter* Ma **360** Non. 37 2 *portitorium* v. l.: '*merces quae portoribus datur*' **361** Non. 37 *adducti* scil. *ad cenam* **362** Non. 358 1 *hic* trad.: Tiresiam et Circen intellegit Ma ⟨*tibi*⟩ Ma: 'Vlixi' 2 *offendere* scil. *te* **363** Non. 366 *secum* L[1] *expliratorum, explicatorem* trad. '*sequar*'

364 (729) cúm pacem petó, cum placo, cum ádeo et cum appelló 'meam'
365 (730) cúm mei me adeunt sérvuli, non 'dóminam' ego appellém meam
366 (731) iám, qua tempestáte vivo, cérte sine: ad me récipio
367 (732) ínsanum vocát, quem maltam ac féminam dicí videt
368 (733) 'árdum, miserinum átque infelix lígnum' sabucúm vocat
369 (735) át metuis porró ne aspectu et fórma capiare áltera
370 (736) lígnum caedat, pénsum faciat, aédis verrat, vápulet
371 (737) quám non solum dévorare se ómnia ac devérrere
372 (738) cérta sunt, sine détrimento quae ínter sese cómmodent
373 (742) Sócraticum quidám tyranno mísisse Aristippum aútumant
374 (743) próspiciendum ergo ín senecta⟨m⟩ núnc ⟨ab⟩ adulescéntia est
375 (744) cómmovet se núsquam neque commíttet, ut pereát sibi
376 (747) sárcinatorem ésse summum, súere centonem óptume
377 (749) 'quíd me fiet?' — "sí quidem non vis te ínprobis commíttere
378 (750) néc parvo Catúllo pretio
379 (751) Chremes ín medium, in summum íerat Demaénetus

---

364 Non. 237 de amica irata **365** Non. 238 *meam*? Lachm. **366** Non. 407 '*tempore*' verba hominis prodigi **367** Non. 37 *vocant* trad. *multum* G: '*mollem*' i. μαλακόν **368** Non. 74 '*aridum*' *miserinum* unus e dett. (cf. Vulgärl. inschr. 1087. 1543. 281): *miserrimum* boni *signum* trad. **369** Non. 253 *capiar alterae* Dziatzko '*decipiaris*' '*circumveniaris*' *altera die* interpret. Ma **370** Non. [1]271. [2]420 *pensum faciat* om Non.[2] *varrat* G bis: *vorrat* Mueller *ac vapulet* Non.[2] de ancilla agitur **371** Non. 420 *quam* scil. *meretricem vides* **372** Non. 275 *certa sunt* scil. *ea beneficia* '*mutuantur*' **373** Non. 237 (liber XXVIII) *socratium* trad. *quidante (quidd-)* trad. *misse* Guyet, sed cf. Skutsch Mus. Rhen. 48, 305 '*dicunt*' **374** Non. 492 ⟨*ab*⟩ Lachm.: *in* Casaub. **375** Non. 249 *committit* Lachm. agitur de avaro arcae adsidente **376** Non. 175 ad rem cf. Cich. 150 *centunem* v. l. **377** Non. 248 *fiet et* L[1] *non: nunc* Vahlen **378** Non. 365 *par vocat ullo* ll. *catillo* Mercier: *Catulo* Cichor. 150 ss **379** Non. 331 *ierat: ire ad* trad.: '*accubuerat*' agitur de convivio philosophorum, quibus Athenis interfuerat Lucilius

380 (752) ephébum quendam quém pareutactón vocant
381 (753) eidóla atque atomus víncere Epicurí volam
382 (754) adde eódem, tristis ác severus phílosophus
383 (755 s) Polemón et amavit, mórte huic transmisít suam
scolén quam dicunt
384 (757) verúm tu quid agis? ínterpella me, út sciam
385 (758) persuáde et transi, vél da quam ob rem tránseas
386 (759) vel si álio opus sit, fóre, si hinc aliquo césseris
387 (761) primó redundant, aúrum ac tensaurí patent
388 (762 s) praetérea haec subsicíva si quandó voles
opera
389 (765) nil párvi ac pensi, uti lítteras doceás lutum
390 (768) cui saépe mille inpósui plagarum ín die
391 (769 s) ʻpíscium
magnam átque altilium vim ínterfecistiʼ. — ʻʻ⟨ha⟩út
nego"
392 (771 s) órationem fácere conpendí potes:
salvé, dum salvo térgo et terginó licet
393 (773) malo hércle vestro, cónfectores cárdinum
394 (774) Lucíli, si in amóre inritarít suo
395 (775) agite ágite, fures, méndaci argutámini
396 (776) quid fít? ballistas iáctas centenárias?
397 (778) submíttas alios, sí quos possis, cénseas
398 (779) puerí praeterea nóstris qui subeánt iubet
399 (780) vitam ác fortunas cuí concrediderím meas
400 (783) minitári aperte, cápitis dicturúm diem
401 (784 ss) hoc cum féceris
cum céteris reus úna tradetúr Lupo.

---

380 Non. 67 *vocant praeutacton* L¹: *v. pareutaton* L²: *v. parectaton* G **381** Non. 478 *et dola* trad. *acomus* L ʻ*velim*ʼ **382** Non. 410 ʻ*doctus*ʼ **383** Non. 414 1 *mortem* trad. *huic* sc. *Crateti* ʻ*tradidit*ʼ 2 *scotlem* trad. **384** Non. 330 **385** Non. 279 *vel* ll.: *sed* ʻ*dic*ʼ **386** Non. 250 *fore* scil. *divitias, amicos, valetudinem* **387** Non. 384 **388** Non. 175 1 ʻ*secunda*ʼ ʻ*sequentia*ʼ 2 *operam* ll. **389** Non. 36 *nihil* ll. ʻ*exaequati*ʼ ll. *littera* ll. de homine intemperante a philosophia alieno **390** Non. 496 *die* Ribb.: *diem* ll. **391** Non. 330 2 ʻ*consumpsisti*ʼ ʻ*comedisti*ʼ ⟨*ha*⟩*ut* Onions: *ut* ll.: *at* Ma **392** Non. 414 1 *potest* v. l. *salvi* trad.: *Salvi* Buech. **393** Non. 268 ʻ*fractores*ʼ agitur de domus expugnatione **394** Non. 31 *Lucili* scil. *iram sentiet* dicit servus ad lenonem (Ma) ʻ*provocarit*ʼ **395** Non. 239 loquitur leno *fures* scil. amatoris exclusi comites *mendaci* scil. *lingua* **396** Non. 555 *balistas* G *iactans* trad. **397** Non. 390 *submittas alios* scil. *ad domum expugnandam censeo* Dousa **398** Non. 403 **399** Non. 275 **400** Non. 280 *minutari* L cum insequenti coniunxit Lachm. **401** Prob. Verg. ecl. 6, 31 p. 340 2 *cum* om unus

non áderit: ἀρχαῖς hóminem et stoechiís simul
privábit, igni cúm et aqua interdíxerit.
duo habét stoechia; adfúerit: anima et córpore
(γῆ córpus, anima est πνεῦμα), posterióribus
stoechíis, si id malúerit, privabít tamen

402 (791) ne hoc fáciat atque ex hác aerumna is éxeat

403 (792) habés omnem rem. tímeo ne accusér. ⏑ –

404 (794) quare pro facie, pro statura Accius – ⏑

405 (795) sed fuga fingitur: ⟨ut⟩ timido pede percitus vadit

406 (796 s) omnia viscatis manibus leget, ⟨omnia sumet,⟩
omnia, crede mihi: prae se ⟨res⟩ auferet omnis

407 (800 s) ut si progeniem antiquam, qua est Maximus Quintus,
qua varicosus vatax

408 (802) Chíroneo et nón mortifero adféctus vomicae vúlnere

409 (803) hóc invenisse únum ad morbum illum, hómini vel bellíssimum

410 (805) aétatem istuc tíbi laturam et béllum, si hoc bellúm putas

411 (810) quíd mihi proderít quam satias iam ómnium rerúm tenet?

412 (811) – ⏑ – ⏑ cúm cognoris, vítam sine cura éxigas

413 (812) ómnia alia, in quíbus ecferimur rébus, ne ego multís loquar

---

3 ἀρχαῖς om unus *stoechiisque* unus 4 *privabitur et* (vel *et* om) ll. 5 s sic verba distinxit Leo[3] 855 6 γῆ: χη vel *tum* vel om ll. πρευμα unus: om alius **402** Non. 296 *atque* scil. *ut is exeat: exeatis* trad. **403** Non. 318 ⟨*miser*⟩ add. Buech. **404** Non. 226 Accius poeta exiguae staturae exiguique ingenii carpitur cf. Ma ad l. et Cich. 153 s **405** Non. 308 *fungitur* v. l. *vadit pede percitus* ll. scil. *servus fugiturus* **406** Non. [1]396 1 = [2]332 1 *vescatis* Non.[1] L[1] '*subripiet*' ⟨ ⟩ lemmate adhibito add. Lachm. 2 *presse auferet* ll.: *prendet*, ⟨*res*⟩ *auf.* Leo[3] 855 **407** Non. 25 1 scil. *Q. Fabius Maximus Allobrogicus* 2 *vacax qua v. v.* ll. '*pedibus vitiosis*' appellantur centuriones 'qui crura habet in formam X litterae distorta' intellegendum esse *C. Servilium Vatiam*, P. Servili Vatiae Isaurici patrem, docuit Cich. 155 ss **408** Non. 186 (liber XXIX) *tyroneo* ll.: em J. Dousa, explicat Leo 855 *adfectus* scil. *Iason vomica et vulnera* ll.: em Lachm. **409** Non. 527 *invenisset* ll.: em Vahlen '*etiam*' **410** Non. 248 *et* del Mercier **411** Non. 172 *satiasti (te)* v. l.: '*satietas*' *tenet facta* ll. dixerit Hymnis meretrix (Cich. 169). cf. 894. 1115 s 1193 M. **412** Non. 291 *cognoveris* praeter L omnes scil. *philosophiae praecepta* '*agas*' **413** Non. 298 *haec ferimur* L: i. 'quae iactamus' Ma scil. *inepta, inania sunt*

414 (813 s) ⏑ ventrem aliénum, maestum fóvere, ex molito hórdeo
úti cataplasmá
415 (815) únde domum vix rédeat vixque hoc éxuat se ⏑ –
416 (817) vós interea lúmen auferte átque aulaea obdúcite
417 (818 s) déierat enim ⟨sé⟩ scribsisse, et póst non scriburúm. redi
ín consortiónem
418 (820) urgét gravedo saépius culpá tua
419 (821 s) amícos hodie cum ínprobo illo audívimus
Lucílio advocásse
420 (823) delétionem nóstri ad unum exércitus
421 (824) hoc tum ílle habebat ét fere omnem Apúliam
422 (825) detrússus tota ví deiectusque Ítalia
423 (826 s) sic, ínquam, veteratórem illum, vetulúm lupum
Annibalem acceptum
424 (830 s) et amábat omnes. nam út discrimen nón facit
neque sígnat linea álba
425 (832 s) sic Sócrates in amóre et in adulescéntulis
melióre paulo fácie: sign⟨ab⟩át nihil
quem amáret
426 (835) quod te íntro misi, grátiam referát mihi
427 (836) ⏑ – ⏑ – ⏑ quís tu homo es? nemó sum homo
428 (837 s) pluteós ex scutis téctaque et testúdines
reddét
429 (839) vecte átque ancipiti férro effringam cárdines
430 (840) nemo hós ancipites férro effringat cárdines

---

414 Non. [1]311. [2]350 1 *alienum est* (*est* om L[1]) *tum* Non.[1] *fŏvēre* scil. *servi* 2 *cataplasmo* Non.[1]: *-a* fem. **415** Non. 300 agitur de itineris molestia i. *huc* **416** Non. 360 *afferte* G *aulea* ll. **417** Non. 196 1 *deierat* scil. *Lucilius saturis castigans* Ma *deiera te non scripsisse* Cich. (168 s) **418** Non. 418 *gravido* ll. **419** Non. 74 2 *vocasse* **420** Non. 97 scil. *bello Hannibalico clade Cannensi* **421** Non. 317 '*tenebat Hannibal*' **422** Non. 289 *det rursus* ll. *deiectaque* ll.: scil. *Hannibal* **423** Non. 240 2 '*deceptum*' '*funditus pessum dedit* scil. *Scipio*' Ma: ⟨*tibi dabo*⟩ Leo[3] 856 **424** Non. [1]282. [2]405 1 *amavat* Non.[1] L[1] '*separationem*' 2 *linia* Non.[2] ⟨*in albo marmore*⟩ add. Ma cum sequentibus coniunxit Leo[3] 840 **425** Non. 405 1 *si* L 2 '*discernebat*' '*separabat*' 2 s *signat nihilque amaret* ll.: em Leo: *signat nil quem amet* Ma **426** Non. 382 'loquitur ostiarius' Ma scil. *dominus*, κατ' εἰρωνείαν **427** Char. GL I 96 **428** Non. 381 *excutit* ll.: *excutiet* Lachm.: *excudet* Quicherat 'verba sunt parasiti regis sui gesta gloriantis' **429** Non. 245 '*acuto ex utraque parte*' minatur miles **430** Non. 245 '*duplices*' domnaedii e fenestra responsio

431 (841 s) ⏑ – ⏑ – has é fenestris ín caput
deíciunt, qui prope ad óstium aspiráverint
432 (843) caede óstium, Gnato, úrgue. ‘restant. périimus’
433 (844) ‘“crus lápide” nihil est, crédam, si te offénderit’
434 (845) Gnató, quid actum est? ‘dépilati omnés sumus’
435 (846 s) primum éxadvorso síquod est cenáculum,
quo récipiat te
436 (848 ss) cohibét domi
maestús se Albinus, répudium quod fíliae
remísit
437 (851 s) praeterea ut nostris animos adtendere dictis
atque adhibere velis
438 (853) consilium patriae legumque oriundus rogator
439 (854 s) cum manicis catulo collarique ut fugitivum
deportem
440 (856) haec tum conventus tela insidiasque locavi
441 (859 s) hic corpus solidum invenies, hic stare papillas
pectore marmoreo
442 (866 s) qui et poscent minus et praeb⟨eb⟩unt rectius multo
et sine flagitio
443 (868 s) at non sunt similes neque dant. quid, si dare vellent?
acciperesne? doce
444 (878) mágno, non magná mercede, mágno quod condúxeris
445 (879 s) certúm scio

---

431 Non. 288 1 *has* veluti *aulas cum stercore* Ma *e: et* ll. *fenestras* trad.: em L [2] 2 *deiciam* dett.: *deiciant* scil. *servi* ci Marx *hostium* ll. sententiam condicionalem statuit Ma **432** Non. [1]272. [2]417 ‘*frange*’ *hostium grato* Non.[1] *urge* v. l. *re istam* Non.[1] *perimus* ll. **433** Non. 358 ‘*percusserit*’ in Gnathonem timidum miles invehitur **434** Non. 36 *nato* ll. ‘*rarefacti*’ ‘i. aqua ferventi ambusti’ Ma **435** Non. 384 2 scil. *domnaedius* **436** Non. [1]383. [2]350 1 *et domina* Non.[2] 2 Postumium quendam Albinum consulem aut a. 151 aut a. 148 appellare poetam censet Ma **437** Non. 238 *nostros* et *attendere de re* ll. amicum admonet Lucilius **438** Non. 383 *progator* boni: em. dett. e lemmate *rogare* **439** Non. 36 1 cf. Paul. Fest. 45 *catulus genus quoddam vinculi, qui interdum canis appellatur collareque* ll. scil. *amatorem* gloriatur meretrix (Ma): verba poetae (Cich. 159) **440** Non. [1]271. [2]340 *tu* Non.[1] ‘*interpellatus*’ scil. ianitor a meretrice *tale* Non.[2] G *insidiisque (-aeque)* trad. **441** Non. 391 1 *prominere* **442** Non. 313 1 *quiete poscente* ll. 2 ‘*vitio*’ ‘*periculo*’ de pueris agi iudicat Ma **443** Non. 290 1 *similes* scil. *meretricum sunt matronae* (Ma) *vel virgines ingenuae* (Cich. 163) *si: sint* ll. 2 *acciperisne* ll. ‘*dic*’ **444** Non. 274 de praedio agitur **445** Non. 294 delatorem alloquitur dominus, qui

ésse ita ut dicís: nam mihi erant de íllo explorata ómnia
446 (881) ín me illis spem esse ómnem, quovis pósse me emungí bolo
447 (882 s) ‒ ◡ ‒ ◡ ‒ ◡ ‒ ◡ ‒ ◡ hic ubi mé videt,
súbblanditur, pálpatur, capút scabit, pedés legit
448 (884 s) ‒ ◡ age nunc súmmam sumtus ⟨súb⟩duc atque aerís simul
ádde alieni
449 (886) hóc est ratio? pérversa aera, súmma est subducta ínprobe
450 (887) éodem uno hic modó rationes ⟨ómnes⟩ subducét suas
451 (888 s) : Hymnís, velim
té id quod verum est crédere
452 (890) pérge amabo, ac, sí pote, face dígnam me ut vobís putem
453 (891 ss) facio ⟨ílico⟩
ád lenonem vénio, tribus in líbertatem mílibus
déstino
454 (894) Hýmnis, ego animúm si induco, quód tu ab insano aúferas
455 (895 s) Apóllost numen, quí te antiquis nón sinet
delíciis maculam atque ígnominiam inpónere
456 (898) huc, álio cum iter habéret, praeteriéns venit
457 (900 s) ◡ ‒ ◡ ‒ ◡ tú, qui iram indulgés nimis,
manús a muliere ábstinere mélius est
458 (902) favitórem tibi me, amícum, amatorém putes

---

infidi dispensatoris fraudes iam diu cognovit (Ma); sed cf. Cich. 172 **446** Non. 36 *me illis: mellis* ll. *possem emungi volo* ll. senis in comoedia verba agnovit Ma **447** Non. 472 Fest. 210 1 *me ubi vidit* Non. Ma scil. dispensator (cum Ma) vel servus in comoedia 2 *s. p.* om Fest.: *s.* ⟨*fur*⟩ *p.* Ma signa esse culpae et malae conscientiae recte iudicat Ma **448** Non. 283 1 ⟨*sub*⟩*duc* Leo[3] 856 1 s *alieni simul* | *adde* Ma dispensatorem dominum iubere censet Ma, servum senem Cich. (173) **449** Non. 74 *est: et* ll. **450** Non. 399 *hi* G *errationes* ll. *subduceret* ll., scil. *dispensator improbus* vel *servus subducent* alii **451** Non. 275 1 *hiemis* G[1] 2 *est* om L[1] **452** Non. 369 *potes* ll. dicit meretrix **453** Non. 289 1 ⟨*cito*⟩ Mueller 3 *destiner* ll.: veluti *in libertatem vindico* scil. *meretricem* (Ma) **454** Non. 330 *hymnis* G[2]: *ighymnis* L: *gemis hymnis* G[1] *sic* ll. *tua* G *aut inferas* L **455** Non. 24 1 *apolost nomen* ll. 2 *delicis* ll. minae sunt pueri poetae inimici **456** Non. 318 *hunc* ll. **457** Non. 325 1 ‘*auges*’ 2 *abstinere a muliere* ll. **458** Non. 110 *fabitorem* L

459 (903 s) habeásque ⟨in⟩ animo, mi ádmodum causám gravem
fore, quaé me ab ullo cómmodo abducát tuo
460 (908) tum illúd epiphoni, quód etiamnunc nóbile est
461 (909 s) cum amícis, quantum est ínter humanúm genus
rerúm, quae inter se cóniungant, commúnicat
462 (912) ut núnc ⟨in⟩ hac re míhi opem atque auxilium ófferas
463 (918 s) concédat homini id quód velit, deléniat,
corrúmpat prorsum ac nérvos omnis éligat
464 (920 s) quaprópter certum est fácere contra, ac pérsequi
et nómen deferre hóminis

---

465 (953) hómini amico et fámiliari nón est mentirí meum
466 (954 s) _ mercede quaé conductae flént alieno in fúnere
praéficae, multo ét capillos scíndunt et clamánt magis
467 (963 s) quó facetiór videare et scíre plus quam céteri,
pértisum hominum, nón pertaesum, dícere humanúm genus
468 (965) quoía nam vox éx te resonans méo gradu remorám facit?

---

469 (970) multis indu locis sermonibus concelebrarunt
470 (971) quae quondam populi risu res pectora rumpit
471 (972) calvus Palantino quidam vir non bonus bello
472 (973) et saevo ac duro in bello multo optimus hostis
473 (985 s) deducta tunc voce leo: ‘cur tu ipsa venire
non vis huc?’

---

459 Non. 315 versui praecedenti adhaesit Dousa 1 *mihi* ll. *grave* optt.: ‘*necessariam*’ amici verba potius quam amatoris esse contendit Cich. 178 s **460** Non. 352 *epitofoni* L scil. *Socrates*? (Cich. 178): ‘ἐπιφωνεῖ’ *etiamtum* ll. *etiamnum* J. Dousa **461** Non. 36 1 *quam mihi quantum* ll. 2 *quae: que* ll. *coniungat* ll. **462** Non. 360 *uti* Lachm. petit mulier ab amatore **463** Non. [1]278 1 = [2]269 2 = [3]301 1 *vult* Non.[1] 2 *prorsus* ll.: em Leo[3] *ad* Non.[3] ‘mores adulatoris describuntur’ Ma **464** Non. 289 2 ‘*celatum prodere*’ **465** Lact. inst. 6, 18, 6 (librorum XXVI—XXIX) **466** Non. 67 (libri XXVII?) 1 ⟨*ut*⟩ Mueller **467** Fest. 273 2 *hominem* cod. *dicere ferum nam genus* cod. *d. aerumnamst opus* Lachm. **468** Paul. Fest. 276 cf. Fest. 277 *quaenam* trad. ‘*remorae a morando dictae*’ **469** Non. 275 (liber XXX) scil. *fabulam quandam* **470** Non. 382 *risu res* Madvig: *oris aures* ll. ‘*defetigat*’ **471** Non. 462 *pallantino* ll., turpiter gesto a. 137 cf. Appian. Iber. 80 ss *non bonus* Guyet: *nobilis bonus* ll. **472** Non. [1]285. [2]388 *ac* Non.[2]: *ut* Non.[1] ‘*nocenti*’ **473** Non. 289 ‘*deminuta*’ ‘*suppressa*’ *hunc* L[2] G verba sunt leonis aegroti ad vulpeculam

474 (987) sed tamen hoc dicas quid sit, si noenu molestum est
475 (988 s) ‘quid sibi vult, quare fit ut intro vorsus et ad te
spectent atque ferant vestigia se omnia prorsus?’
476 (990) sic laqueis, manicis pedicis, mens inretita est
477 (992) aut operatum aliquo in celebri cum aequalibus fano
478 (993 s) aut cum iter est aliquo et causam conmenta vi⟨ai⟩,
aut apud aurificem, ad matrem, cognatam, ad amicam
479 (995) lana, opus omne perit: pallor, tiniae omnia caedunt
480 (996) vir mare metitur magnum et se fluctibus tradit
481 (997) iuratam se uni, cui sit data deque dicata
482 (998 s) continuo, simul ac paulo vehementius aura
inflarit, fluctus erexerit extuleritque
483 (1000) sed quid ego haec animo trepidanti dicta profundo?
484 (1001) ⏑ ⏑ – ‘ruis hoc, et colligis omnia furtim’
485 (1002) ‘quom me hoc tempore, nugator, cognoscere non vis
486 (1004) praeservit, labra delingit, delenit amore
487 (1008) quantum haurire animus Musarum e fontibus gestit
488 (1009) producunt me ad te, tibi me haec ostendere cogunt

---

474 Non. 143 *sit: est* ll.: *rest* Lachm. *noenum* ll. respondet vulpecula **475** Non. [1]303. [2]402 2 cf. Porph. Hor. epist. 1, 1, 74 loquitur vulpecula 1 *intra* Non.[2] *et ad te* Iunius: *aetate* Non.[2]: *ut ad te* Non.[1] 2 *spectant* vel *expectant* Non.[1] boni: *expectent* Non.[2] G *ferent* Non.[2] L[1] *sed omnia* Non.[2]: *omnia se* Non.[1] *prosus* Non.[1] L[1] **476** Non. 350 ‘*quibus manus vinciuntur*’ *mens* scil. *eius qui amat* **477** Non. 523 *operat* ll.: ‘deos religiose et cum summa veneratione *litatum*’ scil. *it mulier in* om Guelf. **478** Non. 522 1 scil. *mulier* **479** Non. [1]272. [2]462 *fallor* Non.[1] **480** Non. 350 *est: et se* codd. *tradidit* ll. **481** Non. 287 *iuratam* scil. *coniugem relinquit maritus deque: adaequae* ll. **482** Non. 297 2 *erexit* ll. fabulam narrari de Aegialea Diomedis uxore infida censet Marx **483** Non. 408 *trepidante* codd. **484** Non. [1]273. [2]380 *et: est* Non.[1] v. l. ‘*aufers*’ scil. *serve infide* **485** Non. 35 *quam* ll. ‘*nugis perturbator*’ de servo dominum se cognoscere negante **486** Non. 278 *delicit* ll. scil. *meretrix amatorem tristem* **487** Non. [1]317. [2]319 *quanto* Non.[1] *aurire* Non.[1] ll. praeter Guelf., sed Non. versum in littera *h* posuit *animas* Non.[2] *et fontia* Non.[2] intellege: *tantum ingenii vires sustinere non possunt* (Ma). sed cf. Cich. 184 **488** Non. 373 ‘*foras educunt*’ scil. *amici*, veluti ad Scipionem quem Lucili saturis offensum esse Horatius (sat. 2, 1, 67) negat (Ma), de C. Sempronio Tuditano consule a. 129 cogitat Cich. 183

489 (1010) neminis ingenio tantum confidere oportet
490 (1011) gratia habetur utrisque, illisque tibique simitu
491 (1012) et sua percipere⟨t⟩ retro rel⟨l⟩icta iacere
492 (1013) et sola ex multis nunc nostra poemata ferri
493 (1014) idque tuis factis saevis et tristibus dictis
494 (1015) gaudes, cum de me ista foris sermonibus differs
495 (1016) et male dicendo in multis sermonibus differs
496 (1017) haec tu me insimulas? nonne ante in corde volutas
497 (1019) quid tu istuc curas, ubi ego oblinar atque voluter?
498 (1020) quid servas quo eam, quid agam? quid id attinet ad te?
499 (1021) quod tu a⟨lios⟩ laudes culpes, non proficis hilum
500 (1022 s) hic ut muscipulae tentae atque ut scorpios cauda sublata
501 (1024 s) inprobior multo quam de quo diximus ante:
quanto blandior haec, tanto vehementius mordet
502 (1026) omnes formonsi, fortes tibi, ego inprobus. esto
503 (1027) summatim tamen experiar rescribere paucis
504 (1028) cui sua conmittunt mortali claustra Camenae
505 (1029) sicuti te, qui ea quae speciem vitae esse putamus
506 (1030) nolito tibi me male dicere posse putare
507 (1031) et Muttonis manum perscribere posse tagacem

---

489 Non. 143 Prisc. GL II 207 *ingenium* Non. ll. *tantum* Non.: *quemquam* Prisc. scil. *quam tuo, amice* **490** Non. 175 *tibique* Iunius: *sibi quae* ll. *simetu* Leid.[1]: ‘*simul*’ i. *a Lucilio amicis et amico, carminum arbitro subtilissimo* **491** Non. 326 *perciperet* scil. *aemulus* ‘*sordere*’ ‘*neglecta esse*’ **492** Non. 303 ‘*laudari*’ **493** Non. [1]388. [2]409 *itaque* Non.[2] boni *sevis factis* Non.[2] scil. *consequi vis ut risum excutias* (Ma) **494** Non. 284, 14 loquitur adversarius ‘*diffamas*’ ‘*divulgas*’ **495** Non. 284, 23 idem loquitur **496** Non. 420 Lucilii verba *insimilas* ll. ‘*cogitatione perquiris*’ **497** Non. 420 adversarius loquitur ad poetam **498** Non. 387 ‘*sollicite et suspiciose observas*’ **499** Non. 121 *tu a⟨lios⟩* Leo[3]: *tua* ll.: *tu nunc* Ma *lades* boni: *laedas* ci Cich. 194 ‘*breve quoddam*’ **500** Non. [1]181. [2]266. [3]385 1 *muscipula* Non.[1, 2] *tantae* Non.[3]: *contenta* Non.[2]: ‘*extensae*’ *ut* om Non.[1, 2] *aque* Non.[1] *scorpius* Non.[3] 2 ‘*erecta*’ **501** Non. 327, 11 ‘*saevior*’ L. Accium carpi censet Cich. 203 **502** Non. [1]306. [2]327, 14 *formosi* ll. praeter L[1] *ergo* Non.[1] ‘*divites*’ **503** Non. 296 *experire scribere* L **504** Non. 249 *cui: quoi* Lachm.: *quia* ll. ‘*credunt*’ ‘*permittunt*’ scil. *is Musarum antistes est* Ma, *Accio* vel *Acci poetae statuae in Camenarum aede positae* Cich. (205 s) **505** Non. 173 ‘*specimen*’ ‘*exemplar*’ *putamus esse* ll. comoediarum argumenta significantur, comicus appellatur poeta, Afranius, ut videtur Cichorio 196 ss **506** Non. 505 **507** Fest. 359 Paul. Fest. 358 Non. 408 *onustonis* Fest. apogr. Polit.: *musconis* Non. *manu* Non. *tagen* Fest.: ‘*furibundam*’ de *Q. Titio Muttone* cf. Cich. 207 s

508 (1032) hoc etiam accipe quod dico: nam pertinet ad rem
509 (1033) quem scis scire tuas omnes maculasque notasque
510 (1034) quem sumptu⟨m⟩ facis in lustris, circum, oppida lustrans
511 (1035) nunc, Gai, quoniam incilans nos laedis, vicissim
512 (1036) si liceat facere et iam hoc versibus reddere quod do
513 (1037 s) quin totum purges, devellas me atque deuras,
exultes ⟨et⟩ sollicites
514 (1039 s) cuius vultu ac facie, ludo ac sermonibus nostris
virginis hoc pretium atque hunc reddebamus honorem
515 (1043 s) 'tune iugo iungas me? anne et succedere aratro
invitum et glebas subigas proscindere ferro?
516 (1047) haec vestimentis maculosis: tum aspice ⟨s⟩is te
517 (1048) sublatus pudor omnis, licentia fenus refertur
518 (1050) quid dare, quid sumti facere ac praebere potisset
519 (1051 s) quid vero est, centum atque ducentum possideas si
milia
520 (1053) Maximus si argenti sescentum ac mille reliquit
521 (1054) non numquam dabit ipsa aetas, quod possit, habendo
522 (1059) hoc missum facies, illo me utere libente
523 (1060) unus consterni nobis, vetus, restibus aptus

---

508 Non. 240 '*audi*' **509** Non. ^{1}350. ^{2}354 *quem* scil. *eum te horrere apparet*, i. *poetam* *sci* Leid. bis *maculas notasque* Non.^{1} L^{1} G **510** Non. 335 '*lupanaribus*' veluti scortator *circum* adv. Leoni **511** Non. 125 *gat* et *vicissem* L '*increpans*' **512** Non. 278 511 et 512 continuavit Ma '*dico*' scil. *sermone pedestri*. sed cf. Cich. 195 **513** Non. 300 Lucilius adversario se tradit carpendum (Ma) 1 *debellas*, *delellas* optt. 2 '*gestu vel dictu iniuriam facias*' **514** Non. ^{1}320. ^{2}366 1 *ludis* Non.^{2} 2 *verginis* Non.^{1} L^{1} Non.^{2} L '*praemium*' *reddimus* Non.^{2} **515** Non. 401 1 *ante* ll.: *Anyte*? Leo^{3} (857) 2 '*cogas*' **516** Non. 350 *haec* i. *amica tua* **517** Non. 385 '*remotus*' licentia in tabulas accepti refertur ut faenus i. lucrum (Ma) **518** Non. 484 '*sumptus*' scil. *amator*, computat meretrix **519** Non. 493, 33 1 *atque* Leo^{3} (852): *ac* ll. 2 *milium* ll. **520** Non. 493, 31 cum antecedenti coniunxit Mueller Maximum Scipionis Aemiliani fratrem esse mortuum a. fere 130 statuit Ma *argentis* ll. de summa cf. Marxii comment. p. 335 s **521** Serv. auct. Verg. georg. 3, 159 *prosit* ci Lachm. **522** Non. 348 *hoc* scil. *vitium*, *illo* i. *praecepto bono a me dato* *metu tenere* G^{1}: *metutere* L^{2} *libenter* ll. **523** Non. 235 *unus* scil. *lectus in cena sordida* *consternit* ll. *novis* ll. *pestibus* L '*conligatus*'

524 (1061) culcitulae accedunt privae centonibus binis

525 (1062) clauda una est pedibus cariosis mensula vino

525a (1063) deblaterant, plennus bonus rusticus concinit una

526 (1064) ipso cum domino calce omnis excutiamus

527 (1065 s) illo quid fiat, Lamia et Pitto oxyodontes
quod veniunt, illae gumiae vetulae inprobae ineptae?

528 (1067) quis totum scis corpus iam perolesse bisulcis

529 (1068) contra haec invitasse aut instigasse videntur

530 (1069) cuia opera Troginus 'calix' per castra cluebat

531 (1070) serus cum eo medio a ludo bene potus recessit

532 (1073 s) 'scito ⟨et⟩enim bene longincum mortalibus morbum
in vino esse, ubi qui invitavit dapsilius se'

533 (1075) omnia tum endo muco videas fervente micare

534 (1076 s) pulmentaria, ut intubus aut aliquae id genus herba,
et ius maenarum. bene habet se, mictyris haec est

535 (1079) ut semel in Caeli pugnas te invadere vidi

536 (1080 s) sicubi ad auris
fama tuam pugnam ⟨prae⟩claram adlata dicasset

537 (1082 s) quantas quoque modo aerumnas quantosque labores
exanclaris

---

524 Non. 35 *culcituae* L: '*tori lecti*' *accendunt* L ita ut sex in uno lecto collocati fuerint convivae (Ma) **525** Non. 83 *plauda* ll. '*vetustis*' *mensu iabino* Florentin.: *mensulibano* rell.: em Turnebus: *mensula nobis* Ma. cf. Leo[3] 841 **525**a Non. 96 '*oblocuntur*' '*confingunt*' praecessit fere: *quidquid inepte* (Ma) *blennus* Iunius propter βλέννος sim.: 'parum emunctae naris' **526** Non. 298 '*excludamus*' '*deiciamus*' **527** Non. 117 1 *Bitto* Ma *ixiodontes* ll. (cf. Ma ad l.) 2 *gemiae illiae* ll. '*gulosae*' **528** Prisc. GL II 488 '*quibus*' *iam corpus* Lachm. scil. *cum tenera essent aetate* **529** Non. 321 *haec* scil. *sordes et corporis turpitudo* **530** Non. [1]81. [2]87 *quia* Non.[2]: '*cuius*' cf. Cich. 215 **531** Non. 157 *secus* ll. *a* Lachm.: *ac* ll. **532** Non. 321 vinolenti verba 1 *cibo* (*cito* L) *bene enim* codd.: em Muretus: *scibo* ⟨*ego*⟩ *enim bene* Ma 2 '*replevit*' **533** Non. 348 i. *endo mycho* '*per vices sine ordine moveri*' **534** Non. [1]137 1 = Non. [2]209 1 *entibus* Non.[1] *aliqua et id* Non.[2]: *aliquod* Non.[1] 2 *mictilis* G[2]: *mystila* Lachm.: μυστιλίς Buech.: 'miscellanea' Ma cf. Cich. 217 s **535** Non. 323 *pugnas Caeli* Ma. sed cf. Cich. 187 ss, qui de C. Semproni Tuditani bello Histrico agi coniecit '*adpetenter incipere*' **536** Non. 287 1 *auri* ll. 2 *clarans* Lipsius: *claram* ⟨*mi*⟩ Baehr. Norden *adlatam* sim. trad. '*nuntiasset*' '*indicasset*' **537** Non. 292 1 *quotque* I. Dousa 2 '*perpessus eris*'

538 (1084) haec virtutis tuae ⟨c⟩artis monumenta locantur
539 (1085) et virtute tua et claris conducere cartis
540 (1086 s) et
⟨h⟩is te versibus interea contentus teneto
541 (1088) accipiunt leges, populus quibus legibus exlex
542 (1089) quanti vos faciant, socii, quom parcere possint
543 (1093) insperato abiit, quem una angina sustulit hora
544 (1097) est illud quoque mite malum blandum atque dolosum
545 (1107 s) ante fores autem et triclini limina quidam
perditus Tiresia tussi grandaevus gemebat
546 (1113 s) armamenta tamen, malum, vel⟨a⟩, omnia servo:
funis enim praecisus cito atque anquina soluta
547 (1119 s) aurum atque ambitio specimen virtutis utrique est:
tantum habeas, tantum ipse sies tantique habearis
548 (1121) baronum ac rupicum squarrosa, incondita rostra
549 (1122 s) bene cocto et
condito, sermone bono, et, si quaeris, libenter
550 (1130) ⏑ ⏑ ⏑ Cecilius pretor ne rusticus fiat
551 (1138 ss) Cornelius Publius noster
Scipiadas dicto tempus quae intorquet in ipsum
oti et deliciis, luci effictae atque cinaedo, et
sectatori adeo ipse suo, quo rectius dicas.
ibat forte domum. sequimur multi atque frequentes

---

538 Non. 340 *virtutis haec* ll. **539** Non. 274 '*convenire*' cf. Cich. 185 **540** Non. 264 **541** Non. 10 '*qui sine lege vivit*'. sed cf. frg. 39 *erret exlex* et Cich. 211 s **542** Non. 370 *com-* ll. '*veniam dare*'. ad rem, Fregellarum seditionem, cf. Cich. 208 ss **543** Non. 35 *abit* ll. scil. *Scipio*? Cich. 212 s **544** Non. 343 *est: et* ll. agitur de mulierum ingenio **545** Don. Ter. Eun. 336 (libri incerti) collocandi videntur Marxio l. VI post v. 250 1 *triclinii* ll. *quidem* ll. 2 *tyresiatus* v. l. describitur convivium sordidum **546** Non. 536 libro III tribuit Vargesius 1 *velum* Mueller 2 *anchora* ll.: ἄγκοινα, 'laqueus quo antemna ad malum adstringitur' Ma **547** Schol. Iuv. [1] 1, 106. [2] 3, 143 1 *ambitiosum* Schol.[1]: *ambitiost* Lachm. *speciem* Schol.[2] *utrumque* I. Dousa: *utrimque* Lachm. 2 *quantam h.* ci F. Dousa ad rem cf. Cich. 333 s **548** Fest. 329 Paul. Fest. 328 *varonum* cod. 'squalente barba' **549** Cic. [1] fin. 2, 25 [2] Att. 13, 52, 1 'fruimur', a quo pendent substantiva *cocto*, *condito*, *s.* suppl. Marx *et* om Cic.[1] ll. **550** Varr. ling. 7, 96 Diom. GL I 452 (libro V ante v. 210 tribuit Ma) *pretor* om Varr. cod. *fias* v. l. Praenestinorum sermo irridetur **551** Fest. 294 2 *dicto* a *dictare* 3 *delicis* cod. 4 *ipsi* cod. interpretatur Marx: '⟨si quaeris, quid agam⟩: ego Lucilius poeta dicto ea quae Cornelius noster Scipio tempus in ipsum oti intorquet et deliciis suis, luci suae, atque adeo (quo vocabulo rectius dicas) cinaedo ipse suo et sectatori': contradicit Leo [3] 857 s

552 (1145) cretatumque bovem duc ad Capitolia magna
553 (1147) cui, si coniuret, populus vix totus satis sit
554 (1157) durum molle voras, fragmenta interficis panis
555 (1160) ergo praetorum est ante et praeire ⏑ – ⏑
556 (1161) et pedibus laeva Sicyonia demit honesta
557 (1174 ss) fingere praeterea, adferri quod quisque volebat.
illum sumina ducebant atque altilium lanx,
hunc pontes Tiberinus duo inter captus catillo
558 (1185) haec odiosa mihi vitiligo est. 'num dolet?' inquit
559 (1186) haec inbubinat, at contra te inbulbitat ⟨ille⟩
560 (1187) haerebat mucro gladium⟨que⟩ in pectore totum
561 (1191 s) hunc catapiratem puer eodem deferat unctum,
plumbi pauxillum rodus linique mataxam
562 (1193) Hymnis, cantando quae me adseruisse ait ad se
563 (1195) inguen ne existat, papulae, tama, ne boa noxit
564 (1205) magna penus parvo spatio consumpta peribit
565 (1207) mantica cantheri costas gravitate premebat
566 (1215 ss) nam veluti intro aliud longe esse atque intus videmus,
sic ⟨item⟩ 'apud te' aliud longe est, neque idem valet 'ad te':
'intro' nos vocat ad sese, tenet 'intus' ⟨apud se⟩

---

552 Schol. Iuv. 10, 66 '*candidum*' *ducit* codd.: de gaudio agitur publico **553** Char. GL I 217 **554** Non. 449 *interficit* codd. agitur de meretrice voraci **555** Varr. ling. 5, 80 **556** Paul. Fest. 337 scil. *mulier in grabato adsidens* **557** Macr. sat. 3, 16, 17 (collocandi versus l. XX ante 569) 1 *fingere* (inf. hist.) scil. *cocus vafer* 3 *tiberinos* codd. **558** Paul. Fest. 369 *vituligo* Thewrewk: '*in corpore hominis macula alba, quam Graeci ἀλφὸν vocant*' *inquit* scil. *medicus* vel *nutrix ancillave* **559** Paul. Fest. 32 contulit cum l. XXIX v. 866 Lachm. '*menstruo sanguine inquinatur*' 'puerili stercore inquinat' **560** Non. 208 *muero* v. l. ad gladiatorum l. IV narratam pugnam rettulit Ma (post v. 159) **561** Isid. orig. 19, 4, 10 2 = Fest. 265 libro III attribuerunt edd. 1 *hanc* Sangerm.: *huc* Scal. *cataporatem (-portem)* ll.: '*lineam cum massa plumbea, qua maris altitudo temptatur*' *pueri* Sang. *deforet (-fore)* ll. *unctum* Guelf.: *eum* Sang. imperat navis dominus 2 *paucillum* Sang.: *paxillum* Fest. cod. *rudus* Isid.: '*aes imperfectum*' *lineque* Guelf. *matexam* Fest. cod.: 'glomum non filum' Ma **562** Serg. in Don. GL IV 564 *quae me: quem* ll. **563** Fest. 360 Paul. Fest. 361 de corpori senectute corrupto parcendo agi videtur Marxio 'βουβών' '*tama . . . cum labore viae sanguis in crura descendit et tumorem facit*' ἅπαξ εἰρημένον *bova* Paul. Fest. 30 ubi sic explicatur: . . . '*crurum quoque tumor viae labore collectus*' **564** Non. 219 Prisc. GL II [1] 170. [2] 261 *pervo (-os)* Non. optt. **565** Porph. Hor. sat. 1, 6, 106 libro III tribuit Dousa (cf. v. 109) '*pera*' *canthari* codd. **566** Char. GL I 111 1 *veluti* N^2: *velut* N^1 Colon. deperd. 2 ⟨*et*⟩ I. Dousa *se longe aliud esse* N: *te longe alid est* Dousa *neq. eadem* N *ad se* Lachm. 3 *vocas* N: *vocat* Dousa *int* N: *intus* ⟨*apud se*⟩ Dousa *vocat, at sese t. i.* Ma

567 (1219) – ◡ ◡ nemo hic vindicias neque sacra veretur
568 (1220) nequam aurum est, auris quodvis vehementius ambit
569 (1221) nequam et magnus homo, laniorum immanis canes ut
570 (1227) nunc ad te redeo, ut, quae res me impendet, agatur
571 (1228 ss) nunc vero a mani ad noctem, festo atque profesto
totus item pariterque die populusque patresque
iactare indu foro se omnes, decedere nusquam,
uni se atque eidem studio omnes dedere et arti,
verba dare ut caute possint, pugnare dolose,
blanditia certare, ʻbonumʼ simulare ʻvirumʼ se,
insidias facere, ut si hostes sint omnibus omnes
572 (1235 ss) o lapathe, ut iactare, nec es satis cognitu qui sis!
in quo Laelius clamores, sophos ille, solebat
edere, compellans gumias ex ordine nostros
573 (1238 ss) ʻo Publi, o gurges Galloni, es homo miserʼ inquit.
ʻcenasti in vita numquam bene, cum omnia in ista
consumis squilla atque acupensere cum decimano
574 (1245) – ◡ ◡ – palmisque misellam depuviit me
575 (1248) permixi lectum, inposui pede pellibus labes
576 (1250 s) pistricem valida⟨m⟩, si nummi suppeditabunt,
addas, empleuron, mamphulas quae sciat omnis
577 (1253) plure foras vendunt quod pro⟨inde⟩ minore ⟨erat⟩ emptum

---

567 Fest. 376 ʻ*res eas de quibus controversia est*ʼ *sacra** Politiani apographon **568** Fest. 165 Paul. Fest. 164 *ambiat* Festi apogrr. duo Festus duas Sinnii Capitonis exhibet interpretationes, aut auris laedi inaurium pondere, cum mollissima auris pars incidatur, aut hominum aures auri pollicitationibus resistere non posse **569** Varr. ling. 7, 32 *immanes* trad. ʻ*canis*ʼ **570** Fest. 161 **571** Lact. inst. 5, 9, 20 (libro I tribuit I. Becker) 1 *a mani (amant)* duo: *a mane* rell. 2 *dies* boni 3 *foro se* unus: *foros*, *foro set*, *forum se* rell. opponuntur inter se prisca vitae consuetudo atque inertia aevi Luciliani **572** Cic. fin. 2, 24 (libro V post v. 194 attribuerit Ma) loquitur Stoicorum aliquis veluti Q. Mucius Scaevola, Laelii gener, in soceri a. 129 defuncti honorem 1 *ut: et* Erlang. ʻ*iactaris*ʼ *quis* Erl. 2 *cognitu laelius* codd. 3 *guimas* Vat. Erl. **573** Cic. fin. 2, 24 cf. schol. Hor. sat. 2, 2, 47 ponendum videtur l. V post v. 194 1 *miseri* praeter unum (e corr.) omnes 2 *cenastis* ll. praeter unum *isto* unus 3 *accubans (-ant) aere* ll. *decimacio* duo **574** Paul. Fest. 70 *depuvit* v. l.: ʻ*cecidit*ʼ **575** Porph. Hor. sat. 1, 6, 22 *permihi* ll. *pedem* ll. *habes* ll.: *labem* I. Dousa **576** Fest. 142 cf. Varr. ling. 5, 138 2 ἔμπλευρον adi. ʻ*panis Syriaci genus, quod, ut ait Verrius, in clibano antequam percoquatur decidit in carbones cineremque*ʼ **577** Char. GL I [1]109. [2]211 *plura foras venti* Char.[1]

578 (1255 s) porro homines nequam, malus ut quartarius, cippos*
collegere omnes

579 (1259) prima Papiria Tusculidarum

580 (1260) Priverno Oufentina venit fluvioque Oufente

581 (1267) podicis, Hortensi, est ad eam rem nata palaestra

582 (1270) purpureamque uvam facit albam pampinum habere

583 (1273 s) quamvis bonus ipse
Samnis, in ludo ac rudibus cuivis satis asper

584 (1276) quem praeclarus helops, quem Aegypto sargus movebit

585 (1280) 'quid Decius? Nuculam an confixum vis facere?' inquit

586 (1282 s) quidni et scruta quidem ut vendat scrutarius laudat,
praefractam strigilim, soleam inprobus dimidiatam

587 (1284 ss) quis hunc currere ecum nos atque equitare videmus,
his equitat curritque. oculis equitare videmus:
ergo oculis equitat

588 (1288) quod sumtum atque epulas victu praeponis honesto

589 (1291) ⟨qua⟩ Rhodus Carpathium in pelagus se inclinat apertum

---

578 Fest. 258 1 '*mulio mercennarius, quod quartam partem quaestuus capiebat*' 2 *colligere* cod. scil. utpote fures in via publica prope urbem sita **579** Schol. Bob. Cic. Planc. p. 254 *Papiria* scil. *tribus* *tus olidarum* ll. **580** Fest. 194 *offentina* unum apogr.: *oufendina* rell., scil. *tribus* suffragii ferendi causa. ceterum cf. Cich. 336 ss *ofente* apographa **581** Porph. Hor. carm. 1, 27, 1 *pudicis* ll. '*facta*' **582** Cledon. GL V 40 *facit* scil. *autumnus* **583** Cic. de orat. 3, 86 collocandos esse versus post libri IV v. 158 et verba esse Pacideiani cogn. Dousa *cuivis*, *civis*, *cuius* sim. codd. **584** Fest. 322 '*pisci genus*' 'cui salivam movebit' Ma **585** Cic. de orat. 2, 253 praecedunt: *ambigua sunt in primis acuta atque in verbo posita, non in re . . . ut illud Africani, quod est apud Lucilium* *spaedius* mutili *nuculan conficere inquit* mutili **586** Gell. 3, 14, 8 ponendum lib. X post v. 388 1 *vendat et scrutarius* ll. γρυτοπώλης 2 *praefactam* v. l. *strigilim* Char. GL I 126: *strigilem* Gell. ll. **587** Gell. 18, 5, 8 Non. 106 Macr. sat. 6, 9, 11 1 *quis*: *nempe* Macr. *hinc* Gell. plerique *equum* v. l. *nos atque ego* Macr. unus: *non aquae* Non. ll. *videbat* Non. ll. 2 om duo Gell. **588** Gell. 4, 16, 6 Non. 501 (libr. I—VII) *sumptum* Non. ll.: *sumptu* Gell. unus *dictu* Non. ll. *praepones* Non. ll. *chonesto* Guelf. Non. **589** Porph. Hor. carm. 1, 7, 1 (libri XIV, collocandus videtur post v. 466) ⟨ ⟩ add. Marx *Carpathium Rhodus* edd.

590 (1294 s) _ _ servandi numeri et versus faciendi,
nos Caeli Numeri numerum ut servemus modumque

591 (1314) tum lateralis dolor, certissimus nuntius mortis

592 (1319 s) velut olim
auceps ille facit clam, inproviso insidiisque

593 (1323) vicimus, o socii, et magnam pugnavimus pugnam

594 (1326 ss) virtus, Albine, est, pretium persolvere verum
quis in versamur, quis vivimus rebus, potesse,
virtus est, homini scire id quod quaeque habeat res,
virtus, scire, homini rectum, utile quid sit, honestum,
quae bona, quae mala item, quid inutile, turpe, inhonestum,
virtus quaerendae finem re scire modumque,
virtus divitiis pretium persolvere posse,
virtus id dare quod re ipsa debetur honori,
hostem esse atque inimicum hominum morumque malorum,
contra defensorem hominum morumque bonorum,
hos magni facere, his bene velle, his vivere amicum,
commoda praeterea patriai prima putare,
deinde parentum, tertia iam postremaque nostra

595 (1340) vis est vita, vides, vis nos facere omnia cogit

596 (1342 s) uno oculo, pedibusque duobus, dimidiatus
ut porcus

597 (1347) ut petimen naso aut lumbos cervicibus tangat

---

598 (1375 s) Sisyphus versat
saxum sudans nitendo neque proficit hilum

---

590 Char. GL I 78 cf. GL VII 206 (libro XXX post v. 1078 tribuit Ma) 1 s *et* — *Numeri* Dousa e Colon. deperdito: om N 2 *modumque* Dousa: perierunt in N, sed *que* legit Charisii editor princeps. numeris et necessitate coactus genetivo posuit casu nomen amici poeta, quod nisi genetivo casu et vocativo numeris adaptari non poterat (Ma) **591** Max. Victorin. GL VI 217 collocandus l. V post. v. 190 **592** Serv. auct. Aen. 12, 5 1 *olli* ll. 2 *clam: cum, eum* ll. **593** Don. Ter. Eun. [1]899 Ad. [2]843 cf. 859 *ocius* vel *o cives* Don.[2] *pugnam* ad rem Veneream spectare exponit Don. **594** Lact. inst. 6, 5, 2 6 = Lact. inst. 5, 6, 7 7 = 5, 6, 10 12 = 5, 6, 18 (hoc amplissimum frgm. attribuendum libro XVII post 551) 1 quis fuerit Albinus iste quem ut avarum hominem poeta castigat non liquet. cf. Cich. 349 ss 6 *rei* ll.: em Lachm. 11 *magni facere* Paris.: *magis facere* unus: *magnificare* rell. 12 *patriae* ll. **595** Varr. ling. 5, 63 **596** Gell. 3, 14, 8 (libro XV tribuendi, post v. 483) 1 *dimiditus, dimidius* ll. significari videtur Cyclops **597** Fest. 209 'laudatur equi caput breve, ardua cervix' **598** Cic. Tusc. 1, 10 Non. 121. 353 *sisyphius* ll. aut Lucilio tribuendi aut Ennio

HOSTIVS

BELLVM HISTRICVM

1 (2 *Baehr.*) percutit atque hastam pilans prae pondere frangit
2 (3) sententia praesto
pectore pilata
3 (4) saepe greges pecuum ex hibernis pastibus pulsae
4 (5) non si mihi linguae
centum atque ora sient totidem vocesque liquatae
5 (6) dia Minerva ⟨simul⟩, simul autem invictus Apollo,
arquitenens Latonius

A. FVRIVS ANTIAS

1 (1 *Baehr.*) sanguine diluitur tellus, cava terra lutescit
2 (2) omnia noctescunt tenebris caliginis atrae
3 (3) increscunt animi, virescit volnere virtus
4 (4 s) sicut fulica levis volitat super aequora classis,
spiritus Eurorum viridis cum purpurat undas
5 (6) quo magis in patriis possint opulescere campis

Q. VALERIVS SORANVS

1 (1 *Baehr.*) vetus adagio est, o Publi Scipio
2 (2) Accius Hectorem nollet facere, Hectora mallet

---

1 Serv. auct. Aen. 12, 121 (liber primus) '*figens*' **2** Serv. l. l. 2 '*fixa*' '*stabilis*' **3** Prisc. GL II 270 *(Hostilius in I annali)* **4** Macr. sat. 6, 3, 6 (liber secundus) imitatus est Verg. georg. 2, 43 **5** Macr. sat. 6, 5, 8 ⟨ ⟩ add. Haupt

1—5 Gell. 18, 11 (sub rubrica: *verba ex carminibus Furi Antiatis inscite a Caesellio Vindice reprehensa*) 3 s *(quae reprehendit autem Caesellius Furiana haec sunt: quod terram in lutum versam 'lutescere' dixerit et tenebras in noctis modum factas 'noctescere' et pristinas reciperare vires 'virescere', et, quod ventus mare caerulum crispicans nitefacit, 'purpurat' dixerit, et opulentum fieri 'opulescere'. versus . . . ex poematis Furianis . . . subdidi)* **1** = Non. 133 **2** = Non. 145 **3** = Non. 188 **5** = Non. 148 **2** *tenebras* unus Gelli **3** *crescunt* Non. ll. *virescit* Non.: *virescunt* Gell. ll. praeter unum *(increscunt) volucre, volvere* Gell. v. l. *vires* Gell. v. l. **4** 1 *fulca* Pontanus, sed cf. Skutsch Forsch. I 113 *sic fulica levius* Beloe 2 *Eurous* Baehr. *dum* L. Mueller **5** *magis si sint in* v. l. *patriis: campis* Non. ll. *opuliscere* Non.

1 Varr. ling. 7, 31 *(id est quod παροιμίαν vocant Graeci)* cf. Paul. Fest. 12 Don. Eun. 428 Gloss. s. v. *vetus* ⟨*sat*⟩ Baehr. ut senarium audiamus iambicum **2** Varr. ling. 10, 70 cf. Funaioli p. 78

3 (4) Iuppiter omnipotens rerum regumque repertor,
progenitor genetrix deum, deus unus et idem

PORCIVS LICINVS

1 (1 *Baehr.*) Poénico belló secundo Músa pinnató gradu
íntulit se béllicosam in Rómuli gentém feram
2 (4) dúm lasciviám nobilium et laúdes fucosás petit,
dum Áfricani vóce⟨m⟩ divina⟨m⟩ ínhiat avidis aúribus,
dum ád Philum se cénitare et Laélium pulchrúm putat,
dúm in Albanum crébro rapitur ób florem aetatís suae:
súis postlatis rébus ad summam ínopiam redáctus est.
ítaque ex conspectu ómnium ⟨ubi⟩ abit Graéciae in terram últimam
mórtuust Stympháli, Arcadiae in óppido. nil P⟨úblio⟩
Scípio ⟨tum⟩ prófuit, nil Laélius, nil Fúrius,
trés per id[em] tempús qui agitabant nóbiles facíllime.
éorum ille opera né domum quidem hábuit conductíciam,
sáltem ut esset, quó referret óbitum domini sérvolus
3 (5) custodes ovium tenerae propaginis, agnum,
quaeritis ignem? ite huc. quaeritis? ignis homost.
si digito attigero, incendam silvam simul omnem,
omne pecus flammast, omnia qua video

---

3 A. Mai Auct. class. 3, 161 Aug. civ. 7, 9 1 *regum rerumque deumque* Aug. 2 *idem: omnis* Aug.

1 Gell. 17, 21, 45 1 *secundum* unus 2 *sese* ll.: em Ald. **2** Suet.[1] vit. Ter. 2 ed. Wessner Don. I p. 4 8—11 = [2]vit. Ter. 6 1 *lascivam (-ias)* v. l. *fucosas laudes* ll. praeter A 2 *vocem dum et* A *in huius et* A *auribus avidis* unus 3 *Philum* Roth: *fixum* A: *furium* rell. *se* om unus *centare* A *Lelius* unus *putat pulchrum* ll. praeter A 4 *dum se amari ab his credit crebro in Albanum rapitur (rapi)* ll.: em Ritschl *ob: ad* v. l. 5 *post (ipsus) sublatis* ll.: em Ritschl 6 *e* vel om v. l. ⟨ ⟩ add. Bergk *abit* A: *abiit* rell. *greciam in terram* ll.: em Bothe: *in Gr. t.* Scal. Ritschl 7 *mortuus est infalo (in phalo)* ll.: em Bergk: *mortuos Stymphalist* Ritschl *archadiae* ll. ⟨ ⟩ add. Roth *nihil (-ch-)* ll. 8 ⟨ ⟩ add. Dziatzko ⟨*ei*⟩ A *profuit* om duo *nihil illi* A: *nihil ei* rell. *nihil* ll. 8 f *Furius tres: siministros* A 10 *operam* ll. praeter A *habuit: si abuit* Suet.[1] A 11 *obitus* Suet.[1] unus *servulo* Suet.[1] A **3** Gell. 19, 9, 13 cf. Anthol. Pal. 9, 15 Valer. Aedit. 2 Pomp. wandinschr. 585 ss 1 *tenerae* Hosius: *vendere* ll.: *teneraeque, mandrae(que), Venerisque, vernae(que)* alii 2 *item* trad. *huc quaeritis ite (si te) huc quaeritis ignis* ll. plerique *huc! huc agite!* Buettner *ignis* om unus *agnum quaeritis? agnum? ite hinc o procul! ignis hic est* Ussani 4 *quae* dett.

VOLCACIVS SEDIGITVS

DE POETIS

1 (1 *Baehr.*) multós incertos cértare hanc rem vídimus
palmám poetae cómico cui déferant.
eum méo iudicio errórem dissolvám tibi,
ut, cóntra si quis séntiat, nihil séntiat.
Caecílio palmam Státio do mímico.
Plautús secundus fácile exuperat céteros.
dein Naévius, qui férvet, pretio in tértiost.
si erít, quod quarto détur, dabitur Lícinio.
post ínsequi Licínium facio Atílium.
in séxto consequétur hos Teréntius,
Turpílius septimúm, Trabea octavum óptinet,
nonó loco esse fácile facio Lúscium.
decimum áddo causa antíquitatis Énnium

2 (2) sed ut Áfer populo séx dedit comoédias,
iter hínc in Asiam fécit. ⟨in⟩ navem út semel
conscéndit, visus númquam est: sic vitá vacat

3 (3) tuaé, ⟨Terenti⟩, quaé vocantur fábulae,
cuiaé sunt? non has, iúra qui populís dabat
summo ⟨ille⟩ honore afféctus fecit fábulas?

4 (4) sumétur Hecyra séxta, exilis fábula

VALERIVS AEDITVVS

1 (1 *Baehr.*) dicere cum conor curam tibi, Pamphila, cordis
quid mi abs te quaeram, verba labris abeunt,
per pectus manat subito ⟨subido⟩ mihi sudor:
sic tacitus, subidus, dum pudeo, pereo

---

1 Gell. 15. 24 *(in libro . . . de poetis)* 1 *videmus* ll. 4 *qui* Osann 5 *dominico* vel *do comico* trad. 6 *acie* Baehr. 7 *n(a)e vias*, *ne livius* v. l. *servet* ll. *servet pretium*, *tertiust* Ritschl 9 *licium (-o)* v. l. 10 *consequitur* ll. 11 *trabeam* v. l. 13 *antiq. causa* ll. **2** Suet.-Don. vit. Ter. 5 ed. Wessner Don. I p. 7 1 *comedias dedit* A 2 *item* A ⟨*in navem ut* Schoell: *navem (-im) ut (cum)* ll.: *ut navem* Buech.: *navem autem ut* Ritschl 3 *nusquam* unus **3** Suet.-Don. vit. Ter. 9 ed. Wessner l. l. p. 10 1 *tuae* Windischmann: *hae*, *he* ll. ⟨ ⟩ add. Fleckeisen 2 *sive* unus *qui iura* ll.: em Ritschl *populis retentibus* A: *p. recensentibus* rell. 3 ⟨ ⟩ inser. Ritschl **4** Suet.-Don. vit. Ter. 3 ed. Wessner l. l. p. 5 *sumeret(ur)* v. l. *haec ira* A: *hechirra* rell. *exilis* Bergk: *ex his* ll.
1 Gell. 19, 9, 11 2 *mi(c)hi* ll. *quaeram*? vulgata *verba* duo: *membra* rell. *obeunt* Baehr. 3 ⟨ ⟩ add. Usener: ⟨*stupido*⟩ CFW Mueller: ⟨*gelidus*⟩ Peiper 4 *si* ll. praeter duo *stupidus* Mueller: *rubidus* Peiper *dum pudeo* Usener: *duplideo* ll.: *duplo ideo* vulg.: *dupliciter* Buettner

2 (2) quid faculam praefers, Phileros, quae nil opus nobis?
ibimus sic, lucet pectore flamma satis.
istam nam potis est vis saeva extinguere venti
aut imber caelo candidus praecipitans.
at contra hunc ignem Veneris, nisi si Venus ipsa,
nullast quae possit vis alia opprimere

Q. LVTATIVS CATVLVS

1 (1 *Baehr.*) aufugit mi animus. credo, ut solet, ad Theotimum
devenit. sic est: perfugium illud habet.
quid, si non interdixem, ne illunc fugitivum
mitteret ad se intro, sed magis eiceret?
ibimus quaesitum. verum, ne ipsi teneamur,
formido. quid ago? da, Venus, consilium!
2 (2) constiteram exorientem Auroram forte salutans,
cum subito a laeva Roscius exoritur.
pace mihi liceat, caelestes, dicere vestra,
mortalis visus(t) pulchrior esse deo

POMPILIVS

1 (*Ribb. trag. p. 263*) heu quá me causa, Fórtuna, infesté premis?
2 (2 *Baehr.*) Pacvi discipulus dicor, porro is fuit Enni,
Ennius Musarum. Pompilius clueor
3 (1) ridiculum est, cum te cascam tua dicit amica,
fili Potoni, sesquisenex puerum.
dic rusum Pusam: sic fiet ‘mutua muli’:
nam vere pusus tu, tua amica senex

---

2 Gell. 19, 9, 12 cf. Pomp. wandinschr. 585 1 *quid: qui* v. l. *qua* v. l. *ni(c)hil est opus* ll. *nobis* om pars codd. 2 *pectoris* Baehr. 3 *nam* Turnebus: *non* ll., unde *praecipitans*? Iac. Gronov.: *nunc* vel *mox* Baehr. 4 *concitus* Baehr. 5 *si* om pars ll.

1 Gell. 19, 9, 14 cf. Callim. epigr. 41 Wil. Anthol. Pal. 12, 73 Fronto p. 4 N. 1 *offugit* v. l. *mi(c)hi* ll. 3 *quid: qui* v. l. *non: nunc* Piazza *interdixissem* v. l. *illinc* unus 5 *verbum* ll. *ne* om pars ll. *ipsititen.* ll.
2 Cic. nat. deor. 1, 79

1 Varr. ling. 7, 93 **2** Non. 88 (Varro Ὄνος λύρας, cf. Menipp. 356 B.) 1 *pacuvius* ll. 2 *Enniu'* edd. **3** Varr. ling. 7, 28 (*Papini epigrammation*. sed cf. Goetz-Schoell p. 101 adn.) ad 4 ex. cf. Prisc. GL II 90, 2 1 *amici* trad. 3 *dicit pusum puellam pusam: dic rusum pusam* (*Pusam* Varr. edd.) Baehr.: *dic tu illam pusam* Turnebus *mutuam* trad.

L. POMPONIVS

1 (2 s *Ribb. com.*) quí postquam tibi adpáreo atque aedítumor in templó tuo,
néc mortalis néc mortalium úllum in terra míseriust

2 (4 s) ne quís miretur, cúm tam clare tónuerit,
ut, sí quis dormitáret, expergísceret

3 (7) át ego rusticátim tangam, úrbanatim néscio

4 (9 [1]) tum praé se portant áscendibilem sémitam,
quam scálam vocant

5 (12) atque aúscultare dísce, si nescís loqui

6 (13) exílui de nocte ád molam fullóne festinátim

7 (17) métuo illum: iocári nescit, lúdit nimium insániter

8 (18) occídit taurum tórviter, me amóre sauciávit

9 (23) clándestino tácitus taxim pérspectavi pér cavum

10 (27 s) dántor Dossenno ét fullonibus públicitus cibária

11 (30 s) nóli, quaeso, iráscere:
móre fit, moríri suam quisque úxorem ut velit – ◡ –

12 (32) sí quid expalpáre possim ab íllo – ◡ – ◡ –

13 (33) vós istic manéte: eliminábo extra aedis cóniugem

14 (34) víx nunc quod edim invénio: quid nam fíet, si quam dúxero?

15 (42) scío pol te illam amáre efflictim – ◡ – ◡ – ◡ –

16 (43 s) possum éxorare té ut recedas á me paulispér modo? —
quantísper sat habes?

17 (45 s) lónge ab urbe vílicari, quó erus rarentér venit,
⟨íd⟩ non vilicári, sed domināri est mea senténtia

---

1 Non. 75 (Aeditu⟨m⟩us) 1 = Gell. 12, 10, 7 ⟨ 1 *tibi* Gell.: *ubi* Non. *aedituor* Non.: 'aedem tueor' *tuo* om Non. 2 *mortalibus* L: *immortalis* Bothe *ullo* v. l.: om al. *miserius est* ll. **2** Non. 473 (Agamemno suppositus) 1 *mirarctur* ll. **3** Non. 166. 408 s (Aleones) '*rustice*' '*circumveniam*' ⟨*nam*⟩ *urb.* edd. **4** Schol. Stat. Theb. 10, 841 (Armorum iudicium) 2 *vocitant* B. Schmidt **5** Non. 246 (Asina) **6** Non. 514 (Asinaria) *fullone* gen. **7** Non. 509 cf. Prisc. GL III 70 (Auctoratus) *locari* L **8** Non. 516 *torbiter* ll. *me amores amavit* ll.: em Lipsius **9** Non. 178 (Bucco adoptatus) '*sensim*' '*occulte*' *cautum* optt. **10** Non. 513 (Campani) *dator dosenno* ll. *fulloni* Mue *publiciter* ll. contra lemma **11** Non. 127 (Citharista. cf. Κιθαριστής Antiphanis et Menandri) 1 *neli* L 2 *suam* ⟨*vir*⟩ Ribb. *quisque* om L *ut uxorem* Ribb. **12** Non. 104 (Collegium) '*elicere*' **13** Non. [1]39 (Concha) [2]292, 26 *isti* Non.[2] v. l. *manet* ll. **14** Non. 507 (Condiciones) '*edam*' **15** Non. 104 (Dotata) *sci* G[1] '*vehementer*' **16** Non. 511 **17** Non. [1]164. [2]186 1 = [3]515 (Ergastilus) 1 *vilicariae* Non.[3] ll. *herus*, *eris*, *rus* v. l. 2 *mea est* Non.[2] ll.

18 (48 s) quin érgo, quandò cónvenit, conpléctite? —
mi fráter, salve! — ó soror, salvé, mea!
19 (50) fácite ut ignis férvat, ligna insípite, far concídite
20 (51 s) Mars, tíbi voveo factúrum, si umquam rédierit,
bidénti verre
21 (53) íta velim faciás: iam pridem vólo lavatriná lavi
22 (54) heús aptate, púeri, munde atque ámpliter convívium!
23 (55 s) 'décimus mensis ést cum factum est'. — 'íta fit, ita sempér solet:
décumo mense démum turgens vérminatur, párturit'
24 (63) quíd futurum est, sí pol ego hanc díscere artem atténderim?
25 (66) iam égo inibi adero: dum égo revortor, áge, anus, accinge ád molas
26 (67 s) périi! non puéllula est nunc. quíd abscondisti intér nates?
27 (69) incépi contuí: conspicio cóleatam cúspidem
28 (71 s) nam cibária
vicém duorum sólum me comésse – ◡ cóndecet
29 (74) símile est, quasi cum in caélo fulgit própter lunam Lúcifer
30 (75 s) praéteriens vidít Dossennum in lúdo reverecúnditer
nón docentem cóndiscipulum, vérum scalpentém natis
31 (77) díes hic sextus cúm nihil egi, díequarte moriár fame
32 (79) miserét me eorum, quí sine frustis véntrem frustrarúnt suum

---

18 Non. 472 (Fullones) 2 *mihi* ll. *salveto* CFW Mueller *soro* optt. **19** Non. 503 *instipite* ll. **20** Gell. 16, 6, 7 (Galli Transalpini) Macr. sat. 6, 9, 4 Non. 53 1 *f. v.* vel *vovo f.* Fleckeisen cave scribas *futurum* | *rediero* Macr. **21** Non. 504 (Petitor heres) *latrinam (-em)* ll.: *lavatrinam* Lachm. in Lucr. 393 **22** Non. [1]511. [2]234 *heus* Non.[1]: *eius* Non.[2] ll. *convivia* Non.[2] optt. **23** Non. 40 (Hirnea pappi) 2 *demun* ll. **24** Non. 238 (Maccus) *hanc ego* Munk Ribb. *discere a. e. h.* Mue Lindsay **25** Non. 469 (Macci gemini) *inibi* Lipsius: *mihi* ll. *accingere (adc-)* optt. contra lemma **26** Non. 75 *numquid* edd. *abscondidisti* ll. **27** Non. 470 '*intueri*' **28** Char. GL I 126 (Maccus miles) 2 *duorum m. c. c. solum* Ribb. **29** Non. 506 (Maccus sequester) *quas* optt. '*fulget*' **30** Non. 516 (Maccus virgo) 1 *vidi* Bothe *duossensum (doss-)* ll. 2 *cor discipulum* ci Mue *nates* v. l. **31** Gell. 10, 24, 5 (Mevia) Macr. sat. 1, 4, 22 1 *sextust* Fleckeisen *nil* Fleckeisen *edi* Pontanus *emoriar* Sciοppio **32** Non. 473 (Maialis) *m. meorem* v. l. *frustris (-tis, -ctis)*, *fustis* ll.

33 (80 s) cenam quaéritat:
sí eum nemo vócat, revortit maéstus ad maenám miser

34 (82 s) dolásti uxorem. núnc ea propter mé cupis
concídere? — etiam rhétorissas?

35 (84) ego íllam non ampléctar? ego non sáviem?

36 (85) sí calendis ⟨dómi⟩ convivant, ídibus cenánt foris

37 (87 ss) séd meus
fráter maior, póstquam vidit mé vi deiectúm domo,
núpsit posteriús dotatae, vétulae, varicosaé, vafrae

38 (102) vólo scire ex te, cúr urbanas rés desubito déseris

39 (103 s) nunc quándo noluísti facere, fác voluptatí sies
ibús

40 (107) nón erat qui córpus tremulum fámula tutarét toga

41 (109 s) érgo, mi Dossénne, cum istaec mémore meministi, índica,
quí illud aurum abstúlerit. — non didici háriolari grátiis

42 (113) ípsus cum uno sérvo senex intéstato proficíscitur

43 (114) ásside, si quá ventura est ália strena strénuae

44 (115 s) quae túleram mecum mília decém victoriáta,
in Graéca mercede ílico curávi ut occupárem

45 (119) quíd habes in surpículis, calve? — ómne piscatí genus

46 (122) décipit vicínos: quod moléndum conduxít, comest

47 (123) nám plus quaesti fácerem, quam quadrínas si haberém molas

48 (124) ⟨flét⟩, fit desubito hílarus; tristis sáltat; ridens ríngitur

49 (129) ⏑ hóc sciunt omnes, quántum est qui cossím cacant

50 (131) séd me exercet sénica nequam, néque illo quid faciám scio

---

33 Non. 476 **34** Non. 166 (Medicus) *dalasti* optt.: *chalasti* ci Buech. **35** Non. 474 (Munda) *amplectare* v. l. *sabiem* ll. **36** Non. 474 ⟨*hic*⟩ Mue *convivant* Non.: *convivantur* Non. ll. **37** Non. 143 (Pannuceati) 2 *in deiectum, inde eiectum* ll. *me eiectum d.* Buech., v. 1. 2 conglutinans 3 *afrae* ll. **38** Non. 517 (Pappus agricola) **39** Non. 486 1 *voluisti* G 2 ‛*is*’ **40** Non. 476 (Parci) *quid* ll.: **41** Non. 514 cf. Prisc. GL III 77 (Philosophia) 1 *nidos sed ne* ll. ‛*memoriter*’ 2 *quid* v. l. **42** Non. 323 (Pictores) *ipsius* v. l. **43** Non. 17 *aliqua* ci Ribb. ‛*strenuitas*’ *strenuae: strenae* ll. **44** Non. 356 1 *victoriatum* Iunius 2 *occuparet* L[1]: ‛*collocarem*’ **45** Non. 488 (Piscatores) *syrpiculis* ll. **46** Non. 81 (Pistor) **47** Non. 483 *quadrina, rinas* v. l. *malos* G **48** Non. 517 **49** Non. 40 (Porcaria) *sciunt hoc* Guyet ‛*coxim*’ **50** Non. 17 (Praeco posterior) ‛*senex*’

51 (132) vís facere ut novérca vetulum dérepente déserat?
52 (133 s) ád Veneris proféctust mane vétulus, votum ut sólveret
íbi nunc operatúst
53 (137) át te di omnes cúm consilio, cálve, mactassínt malo!
54 (141) quót laetitias ínsperatas módo mihi inrepsere ín sinum!
55 (142 ss) ego dédita opera té, pater, solúm foras
sedúxi, ut ne quis ésset testis tértius
praetér nos, tibi cum túnderem labeás lubens
56 (148 s) ut núllum civem pédicavi pér dolum,
nisi ípsus orans últro qui oquinísceret
57 (151) égo quaero quod cómedim, has quaerunt quód cacent: contráriust
58 (152) égo rumorem párvi facio, dúm sit rumen qui ímpleam
59 (153) cóntinuo ad te cénturiatim cúrrent qui paném petent
60 (157 s) iámne abierunt? iám non tundunt? iámne ego in tutó satis?
númquis hic restitát, qui nondum lábeas lirarít mihi?
61 (159) ó hominem beátum, quo illae pérvenibunt dítiae!
62 (162) altér amat potat pródigit, patrém suppilat sémper
63 (163) cuiusvís leporis Líber diademám dedit
64 (168) ⟨ís⟩ quidem apud forúm praesente téstibus mihi véndidit
65 (169) lápatium nullum útebatur, lárdum lurchabát lubens
66 (173 s) aperíbo, non possúm pati:
pórcus est, quem amáre coepi, pínguis, non pulchér puer
67 (178) iám istam calvam cólaphis conminuíssem testatím tibi
68 (191) nísi nos pauci rétineamus glóriam antiquam Átticam

---

51 Non. 518 **52** Non. 523 *operatus est* ll.: '*deos religiose . . . sacrificiis litavit*' **53** Non. 342 **54** Non. 500 *quod* ll. **55** Non. 210 1 *ergo* ll. **56** Non. 146 (Prostibulum) 1 *at* Bothe 2 *ipsius* G *ultroque* v. l. '*inclinaretur*' **57** Non. 84 *edim* ll. contra lemma *his* Ribb. *quos* ll. *contrarius est* ll. **58** Non. 18 '*locus in ventre, quo cibus sumitur et unde redditur*' **59** Non. 18 '*abundanter et copiose*' **60** Non. 18 *ego sum in* Guelf. *nunqui* Ribb. *restitat* Ribb.: *resistit* ll. '*lira . . . fossa recta*' **61** Non. 508 (Pytho Gorgo) *ille* ll. *divitiae* ll. **62** Non. 13 (Sarcularia) *alteram adportat* ll. '*involat*' '*rapit*' **63** Prisc. GL II 200 (Satura) **64** Non. 154 (Syri) ⟨*qui*⟩ Lindsay '*coram*' **65** Non. 11 '*cum aviditate sumebat*' **66** Non. 506 (Verniones) 1 *a peribo* Fleckeisen Ribb. 2 *orcus* trad. **67** Non. 178 (Verres aegrotus) *calvam* om. optt. *conminuissem colafis* Ribb. **68** Cic. epist. 7, 31 (Atellana incerta)

NOVIVS

1 (1 *Ribb. com.*) edepól, paternam quí comest pecúniam
2 (2) quíd ita? — quia enim répuerascis, fúgitas personás, pater
3 (4ab) quod tú, mi gnate, quaéso ut in pectús tuum
demíttas tamquam in físcinam vindémitor
4 (5) áge nunc, quando rhétoricasti, résponde quod té rogo
5 (6) quód editis, nihil ést: si vultis quód cacetis, cópia est
6 (7) cum ád lupam nostrám tam multi crébro conmetánt lupi
7 (12) ís me non vocábit; ob eam rem hánc feci fallam ◡ –
8 (13) iam égo illi subiens súblabrabo ésui illud sínciput
9 (16) ártivit linguam ín palatum, coépit labias súgere
10 (19) patí dum poterunt: ántequam pugaé pilant
11 (20s) púerum mulierí praestare némo (ne)scit, quánto melior
sít cuius vox gállulascit, cuíus iam ramus róborascit
12 (24) múltum ames, paulúm des, crebro vénias, rarentér (feras)
13 (25s) quándo ad ludos vénit, alii cúm tacent, totúm diem
árgutatur quási cicada
14 (27) ómnes capiunt fícitatem, mérs est sine moléstia
15 (30s) vortít se in omnis béstias, comest quídquid tetigit tántum
16 (34s) non múlto post sonárium accepit, ábsedet
conséquitur paenulárium, cilotrúm petit
17 (36) – ◡ – ◡ ágite exigite, témulentum tóllite!

---

1 Non. 81 (Agricola) **2** Non. 165 *quid* Ald.: *quod* ll. *fugit has* ll. praeter Flor. **3** Serv. auct. georg. 1, 266 (Andromacha) 2 '*genus vasis*' *vindemiator in fiscinam* Serv. auct. **4** Non. 476 (Asinus) **5** Non. 507 (Bucculus) *edisti* ll. **6** Non. 89 (Bubulcus Cerdo) *lopam* trad. *crebo* L '*conmeant*' **7** Non. 109 (Decuma) '*fallaciam*': *falam* Bothe Ribb. **8** Non. 170 '*cibum intra labra mittam*' *morsui illud* Ribb.: *bene suillum* Buech. **9** Non. 505 (Dotata) '*artavit*' *labia* ll.: em Quicherat *surgere, suggere* v. l. **10** Non. 39 (Exodium) '*pilis vestiuntur*' **11** Non. 116 2 '*pubescit*' 'mentula' **12** Non. 515 (*petas*) Mue **13** Non. 245 1 *taceant* v. l. 2 '*loquacius proloquitur*' **14** Non. 109 (Ficitor) *cupiunt*, *captant*, *sapiunt* edd. '*fructus fici*' **15** Non. 81 (Fullones feriati) *quod tetigit totum* Buech. **16** Non. 148 (Fullonicum) 1 *sonarum* ll. *absdedit* Ribb.: *abscidit* Munk 2 '*quasi thecam . . . paenulae*' **17** Fest. 364 (Funus) *exite* ll. apogr. Vatic. R *temulentam* apogr. Vat. S

18 (40) ó domus paráta pulchrae fámiliae festíviter!
19/20 (40¹ s) trístimoniam éx animo detúrbat et vecórdiam
21 (42) signáre oportet fróntem calida fórcipe
22 (43) quía supellex múlta, quae non útitur, emitúr tamen
23 (44) scálpis dentes, dérepente in scéna si peccáveris
24 (47) actútum scibis, cum ín nervo nictábere
25 (48) ⏑ ém: dixi itúrum hominem in Túscos tolútim?
26 (49 s) límen superum, quód mei misero saépe confregít caput,
27 (51) vérberato pópulus homini lábeas pugnis caédere
ínferum autem, dígitos omnis úbi ego diffregí meos
28 (53 s) sí percontassém malum, hoc me praéterisset – ⏑ –
29 (57) té volumus donó donare púlchro praesente ómnibus
30 (61) ínstant mercatúram: spero rém faciet: frugi ést homo
31 (64 s) quí me miserum míseriorem réddidit quam pánus puerum
32 (75 s) – ⏑ dum istos ínvitabis súffragatorés, pater,
príus in capulo quam ín curuli sélla suspendés natis
33 (79) sume árma, iam te occídam clava scírpea
34 (81 s) – ⏑ – ⏑ mámmas teneas, pédes extollas, sávies, cúm gemit
35 (84 s) fílias
⟨bínas⟩ habeo témulentas, séd eccas video incédere
36 (86) quí habet uxorém sine dote, pánnum positum in púrpura est
37 (89 s) postquám se vidit ⟨ésse⟩ heredem, désubito divórtium fecérunt
38 (93) – ⏑ coepit únum quemque praélumbare fústibus

---

18 Non. 510 (Gemini) *pulchre familia* trad. *festive* **19/20** Fest. 372 (Hercules coactor) **21** Prisc. GL II 168 s (Lignaria) **22** Gell. 15, 13, 4 ‘*usui non est*’ **23** Non. 518 (Maccus) *scalpes* Bothe *cena* ed. **24** Fest. 177 (Maccus copo) *scrib̄.* cod. *nectabere* cod. *nictare* Fest. **25** Non. 4 (Maccus exul) *ē (est) dixi* ll.: *edixin* Bothe: *em dixin* Ribb. ‘*volutim*’ ‘*volubiliter*’ **26** Non. 336 1 *d. o. ubi ego* Bothe 2 *defregi* ll. **27** Non. 210 *verberatio* ll. **28** Non. 474 (Malevoli) *si p. h. p. me m.* Ribb. **29** Non. 154 (Mania medica) *dona* v. l. ‘*coram*’ **30** Non. 212 (Milites Pometinenses) *instat* Scal. *ista mercatura* Mue *perorem (peiorem)* trad.: em Flor.³ **31** Non. 149 (Optio) ‘*tumor . . . inguinum*’ **32** Non. 4 (Pappus praeteritus) 1 *isto* ll.: *istoc*? Ribb. 2 ‘*sarcofago*’ *suspendis* ll. **33** Fest. 330 (Phoenissae) *i. anite* cod. *scirpia* cod. **34** Non. 474 (Quaestio) 2 *congemit* ll. **35** Fest. 364 (Surdus) 1 s *filias alo tem.* Buech. **36** Non. 218 (Tabellaria) **37** Non. 517 (Tripertita) *p. h. sese vidit*, *p. sese h. v.* alia alii **38** Non. 156 (Vindemiatores) ‘*coepi* senarium facit’ Buech. ‘*lumbos perfringere*’

39 (104) _ olim expectáta veniunt séptem Saturnália
40 (106) ◡ huíc puellae praécoquis libído inest
41 (108 s) mília
sex númmum in arcam démisi nummáriam
42 (115) quánti addictust? — mílle nummum. — níhil addo: ducás licet

APRISSIVS (?)

1 (*Ribb. com. p. 332*) ‘io búcco! quis me iúbilat?’ — vicínus tuus antíquus

D. LABERIVS

1 (1 *Ribb. com.*) quíd est ius iurandum? émplastrum aeris álieni ◡ _ ◡ _
2 (2) cónlabélla ósculúm
3 (4 s) ◡ _ ◡ et iam hic me óptimus somnús premit,
ut prémitur glis
4 (10) homo ébriacus sómno sanarí solet
5 (11 s) _ ◡ _ ◡ _ ◡ domina nóstra privignúm suum
ámat efflictim
6 (13 s) hic est
ílle gurdus, quém ego me abhinc dúos menses ex África
vénientem excepísse tibi narrávi _ ◡ _ ◡ _
7 (18) hómo frugi, quod tíbi relictum est rétines miserimónium
8 (19 s) _ ◡ _ ◡ égo mirabar quó modo mammaé mihi
(déscendiderant)
9 (24 s) quáre tam arduum áscendas? an cóncupivisti eúgium
scíndere?
10 (26) figúra humana inimíci ardore ignéscitur

---

39 Macr. sat. 1, 10, 3 (Atellana incerta) ⟨*tandem*⟩ Ribb. **40** Non. 150 ⟨*hercle*⟩ Ribb. *praecoqui* Lachm. *livido* ll. **41** Non. 495 (Eurysaces?) *dimisi* ll. **42** Cic. de orat. 2, 255 *est adducta* integri
1 Varr. ling. 6, 68 (*Apussius* ci Buech.)
1 Gell. 16, 7, 14 (Alexandrea) *emplaustrum (inp-)*, *inplastrum* v. l. an bacchei audiendi? **2** Non. 90 (Anna Peranna) **3** Non. 119 (Aquae caldae) *ut premitur* Flor.[2]: *opprimitur* trad. **4** Non. 108 (Aularia) ‘*ebrius*’ **5** Non. 104 (Belonistria) 2 ‘*vehementer*’ **6** Gell. 16, 7, 8 (Cacomnemon) 2 cf. Quint. inst. 1, 5, 57 *gurdos, quos pro stolidis accipit vulgus, ex Hispania duxisse originem audivi* *menses duos* Bothe Ribb. Hos. **7** Non. 214 (Carcer) *miserimunium retines* fere trad.: *r. miserimonium* Bothe **8** Gell. 6 (7), 9, 18 (Catularius) 2 e Gellio addiderunt edd. **9** Non. 107 (Centonarius) *scindere a. concupiisti eu.*? Ribb. ‘*mediam partem inter naturalia muliebria*’ **10** Non. 481 (Colax) ‘*ignescit*’

11 (27 s) itáque leni pruná percoctus símul sub dentes múlieris
vení, bis, ter memórdit

12 (29 ss) ◡ núnc tu lentu's núnc tu susque déque fers.
matér familias túa in lecto adversó sedet,
servós sextantis útitur nefáriis
verbís

13 (33 ss) quó quidem
me á matronalí pudore prólubium meretrícium
prógredi coégit!

14 (36) – sequere in latrínum, ut aliquid gústes ex Cynica haéresi

15 (40 s) fármacopoles símium
deamáre coepit

16 (42 s) licéntiam ac libídinem ut tollám petis
togátae stirpis

17 (44 s) idcírco ope nostra dílatatum est dóminium
togátae gentis

18 (49 s) ◡ – ◡ de integró patrimonió meo centum mília
nummúm memordi

19 (55) ◡ vérsorum, non númerum numero stúduimus

20 (56) scínde una exoléto in patientí catulientém lupam

21 (59) quí pedem ex tabérna tulimus, tántus cum instarét pluor

22 (62) dum díutius retinétur, nostri oblítus est

23 (63 s) dúas uxores? hércle hoc plus negóti est, inquit cócio:
séx aediles víderat

24 (65) aequum ánimum indigna iníquat contumélia

25 (67 s) nihil réfert, mollem e lánitia Attica án pecore ex hirtó geras
vestítum?

---

11 Gell. 6 (7), 9, 4 (Colorator) **12** Gell. 16, 9, 4 (Compitalia) 1 ⟨*em*⟩ *n.* Ribb. *lentus es* ll.: *lentus tu es* Scal. *nunc: nun*, *non* v. l. ‘*animo aequo es*’, ‘*neglegis*’, ‘*contemnis*’ ἀδιαφορεῖς 2 *sanatur familiam* Paris. 3 s *verbis nef. ut.* ll.: em Bothe **13** Non. 64 2 *meretricis* ll.: -*ium* Ribb.: -*ie* Lindsay **14** Non. 212 *séquere* ⟨*me*⟩ Bothe Ribb. ‘*balneum*’ *gustus* trad. **15** Char. GL I 108 (Cretensis) 2 *te amare* cod. **16** Macr. sat. 6, 5, 15 (Ephebus) 1 *petis* om unus **17** Macr. sat. l. c. 1 *opera* unus **18** Gell. 6 (7), 9, 3 (Galli) alii aliter versus distribuerunt **19** Prisc. GL II 258 (Lacus Avernus) *numerorum* Buech. Ribb. **20** Non. 90 *catulentem* v. l. ‘*libidinantem*’ ‘*surientem*’ **21** Non. 220 (Late loquens) *staret* ll.: em Haupt **22** Gell. 20, 6, 6 (Necyomantia) *detinetur* v. l. **23** Gell. 16, 7, 12 1 *hoc hercule (hercle)* ll. *negotio* unus *esset quid* v. l. *coctio* Paul. Fest. 20. 51 (cf. Thes. IV 1400): ‘*arillator*’ 1 s *cocios exiles* unus **24** Non. 126 (Nuptiae) *indignat*, *indignanti* sim. trad. **25** Non. 212 (Paupertas) 1 *nihilne* Ribb. *hircorum* ll.: em Marquardt: *hirto durum* Buech.

26 (69 s) vísus hac noctú bidenti
proptér viam facere

27 (72 ss) Demócritus Abderítes physicus phílosophus
clipeúm constituit cóntra exortum Hyperíonis,
oculós effodere ut pósset splendore aéreo.
ita rádiis solis áciem effodit lúminis,
malís bene esse né videret cívibus.
sic égo fulgentis spléndorem pecúniae
volo élucificare éxitum aetatí meae,
ne in ré bona videam ésse nequam fílium

28 (80) nón mammosa, nón annosa, nón bibosa, nón procax

29 (83) hoc voluit clípeum contra péluem
próici

30 (87) tollet bona fide vos Orcus nudas in catomum

31 (90 s) ‒ ◡ ‒ ◡ ‒ ◡ ‒ ◡ ‒ dominus nostér tua
lúculentitáte captus

32 (94) amóre cecidi támquam blatta in péluim

33 (98 ss) Necéssitas, cuius cúrsus transversi ímpetum
voluérunt multi effúgere, pauci pótuerunt,
quo mé detrusit paéne extremis sénsibus!
quem núlla ambitio, núlla umquam largítio,
nullús timor, vis núlla, nulla auctóritas
movére potuit ín iuventa dé statu:
ecce ín senecta ut fácile labefecít loco
viri éxcellentis ménte clemente édita
summíssa placide blándiloquens orátio!
etenim ípsi di negáre cui nil pótuerunt,
hominém me denegáre quis possét pati?
ego bís tricenis ánnis actis síne nota
equés Romanus ⟨é⟩ Lare egressús meo
domúm revertar mímus. ni mirum hóc die
unó plus vixi míhi quam vivendúm fuit.

---

26 Non. 53 1 *ac nocte bidentis* ll. **27** Gell. 10, 17, 4 6 s = Non. 106 (Restio) 5 *civilibus* v. l. 6 *ego: ito* Non. ll. *fulgenti* v. l. *splendorem* Tornaes.: *splendore in* Gell. ll.: *splendore* Non. ll. *fulgenti splendorei* ci Lindsay 7 *lucificare (lud-)* Gell. ll. *aetatis* Non. ll. 8 *esse videam* unus *quam* v. l. **28** Gell. 3, 12, 4 (Salinator) *anosa, pannosa* ci edd. **29** Non. 196 (Sorores) 1 *clipeus* ll. ad *peluem* cf. fig. 32 et Vel. Long. GL VII 65 **30** Gell. 16, 7, 4 (Staminariae) *catonium* unus: κατ᾽ ὠμόν. cf. Thes. III 620 s. v. **31** Non. 135 (Tusca) **32** Non. 543 (Virgo) ‘*sinum aquarium, in quo varia* (*vasa* Mue) *pelluuntur*’ **33** Macr. sat. 2, 7 (fabulae incertae prologum ipse loquitur poeta) cf. Gell. 8, 15 Cic. off. 1, 114 1 *impetu* Ba[1] 3 *me: modo* unus *detrusti* Scal. 4 *inquam* Gud. 6 *in iuv. pot.* Par. 11 *qui* ci H. Meyer 15 om Par.

fortúna, inmoderata ín bono aeque atque ín malo,
si tíbi erat libitum lítterarum laúdibus
floréns cacumen nóstrae famae frángere,
cur cúm vigebam mémbris praeviridántibus,
satis fácere populo et táli cum poterám viro,
non mé flexibilem cóncurvasti ut cárperes?
nunc⟨íne⟩ me deicis? quó? quid ad scaenam ád-
fero?
decórem formae an dígnitatem córporis,
animí virtutem an vócis iucundaé sonum?
ut hédera serpens víres arboreás necat,
ita mé vetustas ámplexu annorum énecat:
sepúlcri similis níl nisi nomen rétineo

34 (125) porró, Quirites! líbertatem pérdimus

35 (126) necésse est multos tímeat quem multí timent

36 (127 ss) non póssunt primi esse ómnes omni in témpore
summum ád gradum cum cláritatis véneris,
consístes aegre, níctu citius décidas.
cecidi égo, cadet qui séquitur: laus est pública

37 (132 s) amor túus tam cito crescít quam porrus, tám
quam palma fírmiter

38 (134/6) ad amorem iniciendum delenimenta esse delera-
menta, beneficia autem veneficia

39 (137) íncipio adulescénturire et néscio quid nugárum
facere

40 (138 s) quaenám mens, quae déléritas vos súppolitorís
facit
cum cáno eúgió puéllitárí?

41 (141 ss) uxorem tuam et meam novercam a populo lapi-
dibus consectari video

42 (145) lávite item hillam! cócus si lumbum adússit, cae-
detúr flagris

---

16 *forma* Ba[1] 18 *floris* ll.: em Lipsius 21 *flexibilem me* ll.: *flexilem me* Buech. 22 *quor* ci Ribb. 24 *iocundae* ll. 26 *necat* ll. praeter unum 27 *sepulchris* Ba **34** Macr. sat. l. c. (exclamabat Publilius Syrus) **35** Macr. sat. l. c. Sen. de ira 2, 11, 3 (idem exclamabat Syrus) **36** Macr. sat. 2, 7, 7 (versus in Publilium Syrum conditi) 3 *consistentes* Palat. *nictu* Ribb.: *nec* vel *et* ll.: *nimio* Buech. (ad Plauti Trin. 387) *citius quam ascendas (descendas)* Par. Ba *decides* Par.: prob. Buech. **37** Fronto 2, 9 p. 30 N. *túus amor* | *tám citó* eqs Ribb. **38** Fronto 1, 6 p. 19 N. **39** Non. 74 **40** Non. 490 1 '*deleratio*' 2 *c. c.* ⟨*anilique*⟩ *eug. p.* ⟨*turpiter*⟩ Buech. **41** Prisc. GL II 384 *uxorem tuam* | *et m. n. cons. lap.* | *a pop. video* Bothe, alii aliter versus distribuerunt **42** Non. 122 *labit item, labitatem* ll.: em Ribb. '*intestina*' *flagris (fragilis) caeditur* ll.: em Ribb.

PVBLILIVS SYRVS

MIMI

1 (*2*) progrédere et ne quis látibuletur, pérspice
2 (3 ss) luxúriae rictu Mártis marcent moénia.
tuó palato claúsus pavo páscitur
plumáto amictus aúreo Babylónico,
gallína tibi Numídica, tibi gallús spado:
cicónia etiam gráta peregrina hóspita
pietáticultrix grácilipes crotalístria
avis, éxul hiemis, títulus tepidi témporis,
nequítiae nidum in cáccabo fecít modo.
quo márgarita cára tibi, bacam Índicam,
an út matrona ornáta phaleris pélagiis
tollát pedes indómita in strato extráneo?
smarágdum ad quam rem víridem, pretiosúm vitrum,
quo Cárchedonios óptas ignes lápideos?
nisi út scintillet próbitas e carbúnculis.
aequum ést induere núptam ventum téxtilem,
palám prostare núdam in nebula línea?

SENTENTIAE [1]

3* (*A* 1 *Guil. Meyer*) Aliénum est omne quícquid optando évenit
4 (*A* 2) Ab álio expectes, álteri quod féceris
5 (52) Aegré reprendas, quód sinas consuéscere
6 (53) Amíco firmo níl emi meliús potest
7* (55) Avárus animus núllo satiatúr lucro
8* (*B* 12) Benefícium dando accépit, qui dignó dedit

1 Syri sententiarum ut specimina saltem praesto sint, eas selegi, quae aut Senecae Gelliive auctoritate stant — has asterisco notavi — aut codice Veronensi (Ver.) Publili nomine plerumque insignitae traditae sunt

1 Non. 133 (Putatores) *praegredere* Quicherat '*lateat*' **2** Petron. 55 (fabula incerta) 1 *ritu* Tragur. 2 *nascitur* Trag. 6 *pietatis cultrix* ll. praeter Leid. 8 *modo* Buech.: *meo* ll. 9 *margaritam caram* Ribb. *tibi, bacam indicam: tribaca indica* ll. 11 *tollas* ci Ribb. 10. 11 post 14 traiecit Ribb. cum Buech. Trimalchionem Syri versus miscuisse ratus 12 *viride pr. v.* mavult Buech. 13 *portas* Heinsius 14 *scintilles*? Heinsius Ribb. *e* Bern.: *est* rell. *carbunculus (-as, -os)* ll.: *est carbunculus* Ribb. 15 *inducere* ll. praeter Leid. *lune(ae)* ll. praeter Leid.
3 Sen. epist. 8, 9 *omne* om nonnulli *venit* v. l. **4** Carm. epigr. 192 (cum Buech. adn.) Sen. epist. 94, 43 Lact. inst. 1, 16, 10 cf. Lamprid. Alex. 51 Christl. inschr. 166 *expectes: speres* H Carm. epigr. *altero* ibid. **5** Hier epist. 107 *egre reprehendas* Ver. **6** *nihil* Mey **7** Sen. epist. 94, 43 **8** Gell. 17, 14, 4 Macr. sat. 2, 7, 10 *accipit* v. l.: *recipit* unus

9 (*C* 31) Carét periclo qui étiam cum est tutús cavet
10* (17) Comés facundus ín via pro véhiculo est
11 (25) Consílium inveniunt múlti sed docti éxplicant
12 (45) Crebro ígnoscendo fácies de stulto ímprobum
13 (2) Crudélis est in re ádversa obiurgátio
14* (46) Cui plús licet quam pár est, plus vult quám licet
15* (34) Cuivís potest accídere quod cuiquám potest
16 (*D* 17) Delíberando díscitur sapiéntia
17* (*I* 7) Desúnt inopiae múlta, avaritiae ómnia
18 (*D* 11) Diffícilem habere opórtet aurem ad crímina
19 (22) Dulce étiam fugias, quód amarum fierí potest
20 (*E* 22) Errát qui datum si⟨bí⟩ quod extortum ést putat
21 (10) Etiám qui faciunt óderunt iniúriam
22 (21) Etiám sine lege poéna est consciéntia
23 (18) Ex líte multa grátia est formósior
24 (4) Ex vítio alterius sápiens emendát suum
25 (*F* 32) † Facilitatem in dúbiis virtus ímperat
26 (33) Falsum étiam est verum, quód constituit súperior
27 (9) Fatétur facinus quí merum iudiciúm fugit
28* (11) Ferás, non culpes, quód mutari nón potest
29 (14) Fidém qui perdit, níl potest ultra pérdere
30* (28) Frugálitas miséria est rumorís boni
31* (13) Furór fit laesa saépius patiéntia
32 (*G* 1) Grave praéiudicium est, quód iudicium nón habet
33* (*H* 19) Herédis fletus súb persona rísus est

---

9 *periculo* ll. *cum est* om nonnulli **10** Gell. 17, 14, 4 Macr. sat. 2, 7, 10 *facit dux* unus *pro vehiculo est in via* duo **12** *facias* ci Mey **13** *est* om pars ll. *se* v. l. **14** Gell. 17, 14, 4 Macr. sat. 2, 7, 10 **15** Sen. tranquill. 11, 8 consol. 9, 4 *cunctis p. . . . cuivis potest* Publ. ll. *accedere* unus **16** *dicitur* unus **17** Sen. [1]epist. 108, 9 [2]contr. 7, 18 cf. Salvian. eccl. 4, 20 *Inopiae (-pi) desunt* Publ. ll. *luxuriae* Sen.[2] *multa* Sen.: *pauca, parva* Publ. ll. *avaro* duo **18** *oportet aurem habere* Erasmus **19** *fugies quod potest fieri amarum* cod.: *fugias f. q. a. p.* Mey **20** *datum qui si⟨bi⟩* Mey: *qui adultum si* Riese *exortum* ll.: em Riese **21** *et* ll. praeter Ver. *fecerunt* unus **22** *Sine lege autem p.* unus **23** *multo* Orelli: *inulta* Ribb. *est: fit* v. l. **24** *sapiens* om unus **25** *Felicitati in d. Virtus i.* vel *In d. facilitatem v. impetrat* Mey: *Felicitatem . . . impetrat* Baehr. **27** *qui* Ver.: *is (his) qui* plerique *merum* Ver.: om rell. **28** Gell. 17, 14, 4 Macr. sat. 2, 7, 10 *vitari* Gelli unus *potes* Publili unus **29** *Eidem* Ver. *perdidit (-erit)* v. l. *nihil* ll. *pote* Mey *nihil u. perdere p.* v. l. **30** Gell. 17, 14, 4 Macr. sat. 2, 7, 10 *miseria: inserta* Gell. ll. **31** Gell. Macr. ll. cc. *sit* v. l. *in-l(a)esa* Gell. ll. *furore fit atrocior lesa sepius* unus **32** *cavet* Spengel **33** Gell. 17, 14, 4 Macr. sat. 2, 7, 10 *heres fictus* Syri plerique *heredis sub p. fletus* unus

34 (7) Heú quam miserum est áb eo laedi, dé quo non possís queri
35 (27) Hominí tum deest consílium cum multa ínvenit
36 (*I* 50) Iniúriam facílius facias quám feras
37 (55) Iniúriam ipse facias úbi non víndices
38 (21) Iniúriarum rémedium est oblívio
39* (5) In núllum avarus bónus est, in se péssimus
40* (63) Ínprobe Neptúnum accusat, qui íterum naufragiúm facit
41* (56) Is mínimo eget mortális, qui minimúm cupit
42* (16) Íta amicum habeas, pósse ut facile, fíeri hunc inimicúm putes
43 (28) Iudéx damnatur, úbi nocens absólvitur
44 (*L* 12) Lápsus semel ubí sis, sit tua cúlpa, si iterum cécideris
45 (*M* 54) Malum ést consilium, quód mutari nón potest
46 (70) Monére non puníre stultitiám decet
47 (2) Multís minatur, qui úni facit iniúriam
48 (71) Múlto turpiús damnatur, cui ín delicto ignóscitur
49 (*N* 2) Nihil péccant oculi, si ánimus oculis ímperat
50 (40) Nimium áltercando véritas amíttitur
51* (7) Numquám periclum síne periclo víncitur
52 (*O* 15) Oculi amórem incipiunt, cónsuetudo pérficit
53 (6) Omnés aequo animo párent ubi iusti ímperant
54* (3) O víta misero lónga, felicí brevis
55* (*P* 20) Pars bénefici est, quod pétitur si bellé neges

---

34 *laedi ab eo (illo)* v. l. *non compossit* vel *nequeas* v. l. **35** *consilium tunc deest* v. l. **36** *iniurias* Ver. *feras quam facias* Ver. **37** *iniurias* Ver. *facies* Ver. **38** cf. Caecil. Balb. 48, 8 Sen. epist. 94, 28 Fulg. myth. 1, 1 p. 30 *iniuriae* v. l. *magnum iniuriae r. e. obl.* Balb. **39** Sen. epist. 108, 9 *nullo* Publ. ll. praeter unum **40** Gell. 17, 14, 4 Macr. sat. 2, 7, 10 **41** Sen. epist. 108, 11 Caecil. Balb. 12, 8 *is* om Balb. *minimum* Balb. Syri ll. *mortalis* om Syri ll. plerique **42** Gell. 17, 14, 4 Macr. sat. 2, 7, 10 *habe* unus *ut posse* unus *facile* om Gell. Macr. *fieri* om unus *hunc non in.* Syri plerique: alii alia **43** *ubi* Ver.: *cum* rell. *nocens cum* unus **44** *ubi semel* Mey *Lapsus semel fit culpa* unus **45** Gell. 17, 14, 4 *consilium est* unus det. **47** *comminantur* unus *contumeliam facit* idem **48** *cuius delictum agnoscitur* Caecil. Balb. coll. min. 63 **49** *peccent* v. l. *oculis animus* v. l. *non imperat* Ver. *imperet* v. l. **50** Gell. 17, 14, 4 Macr. sat. 2, 7, 10 *adversando* Ver. contra rell. ll. et Gell. Macr. *evertitur* v. l. **51** Gell. Macr. ll. cc. *periculum . . . periculo* ll. **52** *oculi ⟨occulte⟩* vel *amorem ⟨subito⟩* Mey **53** *iusti* Ver.: *digni (-us)*, *boni* v. l. *imperat* v. l. **54** Sen. contr. 7, 18 *vitam . . . longam . . . brevem* Syri ll. **55** Gell. 17, 14, 4 Macr. sat. 2, 7, 10 *belle* Syri unus: *bene* Syri alter: *velle* Gell. ll.: *cito* Macr.

56 (40) Peccátum extenuat quí celeriter córrigit
57 (54) Per quém sis clarus ílli quod sis ímputes
58 (55) Poenaé sat est qui laésit cum suppléx venit
59 (53) Prudéntis est irásci nec sero ét semel
60 (43) Prudéntis vultus étiam sermonís loco est
61 (*Q* 49) Quam míserum est, ubi consílium casu víncitur
62 (73) Quem díligis, ni récte moneas, óderis
63 (72) Quod ést venturum sápiens ut praeséns cavet
64 (*R* 11) Rogánti melius quam ímperanti páreas
65 (*S* 12) Sapiéns cum petitur sí tacet gravitér negat
66 (49) Sat ést disertus, pró quo loquitur véritas
67 (31) Se dámnat iudex, ínnocentem qui ópprimit
68 (7) Sensús non aetas ínvenit sapiéntiam
69 (42) Sero ín periclis ést consilium quaérere
70 (22) Suís qui nescit párcere inimicís favet
71* (*T* 3) Tam déest avaro quód habet quam quod nón habet
72 (7) Tam dé se iudex iúdicat quam dé reo
73 (4) Tardé sed graviter ⟨vír⟩ sapiens iráscitur
74 (6) Temptándo cuncta caéci quoque tuto ámbulant
75 (*V* 33) Vbi ínnocens damnátur, pars patriae éxulat
76 (10) Vbi ínnocens formídat, damnat iúdicem
77 (30) Vbi iúdicat, qui accúsat, ⟨vis⟩ non léx valet
78 (32) V́bi peccatum cíto corrigitur, fáma solet ignóscere
79 (8) Verúm est, quod pro salúte fit mendácium
80 (16) Veterém ferendo iniúriam invités novam
81 (34) Víncere est honéstum, opprimere acérbum, pulcrum ignóscere

---

57 *quod sis illi* Ver.: em Mey **58** *pene* et *suplex* Ver. **59** *nec* Halm: *et* Ver. **60** *prudenti stultus* et *iocus* unus **62** *que diligis si non* Ver.: *quem diligas ni* Mey **63** *quasi . . . cavit* unus **65** *quod petitur ubi tacet breviter n.* v. l. **66** *satis desertus est de quo* unus *veritas loguitur* Ver. **67** *qui inocentem* Ver.: em Mey **68** cf. Plaut. Trin. 367 *sensum* et *sapientia* v. l. *sapientiam invenit* dett. **69** *periculis* trad. *est in per.* v. l. **71** Sen. contr. 7, 18 Quint. inst. 8, 5, 6. 9, 3, 64 Hier. epist. 53 (qui *avaro tam deest* eqs) **73** ⟨ ⟩ add. Mey **75** *inocens . . . exultat* Ver. **76** *iudicem damnat* v. l. **77** ⟨ ⟩ add. Orelli **79** *fit plerumque mendacium* unus *v. e. mend. q. f. pro sal.* sim. dett. **80** Gell. 17, 14, 4 Macr. sat. 2, 7, 10 *inferendo* vel *patiendo* dett. *invitat* Ver. contra ll. rell. et Gell. Macr. **81** *acerbum sed pulcrum* Ver.

VERSVS ANONYMI

1 (1 *Baehr. p. 56*) níhil cum {fidibus graéculost, nihíl cum amaracinó sui
2 (2) íbi pastores lúdos faciunt córiis Consuália
3 (4) réx erit qui récte faciet, quí non faciet, nón erit
4 (1 *Baehr. p. 276*) póstquam Crassus cárbo factus, Cárbo crassus fáctus est

---

5 malúm consilium cónsultori est péssimum

---

6 postquam est mortem aptus Plautus, Comoedia luget,
scena est deserta, dein Risus, Ludus Iocusque
et Numeri innumeri simul omnes conlacrimarunt

---

1 Gell. praef. 19 *(vetus adagium est) graculos* ll.: em Hertz **2** Varr. apud Non. 21 *(etiam pellis bubulas oleo perfusas percurrebant ibique cernuabant. a quo ille versus vetus est in carminibus) sibi* L **3** Porph. Hor. epist. 1, 1, 62 **4** Sacerd. GL VI 461 **5** Varr. rust. 3, 2, 1 Gell. 4, 5, 5 *(in Etruscos aruspices male consulentis . . . versus . . . scite factus cantatusque esse a pueris urbe tota fertur)* cf. Hesiod. opp. 266 ἡ δὲ κακὴ βουλὴ τῷ βουλεύσαντι κακίστη *pessimum est* Gell. **6** Gell. 1, 24, 3 *(epigramma Plauti . . . a Varrone positum . . . in libro de poetis primo)*

CONSPECTVS POETARVM

L. ACCIVS
Praetextatae 86
Tragica 75
Varia 86
L. AFRANIVS
Togatae 95
ANONYMI VERSVS 164
APRISSIVS
Atellana 156
AQVILIVS
Comica 66
ATILIVS
Comicum 66
STATIVS CAECILIVS
Comica 59
CARMINA VETVSTISSIMA 3
COMICI INCERTI 71
Q. ENNIVS
Annales 17
Comica 46
Epicharmus 49
Hedyphagetica 49
Praetextatae 46
Saturae 47
Scenica incerta 46
Tragica 32
Varia 48
EPIGRAMMA
Naevii 12
Pacuvii 58
Plauti 164
A. FVRIVS ANTIAS
Poemata 146
HOSTIVS
Bellum Histricum 146
IVVENTIVS
Comica 66
D. LABERIVS
Mimi 156
LICINIVS IMBREX
Comicum 66
L. LIVIVS ANDRONICVS
Comica 9
Odyssia 6
Tragica 7
C. LVCILIVS
Saturae 102
Q. LVTATIVS CATVLVS
Epigrammata 149
CN. NAEVIVS
Bellum Poenicum 9
Comica 14
Praetextatae 14
Tragica 12
NOVIVS
Atellanae 154
M. PACVVIVS
Praetextatae 58
Tragica 49
POMPILIVS
Epigrammata 149
Tragicum 149
L. POMPONIVS
Atellanae 150
PORCIVS LICINVS 147
PVBLILIVS SYRVS
Mimi 160
Sententiae 160
T. QVINCTIVS ATTA
Togatae 95
SATVRNII 3
TITINIVS
Togatae 92
TRABEA
Comica 65
TRAGICI INCERTI 89
SEX. TVRPILIVS
Comica 67
VALERIVS AEDITVVS
Epigrammata 148
Q. VALERIVS SORANVS 146
VOLCACIVS SEDIGITVS
De poetis 148

Frommannsche Hofbuchdruckerei (Hermann Pohle) in Jena. — 3845

A. Marcus u. E. Weber's Verlag, Bonn.

TABVLAE IN VSVM SCHOLARVM

EDITAE SVB CVRA

IOHANNIS LIETZMANN

Wie die Sammlung der „Kleinen Texte für theologische und philologische Vorlesungen und Uebungen“ es sich zur Aufgabe stellt, Quellenschriften von geringem Umfang in einer Form und Ausstattung vorzulegen, die sie zur Grundlage des wissenschaftlichen Unterrichts geeignet erscheinen läßt, so sind diese Tafelwerke dazu bestimmt, das für die historisch-philologischen Fächer wichtigste Anschauungsmaterial in einer Gestalt zu bieten, welche technisch allen Anforderungen der Wissenschaft entspricht und dabei doch einen für den Studenten erschwinglichen Preis anzusetzen gestattet. Denn es ist allerdings für den akademischen Unterricht von höchster Bedeutung, daß der Lernende auch die für die Schulung seines Auges bedeutsamen Lehrmittel selbst besitzt und sie nicht nur gelegentlich auf den Bibliotheken oder in den Museen zu Gesichte bekommt. Der Preis von ca. 6 Mark für das gebundene Exemplar wird deshalb möglichst beibehalten werden.

A. Marcus u. E. Weber's Verlag, Bonn.

Erschienen ist:

1. SPECIMINA CODICVM GRAECORVM VATICANORVM collegerunt PIVS FRANCHI DE' CAVALIERI et IOHANNES LIETZMANN. 1910. XVI S. 50 Tafeln in Lichtdruck. Geb. in Leinenband 6 M. Auf Karton gedruckt in Ganzpergament 12 M. **Eine Auswahl von meist datierten griechischen Handschriften des IV. bis XVI. Jahrhunderts der Bibl. Vaticana.**

Diese Sammlung bietet Material zum Studium der griechischen Handschriften-Paläographie aus den reichen für diesen Zweck bisher noch nicht benutzten Schätzen der Vaticana. 7 Tafeln zeigen die wichtigsten Uncialtypen vom IV. bis X. Jahrhundert. Auf eine Probe der Minuskelkursive saec. VIII./IX. folgt dann die Entwickelung der Minuskelschrift vom IX. bis XVI. Jahrhundert fast durchweg an datierten, vielfach auch lokalisierten Handschriften gezeigt. Das IX. Jahrhundert ist durch 4, das X. durch 6, XI. durch 9, XII. durch 5, XIII. durch 7, XIV. durch 4, XV. und XVI. durch je 3 Tafeln vertreten. Darunter befinden sich 5 Proben der unteritalischen Schrift vom X.—XIII. Jahrhundert.

Unter der Presse befindet sich:

2. PAPYRI GRAECAE BEROLINENSES collegit GVILELMVS SCHVBART. 50 Tafeln in Lichtdruck. **Auswahl von Urkunden und literarischen Papyri des Berliner Museums.**

An 50 Lichtdrucktafeln werden nahezu 80 Papyrustexte vollständig oder in Proben wiedergegeben und damit die Hauptzüge der Schriftentwicklung vom Ende des 4. Jahrh. v. Chr. bis zum Beginn des 8. Jahrh. v. Chr. vor Augen geführt. Urkunden, Briefe und literarische Stücke sind ohne Sonderung nach Sachgruppen lediglich nach der Zeitfolge geordnet, wobei den literarischen Texten freilich nur durch Schätzung ihr Platz angewiesen werden kann. Den Hauptzweck, Material zur Einarbeitung in die Paläographie zu bieten, unterstützen die den Tafeln vorausgehenden Textbogen, die für jeden Papyrus Herkunft, Zeit, Inhalt und eventuell die erfolgte Publikation notieren und in beträchtlichem Umfange auch Abschriften der griechischen Texte beifügen, um dem Anfänger die unentbehrliche Hilfe, dem Vorgeschrittenen die Nachprüfung an die Hand zu geben. Eine Gruppierung der Papyri nach der Schwierigkeit für die Entzifferung wird vorangeschickt, um den Lernenden auf den rechten Weg zu führen. Neben dem pädagogischen Gesichspunkte wird das Werk als ein bequemes paläographisches Nachschlagebuch

A. Marcus u. E. Weber's Verlag, Bonn.

dienen können. Soweit die maßgebenden paläographischen Ziele es zulassen, wird darauf Bedacht genommen, auch inhaltlich wertvolle Stücke abzubilden, so daß die bekanntesten Papyri der Berliner Sammlung fast ausnahmslos vertreten sind.

In Vorbereitung sind ferner:

3. INSCRIPTIONES GRAECAE collegerunt OTTO KERN et HILLER DE GAERTRINGEN. **50 Tafeln in Lichtdruck als Hilfsmittel zum Studium der griechischen Epigraphik.**

4. INSCRIPTIONES LATINAE collegit ERNESTVS DIEHL. 50 Tafeln in Lichtdruck. **Auswahl lateinischer Inschriften von den Anfängen bis ins hohe Mittelalter.**

5. SPECIMINA CODICVM LATINORVM VATICANORVM collegerunt LIEBAERT et VATTASSO. 50 Tafeln in Lichtdruck. **Das lateinische Gegenstück zu Nr. 1.**

6. BIBELATLAS bearbeitet von EBERHARD NESTLE. **Auswahl berühmter und historisch bedeutsamer Handschriften und Drucke der Bibel in allen Sprachen.**

7. HANDSCHRIFTENPROBEN DES XVI. JAHRHUNDERTS, ausgewählt von GEORG MENTZ. **Briefe und Aktenstücke von der Hand der bedeutendsten Persönlichkeiten der Reformationszeit.**

8. VASENKUNDE bearbeitet von ROBERT ZAHN. **Ca. 40 Tafeln in Lichtdruck, darunter mehrere in Farben. Musterbeispiele der verschiedenen griechischen Vasengattungen von der trojanischen Periode bis in die römische Kaiserzeit, vornehmlich nach den Beständen des Berliner Museums.**

Weitere Tafelwerke, insbesondere zum Studium der Archäologie, sind in Aussicht genommen.

PA 6121 A7D5

Diehl, Ernst (ed.)
Poetarum romanorum veterum reliquiae

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY